

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 30-GO WRZEŚNIA (SEPTEMBER), 1950

50-CIO LECIE RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W Z. N. P.

Praca Kobiet Zapisła Się Złotymi
Zgłoskami w Historii Zw. Narod. Pol.Do Z. N. P. Należy Obecnie 115,000 Kobiet.
Szesnaście Okręgowych Wydziałów Ko-
biet Wiedzie Prym w Pracy
Organizacyjnej

Pięćdziesiąt lat równouprawnienia kobiet w Związku Narodowym Polskim, to ważny etap w historii Polonii Amerykańskiej. Obchodząc 70-cio lecie istnienia Związku Narodowego Polskiego jak i Złotego Jubileuszu pracy kobiet w organizacji naszej, uświadamiamy sobie ten fakt, że Polki były zawsze sercem i duszą narodu. Jako strażniczki ogniska domowego Matki Polki podtrzymywały zawsze w swych domach tradycję, obyczaje i ducha polskiego. Siłą woli wzmacniały zwątpiały

WALERIA LIPCZYŃSKA
Pierwsza i jedyna wiceprezesa
Zw. Nar. Pol.

spondencji z Agatonem Gillerem, jednym z założycieli Z.N.P., zamieszkującym wówczas w Rappersville w Szwajcarii. Gorące prośby, ażeby przysłał jakąś akcję w celu zorganizowania Wychodźstwa w jedno, potężne ciało i organizację, odcisnęły nieprzerwanie w swej wielkości skutki. Na skutek licznych listów i serdecznych prośb Agaton Giller, wielki patriota i członek byłego Rządu Narodowego, pisze słynny list publiczny do Polonii w Ameryce, o potrzebie zorganizowania się.

List znalazł oddźwięk w patriotycznych sercach uchodźców polskich i pobudził do czynu garstkę dzielnych rodaków naszych w mieście Philadelphia, którzy w roku 1880 rozpoczęli pracę w tym kierunku i dali pierwsze początki naszej organizacji, w tym historycznym mieście w którym była podpisana Deklaracja Niepodległości narodu amerykańskiego.

W skromnym małym domku Wandy Szajnert, odbywały się narady i stała się potężną dzisiaj organizacją pierwszą. Wanda Szajnert, wspólnie z swym mężem brała udział w obradach, dając cenne rady w formowaniu konstytucji związku i zachęcając wszystkich do czynu z pożytkiem dla Wychodźstwa polskiego.

Po zorganizowaniu Z. N. P., kobiety brały czynny chociaż nieoficjalny udział w pracy organizacyjnej. Jak wiadomo Z. N. P., początkowo przyjmował tylko mężczyzn i zarządem było męskie, a zarządca był z żoną, wypłacając mu

WANDA SZAJNERT

były tak doniosłe, że słusznie należało nam chociaż pobieżnie cofnąć się myślą wstecz do tej historycznej chwili w której organizacja nasza miała swe początki, jak i do chwili gdy nadano kobietom równouprawnienie w organizacji naszej.

Pierwsze Początki Z.N.P.

Związek Narodowy Polski zakreślił w swym programie wspieranie pracy a mianowicie: utrzymywanie polskości między emigrantami, oraz pokoleniem zrodzonym na ziemi amerykańskiej; utrzymywanie ścisłej łączności z Macierzą; nie szczędzenie wysiłków i ofiar, by przyspieszyć chwilę odzyskania niepodległości Polski, bo w głębi serc wszystkich uchodźców, tak samo jak dzisiaj w sercach wszystkich Polaków, czy też zrodzonych, czy też przybyłych z Polski, przechowywała się silna wiara, że Polska musi powstać wolną i niepodległą.

Działalność kobiet w naszej organizacji, sięga aż do samego założenia Związku Narodowego Polskiego. Już przy zakładaniu Z.N.P., kobiety brały czynny udział.

Gorące pragnienie zorganizowania wszystkich Polaków na Wychodźstwie, w celu uchronienia przyszłych pokoleń od wynarodowienia, oraz w celu podniesienia znanych wówczas wpływów Wychodźstwa na pracę życia i rządów amerykańskich, już w roku 1879 natchnęła dzielną patriotkę poetkę i literatkę śp. Teofilę Samolińską do nawiązania kore-

KATARZYNA SOBOTA
Organizator i prezesa
pierwszej grupy żeńskiej 519 Z.N.P.

w razie śmierci żony \$300 pośmiertnego.

Równouprawnienie Kobiet w Związku Nar. Polskiego

Kobieta polska zrozumiała prędko, że należało do organizacji mającej tak szczerą hasła, nie może pozostać jedynie jej członkiem biernym, lecz musi wziąć czynny udział w pracy patriotycznej.

Złożone starania Polek wkrótce wydały świetne rezultaty. Bo oto na Sejmie nadpobudzenia znikomych wówczas wpływów Wychodźstwa na pracę życia i rządów amerykańskich, już w roku 1879 natchnęła dzielną patriotkę poetkę i literatkę śp. Teofilę Samolińską do nawiązania kore-

re biorąc czynny udział we wszystkich pracach organizacyjnych i patriotycznych, wykazały tak wybitne zdolności, poświęcenie i zamilowanie do spraw polskich i związkowych, iż związkowcy w dowód uznania i szacunku dla tej pracy, postanowili udzielić kobietom równouprawnienie. Gdy, w roku 1894 Rząd Narodowy w Rappersville, wydał apel do wszystkich Polaków o nadsyłanie datków w celu zbudowania silnego Skarbu Narodowego, to Związek Narodowy Polski zwrócił się do wszystkich Polek w Stanach Zjednoczonych o współpracę w tej sprawie. Nasze Polki, jako gorące patriotki pukały do serc naszej Polonii o składki, urządzały obchody i w bardzo znacznej mierze przyczyniły się do zebrania poważnych funduszy przeznaczonych dla Skarbu Narodowego.

W roku 1897, Związkowcy nie wręczyli Związkowi Narodowemu Polskiemu, sztandar ufundowany własnym staraniem kobiet, z życzeniem ażeby wraz z Z.N.P., doczekał się chwili odzyskania niepodległości Polski.

Chwilę otrzymania równouprawnienia kobiet w Z. N. P., można nazwać erą rozwoju Związku Narodowego Polskiego. Jedną za drugą zaczęły powstawać grupy żeńskie, przodowniczka których jest Grupa 519 Z. N. P., Tow. Niezawisłość Korona Polski, zorganiz-

WŁADYSŁAWA CHODŹŃSKA
Była Dyrektorka Z. N. P.

zowana przez Katarzynę Sobotą, Zofię Małkowską, Józefę Zembal, Amalię Jelen i Annę Urbanowską.

W pierwszym roku w którym kobiety otrzymały równouprawnienie, w roku 1900, powstała sześć grup żeńskich, a mianowicie: — Gr. 519 Z.N.P., Tow. Niezawisłość Polski w Chicago, Ill.; — Grupa 581 Tow. św. Anny w Chicago, założycielki — A. Stotera, E. Sleichert, M. Pijanowska i H. Stachowiak; — Grupa 526 Z.N.P. Tow. Polek Ognisko Domowe w Pittsburghu, Pa.; — założycielki, W. Domachowska, Zofia Hecht i Bolesława Furmanowska; Gr. 579 Z.N.P., Tow. Patriotycznych Polek w Chicago — założycielki, Maria Lebkowska, Maria Olbińska i W. Chodźńska; — Tow. Polek Białe Orzeł Gr. 588 Z.N.P., — założycielki, Maria Kraszewska i Katarzyna Nawrocka; — Tow. Polek Gr. 522 Z.N.P., w Grand Rapids, Mich — założycielki W. Lipczyńska i Kornelia Centilli.

W roku 1901 gdy odbył się Sejm XIV w Toledo, Ohio, gdzie obecną była jako pierwsza i jedyna kobieta posłanka p. Waleria Lipczyńska, jedna z najgorliwszych patriotek i

najbardziej zasłużonych związkowczyń, okazały się znamienne skutki przyjęcia kobiet do Z.N.P., gdyż Związek Narodowy Polski z 15,000 członków w roku 1900 do Sejmu w roku 1901, wzrósł do liczby 29,767, czyli podwójnie.

MARIA SAKOWSKA
Pierwsza dyrektorka Z. N. P.
i była wiceprezesa Z. N. P.

Kobiety z całym sercem oddały się pracy dla Związku Narodowego Polskiego, dlatego też w trzy lata po otrzymaniu równouprawnienia, na Sejmie XV odbyłym w 1903 w Wilkes Barre, Pa., posłankami były już trzy kobiety, a mianowicie: — Waleria Lipczyńska, F. Rytlewska i J. Zembal. Zaś na Sejmie XVI w roku 1905 w Buffalo, N.Y., poraz pierwszy wyróżniono kobietę-związkowczynię, wybierając na tak zaszczytny urząd jako jedyną wiceprezesa w historii Z.N.P. s.p. Walerię Lipczyńską, kobietę bardzo uzdolnioną, o złotym charakterze, której zasługi w pracy dla Związku Narodowego Polskiego i dla Polski, stanowią jedną z najpiękniejszych kart w historii Z.N.P.

Wiceprezesa Z.N.P., p. Waleria Lipczyńska, postanowiła skoordynować pracę kobiet w Z.N.P. dla lepszej i wydawniejszej pracy organizacyjnej. Dla tego też po porozumieniu się z przedstawicielkami grup żeńskich zwołała w dniu 23go kwietnia, 1906 roku, pierwszy Zjazd Związkowczyń do Chicago, gdzie został zorganizowany Wydział Kobiet przy Zarządzie Centralnym, w celu reprezentacji Kobiet Związkowczyń, oraz lepszego nadzoru nad grupami kobiecymi i propagowania spraw dla dobra kobiet w Z.N.P.

Zorganizowanie Wydziału Kobiet

Na zjazd bardzo licznie stawili się Związkowczynie. Do zarządu Wydziału Kobiet przy Zarządzie Centralnym weszły następujące dzielnice Polki i patriotki: — p. Waleria Lipczyńska, prezeska, Maria Lebkowska, wiceprezesa, W. Chodźńska, sekretarka, Z. Małkowska, kasjerka, J. Zembal, W. Szymańska i W. Świdorska, dyrektorki

Zadaniem Wydziału Kobiet było organizowanie grup żeńskich i prowadzenie pracy oświatowej, szczególnie pomiędzy dziewczętami.

Związkowczynie mimo swych zajęć i obowiązków rodzinnych nie zapomniały o tem, że są Polkami, że dzieci ich, zrodzone z dala od ziemi ojców, muszą mieć serca i dusze polskie.

Za inicjatywą p. Marii Sakowskiej, przystąpiono niebawem do organizowania szkół języka polskiego dla dziewcząt tu zrodzonej. W Chicago powstało w krótkim czasie sześć szkół dokształcających gdzie dziewczęta uczyły się języka polskiego, historii i geografii polskiej.

Dobry przykład Związkowczyń znajduje naśladowców. Wkrótce w dalszych osiedlach polskich powstają takie szkoły dokształcające, obecnie znajdujące się pod opieką Wydziału Oświaty przy Z.N.P. Szkołki dokształcające były zarazem pierwszym zaczątkiem tak popularnych obecnie Kursów Polonistycznych po poszczególnych wyższych uczelniach amerykańskich, gdzie język polski wykładał jest na równi z językiem francuskim, hiszpańskim itd., nie tylko dla młodzieży polskiej tu zrodzonej, lecz również dla Amerykanów innego pochodzenia.

Przy Szkołkach w Chicago, które również organizowały własne kolumny, które warunki było znać i nie mogło być inaczej. Prowadzący ich urzędnicy, którzy z tych szkół uczynili z nich urzędowych, a przede wszystkim dni święta

KAZIMIERA S. OBARSKA
Pierwsza wiceprezesa Z. N. P.
i była dyrektorka Z. N. P.

Związkowczynie z dumą mogą powiedzieć, że szkółki dokształcające powstałe dzięki inicjatywie pionierki związkowczyń, były zaczątkiem istniejącej obecnie w Związku Narodowym Polskim Wydziału Małoletnich i Grup Młodzieżowych.

Na Sejmie XVII odbyłym w roku 1907 w Baltimore, Md., uchwalono dołączyć do statutu redakcyjnego "Zgody" kobietę dla referowania spraw kobiecych w organie urzędowym chociaż "Dział dla Kobiet" ukazał się zaraz w pierwszych numerach urzędowego naszego organu. Pierwszą redaktorką Działu Kobiet w "Zgodzie" wybrała panią Kazimierę Walukiewicz.

Rok 1909 zaznaczył się w życiu organizacyjnym związkowczyń nowym postępowem, gdyż Sejm XVII w Milwaukee, Wis. obiera kobietę, jako pierwszą dyrektorkę Zarządu Centralnego. Wybór pada na młodszą wówczas, lecz bardzo zasłużoną w pracy Z.N.P. i dla Wychodźstwa, Polkę zrodzoną w Stanach Zjednoczonych, która gorąco pokochała ideologię Z.N.P. i stała się jedną z najgorliwszych działaczek związkowych p. Marię Sakowską. Na Sejmie tym wybrano również komisarkę dla spraw kobiecych na wszystkie stany. Zaszczepiony ten urzyszek otrzymała p. Waleria Lipczyńska pierwsza wice-cenzorka Z. N. P.

Z biegiem czasu zdobywała kobieta dalsze, a słusznie należne jej prawa, gdy sejm na następne oto Sejm XIX w St. Louis, Mo., odbyty w roku

1911 powołuje do Zarządu Centralnego dwie dyrektorki, w osobach p. M. Sakowskiej i W. Chodźńskiej, zastępowana związkowczyni Komisarką dla spraw kobiecych została ponownie wybrana p. Waleria Lipczyńska.

Opieka Nad Emigrantkami

Obecnie w Stanach Zjednoczonych obowiązuje ustawa emigracyjna, skutkiem której napływ nowych przybyszów z Polski jest bardzo ograniczony, z wyjątkiem specjalnej ustawy dla wysiedleńców z Niemiec, Austrii i Włoch. Dawniej niemal każdy okręt przywiózł do portów amerykańskich setki Polaków, między nimi znaczny procent młodych dziewcząt. Los niektórych z nich był tragiczny; rzucane na bruk wielkimi, nieznające języka padły ofiarą wyzyskiwaczy, którzy za małe wynagrodzenie tuczyli się ich pracą lub, co gorsze, dostawały się w sidła właścicieli różnych spelunków i domów publicznych.

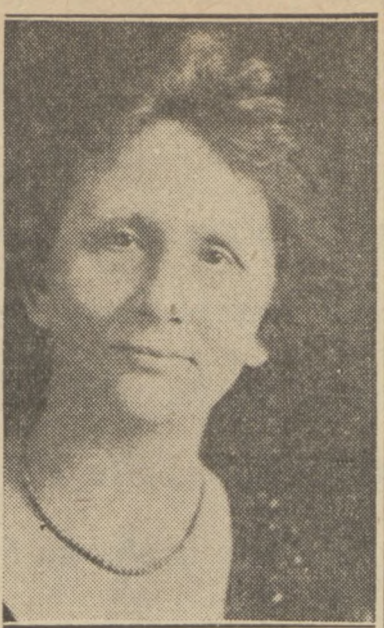
Związkowczynie na czele z urzędniczkami Zarządu Centralnego, w porozumieniu z Amerykańską Ligą Imigracyjną rozciągnęły opiekę nad emigrantkami. Bardzo wiele zdziałano, gdyż zdolano uratować setki dziewcząt polskich od niechybnej zguby. Dostarczono im pracę, spieszono z radą i pomocą, opuszczone umieszczano przy różnych rodzinach polskich, dla chorych postarano się o opiekę lekarską w zakładach leczniczych i szpitalach.

Gdy w roku 1910, odbył się Kongres Polski w Washingtonie i odsłonięciu pomników bohaterów dwóch światów — Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego — ufundowanych przez Wychodźstwo Polskie i na które nasze Związkowczynie również miały swą reprezentację w osobach dyrektorki Z. C. Marii Sakowskiej i komisarki Walerii Lipczyńskiej.

Lata Wojny światowej

Kulminacyjnym okresem pracy patriotycznej Związkowczyń, były lata wojny światowej.

Nadciąło echo z Ojczyzny, że Orzeł Biały do lotu się zrywa. Zabłyła radośnie serca Polek na Wychodźstwie. Zrozumiały, że muszą się przyczynić całym wysiłkiem ofiarnością i pracą do zrzucenia kajdan niewoli.

MARIA KUFLEWSKA
Była Dyrektorka Z. N. P.

W zespole naszym jest wiele matek, które z bólem w sercu lecz z dumnie podniesionym czołem, żegnają synów swych spieszących w szeregi armii amerykańskiej, a później polskiej, słowami "idź synu, Polska cię wzywa." Wielu z nich sięgnęło wiecznym na polach Francji i Polski.

FRANCISZKA DYMEK
Wiceprezesa Z. N. P.

W owym czasie między Związkowczyniami wre i kipi. Wydział Kobiet przy Zarządzie Centralnym Z. N. P. powołuje do życia "Komitet Odzieży." Celem jego było przesyłanie odzieży najprzód na Syberię, gdzie w najokropniejszej nędzy znajdowała się ludność ewakuowana, a potem do Polski. Niestrudzone pracownice dniami całymi szyły, sporządzały i pakowały ubrania dla dzieci, kobiet i mężczyzn. Praca przybrała takich rozmiarów, iż oprócz sali Związkowej, trzeba było wynająć osobny lokal, gdzie mieściła się składnica i pracownia. Z wysiłką odzieży były połączone niemałe trudności. Trzeba było zabiegać u władz rosyjskich o zezwolenie na wysyłkę, trzeba było prosić urzędników konsultatu rosyjskiego, nara-

go, Milwaukee, Cleveland, Detroit itd. odpowiednio zaopatrzyć.

Kampanie

Członkinie Związku Narodowego Polskiego będąc lojalnymi obywatelkami Stanów Zjednoczonych współdziałały w kampaniach sprzedaży bondów wojennych. Tak samo współpracowały w sprzedaży bondów polskiej pożyczki. Kampanie Czerwonego Krzyża znajdowały zawsze w członkiniach Związku Narodowego Polskiego pomoc i współudział.

W roku 1917, gdy odjeżdżał pierwszy pułk Armii Generała Hallera do Francji, podczas obchodu uroczystego w Dexter pawilonie, na Town of Lake, komisarka Lipczyńska

FELICJA SINIARSKA
Była Dyrektorka Z. N. P.

wręczyła sztandar przywódcy pierwszego Pułku, wyrażając życzenie, ażeby sztandar polski mógł chwałobnie być zatłoczony na wolnej i niepodległej ziemi polskiej.

Komitety Ratunkowe podczas Wojny światowej pracowały dzielnie, zbierając odzież, związając bandaż, zakupując nową odzież za pieniądze składane na ten cel, oraz dzierżąc swetry i pończochy dla naszych kochanych żołnierzy.

Gdy w roku 1920 chłopcy nasi z armii Hallera, po zakończeniu wojny światowej, wracali obdarci, ze zniszczonym zdrowiem, to Związkowczynie natychmiast postarały się nieść im pomoc. Wystarano im o przytułek, pożywienie, odzież i pracę w różnych warsztatach. Opiekę taką rozłożono nad każdym nowym transportem, aż do ostatniego, starając się równocześnie, ażeby każdemu podać pomocną dłoń, aż do chwili, gdy zdolni będą pokierować swym własnym losem.

Do dnia dzisiejszego, Związkowczynie jako członkinie Korpusów Pomocniczych biorą bardzo czynny udział w akcji wspomaganie weteranów i opiekowania się rodzinami po zmarłych weteranach.

ANIELA SKIERCZYŃSKA
Była Dyrektorka Z. N. P.

Pamięta również o weteranach Stowarzyszenie Dobroczynności przy Z.N.P. niósł pomoc w miarę potrzeby i swych zasobów.

Pomoc Dla Armii Polskiej

W latach 1917 i 1918 Związkowczynie zwiększyły swą działalność. Z chwilą przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny, zanim uchwalona została przymusowa rekrutacja, zgłaszali się pod broń ochotnicy. Z dumą można powiedzieć, że na zew do stawiania w szeregi walczących, pierwszy zgłosił się Polacy. Polacy w proporcji do swej liczby, stanowili największy oddział ochotników, wykazując dobitnie, iż Polakom miłszą jest wolność i wyższe stawiając honor i miłość Ojczyzny, od osobistych wygod.

W każdej miejscowości powołały się niemal natychmiast specjalne komitety, przeważnie złożone ze Związkowczyń w celu zbierania datków i darów, aby odjeżdżających ochotników czy z Chica-

ZE ZJAZDU PREZESEK OKRĘGOWYCH W KOLEGIUM ZWIĄZKOWYM W CAMBRIDGE SPRINGS, PA. W CZERWCU, 1950 R. — Pierwszy rząd od lewej do prawej — Teodora Drozd, prezesa Okr. 2; Maria Tuchewicz, prezesa Okr. 4; Jadwiga Schmidt, prezesa Okr. 16; Wanda Słupka, prezesa Okr. 3; Janina Migala, dyrektorka Z.N.P.; Franciszka Dymek, wiceprezesa Z.N.P.; Stefania Gondek i Aniela Wójcik, dyrektorki Z.N.P.; Teresa Nowicka, prezesa Okr. 10; Wiktoria Pietkiewicz, organizatorka Wydz. Kobiet, Anna Kąmienieczak, prezesa Okr. 5; Bronisława Kasparyńska, prezesa Okr. 1. Drugi rząd — Emilia Janowska, prezesa Okr. 8; redaktorka Helena Moll; Weronika Kopeć, prezesa Okr. 9; Anna Zdunek, prezesa Okr. 13; Anna Petyk, b. komisarka Okr. 8; Leokadia Misiora, prezesa Okr. 6; Michalina Wysocka, prezesa Okr. 15; prezydent Kolegium Z. N. P. dr. Artur Coleman; Maria Godlewska, prezesa Okr. 11; Józefa Niewodowska, honorowa prezesa W. K. Okr. 6; Władysława Podkomorska, prezesa Okr. 14; Emilia Varhely, prezesa Okr. 8; Maria Jabłonska, prezesa Okr. 12; Zofia Wójcik, organizatorka Z. N. P.; Helena Szymanowicz, organizatorka Z.N.P.; i Helena Ulatowska, żona dyrektora Z.N.P.

50-cio Lecie Równouprawnienia Kobiet w ZNP.

(Dokończenie ze str. 1-ej)

nowo odzyskana Polska. Zniszczona przez zaborców, kwiat młodości zginął na polach bitwy albo też w katorgach na Syberii, w więzieniach itd. Zaborcy wywieźli z Polski wszystko, co tylko przedstawiało jakąkolwiek wartość, posuwając się aż do wywozu żywej ziemi. Nie było szkół, szpitali, kościołów; nie było żywności i odzieży, a naród ginął od głodu i wycieńczenia.

Otoczona ze wszystkich stron wrogami, kraj bez wojska, bez rządu, bez stałej waluty pieniężnej — Polska w takim krytycznym położeniu potrzebowała jak najdalej idącej pomocy od wszystkich Polaków na obczyźnie.

HELENA PROKESZ
Była Dyrektorka Z. N. P.

Rozumiejąc doniosłość swego zadania jako Polki, nasze Związkowczynie podjęły swe wysiłki, ażeby nieść pomoc naszym rodakom za oceanem. Zaczęto zbierać fundusze na akcję ratunkową, odzież, żywność, wysyłając do Polski kilka milionów dolarów i kilka tysięcy funtów odzieży i żywności.

Po uzyskaniu wolnej Polski, trzeba była ratować naród, ażeby można odbudować i doprowadzić do rozkwitu Ojczyznę przodków naszych, Polskę.

Sejm XXI odbyty w Schenectady, N. Y., w roku 1915, oceniał zasługi Związkowczyń w pracy dla Polski i Z. N. P., powołał do Zarządu Centralnego pierwszą honorową wiceprezeskę Z. N. P. p. K. Obarską, lecz tylko z głosem

BOLESŁAWA MENCZYŃSKA
Była Dyrektorka Z. N. P.

doradczym, równocześnie wybierając na urząd dyrektorkę p. M. Sakowską i p. M. Milewską. Komisarką dla spraw kobiecych została wybrana p. L. Lipińska.

Sejm XXI odbyty w roku 1918 w Pittsburghu, powołał do Zarządu Centralnego trzy reprezentantki w osobach Magdaleny Milewskiej, honorowej wiceprezeski Z. N. P., oraz p. Władysławy Chodźnińskiej i p. Marię Kuflewską, jako dyrektorki. Komisarką na wszystkie stany wybrano p. L. Lipińską, mianując równocześnie p. Walerię Lipczyńską dożywotnią honorową komisarką.

Uświadomienie Obywatelskie

W roku 1919 nasze Związkowczynie rozwinęły energiczną agitację w celu uświadomienia obywatelskiego, gdyż w tymże roku kobiety w Stanach Zjednoczonych otrzymały prawo głosu obywatelskiego. Nasze Związkowczynie uświadamiały nasze rodaczki o korzyściach wpływających z prawa głosowania podczas wyborów na urzędników krajowych, stanowych i miejskich itd. Zorganizowane za ich pomocą Związkowczyń szkoły obywatelskie cieszyły się wiel-

kim powodzeniem i przyczyniły się w bardzo znacznej mierze nie tylko do uświadomienia obywatelskiego, lecz zarazem pomogły setki Związkowczyń otrzymać papiery obywatelskie.

Na Sejmie XXIII odbytym w roku 1921 w Toledo, Ohio, w celu wydatniejszej pracy dla Z.N.P. polecono mianować komisarki na poszczególne stany, o ile warunki organizacyjne w danym stanie tego wymagały. Na Sejmie tym zrobiono daleki krok naprzód, uznając równe prawa kobiet reprezentacji w Z.N.P. wybierając kobietę komisarką na stan Delaware p. Rozalię Skurę, która to urząd poprzednio piastował mężczyzna. Do Zarządu Centralnego weszły — Magdalena Milewska jako wiceprezeska z pełnym prawem głosu, p. Kazimiera Obarska i

bieranych przez Gminy chęgoskie.

Pierwszymi komisarkami stanowymi zostały wybrane i zatwierdzone przez Zarząd Centralny następujące: — Rozalia Skura ze stanu Delaware; P. Smolińska ze stanu Michigan; A. Cieśliewicz ze stanu Pennsylvania; E. Groszewska ze stanu Missouri.

Reprezentacja kobiet w Zarządzie Centralnym powiększyła się o jedną więcej dyrektorkę, którą wybrano na Sejmie XXIV, odbytym w roku 1924 w Philadelphia, Pa. W skład Zarządu Centralnego weszły Maria Sakowska, wiceprezeska; Kazimiera S. Obarska, W. Chodźnińska i Felicja Siniarska, jako dyrektorki.

Na Sejmie XXV Z.N.P. odbytym w Chicago w roku 1928, do Zarządu Centralnego weszły Magdalena Milewska, wiceprezeska; K. S. Obarska, Aniela Skierczyńska i Helena Prokesz, jako dyrektorki.

Komisarkami Okręgowymi były wybrane wówczas, jako wiceprezeski: okr. 2: A. Armosiewicz, okr. 3: M. Dylewska, okr. 4: L. Kuflewska, okr. 5: J. Niewodomska, okr. 6: A. Nowińska, okr. 7: A. Tomaszewska, okr. 8: J. Chodźnińska, okr. 9: J. Chodźnińska, okr. 10: J. Chodźnińska, okr. 11: J. Chodźnińska, okr. 12: J. Chodźnińska, okr. 13: J. Chodźnińska, okr. 14: J. Chodźnińska, okr. 15: J. Chodźnińska, okr. 16: J. Chodźnińska, okr. 17: J. Chodźnińska, okr. 18: J. Chodźnińska, okr. 19: J. Chodźnińska, okr. 20: J. Chodźnińska.

Po tymże Sejmie

STEFANIA DWORAK
Była Dyrektorka Z. N. P.

Aniela Skierczyńska, jako dyrektorki.

Komisarki Stanowe

Ponieważ na Sejmie odbytym w Toledo, Ohio, nie powzięto żadnej uchwały, jak mają być wybierane komisarki stanowe, przeto polecono komisarzom przedstawić odpowiednio kandydatki na urząd komisarek i przysłać nazwiska ich nowo zreorganizowanemu Wydziałowi Kobiet przy Zarządzie Centralnym, do którego wchodziły urzędniczki Z.N.P. i 12 delegatek wy-

STEFANIA GONDEK
Dyrektorka Z. N. P.

Z POBYTU WICEPREZESKI Z. N. P. p. FRANCISZKI DYMEK W NIEMCZECH. — Pani Franciszka Dymek, wiceprezeska Z. N. P. w otoczeniu wysiedleńców i dzieci wysiedleńców w obozie Heilbronn w Niemczech. Pani Dymek spędziła sześć miesięcy w Niemczech z końcem roku 1949 i początkiem roku 1950, na polecenie American Committee for Resettlement of Polish D.P.s, w celu usprawnienia i popierania emigracji wysiedleńców polskich do Stanów Zjednoczonych.

W grudniu, 1928, miało miejsce pierwsze zebranie Stow. Dobroci przy Z. N. P. Grono Oldziej, okr. 5; L. Kuflewska, okr. 6; J. Niewodomska, okr. 7; A. Nowińska, okr. 8; A. Tomaszewska, okr. 9; J. Chodźnińska, okr. 10; J. Chodźnińska, okr. 11; J. Chodźnińska, okr. 12; J. Chodźnińska, okr. 13; J. Chodźnińska, okr. 14; J. Chodźnińska, okr. 15; J. Chodźnińska, okr. 16; J. Chodźnińska, okr. 17; J. Chodźnińska, okr. 18; J. Chodźnińska, okr. 19; J. Chodźnińska, okr. 20; J. Chodźnińska, okr. 21; J. Chodźnińska, okr. 22; J. Chodźnińska, okr. 23; J. Chodźnińska, okr. 24; J. Chodźnińska, okr. 25; J. Chodźnińska, okr. 26; J. Chodźnińska, okr. 27; J. Chodźnińska, okr. 28; J. Chodźnińska, okr. 29; J. Chodźnińska, okr. 30; J. Chodźnińska, okr. 31; J. Chodźnińska, okr. 32; J. Chodźnińska, okr. 33; J. Chodźnińska, okr. 34; J. Chodźnińska, okr. 35; J. Chodźnińska, okr. 36; J. Chodźnińska, okr. 37; J. Chodźnińska, okr. 38; J. Chodźnińska, okr. 39; J. Chodźnińska, okr. 40; J. Chodźnińska, okr. 41; J. Chodźnińska, okr. 42; J. Chodźnińska, okr. 43; J. Chodźnińska, okr. 44; J. Chodźnińska, okr. 45; J. Chodźnińska, okr. 46; J. Chodźnińska, okr. 47; J. Chodźnińska, okr. 48; J. Chodźnińska, okr. 49; J. Chodźnińska, okr. 50; J. Chodźnińska, okr. 51; J. Chodźnińska, okr. 52; J. Chodźnińska, okr. 53; J. Chodźnińska, okr. 54; J. Chodźnińska, okr. 55; J. Chodźnińska, okr. 56; J. Chodźnińska, okr. 57; J. Chodźnińska, okr. 58; J. Chodźnińska, okr. 59; J. Chodźnińska, okr. 60; J. Chodźnińska, okr. 61; J. Chodźnińska, okr. 62; J. Chodźnińska, okr. 63; J. Chodźnińska, okr. 64; J. Chodźnińska, okr. 65; J. Chodźnińska, okr. 66; J. Chodźnińska, okr. 67; J. Chodźnińska, okr. 68; J. Chodźnińska, okr. 69; J. Chodźnińska, okr. 70; J. Chodźnińska, okr. 71; J. Chodźnińska, okr. 72; J. Chodźnińska, okr. 73; J. Chodźnińska, okr. 74; J. Chodźnińska, okr. 75; J. Chodźnińska, okr. 76; J. Chodźnińska, okr. 77; J. Chodźnińska, okr. 78; J. Chodźnińska, okr. 79; J. Chodźnińska, okr. 80; J. Chodźnińska, okr. 81; J. Chodźnińska, okr. 82; J. Chodźnińska, okr. 83; J. Chodźnińska, okr. 84; J. Chodźnińska, okr. 85; J. Chodźnińska, okr. 86; J. Chodźnińska, okr. 87; J. Chodźnińska, okr. 88; J. Chodźnińska, okr. 89; J. Chodźnińska, okr. 90; J. Chodźnińska, okr. 91; J. Chodźnińska, okr. 92; J. Chodźnińska, okr. 93; J. Chodźnińska, okr. 94; J. Chodźnińska, okr. 95; J. Chodźnińska, okr. 96; J. Chodźnińska, okr. 97; J. Chodźnińska, okr. 98; J. Chodźnińska, okr. 99; J. Chodźnińska, okr. 100; J. Chodźnińska, okr. 101; J. Chodźnińska, okr. 102; J. Chodźnińska, okr. 103; J. Chodźnińska, okr. 104; J. Chodźnińska, okr. 105; J. Chodźnińska, okr. 106; J. Chodźnińska, okr. 107; J. Chodźnińska, okr. 108; J. Chodźnińska, okr. 109; J. Chodźnińska, okr. 110; J. Chodźnińska, okr. 111; J. Chodźnińska, okr. 112; J. Chodźnińska, okr. 113; J. Chodźnińska, okr. 114; J. Chodźnińska, okr. 115; J. Chodźnińska, okr. 116; J. Chodźnińska, okr. 117; J. Chodźnińska, okr. 118; J. Chodźnińska, okr. 119; J. Chodźnińska, okr. 120; J. Chodźnińska, okr. 121; J. Chodźnińska, okr. 122; J. Chodźnińska, okr. 123; J. Chodźnińska, okr. 124; J. Chodźnińska, okr. 125; J. Chodźnińska, okr. 126; J. Chodźnińska, okr. 127; J. Chodźnińska, okr. 128; J. Chodźnińska, okr. 129; J. Chodźnińska, okr. 130; J. Chodźnińska, okr. 131; J. Chodźnińska, okr. 132; J. Chodźnińska, okr. 133; J. Chodźnińska, okr. 134; J. Chodźnińska, okr. 135; J. Chodźnińska, okr. 136; J. Chodźnińska, okr. 137; J. Chodźnińska, okr. 138; J. Chodźnińska, okr. 139; J. Chodźnińska, okr. 140; J. Chodźnińska, okr. 141; J. Chodźnińska, okr. 142; J. Chodźnińska, okr. 143; J. Chodźnińska, okr. 144; J. Chodźnińska, okr. 145; J. Chodźnińska, okr. 146; J. Chodźnińska, okr. 147; J. Chodźnińska, okr. 148; J. Chodźnińska, okr. 149; J. Chodźnińska, okr. 150; J. Chodźnińska, okr. 151; J. Chodźnińska, okr. 152; J. Chodźnińska, okr. 153; J. Chodźnińska, okr. 154; J. Chodźnińska, okr. 155; J. Chodźnińska, okr. 156; J. Chodźnińska, okr. 157; J. Chodźnińska, okr. 158; J. Chodźnińska, okr. 159; J. Chodźnińska, okr. 160; J. Chodźnińska, okr. 161; J. Chodźnińska, okr. 162; J. Chodźnińska, okr. 163; J. Chodźnińska, okr. 164; J. Chodźnińska, okr. 165; J. Chodźnińska, okr. 166; J. Chodźnińska, okr. 167; J. Chodźnińska, okr. 168; J. Chodźnińska, okr. 169; J. Chodźnińska, okr. 170; J. Chodźnińska, okr. 171; J. Chodźnińska, okr. 172; J. Chodźnińska, okr. 173; J. Chodźnińska, okr. 174; J. Chodźnińska, okr. 175; J. Chodźnińska, okr. 176; J. Chodźnińska, okr. 177; J. Chodźnińska, okr. 178; J. Chodźnińska, okr. 179; J. Chodźnińska, okr. 180; J. Chodźnińska, okr. 181; J. Chodźnińska, okr. 182; J. Chodźnińska, okr. 183; J. Chodźnińska, okr. 184; J. Chodźnińska, okr. 185; J. Chodźnińska, okr. 186; J. Chodźnińska, okr. 187; J. Chodźnińska, okr. 188; J. Chodźnińska, okr. 189; J. Chodźnińska, okr. 190; J. Chodźnińska, okr. 191; J. Chodźnińska, okr. 192; J. Chodźnińska, okr. 193; J. Chodźnińska, okr. 194; J. Chodźnińska, okr. 195; J. Chodźnińska, okr. 196; J. Chodźnińska, okr. 197; J. Chodźnińska, okr. 198; J. Chodźnińska, okr. 199; J. Chodźnińska, okr. 200; J. Chodźnińska, okr. 201; J. Chodźnińska, okr. 202; J. Chodźnińska, okr. 203; J. Chodźnińska, okr. 204; J. Chodźnińska, okr. 205; J. Chodźnińska, okr. 206; J. Chodźnińska, okr. 207; J. Chodźnińska, okr. 208; J. Chodźnińska, okr. 209; J. Chodźnińska, okr. 210; J. Chodźnińska, okr. 211; J. Chodźnińska, okr. 212; J. Chodźnińska, okr. 213; J. Chodźnińska, okr. 214; J. Chodźnińska, okr. 215; J. Chodźnińska, okr. 216; J. Chodźnińska, okr. 217; J. Chodźnińska, okr. 218; J. Chodźnińska, okr. 219; J. Chodźnińska, okr. 220; J. Chodźnińska, okr. 221; J. Chodźnińska, okr. 222; J. Chodźnińska, okr. 223; J. Chodźnińska, okr. 224; J. Chodźnińska, okr. 225; J. Chodźnińska, okr. 226; J. Chodźnińska, okr. 227; J. Chodźnińska, okr. 228; J. Chodźnińska, okr. 229; J. Chodźnińska, okr. 230; J. Chodźnińska, okr. 231; J. Chodźnińska, okr. 232; J. Chodźnińska, okr. 233; J. Chodźnińska, okr. 234; J. Chodźnińska, okr. 235; J. Chodźnińska, okr. 236; J. Chodźnińska, okr. 237; J. Chodźnińska, okr. 238; J. Chodźnińska, okr. 239; J. Chodźnińska, okr. 240; J. Chodźnińska, okr. 241; J. Chodźnińska, okr. 242; J. Chodźnińska, okr. 243; J. Chodźnińska, okr. 244; J. Chodźnińska, okr. 245; J. Chodźnińska, okr. 246; J. Chodźnińska, okr. 247; J. Chodźnińska, okr. 248; J. Chodźnińska, okr. 249; J. Chodźnińska, okr. 250; J. Chodźnińska, okr. 251; J. Chodźnińska, okr. 252; J. Chodźnińska, okr. 253; J. Chodźnińska, okr. 254; J. Chodźnińska, okr. 255; J. Chodźnińska, okr. 256; J. Chodźnińska, okr. 257; J. Chodźnińska, okr. 258; J. Chodźnińska, okr. 259; J. Chodźnińska, okr. 260; J. Chodźnińska, okr. 261; J. Chodźnińska, okr. 262; J. Chodźnińska, okr. 263; J. Chodźnińska, okr. 264; J. Chodźnińska, okr. 265; J. Chodźnińska, okr. 266; J. Chodźnińska, okr. 267; J. Chodźnińska, okr. 268; J. Chodźnińska, okr. 269; J. Chodźnińska, okr. 270; J. Chodźnińska, okr. 271; J. Chodźnińska, okr. 272; J. Chodźnińska, okr. 273; J. Chodźnińska, okr. 274; J. Chodźnińska, okr. 275; J. Chodźnińska, okr. 276; J. Chodźnińska, okr. 277; J. Chodźnińska, okr. 278; J. Chodźnińska, okr. 279; J. Chodźnińska, okr. 280; J. Chodźnińska, okr. 281; J. Chodźnińska, okr. 282; J. Chodźnińska, okr. 283; J. Chodźnińska, okr. 284; J. Chodźnińska, okr. 285; J. Chodźnińska, okr. 286; J. Chodźnińska, okr. 287; J. Chodźnińska, okr. 288; J. Chodźnińska, okr. 289; J. Chodźnińska, okr. 290; J. Chodźnińska, okr. 291; J. Chodźnińska, okr. 292; J. Chodźnińska, okr. 293; J. Chodźnińska, okr. 294; J. Chodźnińska, okr. 295; J. Chodźnińska, okr. 296; J. Chodźnińska, okr. 297; J. Chodźnińska, okr. 298; J. Chodźnińska, okr. 299; J. Chodźnińska, okr. 300; J. Chodźnińska, okr. 301; J. Chodźnińska, okr. 302; J. Chodźnińska, okr. 303; J. Chodźnińska, okr. 304; J. Chodźnińska, okr. 305; J. Chodźnińska, okr. 306; J. Chodźnińska, okr. 307; J. Chodźnińska, okr. 308; J. Chodźnińska, okr. 309; J. Chodźnińska, okr. 310; J. Chodźnińska, okr. 311; J. Chodźnińska, okr. 312; J. Chodźnińska, okr. 313; J. Chodźnińska, okr. 314; J. Chodźnińska, okr. 315; J. Chodźnińska, okr. 316; J. Chodźnińska, okr. 317; J. Chodźnińska, okr. 318; J. Chodźnińska, okr. 319; J. Chodźnińska, okr. 320; J. Chodźnińska, okr. 321; J. Chodźnińska, okr. 322; J. Chodźnińska, okr. 323; J. Chodźnińska, okr. 324; J. Chodźnińska, okr. 325; J. Chodźnińska, okr. 326; J. Chodźnińska, okr. 327; J. Chodźnińska, okr. 328; J. Chodźnińska, okr. 329; J. Chodźnińska, okr. 330; J. Chodźnińska, okr. 331; J. Chodźnińska, okr. 332; J. Chodźnińska, okr. 333; J. Chodźnińska, okr. 334; J. Chodźnińska, okr. 335; J. Chodźnińska, okr. 336; J. Chodźnińska, okr. 337; J. Chodźnińska, okr. 338; J. Chodźnińska, okr. 339; J. Chodźnińska, okr. 340; J. Chodźnińska, okr. 341; J. Chodźnińska, okr. 342; J. Chodźnińska, okr. 343; J. Chodźnińska, okr. 344; J. Chodźnińska, okr. 345; J. Chodźnińska, okr. 346; J. Chodźnińska, okr. 347; J. Chodźnińska, okr. 348; J. Chodźnińska, okr. 349; J. Chodźnińska, okr. 350; J. Chodźnińska, okr. 351; J. Chodźnińska, okr. 352; J. Chodźnińska, okr. 353; J. Chodźnińska, okr. 354; J. Chodźnińska, okr. 355; J. Chodźnińska, okr. 356; J. Chodźnińska, okr. 357; J. Chodźnińska, okr. 358; J. Chodźnińska, okr. 359; J. Chodźnińska, okr. 360; J. Chodźnińska, okr. 361; J. Chodźnińska, okr. 362; J. Chodźnińska, okr. 363; J. Chodźnińska, okr. 364; J. Chodźnińska, okr. 365; J. Chodźnińska, okr. 366; J. Chodźnińska, okr. 367; J. Chodźnińska, okr. 368; J. Chodźnińska, okr. 369; J. Chodźnińska, okr. 370; J. Chodźnińska, okr. 371; J. Chodźnińska, okr. 372; J. Chodźnińska, okr. 373; J. Chodźnińska, okr. 374; J. Chodźnińska, okr. 375; J. Chodźnińska, okr. 376; J. Chodźnińska, okr. 377; J. Chodźnińska, okr. 378; J. Chodźnińska, okr. 379; J. Chodźnińska, okr. 380; J. Chodźnińska, okr. 381; J. Chodźnińska, okr. 382; J. Chodźnińska, okr. 383; J. Chodźnińska, okr. 384; J. Chodźnińska, okr. 385; J. Chodźnińska, okr. 386; J. Chodźnińska, okr. 387; J. Chodźnińska, okr. 388; J. Chodźnińska, okr. 389; J. Chodźnińska, okr. 390; J. Chodźnińska, okr. 391; J. Chodźnińska, okr. 392; J. Chodźnińska, okr. 393; J. Chodźnińska, okr. 394; J. Chodźnińska, okr. 395; J. Chodźnińska, okr. 396; J. Chodźnińska, okr. 397; J. Chodźnińska, okr. 398; J. Chodźnińska, okr. 399; J. Chodźnińska, okr. 400; J. Chodźnińska, okr. 401; J. Chodźnińska, okr. 402; J. Chodźnińska, okr. 403; J. Chodźnińska, okr. 404; J. Chodźnińska, okr. 405; J. Chodźnińska, okr. 406; J. Chodźnińska, okr. 407; J. Chodźnińska, okr. 408; J. Chodźnińska, okr. 409; J. Chodźnińska, okr. 410; J. Chodźnińska, okr. 411; J. Chodźnińska, okr. 412; J. Chodźnińska, okr. 413; J. Chodźnińska, okr. 414; J. Chodźnińska, okr. 415; J. Chodźnińska, okr. 416; J. Chodźnińska, okr. 417; J. Chodźnińska, okr. 418; J. Chodźnińska, okr. 419; J. Chodźnińska, okr. 420; J. Chodźnińska, okr. 421; J. Chodźnińska, okr. 422; J. Chodźnińska, okr. 423; J. Chodźnińska, okr. 424; J. Chodźnińska, okr. 425; J. Chodźnińska, okr. 426; J. Chodźnińska, okr. 427; J. Chodźnińska, okr. 428; J. Chodźnińska, okr. 429; J. Chodźnińska, okr. 430; J. Chodźnińska, okr. 431; J. Chodźnińska, okr. 432; J. Chodźnińska, okr. 433; J. Chodźnińska, okr. 434; J. Chodźnińska, okr. 435; J. Chodźnińska, okr. 436; J. Chodźnińska, okr. 437; J. Chodźnińska, okr. 438; J. Chodźnińska, okr. 439; J. Chodźnińska, okr. 440; J. Chodźnińska, okr. 441; J. Chodźnińska, okr. 442; J. Chodźnińska, okr. 443; J. Chodźnińska, okr. 444; J. Chodźnińska, okr. 445; J. Chodźnińska, okr. 446; J. Chodźnińska, okr. 447; J. Chodźnińska, okr. 448; J. Chodźnińska, okr. 449; J. Chodźnińska, okr. 450; J. Chodźnińska, okr. 451; J. Chodźnińska, okr. 452; J. Chodźnińska, okr. 453; J. Chodźnińska, okr. 454; J. Chodźnińska, okr. 455; J. Chodźnińska, okr. 456; J. Chodźnińska, okr. 457; J. Chodźnińska, okr. 458; J. Chodźnińska, okr. 459; J. Chodźnińska, okr. 460; J. Chodźnińska, okr. 461; J. Chodźnińska, okr. 462; J. Chodźnińska, okr. 463; J. Chodźnińska, okr. 464; J. Chodźnińska, okr. 465; J. Chodźnińska, okr. 466; J. Chodźnińska, okr. 467; J. Chodźnińska, okr. 468; J. Chodźnińska, okr. 469; J. Chodźnińska, okr. 470; J. Chodźnińska, okr. 471; J. Chodźnińska, okr. 472; J. Chodźnińska, okr. 473; J. Chodźnińska, okr. 474; J. Chodźnińska, okr. 475; J. Chodźnińska, okr. 476; J. Chodźnińska, okr. 477; J. Chodźnińska, okr. 478; J. Chodźnińska, okr. 479; J. Chodźnińska, okr. 480; J. Chodźnińska, okr. 481; J. Chodźnińska, okr. 482; J. Chodźnińska, okr. 483; J. Chodźnińska, okr. 484; J. Chodźnińska, okr. 485; J. Chodźnińska, okr. 486; J. Chodźnińska, okr. 487; J. Chodźnińska, okr. 488; J. Chodźnińska, okr. 489; J. Chodźnińska, okr. 490; J. Chodźnińska, okr. 491; J. Chodźnińska, okr. 492; J. Chodźnińska, okr. 493; J. Chodźnińska, okr. 494; J. Chodźnińska, okr. 495; J. Chodźnińska, okr. 496; J. Chodźnińska, okr. 497; J. Chodźnińska, okr. 498; J. Chodźnińska, okr. 499; J. Chodźnińska, okr. 500; J. Chodźnińska, okr. 501; J. Chodźnińska, okr. 502; J. Chodźnińska, okr. 503; J. Chodźnińska, okr. 504; J. Chodźnińska, okr. 505; J. Chodźnińska, okr. 506; J. Chodźnińska, okr. 507; J. Chodźnińska, okr. 508; J. Chodźnińska, okr. 509; J. Chodźnińska, okr. 510; J. Chodźnińska, okr. 511; J. Chodźnińska, okr. 512; J. Chodźnińska, okr. 513; J. Chodźnińska, okr. 514; J. Chodźnińska, okr. 515; J. Chodźnińska, okr. 516; J. Chodźnińska, okr. 517; J. Chodźnińska, okr. 518; J. Chodźnińska, okr. 519; J. Chodźnińska, okr. 520; J. Chodźnińska, okr. 521; J. Chodźnińska, okr. 522; J. Chodźnińska, okr. 523; J. Chodźnińska, okr. 524; J. Chodźnińska, okr. 525; J. Chodźnińska, okr. 526; J. Chodźnińska, okr. 527; J. Chodźnińska, okr. 528; J. Chodźnińska, okr. 529; J. Chodźnińska, okr. 530; J. Chodźnińska, okr. 531; J. Chodźnińska, okr. 532; J. Chodźnińska, okr. 533; J. Chodźnińska, okr. 534; J. Chodźnińska, okr. 535; J. Chodźnińska, okr. 536; J. Chodźnińska, okr. 537; J. Chodźnińska, okr. 538; J. Chodźnińska, okr. 539; J. Chodźnińska, okr. 540; J. Chodźnińska, okr. 541; J. Chodźnińska, okr. 542; J. Chodźnińska, okr. 543; J. Chodźnińska, okr. 544; J. Chodźnińska, okr. 545; J. Chodźnińska, okr. 546; J. Chodźnińska, okr. 547; J. Chodźnińska, okr. 548; J. Chodźnińska, okr. 549; J. Chodźnińska, okr. 550; J. Chodźnińska, okr. 551; J. Chodźnińska, okr. 552; J. Chodźnińska, okr. 553; J. Chodźnińska, okr. 554; J. Chodźnińska, okr. 555; J. Chodźnińska, okr. 556; J. Chodźnińska, okr. 557; J. Chodźnińska, okr. 558; J. Chodźnińska, okr. 559; J. Chodźnińska, okr. 560; J. Chodźnińska, okr. 561; J. Chodźnińska, okr. 562; J. Chodźnińska, okr. 563; J. Chodźnińska, okr. 564; J. Chodźnińska, okr. 565; J. Chodźnińska, okr. 566; J. Chodźnińska, okr. 567; J. Chodźnińska, okr. 568; J. Chodźnińska, okr. 569; J. Chodźnińska, okr. 570; J. Chodźnińska, okr. 571; J. Chodźnińska, okr. 572; J. Chodźnińska, okr. 573; J. Chodźnińska, okr. 574; J. Chodźnińska, okr. 575; J. Chodźnińska, okr. 576; J. Chodźnińska, okr. 577; J. Chodźnińska, okr. 578; J. Chodźnińska, okr. 579; J. Chodźnińska, okr. 580; J. Chodźnińska, okr. 581; J. Chodźnińska, okr. 582; J. Chodźnińska, okr. 583; J. Chodźnińska, okr. 584; J. Chodźnińska, okr. 585; J. Chodźnińska, okr. 586; J. Chodźnińska, okr. 587; J. Chodźnińska, okr. 588; J. Chodźnińska, okr. 589; J. Chodźnińska, okr. 590; J. Chodźnińska, okr. 591; J. Chodźnińska, okr. 592; J. Chodźnińska, okr. 593; J. Chodźnińska, okr. 594; J. Chodźnińska, okr. 595; J. Chodźnińska, okr. 596; J. Chodźnińska, okr. 597; J. Chodźnińska, okr. 598; J. Chodźnińska, okr. 599; J. Chodźnińska, okr. 600; J. Chodźnińska, okr. 601; J. Chodźnińska, okr. 602; J. Chodźnińska, okr. 603; J. Chodźnińska, okr. 604; J. Chodźnińska, okr. 605; J. Chodźnińska, okr. 606; J. Chodźnińska, okr. 607; J. Chodźnińska, okr. 608; J. Chodźnińska, okr. 609; J. Chodźnińska, okr. 610; J. Chodźnińska, okr. 611; J. Chodźnińska, okr. 612; J. Chodźnińska, okr. 613; J. Chodźnińska, okr. 614; J. Chodźnińska, okr. 615; J. Chodźnińska, okr. 616; J. Chodźnińska, okr. 617; J. Chodźnińska, okr. 618; J. Chodź

50-cio Lecie Równouprawnienia Kobiet w Związku Narodowym Polskim

(Dokończenie ze str. 2-ej)
żeby ratować to, czego jeszcze wróg nie zniszczył. Związkowczynie stanęły ponownie do pracy ratunkowej, krocząc śladami pionierów Związkowczyń.

Oddziały Ratunkowe Związkowczyń powstały po wszystkich miastach w Stanach Zjednoczonych, gdzie Związkowczynie do dnia dzisiejszego pracują z jak największym poświęceniem przy szyciu odzieży, dzierżaniu swetrów, zbieraniu datków i starej odzieży.

ANNA KAŻMIERZAK
Prezesa Rady Nadzorczej Okr. 5.

W Chicago przy Związku Narodowym Polskim, powstał w dniu 9-go listopada, 1939 r. Związkowy Oddział współpracy z Amerykańskim Czerwonym Krzyżem. Na czele tegoż Oddziału stanęły urzędniczki Zarządu Centralnego, jak również komisarki chicagowskich Okręgów.

Związkowczynie zajęte przy pracy w pracowni Związkowej, wykonały kilka tysięcy sukien, swetrów i ubrań dziecięcych, które zaraz po wykończeniu wysłano do Amerykańskiego Czerwonego Krzyża.

W kilka miesięcy po zorganizowaniu oddziału, w celu nadania pracy ratunkowej większego rozmachu, postanowiono oddział przyłączyć do Stowarzyszenia Dobroczynności przy Z.N.P. i włączyć do egzekutywy reprezentantki wszystkich Gmin Związkowych w Chicago.

Oddziały Ratunkowe

W krótkim czasie powstały liczne Oddziały Ratunkowe Związkowczyń, które potrzebne do pracy materiały otrzymywały wprost od głównej kwatery Komitetu Akcji Pomocniczej Stow. Dobroczynności przy Z.N.P.

Związkowczynie we wszystkich osiedlach przystąpiły do pracy w niesieniu pomocy narodowi polskiemu, zbierając odzież, żywność i lekarstwa, przysyłając takową do Polski, gdy było to możliwe, a później do obozów jeńców polskich, jak i do rodzin żołnierzy polskich w Anglii i innych krajach. Praca ta trwała nieprzerwanie i do dnia dzisiejszego wyraża się w każdym możliwym sposobie w niesieniu pomocy naszym rodakom za oceanem.

W r. 1943 na Sejmie 29-ym odbytym w Boston, Mass., do Zarządu Centralnego weszły jako urzędniczki: — Franciszka Dymek, wiceprezesa; Aniela Wójcik, Karolina Spisak i Janina Migala, jako dy-

rektorki. Do Rady Nadzorczej jako komisarki panie: — Pełagja Łukaszeńska, Anna Tuman i A. Petyk. Komisarkami zostały wybrane: — Pełagja Łukaszeńska, Okr. 1; T. Drozd, Okr. 2; A. Tuman, Okr. 3; M. G. Tuchewicz, Okr. 4; A. Kaźmierczak, Okr. 5; L. Misiora, Okr. 6; E. Varhely, Okr. 7; Anna Petyk, Okr. 8; M. Juszczak, Okr. 9; M. Kuźniakowska, Okr. 10; M. Godlewska, Okr. 11; Stefania Gondek, Okr. 12; J. Czachor, Okr. 13; M. Sokółowska, Okr. 14; W. Maćkowiak, Okr. 15; Helena Bayer, Okr. 16.

Sieroty Polskie

W dniach 8 i 9-go czerwca, 1946 r. odbył się drugi Zjazd Komisarek Okręgowych w Kolegium Związkowym w Cambridge Springs, Pa. Na zjeździe tym uchwalono \$25,000 na fundusz Sierot Polskich jak i \$25,000 na fundusz milionowy Kongresu Polonii

LEOKADIA MISIORA
Prezesa Rady Nadzorczej Okr. 6.

Amerykańskiej, a zebrania tych funduszy podjęły się Okręgowe Wydziały Kobiet Z. N. P. W tym to czasie Związek Narodowy Polski podjął się sprowadzenia 150 sierot polskich z Meksyku, wysyłając wiceprezeskę Z. N. P. panią Franciszkę Dymek do Meksyku dla zaopiekowania się dziećmi i przywiezienia jej do Stanów Zjednoczonych. Działając, cudem wydosłana z Rosji, po uciążliwej wędrówce znalazła schronienie pod opieką Braci Związkowej. Chłopców wysłano do Kolegium Związkowego, gdzie zaopiekowano się nimi, dając im wykształcenie i utrzymanie, a dziewczęta odesłano do szkół katolickich, opłacając za nie wszelkie koszty.

Sierotami tymi serdecznie, tak jak matka, zaopiekowała się wiceprezesa Dymek bacząc, ażeby nie stała im się krzywda i ażeby wyrosli na chwałę narodu polskiego.

Sejm 30-ty odbyty w roku 1947 w Cleveland, Ohio, powołał do Zarządu Centralnego jako wiceprezeskę panią Franciszkę Dymek, a jako dyrektorki panie Stefanię Gondek, Janinę Migalę i Anielę Wójcik. Na Sejmie tym zniesiono nazwę komisarzy i komisarek okręgowych na prezesów i prezeski okręgowe. Na Sejmie tym kobiety zyskały liczną reprezentację w Radzie Nadzorczej, gdyż do Rady powołano zamiast trzech, pięć prezesek okręgowych j. n.: — Wanda L. Stupka, Anna Kaźmierczak, Leokadia Misiora, Maria Godlewska i Anna Zdunek. Prezeskami Okręgowymi wybrano j. n.: — Bronisława

Kasprżyńska, Okr. 1; Teodora Drozd, Okr. 2; Wanda Stupka, Okr. 3; M. G. Tuchewicz, Okr. 4; Anna Kaźmierczak, Okr. 5; L. Misiora, Okr. 6; E. Varhely, Okr. 7; E. Janowska, Okr. 8; W. Kopeć, Okr. 9; T. Nowicka, Okr. 10; M. Godlewska, Okr. 11; M. Jabłońska, Okr. 12; Anna Zdunek, Okr. 13; W. Podkomorska, Okr. 14; M. Wysocka, Okr. 15; Jadwiga Schmidt, Okr. 16.

Wysiedleńcy

Gdy w Kongresie Stanów Zjednoczonych, dzięki usilnym staraniom prezesa Karola Rozmarka, przeszła uchwała wpuszczenia do Stanów Zjednoczonych 105,000 wysiedleńców — Związkowczynie przystąpiły zaraz do pracy w zbieraniu "assurances" dla wysiedleńców. W pracy tej wykazały tyle energii, że tysiące wysiedleńców zawdzięcza im dzisiaj pobyt w wolnych i niepodległych Stanach Zjednoczonych. Zbierając dla wysiedleńców "assurances" od przyjaciół i krewnych, od siebie czyniły wszystko, ażeby im pomóc, przyjmując wysiedleńców do własnych domów, wyszukując im pracę, ułatwiając na każdym kroku pobyt w nowym kraju.

MARIA GODLEWSKA
Prezesa Rady Nadzorczej Okr. 11.

W pracy tej prym wiedzie p. Wanda Rozmarek, żona prezesa Rozmarka, którą wysiedleńcy szczerze nazywają — "matką i opiekunką." Dzielnie pomaga jej wiceprezesa p. Franciszka Dymek, jak i urzędniczki Zarządu Centralnego, prezeski okręgowych wydziałów kobiet oraz Siostry Związkowe.

W ubiegłym roku, w jesieni, wiceprezesa Dymek z polecenia American Committee for Resettlement of Polish D. P.'s wyjechała do Niemiec, gdzie spędziła sześć miesięcy, pracując bez wytchnienia w ułatwieniu wysiedleńcom polskim w emigracji do Stanów Zjednoczonych. Rezultaty jej pracy są wspaniałe.

W dniach 17go i 18go czerwca, 1950 roku, odbył się trzeci Zjazd Prezesek Okręgowych w Kolegium Związkowym w Cambridge Springs, Pa. Zjazd ten przyjął szereg ważnych uchwał, przyrzekając jak najdalej idącą współpracę w akcji wysiedleńców, poświęcając także wiele czasu starcom i budowy dla nich domu dla

ANNA ZDUNEK
Prezesa Rady Nadzorczej Okr. 13.

starców, jaką to myśl rzucił na zjeździe Rady Nadzorczej Cenzor ZNP, sędzia B. F. Gunther.

Nowe Pokolenie

Łuki pozostawione po odejściu naszych zasłużonych pionierów związkowych, zaczynają być zapełniane przez młode pokolenie tutaj urodzone, które kroczy śladami swych matek i przodków w pracy organizacyjnej, z tym samym umiłowaniem odnosząc się do spraw polskich i organizacyjnych.

Wydziały Kobiet przy Okręgach wykonują wiele pożyteczną pracę w utrzymaniu młodzieży tutaj urodzonej w polskim duchu, przez rozdawanie opieki nad szkołkami dokształcającymi i nad klubami, chórmi, drużynami młodzieżowymi.

ZWIĄZKOWCZYNI ZE STOWARZYSZENIA DOBROczynNOŚCI PRZY Z. N. P. w pochodzie pod pomnik Kościuski w maju, 1950 roku niosą olbrzymich rozmiarów flagę, na którą zbierano datki. Na flagę tą zebrano przeszło tysiąc dolarów na wysie dleńców.

Redaktorki Działu Kobiet

Redaktorkami Działu Kobiet w Zgodzie, a później w Dzienniku Związkowym od roku 1907, były następujące: Kazimiera Walukiewicz, Maria Iwanowska, Iza Pobóg, Jadwiga Michalska, Władysława Tyrakowska, Helena Setmayer, Maria Weldowa,

Anna Wyczółkowska, Jadwiga Krasowska-Stopowa, Agnieszka Wójcik, Anna Skibińska, Janina Dunin, Helena Sworakowska i Helena Moll.

115,000 Kobiet w ZNP

Jak już wyżej zaznaczono, z chwilą równouprawnienia kobiet w ZNP rozpoczęła się era jego rozkwitu. Gdy w

roku 1900 dano kobietom równouprawnienie, organizacja nasza liczyła tylko 15,000 członków, a w jednym tylko roku Związek Narodowy Polski wzrósł w dwójnasób gdyż do liczby 29,767 członków i członkiń. Obecnie do Związku Narodowego Polskiego należy 115,000 kobiet. Związkowczynie nie zabiegają o to ażeby or-

ganizacja nasza odmiadzała się przez zapisywanie małoletnich.

Tak w ogólnych zarysach przedstawia się 50cio letnia działalność kobiet w Związku Narodowym Polskim. Starsze schodzą z pola pracy; wiele z nich spoczywa już w mogi-
łach. Lecz śpią snem spokojnym, gdyż spełniły swój obo-

wiązek, spłaciły dług Ojczyźnie swych ojców, zachowując wierność jej ideałom.

Na miejsce ich wstępuje pokolenie młode, urodzone już tutaj. Nie wygasa jednak w ich sercach polskość, nie zapominają mowy swych ojców, gdyż na straży ognisk domowych stała i stać będzie POLKA-ZWIĄZKOWCZYNI!

Co Sprawia Że Płomień Wolności Pali Się?

• Ta ŚWIATŁOŚĆ
w oczach
wolnych narodów...

• Lub to ZARZEWIE
w
ich sercach ..

• Lub ta GORĄCZKA
sprawiedliwości
w ich umysłach

Czy zastanowiliście się kiedy, co powoduje, że ten płomień pali się jasno i stale przez wszystkie te lata... dostatecznie wielki, aby ogarnąć cały naród... dostatecznie jasny, aby był widziany w najdalszych zakątkach świata... gorący dostatecznie, aby przytulić najbardziej pomocy potrzebujących i wymęczonych, z całego świata, którzy go odnajdą.

Dużo się na to składa, aby ten płomień mógł gorzeć, lecz przede wszystkim narody... całego świata, wierzące w niego i chcące na niego zapracować. Palił on się przytłumiony tutaj — nieco jaśniej gdzieindziej — już od początku świata... a od roku 1776go rozgorzał, tu właśnie, w Ameryce i pali się już odtąd stale. Ten płomień będziemy podtrzymywać, jako światło nadziei dla wszystkich, chcących być wolnymi.

NAJSZCZERSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO TRWAŁEGO ROZWOJU

Związkowi Narodowemu Polskiemu

W DNIU JEGO 70-LETNIEGO JUBILEUSZU

O'Malley & McKay, Inc.

GENERAL INSURANCE

222 W. Adams St.

Rm. 1043

CEntral 6-5206

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU

Z OKAZJI
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

SKŁADA

Pulaski Iron Works

1102-04 N. Ashland Ave.

Telefon: BRunswick 8-8677

WYRABIAMY

— i —

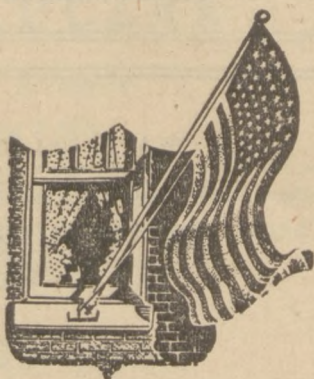
INSTALUJEMY

WSZYSTKO

ZE STALI I

Z ŻELAZA

PRACE KOŚCIELNE NASZĄ SPECJALNOŚCIĄ—

Waleria Lipczyńska, Pionierka w Pracy Związkowej, Była Wzorem Kobiety-Polki

Cała Rzesza Związkowa Czcila Ją i Miłowała Głęboko Za Jej Wielkie Cnoty Obywatelskie.—S.p. Waleria Lipczyńska Była Pierwszą i Jedyną Wicecenzorką w Historii ZNP

Jedną z najbardziej umiłowanych postaci w naszym życiu organizacyjnym, to postać s. p. Walerii Lipczyńskiej, pierwszej i jedynej wicecenzorki w historii Związku Narodowego Polskiego.

Waleria Lipczyńska

Waleria Lipczyńska urodziła się w Polsce dnia 4-go października 1847 roku. Z domu wyniosła ukochanie Polski. Jako młoda dziewczyna odczuwała głęboko zmagania się narodu polskiego, okutego w kajdany niewoli. Podczas powstania w r. 1863 wraz z innymi rola o zrzućeniu tych kajdan; bohaterstwu powstanców niosła

pomoc, będąc czynną w lazaretach prywatnych, opiekując się rannymi. Delikatne jej dłonie przygotowywały szarpię lub na wieczny spoczynek zamykały powieki żołnierzy polskich. Gdy powstanie upadło, bolała z całym narodem, lecz nigdy nie zwątpiła, wierząc święcie, że Polska jest nieśmiertelna i musi odzyskać byt niezależny.

Po przybyciu do Stanów Zjednoczonych płomienna Jej dusza i zapal znalazły więc szerokie pole do pracy pod sztandarem Związku Narodowego Polskiego. Nigdy nieustraszona, gotowa na każdy zew, na każdy apel, oddała pracę Swego życia dwóm celom: dążeniu do odzyskania niepodległości Polski i rozwojowi Związku Narodowego Polskiego.

Od chwili, kiedy kobieta otrzymała równouprawnienie w ZNP aż do dni niemal ostatnich znajdowała się ona w pierwszych szeregach pracowników. Była delegatką niemal wszystkich Sejmów; uczestniczyła we wszystkich zjazdach Wydziału Kobiet Z. N. P. w rozlicznych komisjach, zjazdach Rad Nadzorczych itd. Oceniając więc Jej pracę Sejm w Milwaukee, Wis., odbyty w roku 1909 nadał s. p. Walerii Lipczyńskiej godność Komisarki na wszystkie stany, na Sejmie zaś w Schenectady w roku 1915 wybrana została Honorową Komisarką Związku N. P. Najwyższe wyróżnienie czekało

dłonie naszej niezapomnianej Walerii Lipczyńskiej.

Rząd polski w uznaniu więc Jej tak rozlicznych zasług odznaczył Ją Złotym Krzyżem Zasługi. "Miecz Hallerowski" nadano Jej za pracę rekrutacyjną dla armii generała Hallera.

Cała zaś rzesza związkowa czcila Ją i miłowała głęboko jako wzór kobiety-Polki, matki, Związkowczyny i obywatelki.

S. p. Waleria Lipczyńska zmarła 16 lutego, 1930 r., w domu wnuczki Mildred Orłowskiej i męża Stanisława pod nr. 918 Crescent st. w Grand Rapids, Mich.

Pozostawiła syna Józefa Lipczyńskiego i córkę Helenę Pierce. Przy zgonie liczyła 83 lat. W pogrzebie wzięli udział prezes Związku Narodowego Polskiego s. p. Jan Romaszewicz, wiceprezeska Magdalena Milewska, dyrektorka s. p. Aniela Skierczyńska, Komisarka Wydz. Kobiet P. Smolińska, redaktorka s. p. Janina Dunin.

Pogrzeb odbył się dnia 19 lutego zdomu żałoby pod nr. 918 Crescent ul., Grand Rapids, Mich., do kościoła św. Izzydora a później na cmentarz polski.

SERDECZNE ŻYCZENIA

Z OKAZJI
70-cio LECIA ZAŁOŻENIA
ZW. NAR. POLSKIEGO

— składa —

**Skowron
Sewing Machine**
5354 W. SCHOOL ST.

Pensacola 6-1670

MASZYN DO SZYCIA

Wszelkiego rodzaju naprawiam
za \$1.00 i wyżej

— Części Osobno —

POLONIA BOTTLING WORKS

Składa Serdeczne Życzenia Z. N. P.
Pomyślnego Jego Rozwoju Dla Dobra Polonii
Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA

1912 HUBBARD ST.

Telefon SEeley 3-5933

COLUMBIA FUEL CO.

3660 N. Kilbourn Ave.
MULBERRY 6300-6301

POLSKIE SKŁADNICE WĘGLA

Składają Serdeczne Życzenia
Dla Związku Narodowego Polskiego
Z Okazji Jubileuszu 70-cio Lecia

JAN F. ANIOŁ
Prezes

COLUMBIA FUEL COMPANY

3660 N. KILBOURN AVENUE
MULberry 5-6300—6301

OSCAR MAYER & COMPANY

1241 SEDGWICK STREET
CHICAGO

Z RACJI PRZYPADAJĄCEJ UROCZYSTOŚCI 70CIO LECIA

ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

ORAZ 50-CIO LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET PRZY Z. N. P.
SERDECZNE ŻYCZENIA DAŁSZEJ ZBOŻNEJ PRACY DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

KS. KANONIK
KAZIMIERZ GRONKOWSKI

Wskażcie drogę bratniej współpracy, wzajemnego popierania się, podtrzymajcie ducha jedności, sieć ziarna wiedzy, starajcie się wskazać młodzieży ścieżkę do twórczego życia, co napewno przyczyni się do łatwiejszego myślenia i działania z chrześcijańskim poglądem na życie i świat.

KS. KANONIK KAZIMIERZ GRONKOWSKI

WRAZ Z KSIEŻMI WIKARYMI ASYST.

PARAFII

ŚW. WOJCIECHA

SERDECZNE ŻYCZENIA
DAŁSZEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU

— składa —

T. A. SINIARSKI

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEGO JUBILEUSZU
ŻYCZY Z. N. P.

DAŁSZEJ PIĘKNEJ PRACY DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

Steinbrecher's Recreation

2624 WEST CERMAK ROAD

Wm. Steinbrecher, Właśc. Wilson Steinbrecher, Zarządca

— Telefon Bishop 7-9676 —

W 70-tą Rocznicę Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze
Życzenia Dalszego Rozwoju

— składa —

Chicago Rawhide Mfg. Co.

1301 ELSTON AVENUE
CHICAGO

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

— składa —

PEACOCK PUBLISHING CO.
RAYMOND PEACOCK, Prezes

2319 Milwaukee Ave.

Tel. Dickens 2-2500

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

— zasyła —

MAURICE BILSKI

4726 SOUTH ASHLAND AVENUE

W Poniedziałki i Czwartki Otwarte Wieczorami do 9:30

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEGO JUBILEUSZU
Z. N. P. ŻYCZA DAŁSZEJ PIĘKNEJ PRACY DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

A. F. SHAW & COMPANY

INSURANCE

175 WEST JACKSON BOULEVARD

CHICAGO

— Phone WAbash 2-1068 —

Z OKAZJI 70-LETNIEGO JUBILEUSZU
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
DAŁSZEJ PIĘKNEJ PRACY DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

— zasyła —

PRZYJACIEL

B. C. L. C.

3251-53 W. FULLERTON AVENUE

Tel SPaulding 2-8200

CHICAGO, ILL.

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

— składa —

ALPHA WATER SERVICE CO.

1313 WEST RANDOLPH STREET

Telefon HAYmarket 1-0200 Chicago, Illinois

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

— zasyła —

S. S. KRESGE CO.

2774 MILWAUKEE AVENUE

5c-10c

THE FRIENDLY STORE

Tel. SPaulding 2-6548

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

— zasyła —

THE LINCOLN PRESS

POLSKA DRUKARNIA

J. W. BIELECKI, Właściciel

Wszelkie Druki dla Towarzystw i Klubów po Umiarowanej

Cenie. — Zaproszenia Ślubne — Kalendarze Ścienne —

Karty Świąteczne — oraz inne prace drukarskie

1026 N. WOLCOTT AVENUE

Telefon ARmitage 6-7844

Duma Polonii . . . Błękitna Armia

Uroczyste święto panowało na Milwaukee Avenue: sklepy były zamknięte, tramwaje nie czyniły, całe zaś avenue, obwieszone było niezliczonymi chorągiewkami, napisami i kolorowymi plakatami.

Zimno było, padał suchy, rzadki śnieg, ciężkie olwiane niebo zwiślało nisko nad miastem i lodowaty wiatr przesytywał z bocznych ulic, sięjąc tumanami śnieżnego pyłu. Ale nikt na to nie zważał, ulica była literalnie zapchana tłumami, nawet w oknach i na balkonach, przystrojonych w dywany, portrety, girlandy i wstęgi w barwach wszystkich narodów koalicji, również mrowili się ludzie.

Tłumy zbierały się już od południa na zapowiadany od kilku dni wymarsz ochotniczego oddziału, który wyruszał na dalekie pola bitew, do Francji. Kompania była sformowania z Polaków, Halerczyków, więc też z chicagowskiej Polonii nie brakło prawie nikogo — zbrali się na pożegnanie swoich bohater-skich chłopaków. Stawiła się też i reprezentacja władz federalnych, wojskowych i municypalnych.

Rosła też i niecierpliwość, bo modrawe zmierzchy jęły przesłaniać ulice. Tłum wrzał, kłębił się niby morze, splecione kamiennymi brzegami. Co chwila ktoś alarmował, że już nadciągają i wtedy wszystkie oczy rwały się w zaśniętą dal, i nieruchomieli w zaszuchanym oczekiwaniu. W tych nagłych ciszach głośnie dawały się słyszeć zadyszane, schrypnięte głosy sprzedających ekstra biuletyny z placu boju.

Właśnie o pierwszym zmierzchu synpeli się nadzwyczajne tłumy, a każdy z nich już tytułami porwał oczy, zaciekawiał i roznamietniał, każdy z nich bowiem krzyczał strasznymi ranami wojny i wołał o bombardowaniu miast, o zatopieniu okrętów, o głośnych, pożogach i gwałceniu

wszelkich praw boskich i ludzkich. . .

Odczytywano głośno te wiadomości a każde słowo targało dusze oburzeniem, zgrozą; tłumy zadyszały, niby bór, zafalowały gwałtownie i naraz głuchy pomruk wybuchł grzmotem strasznej nienawiści: Śmierć Hunom! Śmierć barbarzyńcom!

Ale w tej samej chwili zahuczały gdzieś w oddali potężne trąby i w modrawej głębi, zasnutej śnieżnym pyłem, zamajaczyły rozkołysany las sztandarów, i wiatr przyniósł dźwięki narodowego hymnu. Wszystkie kapelusze wyleciały w górę, tysiące chusteczek powiewało z okien i balkonów, a sto tysięcy gardzieli zaśpiewało refren ukochanej pieśni. Śpiewali jednym potężnym głosem uniesienia. Śpiewała wolność ze wszystkich mocy dumy niebiosiężnym głosem szczęścia.

Pochód zbliżył się szybko i toczył, niby fala rozspiewana, grzmiała, pokryta bryzgami rozmaitych na wie-trze sztandarów. Niedojrzałe jeszcze orkiestry, trąby, turkoty jadących armat, świsty, brawa i wzmagaające się ustawicznie okrzyki tłumów w grzmiały, jak ocean, zwisające z domów chorągwie, jęły się trzępotać i bić o ściany.

— Niech żyje Ameryka! Niech żyje koalicja! — zatargały nagle powietrzem potężne wołania.

Zagrały naraz wszystkie orkiestry — ziemia zadudniała od mocnych, mierzonych kroków wojskowych, jakoby od bicia tysięcy cepów.

Niech żyje Polska! Niech żyje Ameryka!

Nadchodzący. Na przedzie widniała kapela trębaczów, rozgłośnie dmąca w mosiężne trąby, a za nią ciągnęły oddziały regularnego wojska z rozwiniętym pułkowym sztandarem. Potem szła orkiestra, przybrana w fantastyczne czapy i mundury z czasów

Hallercyzcy z Ameryki we Francji. (Pierwsza Wojna Światowa)

księcia Józefa. Maszerowali czwórkami w kompletnym bojowym rynsztunku, w stalowych hełmach, z karabinami na ramionach. Oficerowie z wydobytymi szablami trzymali krok na skrzydłach. Maszerowali zwracając, jak śmigły bór, rozkołębani w ruchu, potężni. Szły człopaki wybrane, równe wzrostem, baczne, krępkie i sekątkim dębaczką podobne. Twarze mieli wygolone, szarawe, miny srogo zawiadające, a oczy niebieskie, niby zagon rozkwiłtego lnu.

Żołnierz to był rąsowy, z krwi, animuszu, fantazji i dobrowolnego wyboru, żołnierz polski. „Jeszcze Polska nie zginęła. . .”

Krzyknęły trąby, a za nimi zaśpiewały orkiestry i wszystkie polskie serca i piersi, że powietrze roztrzęsło się siarczystym mazurem. Jak taki już pokrzykiwał i bił nogami do wtóru, inny wrzeszczał jak opętany, zaślepił i bił się z zamkniętymi oczami tę pieśń tułaczą, tę pieśń — nadziei i wiary nieśmiertelnej. Szlochem wzbierały piersi. Dusze się rwały do ojczyzny dalekiej. Wskrzesały w sercach pomarłe wiary. Cud się stawał na wszyst-

kich oczach. Przygięte karki prostowały się dumnie, a zasnute oczy spozierały na te szeregi ze zdumieniem, prawie z nabożeństwem.

Chciało się naraz ludziom śmiać i płakać, i krzyczeć z jakiejś dzikiej, szalonej radości; chciało się na dźwiękach tej piosenki lecieć we wszystkie westchnienia, i szpazmatyczne wybuchy płaczków, i żalose łkanie, i niepowstrzymane szlochy, i jakieś bezładne, radosne wołania wy-szarpywały się z głębin dusz wzburzonych.

— Jezus, Maria! Jezus! — krzyczał ktoś, zalewając się rześistymi łzami.

Jakże tu nie oszaleć! Toć prawdziwe polskie wojsko maszeruje! Na bój ciągnie z prawiecznym wrogiem. Toć nasze, rodzone chłopaki. I w obronie Ameryki! W obronie Polski! W obronie świata! Spełniają się sny długich lat i całych pokoleń! A jak to idą, aż ziemia dygocze pod ich mocarnymi krokami. Kto im się oprze? Na bagnietach roznośa, w puch rozbiłają, gotowi cały świat strato-wać! I któż to są, ci nieustraszeni rycerze, spieszący łaci krew za wolność świata? Ple-mię tułaczów, synowie tych,

których głód wypędził z własnej ojczyzny i niby liście rozsypywał po całej kuli ziemskiej. . . I oni pierwsi stanęli! Dobrowolnie rzucili rodziny i fabryki, zwarli się w szeregi i oto maszerują ramie przy ramieniu, a z jedną tylko myślą i z jednym pragnieniem: służenia świętej sprawie. Prężą się w marszu dumnie i spokojnie, godnie przechodzą w ulwach kwiatów, śpiewów, a entuzjastycznych okrzyków i pod sztandarami, chylącymi się przed nimi.

Bo znowu, jak kiedyś, pierwsi idą na wyłom, gdzie walczą o wolność.

I znowu jak kiedyś, imię Polski wywyższone mocą poświęceń jej synów.

Więc i słuszną dumą rozpierała serca, podnosiła czoła i syciła takim rozrzwieniem, że błogosławiącym ruchem wyciągały się spracowane, twarde ręce, szeptało się znakami krzyża, zaś tysiące rozplakanych spojrzeń obejmowało te drogie głowy, jakby serdecznym uściskiem miłości. I co raz rześistrze grady kwiatów spadały na nich z okien i balkonów.

I poszli — i zniszczyli wroga . . .

 SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAROD. POLSKIEMU Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA

składa

FOLLMER ROOFING CO.

J. FOLLMER, Właściciel

943 N. DAMEN AVE. Tel. BRUnswick 8-4495

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasysła

DOMBROWSKI & MAZUREK

INTERIOR DESIGNERS

Zwyczajne i stylowe urządzenia mieszkań oraz przybory dla osób z większymi wymaganiami

855 N. DEARBORN Telefon Delaware 7-0683

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEJ ROCZNICY ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO JAKOŻEŻ 50-CIO LETNIEJ ROCZNICY RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W TEJ ORGANIZACJI NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU i jak najpomysłniejszego rozwoju i wszelkiego pełnego sukcesu we wszelkich poczynaniach i w każdym kierunku

zasysła

Stanley J. Construction Co.

STANLEY KAMIŃSKI, Właściciel

WYKONUJEMY WSZELKĄ KARPENTERSKĄ PRACĘ

Reparacje wykonane doskonale ku pełnemu Waszemu zadowoleniu. — Obliczenia DARMO. — Ceny Przystępne

2646 W. THOMAS ST. Telefon Humboldt 6-7292

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zysła

Właściciele Znanego Przedsiębiorstwa TYNKARSKIEGO

BRACIA LUCZAK

4052 Elston Avenue

TELEFON IRVING 8-3570

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasysła

KAPPER'S SHOE STORE

1759 WEST 18TH STREET, corner Wood Street

OBOWIĄZUJĄCE DLA CAŁEJ RODZINY—Dopasowanie Przez X-Ray

Dr. Irving Kapper chętnie z zawodowym znanstwem dobierze obuwie dla waszych dzieci

Telefon Canal 6-4148

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasysła

ALEX LEWANDOWSKI, Właściciel

MID-WEST CALENDAR CO.

KALENDARZE I OGŁOSZENIA NASZA SPECJALNOŚCIĄ

3702 S. PAULINA ST. Telefon Virginia 7-3388

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU — Z OKAZJI —

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

 F. & T. Sandwich Shop

RESTAURACJA, WÓDKI I PIWO

1182 MILWAUKEE AVE. Chicago, Illinois

SMACZNE POTRAWY — ZAKĄSKI

WYBOROWE TRUNKI

GRZECZNA POLSKA USŁUGA

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU — Z OKAZJI —

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA DLA DOBRA POLONII

— składa —

 SYRENA RESTAURACJA

JAN WRZESIŃSKI i SYNOWIE

Smaczne Potrawy i Sala na Wszelkie Okazje

1825 West 47-ma Ulica Telefon VIRginia 7-9660

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasysła

Wally's Radio And Appliance Shop

SALES and SERVICE

All Makes of Radio and Appliances Repaired

All Work Guaranteed

Mamy na składzie piękne polskie rekordy wszelkiego rodzaju

WALTER MASŁO, Właściciel

2553 WEST FULLERTON AVE. Dickens 2-8364

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasysła —

20TH CENTURY RECREATION

3253 NO. CICERO AVE.

J. P. KELLY, Mgr.

— Tel. MULberry 5-0444 —

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasysła

JOHN FARY, Właśc.

PIEKNEJ i OBSZERNEJ TAWERNY

3558 S. HONORE ST. Tel. LAfayette 3-6979

Dla swych przyjaciół i kostumerów ma doskonale trunki i napoje — także piwo z Browarni Białego Orła—WHITE EAGLE

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— składa —

WINDSOR HEATING CO.

8723 SO. COMMERCIAL AVE.

TEL. SOutH Chicago 8-5103

— CLEMENS OSTROWSKI, Właściciel —

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— SKŁADA —

ALL AMERICAN BEVERAGES

BOTTLED BY

CALIFORNIA BEVERAGE CO.

3030 W. FILLMORE ST. KEDzie 3-7100

New Fall Hats

\$5.00 — \$7.50
\$10 — \$15 — \$20

 Large Selection

Top off your Fall wardrobe with a flattering hat. See new pastel colors—new crown styles. Come in today!

BREYER'S HAT STORE

1240 MILWAUKEE AVE. BRUnswick 8-2635

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

SKŁADA

 WERNER BROS.-KENNELLY CO.

Main Office: 2815 BROADWAY • CHICAGO 14, ILL. Telephone: LAkeview 5-0032

Warehouses Conveniently Located

STORAGE • MOVING • PACKING • SHIPPING

Agent: ALLIED VAN LINES, INC.

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasysła —

RICHARD E. HALICK DELPHINE KORZENIEWSKI-HALICK

3406 NO. CENTRAL PARK AVENUE

Chicago 18, Illinois

— INSURANCE BROKERS —

CORNELIA 7-1846

Do Biura w śródmieściu

Telefon WABash 2-3355

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasysła —

Division Chevrolet Sales

1132-42 NO. DAMEN AVE.

FOR GOOD RELIABLE REPAIR WORK ON ALL MAKES OF CARS AND TRUCKS

BRUnswick 8-5300

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasysła —

Chicago Avenue Motor Sales

2412 W. CHICAGO AVE.

BRUnswick 8-7200

— T A K Ż E —

2413-23 WEST CHICAGO AVENUE

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasysła —

WARREN OIL AND COAL COMPANY

CHARLES A. WARREN

OIL HEATERS — GAS RANGES

650 NO. HOYNE AVENUE

TEL. TAYLOR 9-0142 MONROE 6-9507

Kupujcie w Składach Które Ogłaszają Się w Dzienniku Związkowym

W Sierocińcu Św. Jadwigi w Niles, Ill. ♦ ♦ ♦

Działka Chowana w Duchu Polskim Wyróżnienie Na Pożytek Społeczeństwa Polskiego. Wszędzie Wzorowy Ład i Porządek

Na przedmieściu Chicago znajduje się jeden z najlepiej wyposażonych i administrowanych zakładów katolickich, Sierociniec Św. Jadwigi, który powstał w roku 1910. Na początku zbudowano tylko jeden główny budynek, do którego sprowadzono dnia 12 lipca, 1911 roku, dzieci polskie w liczbie 63 z dawniejszego Sierocinca Św. Józefa z dzielnicy Avondale w Chicago. Nie bardzo zachwycająco przedstawiała się wtedy okolica Sierocinca. Z pustkowią trzeba było założyć to gniazdo dla polskich piskląt, ognisko wielkiej zbiorowej rodziny dla tych, co własnego ogniska rodzinnego byli pozbawieni. Zadanie to powierzone ks. prałatowi Franciszkowi S. Rusch, który po dziesięć lat stanowisko to zajmuje i dzięki którego staraniom zakład ten nie tylko że jest jed-

lebna i ciast; pralnia, gdzie pracują wynajęte do tej pracy kobiety; warsztaty rzemieślnicze, gdzie młodzież starsza uczy się rzemiosła; klasy szycia i kroju, gotowania, robótek ręcznych, przybory biurowe, z których korzysta młodzież pragnąca się poświecić zawodowej pracy biurowej; piękny basen do pływania wewnątrz jednego z budynków, z którego korzysta młodzież w porze zimowej; basen do pływania na świeżym powietrzu, gdzie młodzież w sezonie letnim spędza kilka przyjemnych godzin dziennie; wielka sala gimnastyczna, gdzie także odbywają się popisy dziatwy z różnych okazyj; tunele, które łączą wszystkie budynki i pozwalają, że dziatwa nie musi wychodzić na podwórze w słotne i deszczowe dni; szpitalik zaopatrzony w najnowsze maszyny do prześwietlania i przybory lekarskie oraz dentystryczne; piękną kapliczkę, w której może pomieścić się około 800 dziatwy, która uczęszcza codziennie rano na nabożeństwa; własną farmę, na której starsi chłopcy i dziewczęta uczą się sztuki hodowania warzyw i drobiu i inne podobne urządzenia.

Dziesięć Budynków

Obecnie zakład ten składa się z dziesięciu wielkich ogniotrwałych budynków na obszarze 41 akrów ziemi. Każdy budynek urządzony jest według najnowszych wymagań. Wszędzie panuje wzorowy ład i porządek. Sale i korytarze lśnią od czystości. Klasy szkolne obfitują w najnowsze urządzenia, dobrze oświetlone, słoneczne, przyciągając się do tego, że dziatwa z przyjemnością uczy się w takim otoczeniu. Znajdują się tam także własna piekarnia gdzie starsza młodzież pod fachowym instruktorem uczy się sztuki pieczenia

Ks. Prałat Franciszek S. Rusch, zarządca Sierocinca Św. Jadwigi od roku 1911.

koncercie młodzież ma pole do popisu. W myśl zasady w "zdrowym ciele zdrowy duch" młodzież korzysta ze sportu w każdej dziedzinie. Przed-szkole, czyli t. zw. kindergarten, zaopatrzone jest w różne zabawki, rowery, piłki, kločki, lalki i dziatwa bawi się bezstrosko w miłym i pięknym otoczeniu.

Obecnie w zakładzie tym znajduje się 450 chłopców i dziewcząt od 3 do 17-go roku życia.

Polskość

Tak księża, Siostry Nauczycielki jak i dziatwa władają płynnie językiem polskim, gdyż język polski jest obowiązujący.

Warto więc zapoznać się bliżej z Sierocincom Św. Jadwigi, ażeby przekonać się naocznie o tym jak wzorowo ten zakład jest prowadzony. W sprawie wycieczek zbiorowych lub indywidualnych należy dzwonić pod numer New-castle 1-3308 w celu otrzymania dalszych informacji.

Ogólny widok na Sierociniec Św. Jadwigi, który mieści się przy zbiegu ulic Harlem i Touhy. Podziemne tunele łączą wszystkie budynki, i dzieci zabezpieczone są w ten sposób od złej pogody mogą przechodzić od jednego budynku do drugiego. Na 41 akrach ziemi w pięknej okolicy znajduje się 10 budynków w których mieszczą się: klasy szkolne, dormitoria, kuchnia, pralnia, biblioteka, warsztaty rzemieślnicze gdzie młodzież uczy się rzemiosła, basen do pływania, sala gimnastyczna itd.

Klasa kroju i szycia dla starszych dziewcząt. Dziewczęta od 7 roku życia uczą się posługiwać igłą. Tak deseń na suknie jak i same suknie uszyte są według pomysłu dziewcząt.

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.

i 50-tą Rocznicę Równouprawnienia Kobiet
Dalszej Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze życzenia Dalszego Rozwoju

zasiłają

JAN I ZOFIA ŚMIETANA, Właśc.
ŚMIETANA'S FOOD SHOP
2501 W. HADDON AVE.

Pierwszorzędny Sklep Towarów Spożywczych Wszelkiego Rodzaju. — Ceny Przystępne. Wybór Wielki.
Towar Zawsze Świeży

— Tel. Humboldt 6-9432 —

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POL.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasiłają

BELMONT STOP AND SHOP
DELICATESSEN

S. E. KLAMCZYŃSKI, właściciel
Towary zawsze świeże i wielki wybór. Ceny umiarkowane
3711 W. BELMONT AVE. Tel. KEystone 9-6109

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasiłają

Bolesław Nagawiecki i Synowie
QUALITY MEATS

Właściciele Doskonałego Sklepu Towarów
Spożywczych i Mięsa
1704 NO. DAMEN AVE. Tel. ARmitage 6-5031

SERDECZNE ŻYCZENIA
Związkowi Narodowemu
Polskiemu z Okazji
70-Lecia Założenia

składa Właściciel

EUROPEJSKIEGO SKŁADU
SMACZNYCH WĘDLIN

PIOTR SMOLUCH

1500 WEST DIVISION STREET
Telefon HUMBOLDT 6-2493
SPRZEDAJEMY HURTOWNIE I DETALICZNIE

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.

Wydajnej Pracy
Dla Dobra Polonii

NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

składa

Fr. Serafin & Co.

Polska Hurtownia Cukierków,
Czekoladek, Papierosów, i t. p.

4558 ARCHER AVENUE

Telefon LAfayette 3-7778-7779

KAT. SERAFIN, Biuralistka

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NAR. POL.

z okazji

70-LECIA ZAŁOŻENIA

zasiłają

Hurtowni Skład
Różnych Nowości

**UNITED
NOVELTY
MFG. CO.**

FABRYKANT
W. JANICKI, Właśc.
1159 Milwaukee
Avenue
BRUNSWICK 8-8339

CHICAGO 22, ILL.
WYSYŁAMY KATALOGI
NA ŻĄDANIE

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZW. NAR. POLSKIEMU

Z OKAZJI

70-cio LECIA ZAŁOŻENIA

zasiłają

**JAROSZ
DAIRY CO.**

JÓZEF URBAŚ, Właśc.
Codziennie Świeże
Produkty Mleczne

1751 WEST HURON UL.
Telefon HAYmarket 1-6377

W 70-tą Rocznicę Z. N. P.

Wydajnej Pracy

Dla Dobra Polonii

Najserdeczniejsze Życzenia
Dalszego Rozwoju

zasiłają

**OLYMPIA
GROCERY**

PAUL KIAMOS, właśc.
FANCY GROCERIES
AND VEGETABLES

WE SPECIALIZE IN LAMB
1200 W. Chicago Avenue
Tel. MONroe 6-5548

Serdeczne Życzenia z Okazji 70-Letniej
Rocznicy Związku Narodowego
Polskiego
Dalszego Pięknego Rozwoju

składa

**CHERRY
MEAT PACKERS, Inc.**

4750 SO. CALIFORNIA AVE.

Telefon YARds 7-1200

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEMU

z okazji

70-CIO LECIA
ZAŁOŻENIA

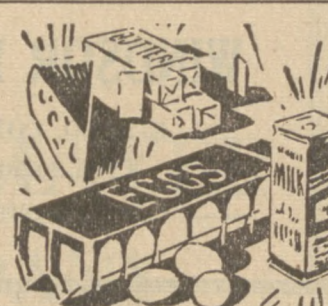
składa

ZAWSZE ŚWIEŻE
PRODUKTY MLECZNE

**CHICAGO
PURE MILK CO.**

1614 N. Hermitage Avenue
Tel. ARmitage 6-2888

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI
NARODOWEMU
POLSKIEMU
70-LECIA ZAŁOŻENIA

składa

POLSKA MLECZARNIA

PURE FARM DAIRY

1938 AUGUSTA BOULEVARD

Telefon BRUNswick 8-1410

W 70-tą Rocznicę Zw. Nar. Pol.
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasiłają

JÓZEF I ANNA KWAK
WŁAŚCICIELE MIDWEST STORE

Pierwszorzędna grosernia, wyrób mięsa, wędlin, świeżych
owoców, jarzyn, mrożonych jarzyn, ryb, lodów. Wyrób
kielbas na sposób Polsko-Góralski.

4328 SOUTH PAULINA STREET

Telefon YARds 7-3856

Chicago 9, Illinois

W 70-TĄ ROCZNICĘ
WYDAJNEJ PRACY
Związku Narodowego Polskiego

DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasiłają

S. SZEKLUCKI

Hurtowni Dystrybutorzy

WSZELKIEGO GATUNKU WYBOROWEGO MIĘSA I KIELBAS
JAK RÓWNIEŻ SPOŻYWCZYCH TOWARÓW PUSZKOWYCH

4425 West Division Ulica Telefon SPaulding 2-2214

WYROBY TE ZAWSZE SMACZNE, ZAWSZE ŚWIEŻE
PYTAJCIE SIĘ I ŻĄDAJCIE NASZYCH WYROBÓW WSZELKIEGO
GATUNKU WYBOROWEGO MIĘSA, WĘDLIN I KIELBAS

Z Okazji 70-cio Lecia Założenia Z. N. P. Jakoteż 50-cio
Lecia Równouprawnienia Kobiet Przy Z. N. P., Najserdecz-
niejsze Życzenia Dalszego Pomysłnego Rozwoju Dla Dobra
Wychodźstwa Polskiego

składają

ZARZĄD:

JAN GAWEL.....Prezes
FRANCISZEK WELCING.....Sekretarz
LEON WIŚNIEWSKI.....Kasjer
FR. KOWALCZYK.....Dyrektor
LUDWIK KIELBASA.....Dyrektor

AGENCI—SPRZEDAWCY

ADAM REMPALA JAN GAŚSIOR
WŁAD. JASICZEK JAKUB BUKOWSKI
JAN ZJAWIŃSKI TEODOR S. GAWEL
CHARLES SMITH

Największej Polskiej Fabryki Konserw
w Stanach Zjednoczonych

- KAPUSTA KWASZONA
- OGÓRKI KWASZONE
- KORNISZONY • OLIWKI
- MUSZTARDA • CHRZAN
- RELISH OGÓRKOWY
- CATSUP • OCET

PASIER PRODUCTS Co., Inc.

1670-90 ELSTON AVENUE

Tel. HUMBOLDT 6-8060

Chicago 22, Illinois

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEJ ROCZNICY ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

jako też

Z 50-CIO LETNIEJ ROCZNICY RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ
W tej organizacji przesyłamy najserdeczniejsze życzenia dalszej owocnej
pracy dla dobra sprawy polskiej i jak najpomyślniejszego rozwoju
i pełnego sukcesu we wszelkich poczynaniach i w każdym kierunku—

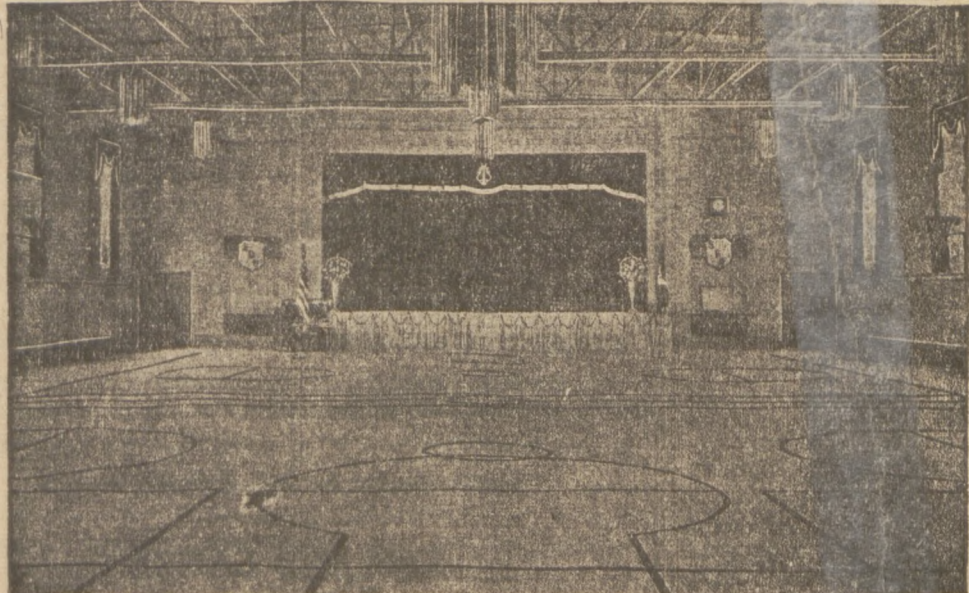
zasiłają

BOWMAN DAIRY CO.

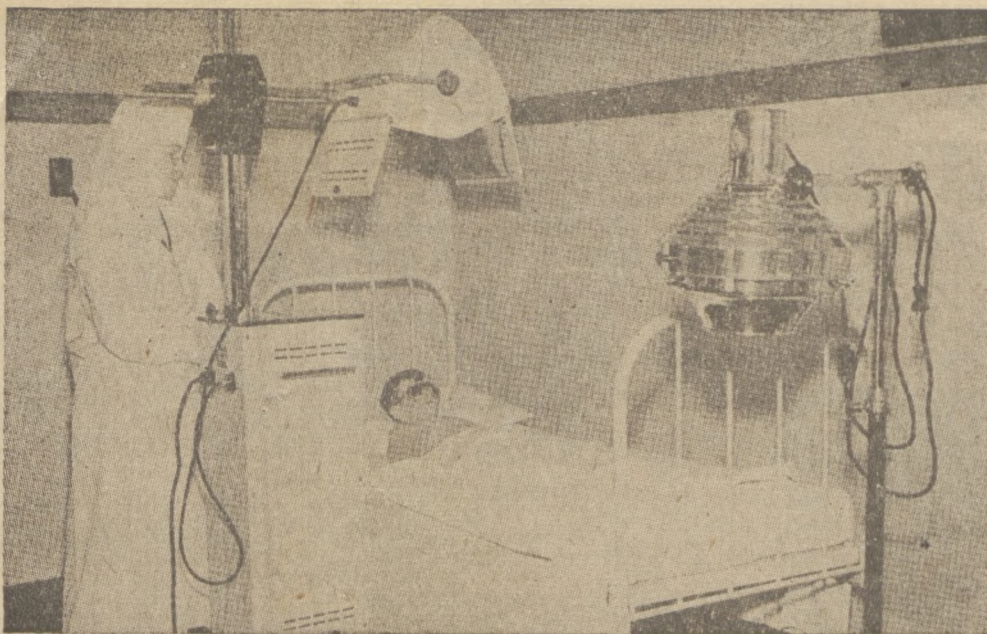

Pokój przyjęć dla starszych dziewcząt, który wytwarza atmosferę domową i rodzinną.

Sala gimnastyczna gdzie działka urządziła także programy popisowe.

Specjalny pokój szpitalny zaopatrzony w najnowsze maszyny do prześwietlania.

Młodzi przyszli malarze otrzymują instrukcje od Siostry Nauczycielki. Czynione są starania aby wyłuskać wrodzone talenty u dzieci i talent ten jak najdalej rozwinąć.

Piknik na gruntach Sierocinca. — Kucyki jak i "clowny" sprawili dzieciom dużo uciechy.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
SERDECZNE ŻYCZENIA POMYSŁNEGO ROZWOJU
składają

SYJEWski I SYNOWIE

Właściciele
EUROPEJSKIEGO SKŁADU WEDLIN
1941 W. DIVISION ST. Tel. ARmitage 6-2911

Z GŁĘBI serca naszego pragniemy przesłać najserdeczniejsze życzenia z okazji 70-tej rocznicy założenia Związku Narodowego Polskiego jako też 50-tej rocznicy równouprawnienia kobiet w tejże organizacji, aby wasze wysiłki i starania wydały najlepszy plon we wszelkich poczynaniach dla dobra sprawy polskiej i rozwoju organizacji.

Chicago Butchers Calf Skin Association

CALF SKINS AND TALLOW
3208 South Damen Avenue
Phone LAfayette 3-3751

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii, Najserdeczniejsze
Życzenia, Dalszego Rozwoju

— zasyla —
WALTON FOOD MARKET
ALEX PROCEK, Właśc.
324 NO. DAMEN AVE.
— Tel. HUMBOLDT 6-8041 —

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii, Najserdeczniejsze
Życzenia Dalszego Rozwoju

— zasylają —
**EDWARD I ANNA
WITASZCZEK, Właśc.**
**ROYAL BLUE
STORE**
Doskonałej jakości Towary
Spożywcze Wszelkiego Rodzaju
Ceny Przystępne
2100 W. HURON UL.
Tel. HAYmarket 1-5329

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —
J. MALINOWSKI SAUSAGE SHOP
TADEUSZ GÓRNY, Właściciel
2533 WEST DIVISION ULICA
Telefon ARmitage 6-7709

NASZA FIRMA poleca publiczności własnego marynowania
szynki wędzone, gotowane i pieczone; Boczki z żeberkami, Kar-
czki wędzone (smoked butts) z najlepszego gatunku mięsa,
Kielbasy krajane, siekane i różne Wędliny, wszystko w najlep-
szym gatunku i własnej roboty. Ceny przystępne, zadowolenie
gwarantowane.

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NARODOWEMU
POLSKIEMU Z OKAZJĄ
70-LECIA ZAŁOŻENIA
— zasyla —
składa
**Antoni
Szadziewicz**
Pierwszorzędny
SKŁAD WEDLIN
3034 WEST CERMAK ROAD
Telefon BISHOP 7-6222

Szpitalik dla chorych dzieci.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —
SKŁADA

MARKVARTS I. G. A. SUPER MART

2522 WEST 59th STREET
PHONE GROVEHILL 6-9300

QUALITY MEATS, GROCERIES
PRODUCE AND FROZEN FOODS

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

PUDŁO FOOD PRODUCTS

884 NO. HERMITAGE AVE.
Wytwórca i Hurtowny Dostawca
Doskonałej Jakości Wszelkiego Rodzaju Marynat,
które są Wyrabiane Według Starokrajnych Przepisów.
Panowie Grosernierzy i Sklepow Delikatesów
Po Dostawie Telefonujcie HAYmarket 1-4862

SERDECZNE
ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NAR. POL.
Z OKAZJĄ
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
— zasylają —
składa

B. BATORSKI
POLSKI SKŁAD WEDLIN
4357 No. Milwaukee Ave.
Tel. AVenue 3-4794

Z OKAZJĄ
70 LETNIEGO JUBILEUSZU
ZW. NAR. POL.
Życzą Dalszego Pięknego
Rozwoju Dla Dobra
CALEJ POLONII

Państwo
**Janina i Stanisław
Śliż**
SKŁAD WEDLIN
3116 WEST 43rd STR.
LAfayette 3-9533

SERDECZNE
GRATULACJE
Zw. Nar. Polskiemu
Z OKAZJĄ 70-cio
Lecia Założenia

— zasyla —
**KOLINSKI'S
FOOD SHOP**
1407 W. Superior Ulica
Telefon HAYmarket 1-6851

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii, Najserdeczniejsze
Życzenia Dalszego Rozwoju

— zasylają —
**Marian Sadowski
i Stanisław Sterna**
Właściciele Midwest Store
Gdzie was szybko, grzecznie
i rzetelnie obsłużą
2500 WEST THOMAS ST.
(Narożnik Campbell)
ARmitage 6-3951

Z OKAZJĄ 70 LETNIEGO
JUBILEUSZU Z. N. P.
Życzy Dalszego Pięknego
Rozwoju Dla Dobra
CALEJ POLONII

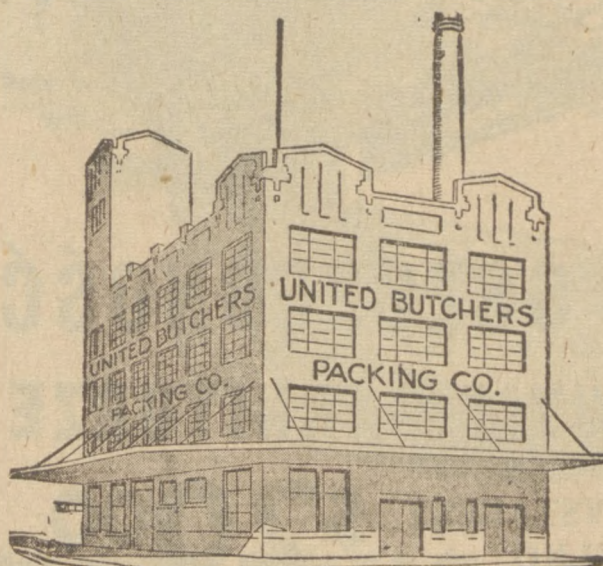
**ROSE'S
DELICATESSEN
STORE**
CZESŁAW MIGALA, Właśc.
2458 West Walton Street
— Tel. ARmitage 6-1777 —

Z OKAZJĄ 70 LETNIEGO
JUBILEUSZU Z. N. P.
Życzenia Dalszego
Pięknego Rozwoju
Dla Dobra Calej Polonii

— zasyla —
F. SZWEDO
Pierwszorzędna
Grosernia i Buczernia
1041 NO. WOOD STR.
— Tel. EVERglade 4-9280 —

W 70-tą Rocznicę Z. N. P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju zasylają
**FRANCISZEK I GENOWEFA TUREK
ORAZ SYNOWIE**
Właściciele Składu Doskonałego Mięsa
i Towarów Spożywczych
Wielki Wybór Towarów Ceny Przystępne
4301 WEST 47ma ULICA Telefon VIRginia 7-8536

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU
z okazji
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

SKŁADA

Najstarsza Polska Spółka Produktów
Mięsnych
znana pod firmą

United Butchers Packing Co.

1152 FULTON ST. Tel. MONroe 6-7330
Chicago, Illinois

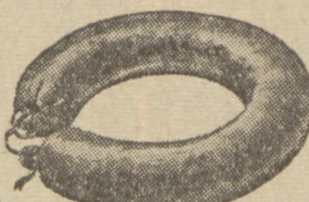
SERDECZNE ŻYCZENIA
ZW. NAR. POLSKIEMU
Z OKAZJĄ
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
— zasyla —

BINKOWSKI SAUSAGE COMPANY

311 N. SANGAMON UL.
i Mayman UL.
(blisko Fulton Market)
Tel. HAYmarket 1-7040

Specjalizujemy się w Wyrobach Mięsnych

— LEADER BRAND —
Mortadella, Mince Ham i Smoked Liver Sausage
Firma założona w roku 1916

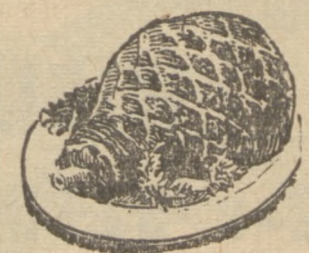

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA
DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

KUROWSKI'S SAUSAGE STORE

WYRÓB EUROPEJSKICH WEDLIN
1015 WEST 31-sza ULICA
Polecamy Nasze Smaczne Kielbasy, Salcesony, Kiszki, Oraz
Dziesiątki Różnych Innych Wędlin, Robionych Przez Fachowców.
TADEUSZ KUROWSKI, właściciel
Telefon: VIRginia 7-2683

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA DALSZEGO
ROZWOJU

— zasyla —

FULTON MEAT CO.

WŁADYSŁAW NIEMCZURA, Właśc.
Doskonałe Mięsa Wszelkiego Rodzaju
921-23 FULTON MARKET Tel. MONroe 6-8115

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

Stanisław Woliński z Żoną Ewelina

WŁAŚCICIELE SELECT MEAT MARKET
Doskonały Wybór Wszelkiego Rodzaju Mięsa
i T.warów Spożywczych. — Ceny Przystępne
2108 W. DIVISION UL. Tel. HUMBOLDT 6-2308

Stosunki Polsko-Hiszpańskie Zawsze Serdeczne i Przyjazne

Dwa Zwycięstwa w Obronie Wspólnej Sprawy. — Nastawienie Pro-Polskie Gen. Franco. — Przyjęcie Sierot Polskich

Madryt, Hiszpania. W sierpniu tego roku naród polski święcił 30tą rocznicę swego największego zwycięstwa w niepodległej Polsce "Cudu nad Wisłą". U bram stolicy załamała się fala bolszewickiego najazdu, kiedy Kreml przez swe rozgłoszenie, zapowiadał już całemu światu zajęcie Warszawy. — Zjednoczonym, bohaterskim wysiłkiem całego narodu hordy sowieckie zostały rozbite i odrzucone poza rubież Rzeczypospolitej. Rozgromiony wróg w odwrocie na całym froncie — prosił o rozejm.

Analizując dzieje współczesnej Europy, widzimy inne wielkie zwycięstwo nad bolszewizmem, które, położono tamę ekspansji komunistycznej na zachodzie.

W roku 1936 Stalin skoncentrował wysiłki partii komunistycznych wszystkich krajów, by opanować Hiszpanię. Wywołując wojnę domową, organizując Brygady Międzynarodowe, posyłając swoich generałów komisarzy i agentów, broń i amunicję; dokonywując mordów tysięcy ludzi, głosił on utworzenie twierdzy komunizmu na półwyspie Iberyjskim.

I wtedy naród hiszpański pod wodzą swego naczelnika (caudillo) w bohaterskich bojach wyrzucił poza granice kraju obcych intruzów, oraz agentów na służbie sowieckiej pozostających. Walka była krwawa, a zwycięstwo dużo kosztowało ofiar, lecz doniosłość jego była ogromna! Generał Franco ocalił zachód europejski od stworzenia dla komunizmu za Pirenejami znakomitej bazy wypadowej dla podboju Europy. Znaczenie i wartość tego faktu widzimy dobrze teraz, gdy — zresztą niezmienne ta sama — polityka Kremla dąży otwarcie do panowania nad całym światem.

Zwycięstwa: Polski w roku 1920, a Hiszpanii w latach 1936-1938 pozostaną w historii jako dwa doniosłe wydarzenia w obronie nie tylko niepodległości obu krajów, ale także podstaw cywilizacji chrześcijańskiej, oraz prawdziwych wolności ludzkich.

Stosunki Polsko-Hiszpańskie

Już od lipca 1939 r. odczuwało się zagranicą nieuchronne zbliżanie się wojny. Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wstrzymało urlopy na Placówkach; później rozeszło się zapieczętowane instrukcje do otwarcia na wypadek konfliktu wojennego. W Hiszpanii poselstwo polskie, opierając się na sympatiach wobec Polski, z powodzeniem przeciwstawiało nasz punkt widzenia propagandzie niemieckiej.

Brutalna agresja niemiecka zastała poselstwo Rzeczypospolitej w San Sebastian, gdzie wówczas znajdowały się wszystkie reprezentacje dyplomatyczne, akredytowane przy rządzie hiszpańskim, który jeszcze urzędował w Burgos, posiadając tylko ekspozyturę ministerstwa stanu w San Sebastian. — Zgodnie z instrukcjami otrzymanymi w Warszawie, poseł R. P. wystosował notę do ministra spraw zagranicznych, komunikując o zbrojnej napaści na Polskę ze strony wojsk hitlerowskich, co z punktu formalno-prawnego oznaczało zaistnienie stanu wojny między Polską a Niemcami. Na notę tę nadeszła odpowiedź, że rząd hiszpański przyjmuje, że rząd hiszpański trzeźwo i bezstronnie, uznaje belligerencję Polski w rozpoczętej wojnie. Fakt ten miał swoje znaczenie na przyszłość, gdyż stawiał nas na równi z ambasadą niemiecką w ciągu dalszego przebiegu wojny. Poza

Wycieczka Z. N. P. z prezesem Steczyńskim na czele do Polski w roku 1927 u prezydenta Mościckiego.

wielkimi mocarstwami, jak W. Brytania i Francja, a później Stanami Zjednoczonymi z jednej strony, a Niemcami, a potem Italią i Japonią z drugiej — rząd hiszpański nie uznał belligerencji żadnego innego kraju.

Kiedy Rosja sowiecka w najkrzytyczniejszym momencie naszej obrony, zadała nam cios w plecy — poseł R. P. będąc w Burgos, zawiadomił o tym zdradzieckim uderzeniu bolszewickim ministra spraw zagranicznych. Ten, widocznie przejęty, odruchowo wstał i uściśnął serdecznie przedstawiciela Polski, mówiąc:

— My, Hiszpanie rozumiemy was lepiej niż kogo innego, bo sami jesteśmy głęboko przywiązani do naszej niepodległości!

Na notę naszą, protestującą przeciw agresji Związku Sowieckiego, nadeszła oficjalna odpowiedź. Rząd hiszpański w tym konflikcie nie zajął urzędowo stanowiska neutralnego, lecz był całkowicie po naszej stronie.

Słusznie wybitny dyplomata hiszpański, Jose Maria Doussinague, w niedawno wydanej książce p. t. "Hiszpania

miła rację", będącej udokumentowaną historią lat 1939-1945, pisze o stosunku Hiszpanii do Polski:

"W Hiszpanii wszyscy i w każdej chwili wówczas (1939) jak i później żyli szczerze i żywe sympatie dla tego niebezpiecznego kraju".

Lecz przede wszystkim szef państwa gen. Franco, który dnia 26 września 1939 w Huelgas, w wygłoszonym tam przemówieniu, powiedział:

"Jesteśmy przekonani, że w walkach na ziemi hiszpańskiej ocaliliśmy świat od wielkiego niebezpieczeństwa, jak też uściłowaliśmy to uczynić w obecnym kryzysie europejskim, robiąc wszelkie starania, by nie dopuścić do upadku jednego z narodów (t. j. Polski), spełniający tym samym nasz obowiązek, wynikający z wierności naszej historii i z katolickości Hiszpanii.

Niedługo potem, bo 2go października, z okazji rocznicy objęcia władzy przez szefa państwa, odbyło się przyjęcie w Burgos, na którym generał Franco użył dłuższej rozmowy posłowi polskiemu, podkreślając swoje żywe sympatie dla Polski, podziw dla jej bohaterskiej obrony. W spo-

sób kategorię potępił napaść na nasz kraj, wyraził przekonanie, że naród polski powstanie znowu wolny i suwerenny.

Przyjęcie Sierot Polskich

Po ukończeniu drugiej wojny światowej wiele dzieci należących do narodów, które zostały wydane na łup Rosji sowieckiej — znalazło się na terenie Niemiec, jak i innych krajów, na łasce losu. Hiszpania była bodaj pierwszym państwem, które zainteresowało się opuszczonymi dziećmi, w znacznej większości sierotami, by je przygarnąć i nimi się zaopiekować. W ten sposób przeszło sto dzieci polskich — dziewczynki i chłopcy — przyjechało do Hiszpanii. Dzieci polskie — w porozumieniu z czynnikami polskimi, zostały umieszczone w Barcelonie, w osobnej willi, posiadającej swój ogród i teren dla zabaw i ćwiczeń fizycznych. Hiszpanie nie poprzestali na tym, by sierotom zapewnić utrzymanie i odzienie, lecz udzielili potrzebnych środków, aby mogły one być wychowywane i kształcone w swoim własnym języku. W tym celu sprowadzono z zagranicy nauczycieli i nauczycielki, którzy uczyli działy według polskich rozkładów szkolnych. Jednocześnie została zapewniona opieka religijna ze strony księży Polaków.

Gdy dzieci rosły, zorganizowano wśród nich drużyny harcerskie: męskie i żeńskie, przy pomocy instruktorów i instruktorek polskich. Drużyny te istnieją do dzisiaj.

To znakomite dzieło nie zostało przerwane. Dotychczas w dzielnicy Valcarca w Barcelonie, istnieje ognisko polskie, gdzie żyją, kształcą się i pracują, dzisiaj już dorastający chłopcy i dziewczęta, zdając sobie dobrze sprawę, że Hiszpania wyciągnęła do nich bratnią dłoń, w chwili, gdy znajdowali się w tragicznym momencie swojego dzieciństwa.

Popieracie tych, którzy ogłaszają się w Dzienniku Związkowym

W 70-tą ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

— składają —
JAN KIELBASA I SYNOWIE
Właściciele
PIERWSZORZĘDNEJ
TAWERNY
Najlepsze Wina i Likieri
2600 WEST 24th STR.
— Bishop 7-7654 —

SERDECZNE ŻYCZENIA
— składają —
ZW. NAR. POLSKIEMU
Z OKAZJI
70-cio LECIA ZAŁOŻENIA
Stanisław i Waleria Szlauderbach
Właściciele
SALI I TAWERNY
3224 SO. ABERDEEN UL.
Telefon Yards 7-0981

SERDECZNE ŻYCZENIA
Z Okazji
70-cio LECIA ZAŁOŻENIA
ZW. NAR. POLSKIEGO
— składa —
Franciszek Kijak
Wraz z Żoną
Tawerna
4041 SO. KEDZIE AVE.
Tel. Virginia 7-9639

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZW. NAR. POLSKIEMU
Z OKAZJI
70-cio LECIA ZAŁOŻENIA
— składa —
Stanley Tavern
1451 NO. LEAVITT AVE.
Stanisław Dombek, Właściciel

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju
— zasyła —
Florian Majka
SKŁAD MIĘSA
Wszelkiego Rodzaju
TOWARÓW SPOŻYWCZYCH
Najlepszej Jakości
1501 N. BOSWORTH UL.
Tel. ARmitage 6-7960

Kazimierz Wierzyński

Barbakan Warszawski (Fragment)

Bo bił się żołnierz chrobrzy, padał chłop przy chłopie,
(śródnas o tym głucho i milczą w Europie),
z bagnietem szedł po nocy, gdy psalo żelastwo
i gdy czołgi czekały aż się zrobi jasno;
bagnetem szukał serca w niemieckim mundurze,
w lasach ploszył je szturmem, kiął przez serce w ziemię,
i tak się pchał do śmierci piechur po piechurze,
baterie tak wołały, tak dzwigały strzemię,
wiedzione przez boginię męstwa i rozumu...

A zapytacie z czego wziąć się i wznosić
po niewiadomo który raz poczęte dzieło,
czy śmierci nie za mało, katakumb nie dosyć,
gdy tyle ognia zgasiło, tyle krwi spłynęło,
z czego ludzi budować, gdy okrutne cięcie
po twarzy i po dziejach przeszło znów jak skaza —
powiadam wam — jest jedno na wszystko zaklęcie
i jedna nieprzebyta jest przed nami kolej,
czy to kogo upaja, czy to kogo boli:
z żelaza muszą powstać Polacy, z żelaza!

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

— zasyła —

THE EMPIRE

FAMOUS FOR
BRIDALS, COATS, SUITS AND FURS
1266 MILWAUKEE AVE. ARmitage 6-2927

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

— zasyła —

EDWARD LAUBE

Właściciel

Pięrowszorzędnego Sklepu WYROBÓW Europejskich Wędlin
2078 MILWAUKEE AVENUE
Tel. ALbany 2-0378

W 70-tą Rocznicę Związku Narodowego Polskiego
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

— zasyła —

Superior Machine & Boiler Works

STEEL PLATE FABRICATION
SPECIAL MACHINERY
840-850 WEST SUPERIOR ST. CHICAGO 22, ILLINOIS
F. C. DRESMAL Telephone Monroe 6-1131

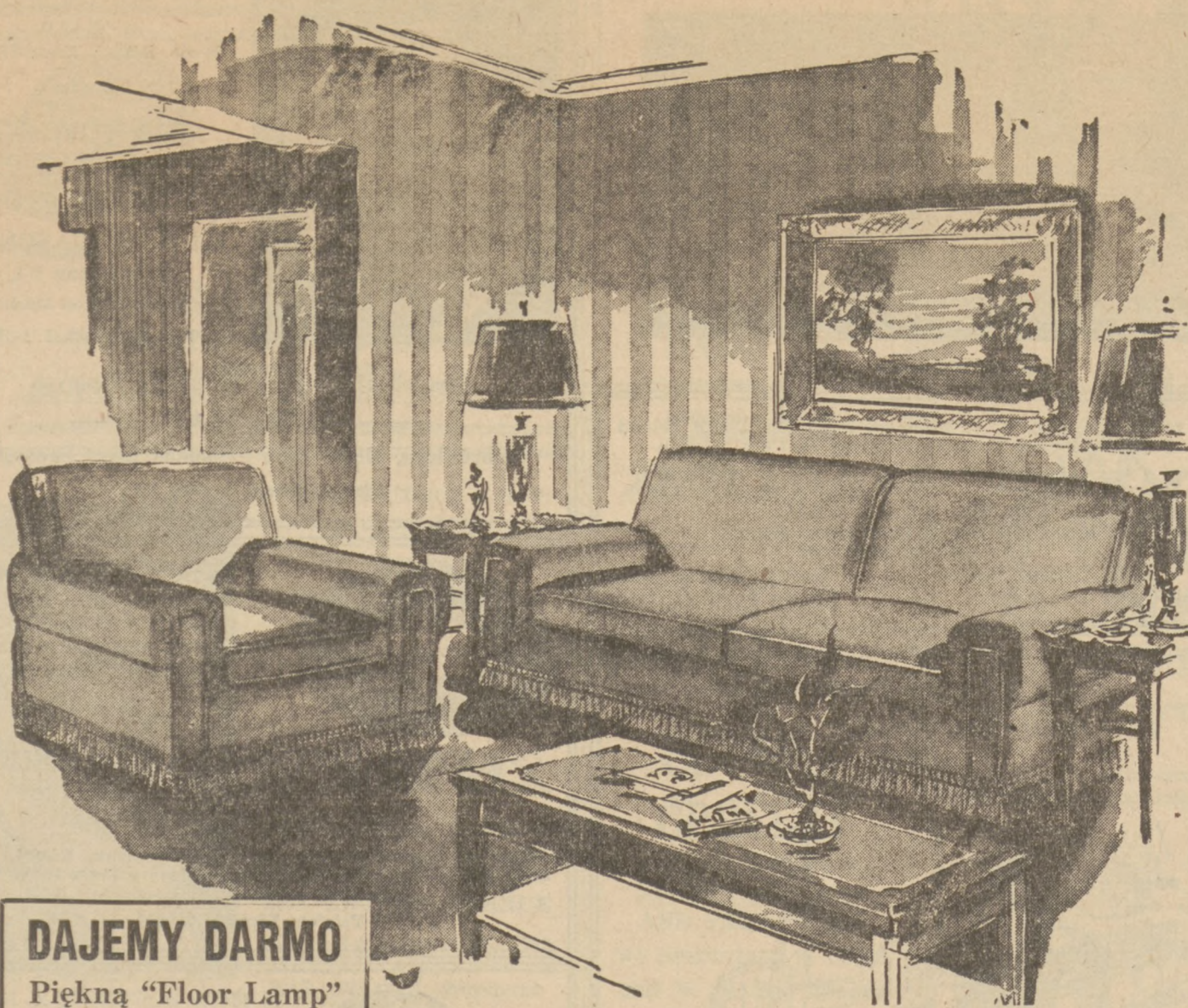
W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO
POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyła —

LURIE BROS.

SKŁAD DEPARTAMENTOWY
3539 West 26ta Ulica Telefon Bishop 7-8050
Tu Zawsze Możecie Wiele Zaoszczędzić na Waszych Zakupach

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NAROD. POLSKIEGO
Oraz w 50-tą Rocznicę Równouprawnienia Kobiet Przy Zw. Nar. Pol.
SERDECZNE ŻYCZENIA POMYŚLNEGO ROZWOJU
Tej Największej Polskiej Organizacji — Dla Dobra Polonii
Józef Mermel

DAJEMY DARMO
Piękną "Floor Lamp"
Przy Zakupie
Tego Garnituru

WIELKA OSZCZĘDNOŚĆ

NA TYM 2-u SZTUKOWYM GARNITURZE

POKRYTY 100% "FRIEZE" \$199⁵⁰ WYSTARCZY TYLKO \$20⁰⁰ WPLATY

MERMEL Furniture Co.

1730-34 W. 18-ta ULICA — Tel. CAAnal 6-2032

Z okazji 70-cio Letniej Rocznicę Założenia Związku Narodowego Polskiego, jakoteż 50-cio Letniej Rocznicę Równouprawnienia Kobiet w tejże Organizacji pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia dalszego pomyślnego rozwoju i kontynuowania tej pięknej pracy dla dobra sprawy polskiej we wszelkich kierunkach

Adams Auto Construction Company, Inc.

4116 BELMONT AVENUE
Tel. Kildare 5-8453

Adam Waskowski, ojciec i Tadeusz Waskowski, Eugeniusz Waskowski, synowie
Współwłaściciele

Kompletna reperacja samochodów, montowanie. Specjalnie maszyny do balansowania kół.

Prostownanie i malowanie fenderów. Doświadczenie dwóch generacji.

W DZIEDZINIE MECHANIKI WSZELKICH AUTOMOBILÓW

ADAM WASKOWSKI

Z okazji 70-cio Letniej Rocznicę Założenia ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO, jako też 50-cio Letniej Rocznicę Równouprawnienia Kobiet w tejże Organizacji pragniemy złożyć NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO POMYŚLNEGO ROZWOJU i kontynuowania tej pięknej pracy dla dobra sprawy polskiej we wszelkich kierunkach.

TOOLS — PAINTS — GLASS
HOUSEWARE
Tel. ARmitage 6-3278

COMMUNITY HARDWARE & PAINT

STANLEY KUTA, właściciel

POLSKI SKŁAD

2501 WEST DIVISION STREET

SKŁAD OTWARTY 9 RANO DO 9 WIECZÓR

Ziemia Polska Gromadzi Zewsząd Prochy . . .

Wspaniałe dzieło historyczne pod tytułem "Ziemia Gromadzi Prochy" zostało napisane przez Józefa Kisielewskiego w roku 1939 po jego powrocie z podróży po Niemczech, gdzie zbierał on wiele dokumentów stwierdzających bezspornie, iż ziemia tak zwane dziś "odzyskane" były zawsze polskimi.

Książkę tę wydano po raz pierwszy przez Księgarnię św. Wojciecha w Poznaniu a przedrukowano ją w Szkocji staraniem żołnierzy polskich w drugim roku wojny z niemieckim najeźdźcą, jako wyraz pamięci i wiary.

Książka rozpoczyna się przedmową świetnej przedmowy A. Naruszewicza do przekładu Germanii, Tacyta: "Byliśmy nad Łabą; Uchylono nas za Odrę; Przemoc już tam się ciśnie, gdzie nigdy German, chyba wędrowni, stopy swojej nie postawił..."

Nauczony klęskami swoimi Polak może znowu powrócić do owych wieków Tacyta, gdy między Germaniami a Sarmatami wzajemna bojaźń była granicą...

Nie lekali się nas Germanowie, lecz ani my o nich, mając w rękę równie ostre szable i skuteczniej pisząc żelazem dzierżaw zakresy, niżeli z cerklem i z tablicami..."

W przedmowie do książki autor tak pisze:

"Powstała książka, która przypomina o jeszcze jednym terenie dawnego życia słowiańskiego i polskiego... Tępiącej książki, materiałem spajającym jej różnorodne elementy będą obserwacje poczynione we współczesnych Niem-

czach. Niech się krzyżuje przeszłość z teraźniejszością. W pewnych chwilach mogą powstać wcale ciekawe analogie. Praca niniejsza nie jest dyskusją, obroną i przypomnieniem. W tych rozprawach stanowiska stron są nierówne: po jednej stronie rozpie- ra się efektywny i pożądany przez rację polityczne mit, po drugiej szara, małoatraktywna prawda...

Ale dociekając prawdy wytrwale i z uporem strzegłem się wszelkiego jatrzenia i nienawiści. Chodziło tylko o prawdę... Wynik tych zachodów jest taki, jaki być musiał. Wydobytą zapomnianą odczytano i postawiono je przed oczyma współczesnych, uświadomiła je liczne mapy i wykresy, oraz dowody historyczne...

Wtenczas, kiedy się zaczynała historia środkowej Europy, na początku okresu wędrówek ludów, świat słowiański sięgał poza środkową Łabę, miejscami dochodząc do Renu. Taki jest wynik!... Na tych ziemiach między Łabą, Odrą i Wisłą wystarczy zanurzyć rękę głębiej w nadmorski piasek, aby zaczerpnąć się krwią i wystarczyć oczom otworzyć niegłęboko w wnętrzu ziemi, aby poczęły krzyknąć trwoga i przerażeniem.

Od czasów bardzo dawnych, od młodszej epoki kamiennej, czyli neolitu, widzieliśmy w środku Europy, na wielkim obszarze czworoboku, którego jedną stroną jest brzeg Bałtyku, drugą linią prosta na południe od ujścia Łaby, trzecią Dunaj, czwartą daleka granica wschodnia, wielką kulturę rolniczą. W

okresach czasu przybierała różne nazwy, ale w istocie swej była zawsze identyczna. Po jednej stronie mieliśmy zawsze ludy celtyckie, między które od najdawniejszych czasów wypychał się klin koczowniczych ludów ciągnących ze Skandynawii, po drugiej stronie leżały ludy wschodniego Bałtyku.

Szczególnie obchodzi nas wybrzeże morskie na wschód od Łaby. Wydać się nie ulega wątpliwości, że były to graniczne ziemie późniejszej Słowiańszczyzny.

Ziemie zresztą nieszczęśliwe. Od najdawniejszych okresów widać ciągłe najazdy ludów północnych. Przewalają się przez te nadbrzeżne ziemie złośliwe. Ziemia krwawi bezustannie, jest terenem przez który przeciągają różne szczepy w swoich dalekich wędrówkach. Ale w ludach tu byleżycy musi tkwić siła niełada, skoro pomimo swej rolniczej łagodności utrzymują się na swoich ziemiach i w tym potopie obcych ludów nie zataczają swego rodzinnego charakteru.

Słowianin nadbałtycki od- kład tylko można notować jego mowę mówi tak samo jak mówili Słowianin na Kujawach i pod Krakowem.

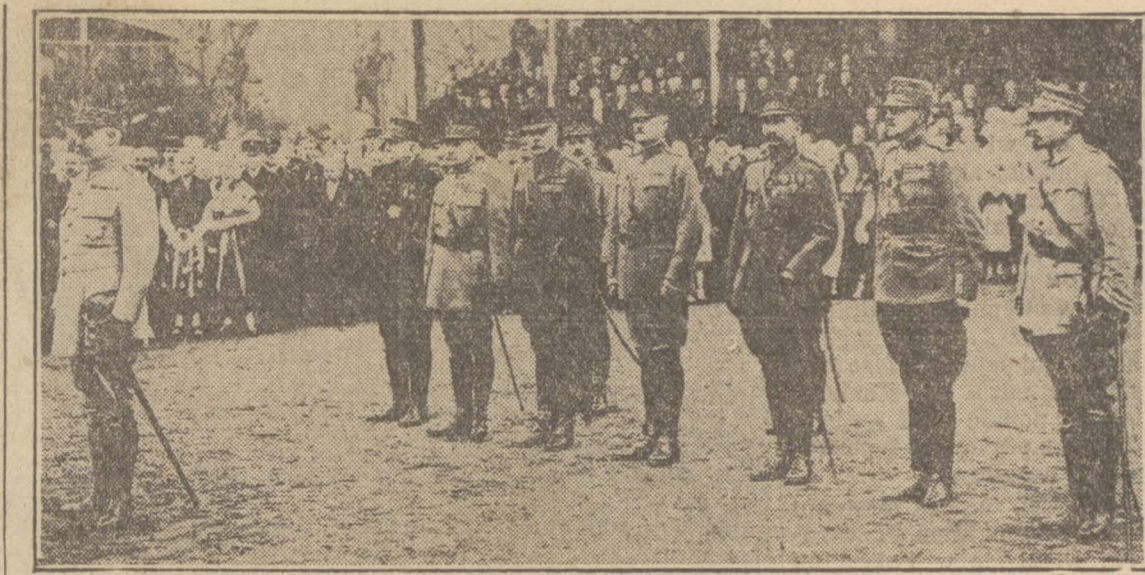
Nad brzegami Meny spotkałem przekupkę winogron, która przemówiła do mnie po polsku. Ale jaką polszczyzną! Rzekła Men nie ma najmniejszego podobieństwa z wodami Ameryki Północnej a przecież przypominał mi się tam właśnie, we Frankfurcie "Latarnik" i jego biblijny język. Żaden najbardziej wykształcony Polak nie mówi na codzień z taką czystością.

Przed kilku laty odbywał się w Sofii wielki, międzynarodowy zjazd geografów. Na zjeździe wiele mówiło się o nazwach, błotach, lasach, depresjach i izotermach, słowem o tym o czym geografowie zwykli mówić.

Dr. Józef Czekalski podczas zjazdu wyciągnął cały plik map, najdokładniejszych map niemieckiego sztabu generalnego i przez pół godziny czytał nazwy.

Z tych map wynikało, iż połowa terenu niemieckiego, zwłaszcza zaś ziemie leżące nad morzem, aż podminowane są nazwami słowiańskimi. Oczywiście nieraz próbowano te kompromitujące ślady zatrzeć i wykorzystać, ale nie tak łatwo zamordować słowo. Nazwa to nie nędzne ludzkie życie. Nazwa ma żywot niezatarty.

Szczepy Słowiańskie
Świadectwa dochowały nie tylko nazwy, dochowały go liczne wykopaliska, dochowały

Sławni generalowie z czasów pierwszej wojny światowej. Z lewej do prawej: Marszałek Joffre i marszałek Foch, generał John J. Pershing, gen. Gillain, szef sztabu armii Belgii; gen. Albrici, szef włoski; generał Haller, wódz armii polskiej we Francji. Z tyłu stoi gen. francuski Weygand. Przed szeregiem stoi generał Petain, wódz francuski.

je również zwyczaj a przede wszystkim budownictwo.

Niemiecki sposób budowania przyjmował linię prostą, wzdłuż której osadzały się budowle. Przeciwnie budował Słowianin. Jego wieś miała formę skupioną dokoła placu. W tym budownictwie rysie przebiegał dawny słowiański obyczaj a forma współżycia gromadnego; wszystkie sprawy były załatwiane wspólnie na zebraniu ojców rodzin. I jeśli kto dobrze prześledzi rozplanowanie wielu wsi na linii Łaby, spostrzeże oczywiste metody słowiańskiego budownictwa.

Nad Bałtykiem szerokim pasem rozsiadli się Obotrycy, Weletowie i Pomorzanie, ale nie trzeba sądzić, że byli to jedyne szczepy słowiańskie. Nie, szczepów słowiańskich było bez liku o dzwignych nazwach jak: Doleńców, Smoleń, Wielunian, Byteńców, Liliń, Wołynian, Wkrzanów, Hobolan i t. d.

Obotrycy byli ludem najbardziej z całej Słowiańszczyzny na zachód wysuniętym. Państwo obotryckie miało charakter monarchistyczny i często spotyka się w kronikach nazwy książąt obotryckich: Drożko, Sławomir, Mściwój, Gotszalk, Henryk i wielu innych. Dzielnymi byli ludzie, umieli prowadzić politykę i wiązać się sojuszami. Ale już rychło wszyscy oni zmiarkowali, że żadne sojusze nie pomogą, gdy nie będą dbali o siebie sami. I oto zachodzi wielki fakt, który w dziejach niewiele ma równych: małe ksiąstewko obotryckie z kilku stron potężnym a drapieżnym nieprzyjacielem wytwarza na dwa stulecia taką prężność na swoim małym terenie, że nikt nie jest w stanie złamać jego siłę.

Otóż jest pewna chwila w historii, kiedy Saksończycy, jeden z najkrwawszych ludów germański, skarżą się na bitność Obotrytów. Co prawda sytuacja jest paradoksalna, bo skarży się oprawca, że ofiara nie chce potulnie kłaść łba pod topór.

Dla znacznych części plemion niemieckich interesy kultury łączyły się zawsze z interesem państwowym i to tak, że interes państwowy stał na pierwszym miejscu. Oni nieśli cywilizację na słowiański wschód, ażeby przysporzyć sobie korzyści politycznych i do dziś dnia Niemcy pozostali wierni tej zasadzie: na pierwszym miejscu interes państwowy.

Na Ziemiach Tych Byliśmy, Jesteśmy i Będziemy

Stefan Żeromski tak pisał: "Nie umiera zbrodnia, kiedykolwiek była dokonana, przed tysiącleciem, czyli dzisiaj nade dniem..."

Przychodzimy na to jałowe wybrzeże z cudownego losów użyczenia, na skutek przedziwnej zapłaty, ażeby zań uczynić naszej wolności skarb bezcenny.

Przychodzimy, jako spadkobiercy Krzywoustego druzyny.

Ona poprzez lasy przerabiała pierwszą drogę cichego apostolstwa synów Bożych.

Ona szła wielkie rzesze słowiańskie wesprzeć o polskie mocarstwo, obronić i zachować.

Przybywszy na to jałowe wybrzeże, budujemy portowe paliszcza, wprawiamy w ruch koleje, prowadzimy poprzez błota drogi bite i z bogactw mieszkamców.

Strzały armat ze statków wojennych losotk roznoszą po morzu, po dolinach, po górach, głosząc wszem wobec, iż stopa tępicieła nigdy tu już nie pozostanie.

Nie przynosimy tu zbrodni, nie przynosimy przemocy, nie przynosimy krzywdy.

Przynosimy zapomnienie, odpuszczenie i pokój.

Przynosimy dobro i pracę. Na ziemiach tak zwanych

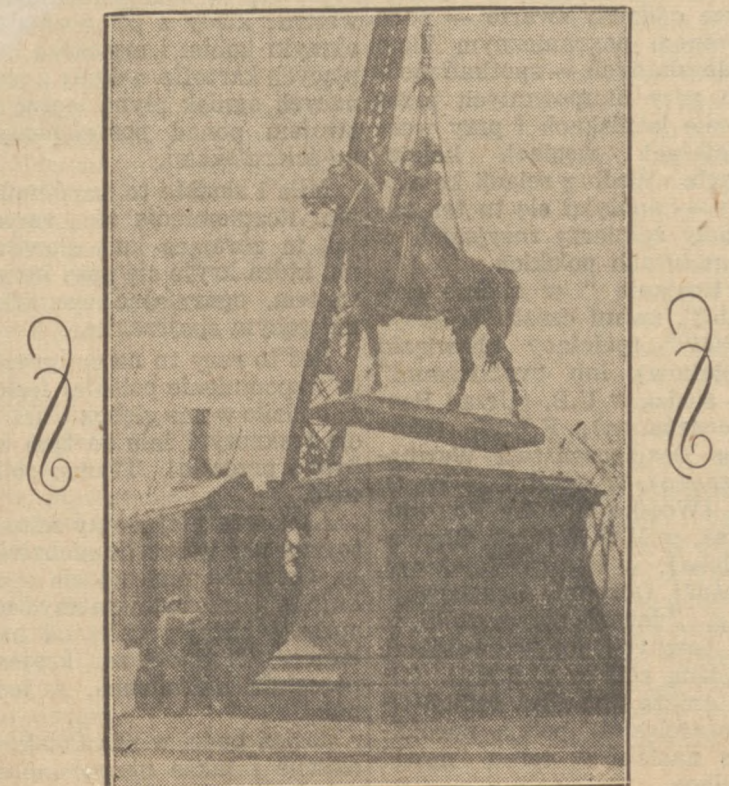
odzyskanych siedzimy z górą cztery tysiące lat. Wyrósłszy z kultury rolniczej, która przede wszystkim tworzy cywilizację a nie z wólczy, w przeciwieństwie do Germanów, o których Tacyt już w I wieku po Chrystusie tak pisał:

"Lud to błędny, bez domu, bez roli i wszelkiego starania. Gdzie przyjdzie tam się pasie nie dbając o swoje, cudzego nie szciedząc, poki uwędzona i będziemy.

starość tak twardej cnoty nie zamorzy".

Już od młodszej epoki brązowej poczynając uderzają w nas od zachodu przybyłe ze Skandynawii ludy koczownicze. Tym samym szlakiem idzie później poprzez wieki napór niemiecki.

Ziemie te zraszają dwie rzeki: Odra i Wisła. Rzeki te są odwieczne nasze. Na ziemiach tych byliśmy, jesteśmy i będziemy.

PRZEPROWADZKA POMNIKA GEN. TADEUSZA KOŚCIUSZKI na nowe miejsce w roku 1936. (Kłisza Sun-Times)

W 70-tą Rocznicę Związku Nar. Pol. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

SKŁADA

ILLINOIS

CO-OPERATIVE

Cleaners & Dyers

ASS'N, INC.

2712-18 ELSTON AVENUE

Tel. Humboldt 6-2348—6-2349

POLSKA FABRYKA CZYSZCZENIA I FARBOWANIA DAMSKIEJ I MĘSKIEJ ODIĘŻY

ZARZĄD:

E. J. MAKOWSKI, Prezes M. DOLGOPOL, 2gi Wicepr.
A. A. KUBAK, Wiceprezes JAKUB WOJKOWSKI, Sekr.
JÓZEF WOJKOWSKI, Kasjer

DYREKTORZY:

A. FIRSZT, A. LATKA, STANISŁAW WOJKOWSKI,
JÓZEF E. DROST
RYSZARD DOLGOPOL, Zarządca

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

— składa —

OBERHIDE COAL CO.

1335 WEST POTOMAC AVE.

Założone w roku 1873

COAL AND FUEL

TEL. BRUNSWICK 8-3300

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

MARZALEK'S FUR SHOP

1814 WEST CHICAGO AVENUE

Tam nie tylko że Wam doradzą i wszystko rzetelnie i dobrze wykonają, lecz zawsze liczą umiarkowane ceny. Jeżeli tak, to po FUTRA, PŁASZCZE ZIMOWE I LETNIE oraz Ubrania Damskie różnego rodzaju i z przeróbką wszelkich Futur, udajcie się do naszego rodaka.

Telefon Humboldt 6-2806

Związkowi Narodowemu Polskiemu

Cześć Za Wytrwałą Pracę

70 Lat Dla Dobra Wychodźstwa

Polskiego

składa

POLSKA FIRMA

**DUDECK COAL
& OIL CO.**

3182 ARCHER AVE.

Telefon Virginia 7-2828

SERDECZNE ŻYCZENIA

Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZW. NAR. POL.

DALSZEJ OWOCNEJ PRACY

DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

SKORZYSTAJCIE Z NISKICH CEN
NA WĘGIEL I OLEJ I ZAMAWIAJCIE

TERAZ

WSZELKIE GATUNKI WĘGLA
PO CENACH OBECNIE ZNIŻONYCH

Możemy Wam Dostarczyć Zaraz

Uwaga

Jeżeli macie jakiś kłopot z boilerem lub stokerem, dzwońcie do nas. My wam pošemy eksperta, który jest obeznany w tym interesie przez dłuższy czas. On bez żadnego kosztu dla was, doradzi wam, jaki gatunek węgla dla was będzie najlepszy. Także bierzemy zamówienia na czyszczenie boilerów, furnesów i stokerów po cenach umiarkowanych.

Prosimy Telefonować: Bishop 7-8200

PULASKI COAL CO.

KAZIMIERZ PAZDAN, Prezes i Zarządca

3025 W. 26-ta Ul. - róg Whipple Ul.

POPIERAJCIE POLSKI PRZEMYSŁ

Serdeczne Gratulacje i Życzenia
Jaknajpomyślniejszego Rozwoju Największej
Polskiej Organizacji -- Z. N. P.

W 70-tą ROCZNICĘ JEJ ZAŁOŻENIA

ORAZ

**W 50-tą ROCZNICĘ RÓWNOUPRAWNIENIA
KOBIEC PRZY Z. N. P.**

**NOVAK'S STOCK
YARD MARKETS**

Największe Polskie Składy Mięsa i Drobiu w Chicago

JÓZEF NOWAK — Prezes

Rosjanie w Polsce

(Relacje Naocznego Świadka)

Często pytają zbiegów z Polski: Czy są tam Rosjanie? Co robią? Czy widuje ich się na ulicy? I t. p. Pytania zupełnie zrozumiałe w ustach ludzi, którzy słyszą, wiedzą i wierzą, że Polska jest w niewoli, że rządzią w niej bolszewicy i ich agenci.

Niech nikogo nie dziwi, ale pytania podobne usłyszeć można nawet... w Polsce, od ludzi mniej ruchliwych, mniej obrotnych, zaabsorbowanych zawodową pracą i mało poruszających się w Kraju, ulicach i urzędach.

Pewnego razu odbywałem jeden z swych częstych spacerów z dość popularnym w mieście profesorem miejscowego uniwersytetu. Przez nieznaną go bliżej ogół środowiska uważany był on za człowieka proreżimowego. — Jak codziennie, poza rozmową naukową, białaliśmy nad smutną polską rzeczywistością. W pewnym momencie

profesor zaklął siarczyście: „A to nieszczęście Przedtem jeden, a teraz drudzy trzymają nas za mordę”. Przestałem i pytam: „Kto?” — „Jakto kto? Dzikusy, Katinarze! Ci „Słowianie”, co z wystającymi szczękami płoty rozwalają!” — wyrzucił podniecony. Spokojny, z uśmiechem odrzekłem: „Czy jednak profesor nie przesadza? Gdzie tu pan widzi Rosjan? Przecież spacerujemy obaj już półtorej godziny po głównej ulicy dość dużego miasta i dotąd nie widzieliśmy żadnego! Przypomina pan sobie nasze spacerowanie po państwie niemieckiej, po państwie wyjątku z więzienia? Co krok spotykaliśmy przetrzeźniałe mundury, patroli, wachy i t. p. Deptały sobie po piętach! Na każdym kroku czuł pan i widział żywą obecność okupanta. A dziś? Czy my się nie sugerujemy i wzajemnie nie straszmy niepotrzebnie?” „Rzeczywiście,

że ich nie widać, w każdym razie spotyka się ich rzadko, ale sam pan przyzna, że trzymają nas silnie i bezwzględnie, niż tamci!” — zakończył i zamyślił się profesor.

Przy następnym spotkaniu, na które już... nie mogłem czekać, miałem profesora wyjaśnić, gdzie są Moskale, miałem pomóc mu — jako człowiek z praktyką — poznać ich na ulicy.

Otóż fakt, że poza terenami pogranicznymi Ziemi Odzyskanych, widzi się w Polsce na ogół mało Rosjan, co wprowadza często w błąd zagranicznych obserwatorów i dziennikarzy.

Widać ich mało, w mniejszych ośrodkach spotkać ich czasem trudno, a wszystkim faktycznie kierują. Rozróżnić należy Rosjan: a) oficjalnych, b) „w skórze polskiej”, t.j. udających Polaków i c) ukrytych, t. j. normalnie niewidocznych.

Jeśli chodzi o grupę pierwszą (oficjalni), to w skład jej wchodzi: niewspółmiernie liczny personel placówek dyplomatycznych - konsularnych, handlowych, „kulturalnych”, różnych „komend” wojskowych i t. p.; mniejsze lub większe oddziały zwarte — poza terenem pogranicznym Ziemi Odzyskanych — spotkać można przy okupowanych przez Rosję lotniskach i przy ważniejszych węzłach kolejowych. Według relacji kolejarzy — spotyka się tu też oddziały żołnierzy rosyjskich w mundurach polskich.

Rosjanie „w skórze polskiej”, zwani często w Kraju „POP” (pełniący obowiązki Polaków) lub „volkrusami” — siedzą w U.B. (Urząd Bezpieczeństwa), K.B.W. (Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego), w wojsku, w W. O. P. (Wojsko Ochrony Pogranicza), w M.O. (Milicja Obywatelska), w Straży Kolejowej, Leśnej, Ochronie Skarbowej i t. p. Zdarzają się wypadki, że w pewnych miejscowościach główną rolę w O.R.M.O. (Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej) pełnią specjalnie naślani w teren „nowi” Polacy.

W wojsku ci „Popi” zajmują stanowiska dowódców O.W. (dawniejsze O.K.), szefów sztabów większych jednostek, a w tychże jednostkach pełnią służbę oficerów „polityczno-wychowawczych” kierowników magazynów z bronią i amunicją, lub przy lotniskach z benzyną.

Największą rolę odgrywają „Popi” w U.B., pełniąc tam oficjalnie funkcje zastępców kierowników urzędów i działów.

SERDECZNE ŻYCZENIA

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.

IMPERIAL BAKING CO.

1017-25 No. Damen Ave.

SERDECZNE ŻYCZENIA

Związkowi Nar. Polskiemu

— Z Okazji —

70-cio LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

ROMAN G. JABLONOWSKI

New Sanitary Pastry Shop

Smaczne Ciasta i Pieczywo

2004 N. Larabee Ulica

Tel. Michig 2-5842

1002 Western Ave.

Tel. DI 2-7174

NA STACJI RACINE W ROKU 1915. — Przesłuchy na stacji policyjnej Racine w roku 1915 prowadzone były w języku polskim ponieważ dzielnicą tą była zamieszkała przeważnie przez emigrantów polskich. Powyżej widzimy gdy sędzia Muncypalny Józef La Buy (1) przy pomocy asystenta prokuratora Stanisława Klarkowskiego (2) przesłuchuje pozwanych.

(Kliska Sun-Times)

Polska Jesień

Pamiętacie tę polską jesień, kiedy to ulewa złotych liści sypie się za łada podmuchem wiatru; kiedy z pół dochodzą okrzyki kobiet i mężczyzn kopających kartofle, a dymy z płonących ognisk płyną leniwym zwojem ponad postrzępionymi ścieżkami.

Miłe i słodkie to wspomnienia. Rozpłomienia się serce, jak ta gorejąca kula słoneczna, która kryje się poza horyzontem, ogarniając wszystko milczącym spojrzeniem.

Ileż to razy tu na emigracji to wspomnienie polskiej jesieni budziło w nas głębokie uczucie tęsknoty i żalu za tym co było i przeszło! Trudno polczyć.

Lata ostatniej wojny zahartowały nas w sposób niebywały. Człowiek nauczył się spokojnie i trzeźwiej patrzeć na sprawy bliżej i dalej od nas leżące. Tęsknota za krajem pozostała niezmieniona. A jednak... Jesień budzi w nas Polaków dziwne i jakże niezrozumiałe u ludzi innej narodowości uczucia.

Złote liście polskiej jesieni zroszone są krwią. Wiew wiatru pływają ponad polami i osiedlami niesie jęki poległych i pomordowanych. Kobieriec pożółkłej trawy skrywa niezli-

ków, kierując ważniejszymi pracami.

Nosząc polskie mundury — przez obcych są nieuchwytni; Polacy rozpoznają ich po akcencie, a więcej wprawni — i według cech zewnętrznych (postawa, rosyjski sposób noszenia czapki, ręce w kieszeni, cholewy butów mimowoli układane w „harmonijkę”, plucie na ulicy i w pomieszczeniach i t. p.).

Poza tym nie ma dziś w Polsce dziedziny życia, gdzieby nie było przynajmniej „obserwatorów” w osobach „wychowanych w... Rosji”, „synów polskich zesłańców”, „osiadłych w Rosji po tamtej wojnie”, pochodzących z nieznanym nikomu, bo niestwierdzonych nigdy wiosek za Bugiem i t. p.

Trzecia grupa (ukryci) t. zw. „rezydentów” oraz starannie ukrywane rezerwy ludzkie. W miastach wojewódzkich, a czasem i powiatowych, mieszkają często dobrze izolujące się ze społeczeństwem polskim — tajemnicze osoby, bez oficjalnych funkcji. Zauważono, że od czasu do czasu przeprowadzają one różne konferencje z miejscowymi dygnitarzami reżimu. O istnieniu cicho siedzących rezerw przekonał kraj ostatniej jesieni t. zw. „wypadki kinowe”. W propagandowym miesiącu „przyjaźni” polskoradzieckiej, młodzież nie wytrzymała nerwowo, reagując gwizdami i tupaniem na drażliwe momenty wyświechtanych propagandowych filmów sowieckich. Przed kinami zjawiały się wówczas tajemnicze samochody półciężarowe, a uwiązane się nakoło indywidua nawoływały po rosyjsku: „chwytaj go! bierz go!” Przypatrując się z bliska tym łowom ludzie, nie znali zupełnie twarzy tej przygodnej policji. Byli to ludzie nieznanymi, nie spotykani w mieście.

Jest jeszcze jedna grupa Rosjan na ziemiach polskich. Są to obywateli sowieccy, którzy przy powrocie z robót z Niemiec nielegalnie zostali w Polsce, ukrywając się przed władzami sowieckimi za pomocą fałszywych dokumentów. Jesienią ubiegłego roku, zaczęło się energiczne wyłapywanie tych przedsiębiorczych elementów.

czono mogły naszych braci, sióstr, ojców i matek.

Płyną łzy bólu. Rozpacz rodzi się w sercu. Tragiczna polska jesień 1939 roku.

W chłodny wieczór jesienny, we Francji, myśl człowieka biegnie do zakątka rodzin-

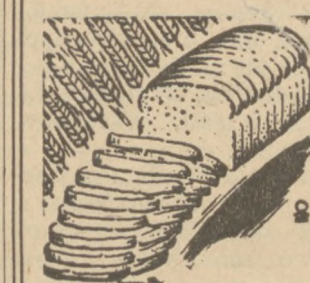
nej wsi i odświeża minione ślady życia.

„Spi spokojnie polska ziemia, pod księżycą smuga drzew, trzeba bronić jej.

Kto nie padnie, ten powróci, matka się przestanie smuć, sercu będzie lżej”.

„Pozwólcie płynąć łzom, które dają moc i ukojenie.

Polak Amerykanin i Polka Amerykanka, powini poprowadzić w toż kupca, który ożlasz się w Dzienniku Związkowym

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

GLEN PARK BAKERY

MANIA BREAD—MIKEY RYE

3709 BROADWAY

Telefon GARY 4-1714

Gary, Indiana

CODZIENNIE ŚWIEŻE SMACZNE PIECZYWO

DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU

ZYCZY Z. N. P.

Z OKAZJI 70-cio LETNIEGO JUBILEUSZU

HARRIET'S BAKE SHOP

PAŃSTWO M. KRAWCZYK

TEL. HAYMARKET 1-4994

819 MILWAUKEE AVENUE

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

CRAGIN BAKERY

5240 WEST FULLERTON AVE.

Codziennie Smaczne Świeże Pieczywo

Czyńcie zamówienia wcześniej na Wasze rodzinne uroczystości. Wesela, Zabawy i Uroczystości

Telefon NAtional 2-0977

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

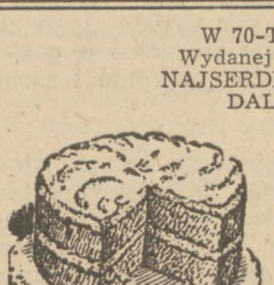
JAN KUCZAJ, Właśc.

MARSHALL BAKERY

3052 WEST CERMAK ROAD

Doskonale jakości różnego rodzaju świeże i smaczne pieczywo. Czyńcie zamówienia na swe rodzinne uroczystości wcześniej.

Tel. Blshop 7-6729

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

Składa

MILFORD BAKERY

3303 MILWAUKEE AVE.

Telefon PEnsacola 6-1581

Codziennie świeże, smaczne pieczywo

Przyjmujemy zamówienia na Wesela, Bankiety i inne uroczystości rodzinne

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

FELIKS DZIEDZIC, Właśc.

PIERWSZORZĘDNEJ PIEKARNI

5201 SO. WOOD ULICA

Tel. GRovehill 6-3756

Doskonale Codziennie Świeże Pieczywo Wszelkiego Rodzaju Na Wasze Rodzinne Uroczystości Telefonując Zamówienia

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI 70-CIO LECIA

składa

FRANCISZEK BARANOWSKI, Właściciel

F. B. RESTAURANT

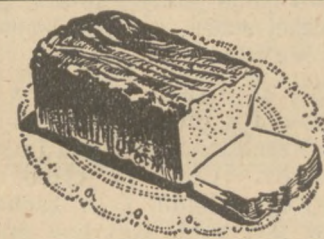
1219 MILWAUKEE AVENUE

pomiędzy Division i Ashland

DOSKONAŁE POLSKIE POTRAWY

Polska Obsługa

Otwarte do 12ej w nocy

W 70-tą Rocznicę Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

L. ZWOLINSKI Z ŻONĄ, właśc.

QUALITY BAKERY

1020 NORTH CALIFORNIA AVENUE

Codziennie smaczne, świeże Pieczywo wszelkiego rodzaju Na swoje rodzinne uroczystości, wesela, urodziny, imieniny i inne okazje—Zamawiajcie wcześniej.

Tel. BRunswick 8-1412

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

RYTINA BAKING CO.

Żytni Zdrowy Chleb NASZA SPECJALNOŚCIĄ

4621-29 SO. HERMITAGE AVE. Tel. FRontier 6-3236

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

ALEX J. WILCZAK, właśc.

Pierwszorządnej Piekarni

3090 West 41st Street

Doskonalej Jakości Pieczywa Wszelkiego Rodzaju Codziennie Świeże i Smacznie Wypiekane

Czyńcie zamówienia na Wasze Uroczystości Rodzinne wcześniej

Tel. LAfayette 3-0176

W 70-tą Rocznicę Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

W. FRANKIEWICZ BAKERY

8548-50 COMMERCIAL AVENUE

Smaczne Codziennie Świeże Pieczywo

Wszelkiego Rodzaju

Przyjmujemy Specjalne Zamówienia na Uroczystości Rodzinne

Telefon SAginaw 1-3949

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

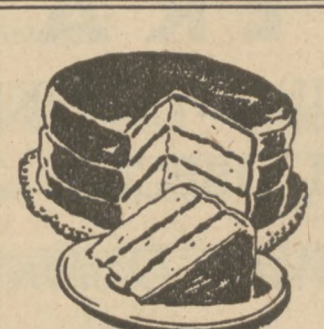
— zasyla —

POLONIA BUTTER BAKERY

pnr. 1954 W. ARMITAGE AVE.

gdzie zaopatrzyć się możecie w doskonałej jakości wszelkiego rodzaju pieczywo, na Wasze rodzinne uroczystości jak zabawy, wesela, urodziny i imieniny, telefonujcie:

DICKens 2-4084

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

R. J. MRIZEK CO.

1801 SOUTH CALIFORNIA AVENUE

Na swoje rodzinne uroczystości — jak wesela, bankiety urodziny czyńcie zamówienia wcześniej.

Telefon CRawford 7-1920—1921

Zadajcie Mrizek Bohemian Żytniego Chleba i Mrizek's Białego Chleba — Jedzcie Mrizek's Doughnuts

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasylają

Frank i Bronisława Kluczyńscy

Właściciele Pierwszorządnej Piekarni 5300 S. CARPENTER ST. Tel. BOulevard 8-3970

Zamawiajcie wcześniej na uroczystości rodzinne

SZCZĘŚĆ BOŻE W DALSZEJ OWOCNEJ PRACY

ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

W 70-TĄ ROCZNICĘ JEGO ZAŁOŻENIA

ORAZ W 50-TĄ ROCZNICĘ

RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET PRZY Z. N. P.

składa

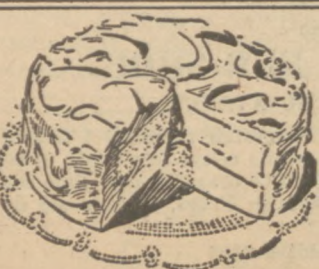
Cała Rodzina Lenardów

★

RESTAURACJA I CUKIERNIA

LENARDA

1307 MILWAUKEE AVENUE

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

SCHOENEBERGER'S BAKERY

1640 WEST CHICAGO AVENUE

Doskonale Pieczywo Wszelkiego Rodzaju. Codziennie Świeże. Na Rodzinne Sve Uroczystości Zamawiajcie Wcześniej.

Telefon MONroe 6-4076

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

MIDWEST BAKE SHOP

MICHAŁ BACIK, Właściciel 1634 WEST 18TH STREET Telefon SEley 3-0831 Przyjmujemy Zamówienia na Wesela, Zabawy Różnego Rodzaju i Uroczystości Rodzinne

Z Okazji 70cio Letniego Jubileuszu ZYCZY Z. N. P. DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

ADAM KAZMIERSKI, Właściciel

SANITARY BAKERY

1461 WEST CHICAGO AVENUE

Telefon MONroe 6-5486

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEGO JUBILEUSZU Z. N. P. ŻYCZY DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

CHICAGO BAKERY

1577 MILWAUKEE AVE.

Kraj Herbaty, Rubinów, Kokosów i Słoni ...

Odwieczna Wieża Babel

Na zapytanie, jaką pijesz herbatę, każdy prawie bez namysłu odpowie — cejlońska.

Bo też Cejlon jest jednym z największych producentów herbaty — i to jakim: plantacje herbaciane na Cejlonie zajmują przestrzeń około 200,000 hektarów, a przeciętna produkcja roczna herbaty cejlońskiej przekracza 120 milionów kilo! Pomyślmy tylko trochę: cała Rosja, zwłaszcza obecna, stalninska, nie jest w stanie zakupować ani czwartej części tej produkcji. Konsumują ją przeważnie Anglicy, którzy piją herbatę "czarną jak smoła", lecz pół na pół z mlekiem. Rzeczywiście, herbata jest prawdziwą "złotą żyłą" Cejlonu.

Cejlon jednak ma obok herbaty inną jeszcze dawną i rodzimą, bo plantowanie herbaty zaprowadzili tu Anglicy przed kilkudziesięciu laty (za laty) "żyłę", nie złotą nawet, lecz prawie "diamentową": obfituje on mianowicie w rozmaite drogocenne kamienie, jak szafiry, koczki czy (te nie są tak bardzo drogie), a przede wszystkim — rubiny. Rubiny są obok herbaty (i cyny, miedzi, który jest tu drzewem

rodzinnym) drugą światową specjalnością Cejlonu; połowa wszystkich rubinów, używanych przez jubilerów na całym świecie, pochodzi z wyspy Cejlon.

Zabawna to wysepka — tak "na pierwszy rzut oka" — na mapie. Do wielkiego lądowego trójkąta, jakby wielkiego sera, który tworzy wchodzący cieniem końcem w ocean półwysp indyjski, przylega prawie, (bo oddziela go tylko nieszeroka cieśnina), mniejszy ser, zwany Cejlonem. W rzeczywistości, nie na mapie, ser to wcale okazały: długość jego z północy na południe wynosi 445 kilometrów, szerokość u podstawy 235 kilometrów i stopniowo zwęża się, aż kończy wąskim przylądkiem. W rezultacie daje to obszar 65,000 km. kwadratowych.

Klejnót Imperium Brytyjskiego

Wyspa ta stanowi naprawdę jeden z klejnotów imperium Wielkiej Brytanii, choć należy do Anglii stosunkowo niedawno, bo od półtora wieku. Przed Anglikami z Euro-

pejczyków na Cejlonie zagospodarowali się Holendrzy; przed nimi byli Portugalczycy, a przedtem byli tu rozmaici inni panowie, którzy od dawna "zatłamsili" prawdziwych tutejczyków, pierwotnych mieszkańców wyspy, czarnych Weddów; pozostało tych Weddów, pierwotnych mieszkańców wyspy, zaledwie kilka tysięcy...

Dzięki tak urozmaiconej historii, wyspa posiada tyle nazw, jak chłeba żadna inna na świecie. Poza nazwą Cejlon, pod którą ją znamy obecnie, nosiła ona ongi nazwę nadaną jej od imienia przywódcy hinduskiego, aryskiego zdobyców, Singala (dlatego to większość mieszkańców Cejlonu znany dotąd pod nazwą Syngalezów). Nawiasem mówiąc ta nazwa Singala oznacza "gniazdo lwów". Ci aryscy hinduscy mieszkańcy nazywali wyspę Singalę inaczej Tamraparni, Grecy przerobili na Tarprobane; pod tą nazwą znali Cejlon i Grecy i Rzymianie i już ci sprowadzali stąd zarówno różne tak zwane "korzenie", jak i kamienie drogocenne. Poza tem prawdziwi tutejczyki nazywali swoją wyspę Lankadiva. A arabscy zdobywcę którzy tu również dotarli w imię Mahometa w pierwszym swoim rozpadzie najedźmy idąc na cały świat, dali wypisę nazwę Serendib. Nie zdolał jednak, chociaż usiłował, stumić tutaj kult Buddy. Na początku XV-go wieku (w r. 1505) dotarli na Cejlon i założyli jako faktorię handlową obecną stolicę Cejlonu, miasto Colombo, Portugalczycy i związali wyspę z Europą regularnymi stosunkami handlowymi. Lecz wkrótce zdołali Portugalczycy "pozyskać" taką — nienawistnie tutejczykom, że ci wzywali dla obrony przeciwko nim Holendrów, których z kolei, jak już wiemy, wyparli pod koniec XVIII-go wieku Anglicy.

"Mieszanka Rasowa" Można sobie wyobrazić, jaka z tych wszystkich wędrowek narodów i ludów, szczepów i plemion, z panowania rozmaitych ksiąg miejscowych i gubernatorów europejskich powstała rasowa "mieszanka cejlońska". Zresztą mieszanka nie tylko rasowa, ale także religijna, obyczajowa, kulturalna, zwyczajowa. Prawdziwa "wieża Babel", na której zresztą najcudowniejszej, jaką można sobie wyobrazić przyrody śród bogatej różnorodnej roślinności, z obfitą i różnorodną fauną, wśród której pierwsze miejsce zajmuje czwarta specjalność cejlońska: słonie. Była ich tu kiedyś tak już nie obfitość, lecz nadmiar, wśród dżungli na płaskowzgórzach środkowego Cejlonu, że stanowiły plagę plantacji i rolników — i wyznaczono (w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku) duże nagrody za ich tępienie. Nie było to polowanie tak bardzo bezpieczne, lecz zato zyskowne.

Teraz to wszystko należy do przeszłości. Teraźniejszość jest stosunkowo bardzo cywilizowana — wystarczy powiedzieć, że w szkołach początkowych Cejlonu uczy się przeszło 600,000 tysięcy uczniów i uczennic.

Gdzie jednak są rubiny — pytałby trzeba. Nie leżą one na ulicy oczywiście, nawet na Cejlonie. Złoża ich — jeżeli tak to można nazwać — są eksploatowane regularnie, a handel kwitnie. Kwitnie do brzo i jest popularny. Błada natomiast Europejczykowi, który zawiązał do Colombo, uda się do dzielnicy tu-

SPORT Z ROKU 1899. — Drużyna futbolowa Białego Orła przed grą zawodową w roku 1899. (Kliska Sun-Times)

wych i gubernatorów europejskich powstała rasowa "mieszanka cejlońska". Zresztą mieszanka nie tylko rasowa, ale także religijna, obyczajowa, kulturalna, zwyczajowa. Prawdziwa "wieża Babel", na której zresztą najcudowniejszej, jaką można sobie wyobrazić przyrody śród bogatej różnorodnej roślinności, z obfitą i różnorodną fauną, wśród której pierwsze miejsce zajmuje czwarta specjalność cejlońska: słonie. Była ich tu kiedyś tak już nie obfitość, lecz nadmiar, wśród dżungli na płaskowzgórzach środkowego Cejlonu, że stanowiły plagę plantacji i rolników — i wyznaczono (w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku) duże nagrody za ich tępienie. Nie było to polowanie tak bardzo bezpieczne, lecz zato zyskowne.

Teraz to wszystko należy do przeszłości. Teraźniejszość jest stosunkowo bardzo cywilizowana — wystarczy powiedzieć, że w szkołach początkowych Cejlonu uczy się przeszło 600,000 tysięcy uczniów i uczennic.

Gdzie jednak są rubiny — pytałby trzeba. Nie leżą one na ulicy oczywiście, nawet na Cejlonie. Złoża ich — jeżeli tak to można nazwać — są eksploatowane regularnie, a handel kwitnie. Kwitnie do brzo i jest popularny. Błada natomiast Europejczykowi, który zawiązał do Colombo, uda się do dzielnicy tu-

ziemnej w nadziei, że tam kupi "za bezcen" prawdziwy rubin albo inny jaki kamyczek. Tamtejsi handlarze mają dobre oko i odrzucają na awniaka. Domniemanego nabywcę wita się i honoruje — tytułem "sar" (znieskształcone angielskie sir). Sar rozgląda się, a tymczasem kupiec woła zachęcająco w łamanej angielszczyźnie:

— Tu szlachetne kamienie, sar! Nie kupię sar? Dobre kamienie — szafiry, rubiny, diamenty, koczki czy! Ile sar da? Ja nie kłamię, sar, ja bym uczył ci człowieka, sar! To jest warte 200 funtów — niech sar da 20 funtów... 10 funtów sar! 5 funtów — ostatnia cena, sar! 2 funty! Nie? Dobrze, niech sar da jednego funta i dziesięć szylingów. Tylko dlatego, że sar mi się tak podoba!

Ostatecznie "sar" płaci "ostatnią cenę" — i odchodzi bardzo zadowolony, że udało mu się tak tanio kupić. Oczywiście, ponieważ dowiadywa się, że padł ofiarą oszustwa.

Rubiny

A prawdziwe rubiny? A no "rosną one w granicach Cejlonu, jako w swoim właściwym stałem podłożu, razem z braćmi szafirami i szmaragdami. Trzeba bowiem powiedzieć, że zarówno rubiny (czerwone, "rubinowe"), jak szafiry (ciemno i jasno-niebieskie) oraz zielonkawe, "szmaragdy wschodnie" są kryształczkami odmianami tego samego minerału, zwanego

korundem, a mającego najwyższy stopień twardości kamienia po diamentcie. Dodać trzeba, że pomimo swej mniejszej twardości, rubiny i szmaragdy, jeżeli waga ich przewyższa 3 karaty, są wyżej szacowane, niż diamenty tej samej wagi. Zresztą rubiny większe, niż 15 karatów, należą do rzadkości. Nic też dziwnego, że nawet w Cejlonie na ulicy ich nie kupi.

Cejlon był dawniej połączony z półwyspem indyjskim. Śladami tego połączenia są drobne wysepki, ciągnące się w jednej linii, zwane "Mostem Adama". Imienia Adama użyto również dla ochrzczenia jednego z najwyższych szczytów górskich Cejlonu. Ten Adams-Peak, czyli "Wierchołek Adama" (2241 m.), a zwłaszcza jego szczyt jest dla buddystów niemal równie świętym miejscem, jak Mekka dla Mahometan. Na szczycie bowiem znajdują się wielkie zagłębienie w skałę, wjeźni wyznawcy uważają za "ślad stopy Buddy", który rzekomo Budda zostawił w czasie swej ostatniej wizyty na ziemi.

Oprócz uprawy herbaty i pracy w licznych fabrykach (przemysł na Cejlonie jest dziś dobrze rozwinięty) trudnią się ludność tamtejsza — hodowlą palm kokosowych. Te "kokosowe interesy" opłacają się im nieźle, gdyż każda palma może bardzo dokładnie wykorzystać. Tak więc wyspę rubinów i herbaty, można by nazwać również — wyspą kokosów i słoni.

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

THE ZGODA INN

KAROL i HELENA KWIATKOWSCY, właśc.

1219 BOSWORTH ULICA

Tel. Humboldt 6-9885

SALA DO WYNAJĘCIA NA WSZELKIE OKAZJE

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO
POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

MARCINIAK'S LOUNGE ANNEX LIQUOR STORE

WŁADYSŁAW MARCINIAK z Rodziną, Właściciele
4759 SOUTH PAULINA ULICA

Doskonałe Trunki Wszelkiego Rodzaju — Miejsce je i zakupicie u Nas na Wasze, rodzinne uroczystości i inne okazje

TELEFON Yards 7-0689

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

Universal Wine & Liquor Co.

4635-37 W. Madison St.

F. J. BRICHACEK, Prezes

Tel. Columbus 1-4634

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyłają

ANNA I MARCIN KRAUSE

Właściciele Tawerny i pięknej sali do wynajęcia
na różne okazje jak wesela, bale i posiedzenia.

pnr. 1460 WEST WALTON STREET

Telefon Humboldt 6-9457

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

STANISŁAW STARZYK

WŁAŚCICIEL TAWERNY

1036 N. CALIFORNIA AVE. Tel. Humboldt 6-9839

Doskonałe trunki i napoje zawsze odświeżą was i usuną zmęczenie jak również rozhumorzą wasze smutki

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEGO JUBILEUSZU
ZYCZY Z. N. P. DAŁSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU

JOHN'S STATE LINE INN

ROUTE 45 AND STATE LINE ROAD

ANTIOCH, ILLINOIS

TELEFON ANTIOCH 178-W-2

JOHN KULACK, JR., Właściciel z Rodziną

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

ROMAN DRANICZAREK

Właściciel PIĘKNEJ TAWERNY

i Sali do Wynajęcia na Wesela, Posiedzenia i Inne Okazje

Kuchnia i kucharze z całą obsługą

Na wesela, bankiety i inne okazje

pnr. 4841 S. RACINE AVE.

Tel.: Yards 7-2589

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

STALICA — WHITE HOUSE INN

(BIAŁY DOM)

pnr. 9300 IRVING PARK ROAD

W każdą sobotę doskonała muzyka. Wyborowe trunki i smaczne przekąski i kolacja. — Doskonały program, pierwszorzędna muzyka i tańce. — W niedzielę mamy dla naszych gości doskonałe obiady z różnych mięs i drobiu. — Piękny, obszerny i cienisty ogród na pikniki i zabawy letnie.

Po Rezerwacji Dzwonić: GLadstone 5-9828

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

JEROME BULSA, Właściciel

CENTRAL BRIDGE INN

5605 WEST GRAND AVENUE

Telefon Berkshire 7-9677

Doskonałe trunki i napoje wszelkiego rodzaju tak krajowe jak i importowane, wstąpić, a zawsze zabawicie się doskonale.

SERDECZNE ŻYCZENIA

ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU

Z OKAZJI

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

Polski Skład

KAZIMIERZA LENARDA

POLSKIE TRUNKI

KRUPNIK — WIŚNIAK — STARKE

PIOLUNOWA — MALINOWA

KORZENNA — KARPATOWKE

ROCK & EYE — KARTOFLANKĘ

1172 Milwaukee Ave. Tel. Armitage 6-4246

Bonded, Blend Wódki, Importowane Koniaki, Wina

SERDECZNE ŻYCZENIA I GRATULACJE
ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU
Z OKAZJI 70-CIO LECIA

JAN KOWALSKI

Właściciel

RITE LIQUORS

1649 WEST DIVISION STREET

Zawsze Dostaniecie u Nas Wszelkie Gatunki Wódek i Likierów
Importowanych oraz Tutejszych

— PO NAJNIŻSZYCH CENACH —

W 70-tą Rocznicę Związku Narodowego Polskiego WYDAJNEJ PRACY
Dla Dobra Polonii NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

CZESŁAW ZALEWSKI, Właściciel

CHET'S TAVERN

Piękna Gospoda — Doskonałe Napoje Wszelkiego Rodzaju.
Tu Wesoło Spędzicie Cas.

952 HOFFMAN STREET HAMMOND, INDIANA

Telefon Sheffield 10031

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

— zasyła —

TRI-K TAP

JÓZEF KUKIELKA i SYN, Właściciele

1400 NO. MAPLEWOOD AVE. Tel. AVergrade 4-9657

Prócz doskonałych trunków wszelkiego rodzaju, także podajemy
"Mixed Drinks" — Dla uprzyjemnienia jest Telewizja.

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

— zasyłają —

ALOJZY i HELENA MROWIEC, właśc.

THE JOLLY INN

2210 MILWAUKEE AVE.

GOOD FOOD — FINE DRINKS

WE CATER TO BANQUETS, PARTIES

You Will Always Have a Jolly Good Time

"Mieszanka Rasowa" Można sobie wyobrazić, jaka z tych wszystkich wędrowek narodów i ludów, szczepów i plemion, z panowania rozmaitych ksiąg miejscowych i gubernatorów europejskich powstała rasowa "mieszanka cejlońska". Zresztą mieszanka nie tylko rasowa, ale także religijna, obyczajowa, kulturalna, zwyczajowa. Prawdziwa "wieża Babel", na której zresztą najcudowniejszej, jaką można sobie wyobrazić przyrody śród bogatej różnorodnej roślinności, z obfitą i różnorodną fauną, wśród której pierwsze miejsce zajmuje czwarta specjalność cejlońska: słonie. Była ich tu kiedyś tak już nie obfitość, lecz nadmiar, wśród dżungli na płaskowzgórzach środkowego Cejlonu, że stanowiły plagę plantacji i rolników — i wyznaczono (w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku) duże nagrody za ich tępienie. Nie było to polowanie tak bardzo bezpieczne, lecz zato zyskowne.

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

— zasyła —

WOLSKIP'S TAVERN

Najlepsze Wina i Likieri

1441 N. ASHLAND AVE.

Brunswick 8-2733

J. WOLSKI, Właściciel

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA DAŁSZEGO ROZWOJU

— zasyłają —

Wojciech i Zofia

Martyka

Właśc. PIĘKNEJ TAWERNY

pnr. 4645 S. HONORE ST.

Telefon Lafayette 3-9847

ODNOWIONA SALA NA

WESELA I BANKIETY

Wszyscy, którzy przyjdą do naszego lokalu wyjdą napewno zadowoleni.

SERDECZNE ŻYCZENIA
Z OKAZJI

70cio LECIA ZAŁOŻENIA

ZW. NAR. POL

— składają —

STAN. MAKOS

z Rodziną

POLSKA TAWERNA

4057 S. ALBANY AVE.

Tel. Virginia 7-9298

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DAŁSZEGO ROZWOJU

zasyła

SOUTHWEST POLISH VILLAGE

5306-10 ARCHER AVENUE

JAKÓB i MARIA KUNYSZ wraz z DZIEĆMI, Właśc.

Nowocześnie urządzona i wyposażona gospoda. Motecie się zabawić, ponieważ w każdy piątek, sobotę i niedzielę do tańca przygrywa doskonała muzyka polsko-amerykańska. Bara jest zaopatrzona w doskonałe napoje tak krajowe jak i importowane

PRZYBĄDZIE, A ZABAWICIE SIĘ DOSKONAŁE

PO REZERWACJE — Telefonować Virginia 7-9425

SERDECZNE ŻYCZENIA

Z Okazji 70-cio Letniego
Jubileuszu i Dalszego
Pięknego Rozwoju

— zasyła —

BONZ'S TAVERN

1900 W. NORTH AVE.

J. BONZ, Właśc.

— Tel. Humboldt 6-9530 —

CHOICE WINES

AND LIQUORS

70-cio LECIE ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO

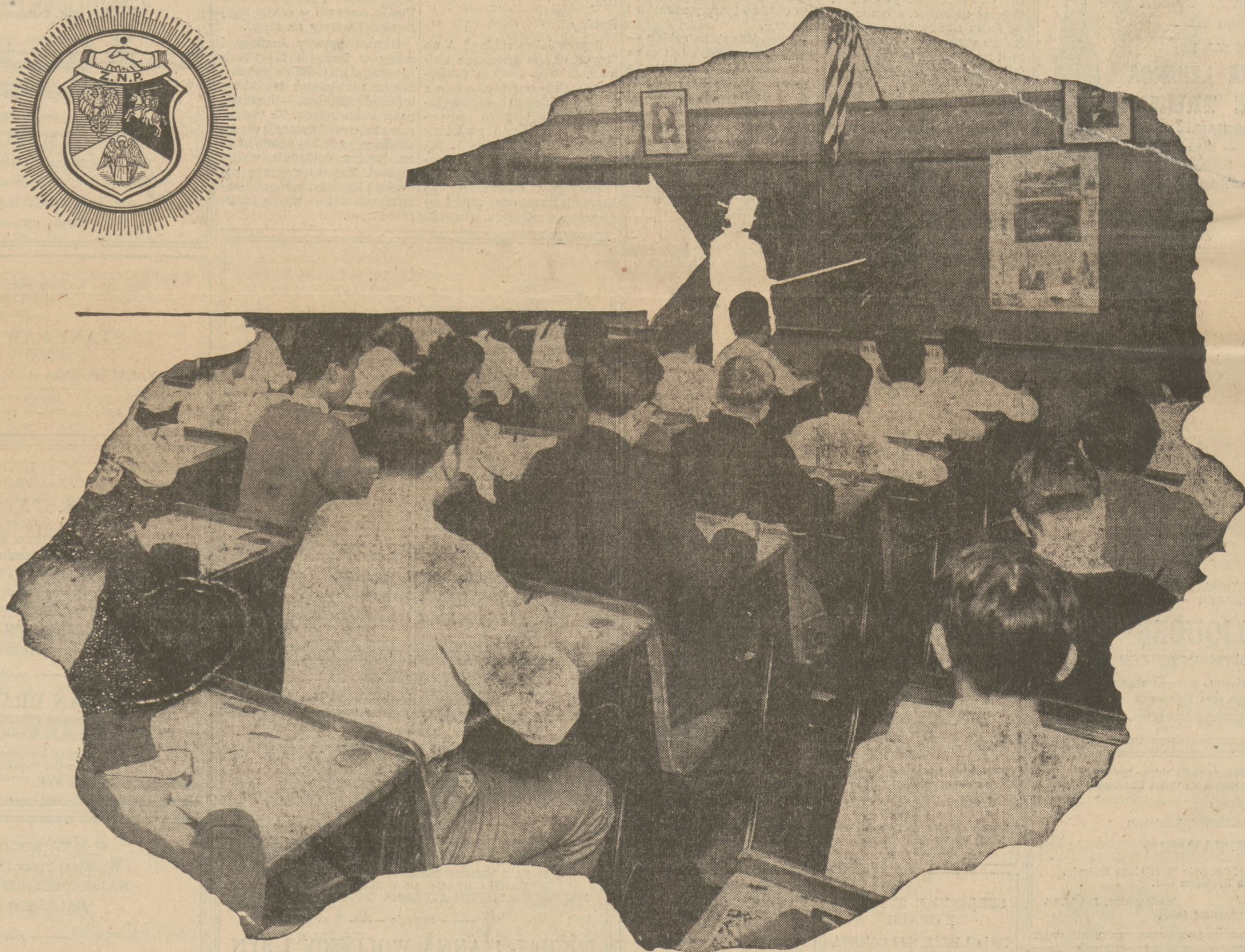
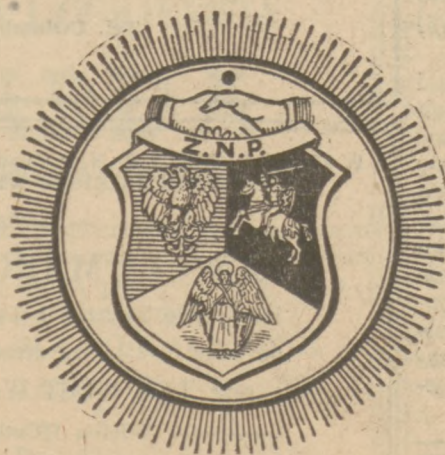
50-cio Lecie Równouprawnienia Kobiet w ZNP.

1880

1950

OŚWIATA I WIEDZA TO POTĘGA NARODU

Związek Narodowy Polski Przez Swój Wydział Oświaty

Prowadzi i zasil finansowo i podręcznikami szkoły kształcące języka polskiego przy gminach i grupach;

Subwencjonuje katedry języka polskiego w uniwersytetach amerykańskich;

Stara się o wprowadzenie wykładów języka polskiego w amerykańskich szkołach średnich;

Udziela bezprocentowe pożyczki dla niezamożnej młodzieży kształcącej się w uniwersytetach amerykańskich;

Udziela stypendia dla zdolnych uczniów Kolegium Związkowego;

Utrzymuje biblioteki przy gminach i grupach, zasilając je dobrą, zdrową polską literaturą;

Organizuje w bibliotekach amerykańskich uniwersytetów działy polskiej literatury;

Urządza obchody i manifestacje narodowe;

Zasila gminy i grupy, urządzące obchody odpowiednim materiałem programowym.

☆
**WYDZIAŁ OŚWIATY,
BIBLIOTEKI I MUZEUM
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO**

FRANCISZKA DYMEK, Wiceprezeska Z. N. P., Przewodnicząca

JANINA MIGAŁA, Dyrektorka Z. N. P.

S. E. BASINSKI, Dyrektor Z. N. P.

F. J. WRÓBEL, Dyrektor Z. N. P.

STEFANIA GONDEK, Dyrektorka Z. N. P.

ICH PATRYOTYZM I IDEALIZM ZBUDOWAŁY POTĘŻNY ZWIĄZEK NARODOWY POLSKI

Andrzejkowicz, Błachowski, Popieliński, Lipiński i Szajnert Na Liście Najzasłużniejszych
Pionierów Polskości w Ameryce i Założycieli Związku Narodowego Polskiego

Juliusz Andrzejkowicz

Juliusz Andrzejkowicz urodził się na Litwie we wrześniu, 1821 roku, zmarł w Filadelfii w kwietniu 1898 roku. Jego inicjatywą powstał Związek Narodowy Polski i słusznie nazwaliśmy go wszyscy ojcem Związku i jako takiemu oddajemy dziś cześć głęboką. Juliusz Andrzejkowicz został wybrany pierwszym Cenzorem Związku Narodowego Polskiego. Przez trzy lata wytrwał na tym ciężkim i trudnym stanowisku, z całym zapalem poświęcając swój czas i pracę dla rozwoju idei, którą tak pokochał.

Juliusz Andrzejkowicz należał jako członek czynny do Grupy No. 1 ZNP., którą sam założył i zajmował naczelne miejsce w książkach Związkowych, zapisany był bowiem pod nr. 1-szym jako członek ZNP.

Jan B. Błachowski

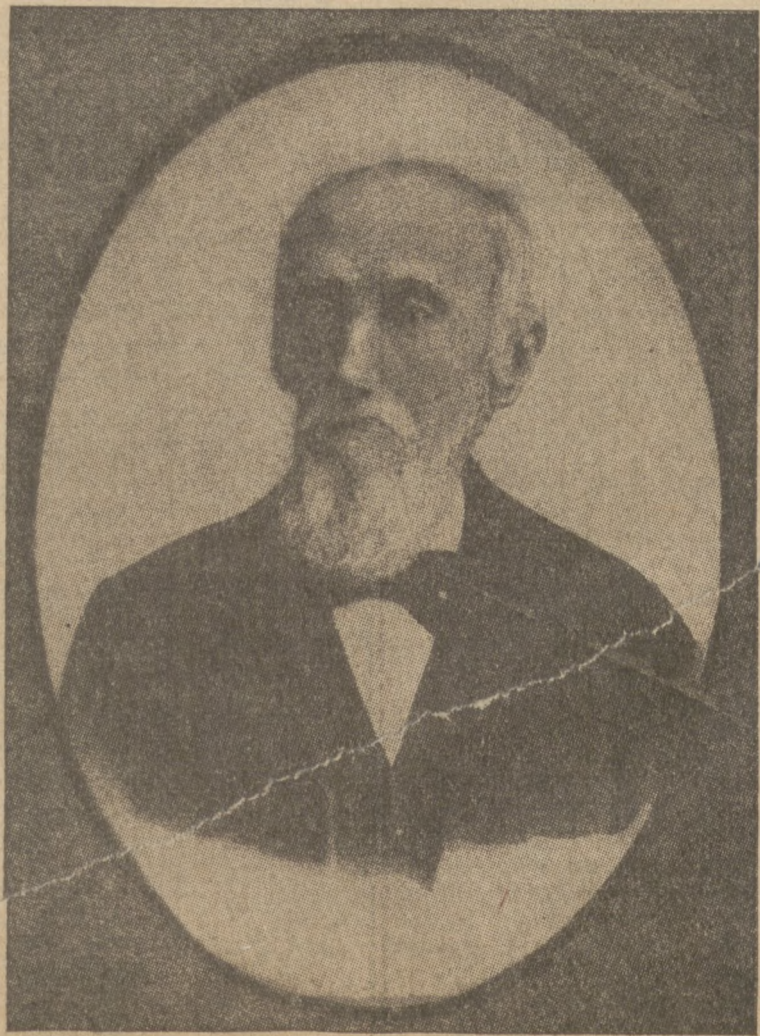
Jan B. Błachowski był jednym z bardzo czynnych i energicznych założycieli Związku Narodowego Polskiego. Cały swój czas i energię poświęcał dla sprawy Związkowej. Był on jednym z tych skromnych, ale wytrwałych pracowników idei Związkowej, który nie uciekał się o żadne urzędy ani zaszczyty w organizacji, mimo to położył on silne podwaliny pod rodzący się wówczas Związek Narodowy Polski.

Jan N. Popieliński

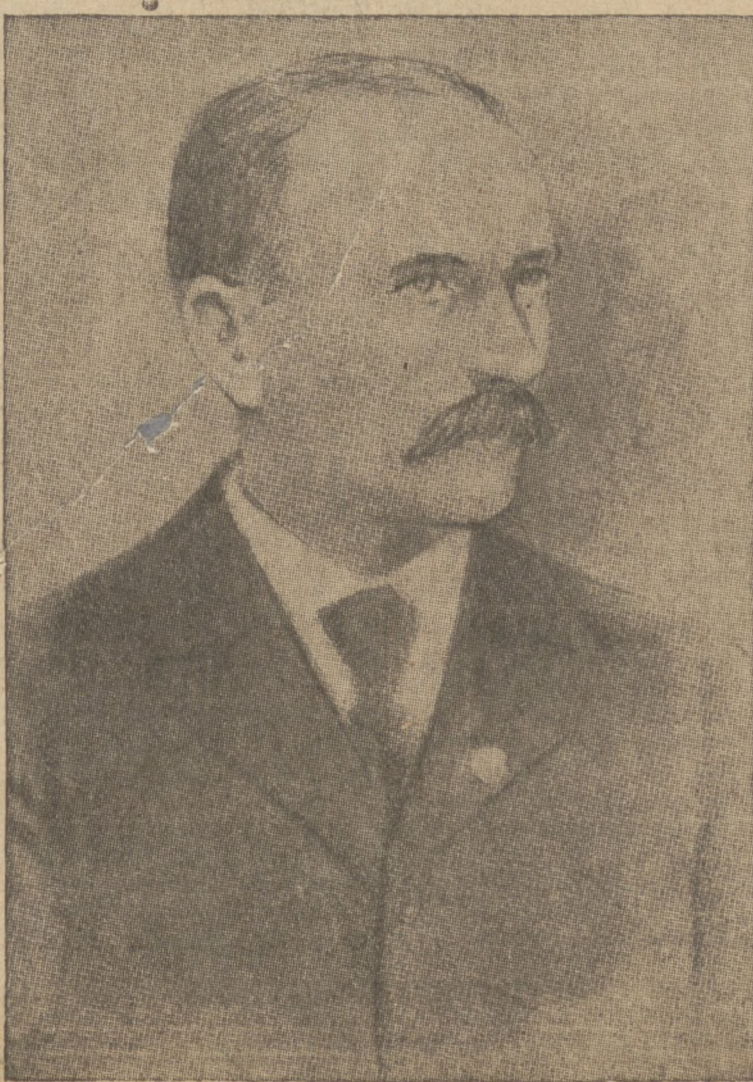
W zachowanych dotąd zapiskach i odciskach, wydawanych podczas organizowania się Związku Narodowego Polskiego, spotykamy parokrotnie nazwisko Jana Popielińskiego. Widzimy je w protokołach pierwszych posiedzeń organizacyjnych ZNP., w których brał zawsze udział czynny i odegrał niepoślednią rolę przy zakładaniu Związku.

Popieliński był naówczas prezesem Tow. Kościuski, z którego wyłonił się właściwie Związek Narodowy Polski. O organizowaniu Związku pisał on, co następuje:

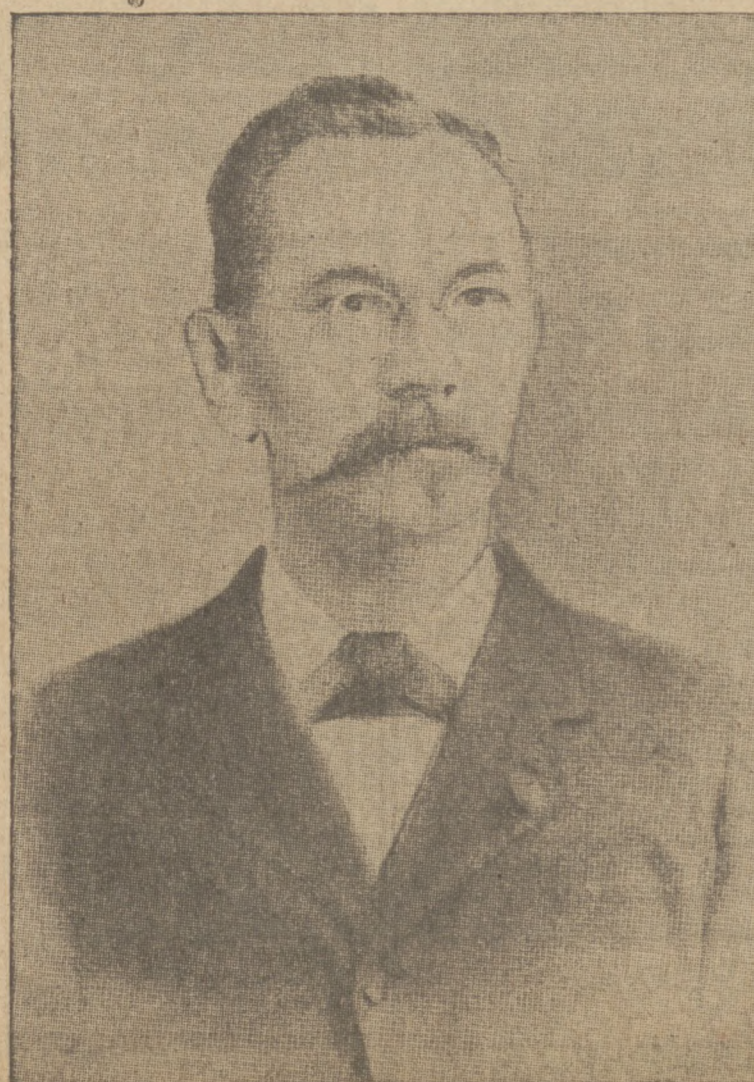
"Zwołaliśmy Polaków pod numer 347 przy ul. 31-ciej (Filadelfia) na dzień 14-go lutego, 1880 roku, za pośrednictwem gazet angielskich i niemieckich, a także przez gazetę polską 'Ogniwo', wychodzącą w New Yorku, a odezwę podpisał: Andrzejkowicz, Szajnert, Lipiński i ja, schodząc się przedtem codziennie już to do mnie, Szajnerta lub Lipińskiego, a także w składzie Andrzejkowicza, aby przystąpić

Juliusz Andrzejkowicz

Jan B. Błachowski

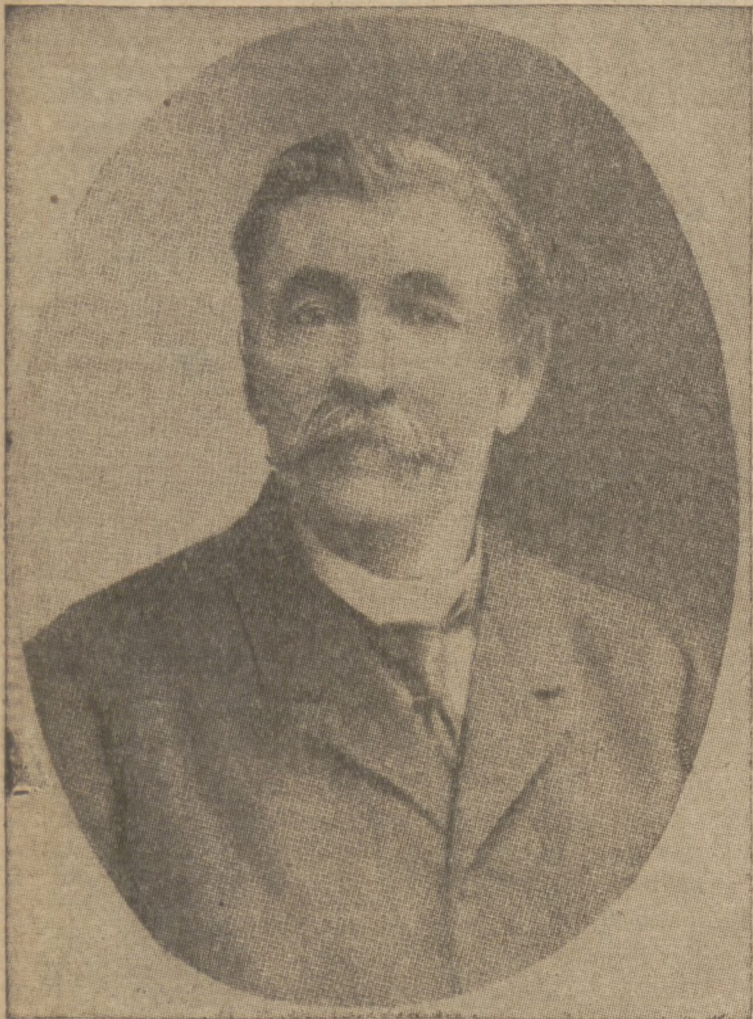
Jan N. Popieliński

Julian Lipiński

Julian Szajnert

Maksymilian Kucera
Pierwszy Prezes Związku Narodowego PolskiegoMichał Osuch
Jeden z Założycieli i Były Prezes Związku Nar. PolskiegoAntoni Schreiber
Twórca Szkoły Związkowej w Cambridge Springs, Pa.

zesem naszej organizacji. — Zmarł w Chicago w 53 roku życia w dniu 4-go września, 1906 roku. Był on członkiem Tow. Harmonia, Gr. 4 ZNP. i miał w Związku numer 83 członkostwa.

Całą duszą stał przy swej organizacji, której cele, dążeń i potrzeby doskonale znał. Uczciwy ponad wszelkie pokusy, dbał o dobro swego narodu, cieszył się wielkim poważaniem nie tylko u swoich, lecz i u Amerykanów.

Antoni Schreiber

Antoni Schreiber, były Cenzor ZNP., twórca Szkoły Związkowej i Kancelarz Kapituły Legii Honorowej Orderu Związku Narodowego Polskiego, urodził się w dniu 12-go stycznia, 1864 r., we wsi Raciąż, w Prusach Wschodnich, zmarł w październiku, 1939 roku, w Buffalo, N. Y. Otrzymał staranne wychowanie w wyższych zakładach naukowych, a po ukończeniu uniwersytetu w Berlinie, jako chemik przybył do Stanów Zjednoczonych, osiedlając się na Wschodzie.

Pracował z początku w różnych zakładach chemicznych, a przed blisko pięćdziesięciu laty otworzył na własną rękę browar, z którego piwo "Manru" znane jest w całym Stanach Zjednoczonych.

Do Związku Narodowego Polskiego wstąpił 6-go czerwca, 1886 roku i miał numer certyfikatu ubezpieczeniowego 1797-my. Brał też udział we wszystkich Sejmach ZNP., a na czterech z nich był wybierany kolejno najwyższym urzędnikiem — Cenzorem. Po raz pierwszy wybrany był Cenzorem na Sejmie 16-tym w Buffalo, N. Y., w roku 1905 i pełnił ten zaszczytny urząd bez przerwy do Sejmu 20-go w Detroit, Mich., w roku 1913.

Do największych pomników jakie Związek zapisał w swojej historii i przekazał potomności za jego przewodnictwa organizacyjnego i inicjatywy, to zwołanie Kongresu Polskiego w Washingtonie w r. 1910, a drugi to wznieście Szkoły Związkowej w Cambridge Springs, Pa. Jego to głównie zasługa, że posiadamy dziś znaną już w całej Ameryce uczelnię, w której setki młodzieży Związkowej kształcą się i nadal kształcić się będzie.

Gdy Sejm 26-ty w Scranton, Pa., w roku 1931 uchwalił stworzenie Orderu Legii Honorowej ZNP. został on zupełnie słusznie powołany na stanowisko kanclerza Kapituły tego Orderu, gdyż mu się ono słusznie z racji jego wyjątkowego stanowiska w naszej organizacji należało.

stał wybrany pierwszym prezesem Zarządu Centralnego Z. N. P. Na sejmie drugim w Nowym Yorku w roku 1881 został wybrany skarbnikiem Z. N. P. Po przeniesieniu się do Milwaukee, Wis., brał zawsze czynny udział w życiu Związkowym i społecznym Polonii miejscowej.

Jedną z ostatnich jego służb publicznych był urząd dyrektora budowy pomnika Kościuszki w Milwaukee. — Przed śmiercią wieczorem jeszcze był na posiedzeniu dykcji i brał czynny udział w dyskusji. Po posiedzeniu udał się do domu, gdzie mieszkał samotnie. Nazajutrz rano znaleziono go nieżywego w mieszkaniu. — Sejm XV odbył w roku 1903 w WilkesBarre, Pa., w uznaniu jego zasług mianował go członkiem honorowym.

Michał Osuch

Michał Osuch, jeden z założycieli Związku Narodowego Polskiego, został wybrany drugim sekretarzem generalnym Związku Narodowego Polskiego na Sejmie drugim, odbyłym w roku 1881 w Nowym Yorku, a na Sejmie 7-ym odbyłym w roku 1887 w St. Paul, Minn., wybrany był pre-

żadnego innego urzędu nie przyjął.

Związek Narodowy Polski rościł w siłę, a wraz z nim rósł szacunek Związkowego ludu dla Juliusza Szajnerta, który w najcięższych dla organizacji chwilach, spieszył z ojcowską radą i pomocą, a w chwilach krytycznych potrafił bronić godności Związku z odwagą i wytrwałością.

Ś. p. Julian Szajnert był ostatnim z założycieli ZNP., który zeszedł z tego świata, dnia 20-go października, 1928 roku w Minneapolis, Minn.

Maksymilian Kucera

Pierwszym prezesem Związku Narodowego Polskiego był ś. p. Maksymilian Kucera, który zmarł w dniu 4-go marca, 1904 roku.

Przybył on do Stanów Zjednoczonych krótko po roku 1860. Początkowo musiał pracować bardzo ciężko po leżniach i fabrykach, a następnie wziął się w Chicago do interesu. Tutaj odegrał wybitną rolę wśród garstki Polaków i był duszą nie tylko życia towarzyskiego, lecz dał inicjatywę do założenia Gminy Polskiej, a następnie brał wybitny udział w pracach przygotowawczych około założenia Związku Narodowego Polskiego.

Na pierwszym Sejmie Związku Narodowego Polskiego, odbyłym dnia 20-go września, 1880 roku w Chicago, zo-

z innymi uchodźcami uszedł szczęśliwie ręk siepaczy moskiewskich i osiedlił się w Paryżu, gdzie przebywał długie lata. Stamtąd wyemigrował do Ameryki, przybywszy do Filadelfii. Dopiero na dwa lata przed śmiercią przeniósł się do Buffalo.

Przybywszy do Ameryki, nie uciekał od braci swoich. Gdy wielki nasz patriota Agaton Giller rzucił myśl połączenia istniejących wówczas w Ameryce towarzystw polskich w jedną ligę, czyli związek, Julian Lipiński pospieszył razem z kilku innymi dzielnymi rodakami pod wodzą J. Andrzejkowicza do wprowadzenia tej myśli w czyn i takim sposobem został jednym z założycieli największej dziś polskiej organizacji w świecie, Związku Narodowego Polskiego.

Julian Szajnert

Julian Szajnert, jeden z pierwszych założycieli Związku Narodowego Polskiego, pierwszy jego sekretarz generalny, długoletni komisarz honorowy i delegat wszystkich niemal Sejmów ZNP.

On też wraz z prezesem Andrzejkowiczem podpisywał pierwsze odezwy, jeździł, organizował, zachęcał do zbiorowych wystąpień i wspólnej pracy. Stanowisk jednak nie pragnął i później poza godnością honorowego komisarza,

wać materiał do dalszej pracy."

"Stosownie do oznaczonego dnia i godziny stanęliśmy w sali, aby czekać na gości i przyszłych członków Związku Narodowego Polskiego. Oprócz nas wymienionych przybyło około piętnastu. Pan Andrzejkowicz wytłumaczył cel zebrania; większość popiera i wybiera: Andrzejkowicza, prezesem; Szajnerta, sekretarzem a Lipińskiego, kasjerem. Na tym pierwszym posiedzeniu podpisało deklarację zalety jedenastu członków. Nazwę mieliśmy już gotową. Po stanowiono napisać listy do Agatona Gillera z prośbą o radę i pomoc, tudzież do towarzyszy po innych miastach. Wkrótce zaczęły nadchodzić odpowiedzi; jedni nas chwalili, inni ganili, lecz nas to nie zrażało."

Julian Lipiński

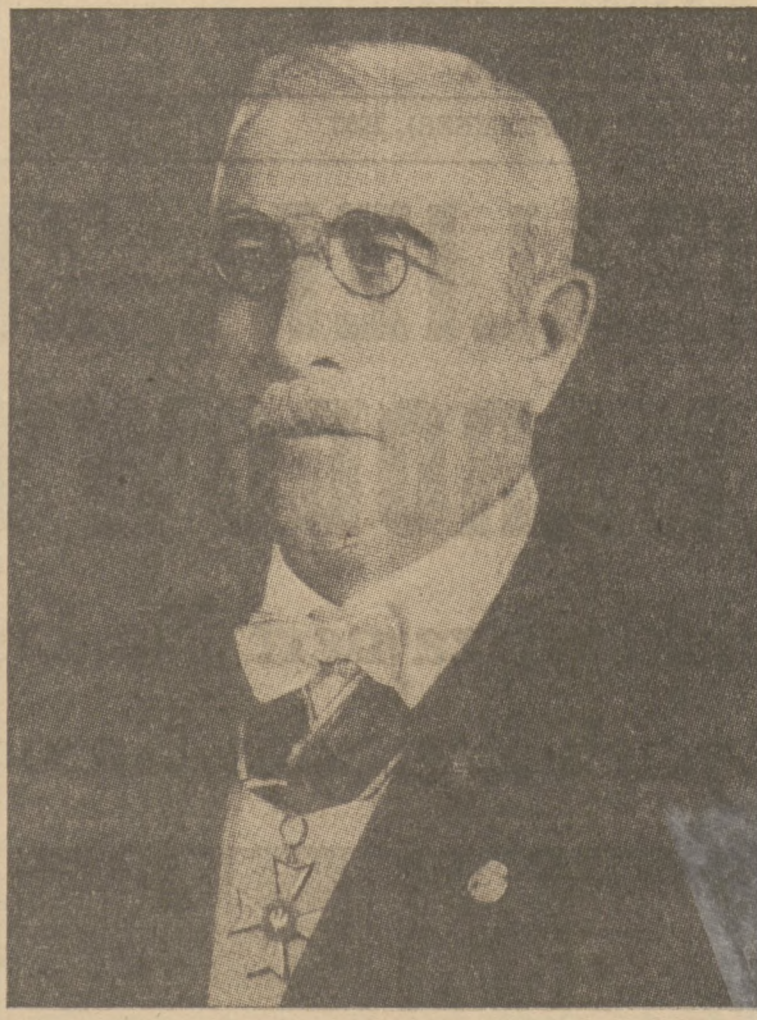
Julian Lipiński urodził się w 1834 roku w Królestwie Polskim, umarł w Buffalo, N. Y., dnia 26-go marca, 1898 roku. Wybuch powstania Styczniowego w Polsce, pociągnął go, jak tysiące innej młodzieży polskiej do walki za świętą sprawę Polski.

Po upadku powstania, razem

Sędzia Michał F. Bieński
Były Zasłużony Dla Związku Nar. Pol. Cenzor Z. N. P.

Kazimierz Żychliński
Zasłużony Długoletni Prezes Związku Narodowego Polskiego

Jan Romaszewicz
Długoletni Zasłużony Były Prezes Związku Nar. Pol.

Ich Patriotyzm i Idealizm Zbudowały Potężny Związek Narodowy Polski

(Dokończenie ze str. 1-ej)

Sędzia M. F. Bieński

Michał F. Bieński, urodził się na Pomorzu 27-go października, 1862 roku, zmarł w Milwaukee, Wis., 23-go marca, 1932 roku. Jako Cenzor ZNP, dbał o ład i wewnętrzny pokój w organizacji Związkowej i o jak najwyższe podniesienie jej godności na zewnątrz. Do Związku Narodowego Polskiego wstąpił w roku 1902 i od tej chwili wiernie polskości służył mimo zajmowania sta-

nowisk politycznych, wśród nich sędziego.

Michał Bieński znakomicie godził obowiązki dobrego i przykładowego obywatela tego kraju i dobrego Polaka. Na niejednym Sejmie ZNP, przeważał szalę swą prostotą, a szczerą i jasną argumentacją. Cenzorował Związkowi w latach najgorętszych, gdyż w czasie wielkiej pierwszej wojny światowej i budowania przez Polskę swych podstaw państwowych.

Płynęła w nim krew żołnierska, dowodem, że z Gwardią

Kościuszką, w której był oficerem, znalazł się na froncie meksykańskim w czasie słynnej rewolucji Pancho Villa. Później odznaczony został godnością majora w armii amerykańskiej.

Kazimierz Żychliński

Kazimierz Żychliński, długoletni, wielce zasłużony dla Związku Narodowego Polskiego były prezes, urodził się w Poznaniu, w roku 1859, zmarł w roku 1927, w Chicago. Do Stanów Zjednoczonych przybył w r. 1876 i zamieszkał w Nowym Yorku. Poznałszy cele i zadania Związku Narodowego Polskiego, wstąpił w jego szeregi w roku 1881 i rzucił się w wir pracy nad jego

rozwojem. Do Chicago przybył w roku 1883.

W roku 1887 powstała myśl założenia Sokolstwa. Żychliński był pierwszym z jego członków i wraz z innymi założył pierwsze gniazdo w dzielnicy Wojciechowa w Chicago i był jego prezesem, a następnie przez dziesięć lat prezesem Związku Sokół Polskich w Ameryce.

Na Sejmie 19-ym odbytym w St. Louis, Mo., w r. 1911, został wybrany dyrektorem Z. N. P., na której to pozycji wykazał niepospolitą zdolność.

Po ustąpieniu prezesa M. B. Stęczyńskiego, który został powołany na stanowisko Zarządcy Kolegium Związkowego, gdy na Zjeździe Rady Nadzorczej w Cambridge Springs, Pa., wiceprezes F. M. Ksycki, zajął miejsce prezesa, Żychliński został zaszczycony urzędem wiceprezesa. Po usta-

pieniu dobrowolnym z prezesowskiego Polskiego. Zmarł w Chicago w dniu 2-go maja, 1949, a został pochowany na parceli rodzinnej w Needham, Mass. Poraz pierwszy w roku 1905 na Sejmie 16-ym odbytym w Buffalo, N. Y., został powołany na urząd komisarza ZNP, a poraz drugi na ten sam urząd w roku 1907 na Sejmie 17-ym, odbytym w Baltimore, Md.

Był on gorliwym Patriotą polskim, pracował z całym poświęceniem dla dobra sprawy polskiej i dla wywalczenia Polsce wolności i niepodległości. Za własne fundusze podczas pobytu w Bostonie wydawał tygodnik "Goniec Polski," które to pismo wielce przysłużyło się sprawie polskiej. W czasie pierwszej wojny światowej pracował w różnych komitetach Wydziału Narodowego, organizacji wielce zasłużonej około urzeczywistnienia zabiegów o wolną i niepodległą Polskę. Brał także bardzo czynny udział w organizacji Związku Młodzieży Polskiej, a gdy organizacja ta zaczęła upadać i siedział tejeż została przeniesiona do Bostonu, powołano go na urząd prezesa tejże organizacji.

Sejm 25-ty odbyty w roku 1928 w Chicago powołał go na urząd prezesa Związku Narodowego Polskiego. Na urząd ten wybierany był dalej na Sejmie 26-ym odbytym w Scranton, Pa., w roku 1931 i na Sejmie odbytym w roku 1935 w Baltimore, Md. Związek Narodowy Polski ukończył całą duszą i dla organizacji tej pracował do końca dni żywota swego.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

RUDOLPH'S TUXEDO RENTALS

R. S. GILEWSKI, Właściciel
1138 MILWAUKEE AVENUE
Byz. Telefon BRunswick 8-8799
Rez. Telefon BRunswick 8-2958

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

MULLER BROS. LAUNDRY

2139 South California Avenue

— Save with CASH and CARRY from 25 to 30% —
Telefon Bishop 7-6277
BIELIZNA BIAŁA JAK ŚNIEG — Pachnąca jak Kwiaty!

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

ZASYŁA

MICKEYS LINEN & TOWEL CO.

4501 WEST ADDISON
Telefon Kildare 5-7211

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

składa

ROXY RUG & LINOLEUM CO.

JEROME SILVER, Właściciel
Telefon BRkshire 7-0230
5707 BELMONT AVENUE
CHICAGO 34, ILLINOIS

Z OKAZJI 70 LETNIEGO
JUBILEUSZU ŻYCZE
ZW. NAR. POL.

Dalszego Pięknego
Rozwoju Dla Dobra
CAŁEJ POLONII

DR. L. C. KOENIG
RAZEM Z ŻONĄ
I DZIEĆMI

W 70-tą ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii Najserdeczniejsze
Życzenia Dalszego Rozwoju

zasyłają

Dr. Warren
Caldwell Blim
Biura: BLIM & BLIM
1544 VINCENNES AVE.
Chicago Heights, Ill.
Telephone
CHICAGO HEIGHTS 513

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZNP
Wydajnej Pracy
Dla Dobra Polonii

NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

Dr. Albert J.
Kass, M. D.

1363 N. ASHLAND AVE.
Tel. BRunswick 8-9480

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU
Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

GRAJER ELECTRIC CONSTRUCTION CO.

GEORGE A. GRAJEWSKI, Właśc.

Elektryczni Kontraktorzy-Inżynierzy

2248 W. WALTON ULICA
Telefon Humboldt 6-3807

SERDECZNE ŻYCZENIA
— Z OKAZJI —
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

— składa —

Z GŁĘBI SERCA

SZYMAŃSKI ELECTRIC SERVICE CO.

Obecny Właściciel

TADEUSZ SZYMAŃSKI

Firma istnieje 50 lat
Firma 100% Związkowa

1709 W. DIVISION STREET

LIGHT, POWER WIRING
PRZERÓBK I REPERACJE
Naprawa Wszelkich Elektrycznych Przyrządów
Tel. ARmitage 6-4324

REPERACJA MASZYN DO SZYCIA

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

PIOTR MOSIOR

Znany od Wielu Lat

PLUMBING AND HEATING CONTRACTOR
5512 DRUMMOND PLACE

Doskonała Robota—Prędko i Szybko Obsługa—Oblizenia Darmo
Telefon BRkshire 7-0463 Chicago, Illinois

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

MATAS ZIZAS

Kontraktor Budowniczy

7139 MOZART STREET

Telefon WALbrook 5-7744

SERDECZNE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU
ZWIĄZKU NARODOWEMU POLSKIEMU

— składa —

COLUMBIA ROOFING CO.

(NOT INC.)

P. KLUJKA, Zarządca

Pokrywanie dachów, również robota blacharska, rynny i ścieki.
ROBOTA GWARANTOWANA

3319 So. Morgan Street, Chicago 8, Ill.

Telefony: Biurowy: YArds 7-0706
Rezydencyjny: LAFayette 3-4557

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU
Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

ELSTON LAUNDRY

POLSKA PRALNIA

O wiele łatwiej jest zawałać
Elston Pralnię, która przysła
swego przedstawiciela po Waszą
bieliznę, niż samej trudzić się
praniem.

Zatelefonujcie
KEystone
9-8452

SZYBKA I GRZECZNA OBSŁUGA
4248 N. ELSTON AVENUE
LUCJAN KOTERSKI, Prezes

SERDECZNE ŻYCZENIA
Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

— składa —

POLSKA PRALNIA

ALBA LAUNDRY

738-40 North Elizabeth

Tel. MOnroe 6-5071-2

Najnowsza Pralnia

Najnowsze Maszyny

Fachowi Pracownicy

Bielizna Bielutka Jak Śnieg

Grzeczna Obsługa

Józef Kozdroń i Franciszek Kołodziej
Właściciele

MAJESTIC LAUNDRY

(POLSKA PRALNIA)

— WSZYSTYCH WŁAŚCICIELI TO POLACY —
GRZECZNA POLSKA OBSŁUGA

901-3-5-7-9 NORTH CALIFORNIA AVENUE

Telefon BRunswick 8-7126—7127

WŁADYSŁAW SAK, WŁADYSŁAW WIELGUS I EDWARD BABIARZ
ODWOZIMY BIELIZNĘ BIAŁĄ JAK ŚNIEG, A PACHNĄCĄ JAK KWIATY

Stały Testament Narodu Polskiego To Walka o Niepodległość

Manifest Rządu Narodowego Wydany Do
Polaków w Roku Powstania 1863

Warszawa, dnia 22-go
stycznia, 1863 roku.
Niekzemny rząd najezdniczy, rozwścieklony oporem
męczonęj przezeń ofiary, po-
stanowił zadać jej cios sta-
nowczy: porwać kilkadziesiąt
tysięcy najdzielniejszych, naj-
gorliwszych jej obrońców, o-
blec w nienawistny mundur
moskiewski i pognąć tysiące
mil na wieczną nędzę i za-
tracenie.

Polska nie chce, nie może
poddąć się bezopornie temu
sromotnemu gwałtowi; pod
karą hańby przed potomno-
ścią powinna stawić energic-
zny opór. Zastępy młodzie-
ży walecznej, młodzieży po-
święconej, ożywione gorącą
miłością Ojczyzny, niezach-
wianą wiarą w sprawiedliwość
i pomoc Boga, poprzysięgli
zrzucić przekleśte jarzmo lub
zginąć. Za nią więc, Naro-
dzie Polski, za nią!

Po strasliwej hańbie nie-
woli, po niepojętych męczar-
niach ucisku, Centralny Ko-
mitet Narodowy, obecnie je-
dyny legalny Rząd Twój Na-
rodowy, wzywa Cię na pole
walki już ostatniej, na pole
chwały i zwycięstwa, które
Ci da i przez imię Boga na
niebie, dać przysięga, bo wie,
że Ty, który wczoraj byłeś
pokutnikiem i mścicielem, ju-
tro musisz być i będziesz bo-
haterem i olbrzymem!

Tak, Ty wolność Twoją,
niepodległość Twoją zdo-
biedziesz wielkością takiego mę-
stwa, świętością takich ofiar,
jakich lud żaden nie zapisał
jeszcze na dziejowych kar-
tach swoich. Powstającej Oj-
czyźnie Twojej dasz bez ża-
łu, słabości i wahanja wszyst-
ką krew, życie i mienie, jakich
od Ciebie zapotrzebuje.

W zamian Komitet Central-
ny Narodowy przyrzeka Ci, że
siły dzielności Twojej nie
zmarzną, poświęcenia nie bę-
dą stracone, bo ster, który
użył, silną dźwignią będzie
ręka. Złamię wszystkie prze-
szkody, roztrąci wszelkie za-
pory, a każdą nieprzychyl-
ność dla świętej sprawy, na-
wet brak gorliwości, ścigać i
karać będzie przed surowym,
choć sprawiedliwym trybuna-
łem obrażonej Ojczyzny.

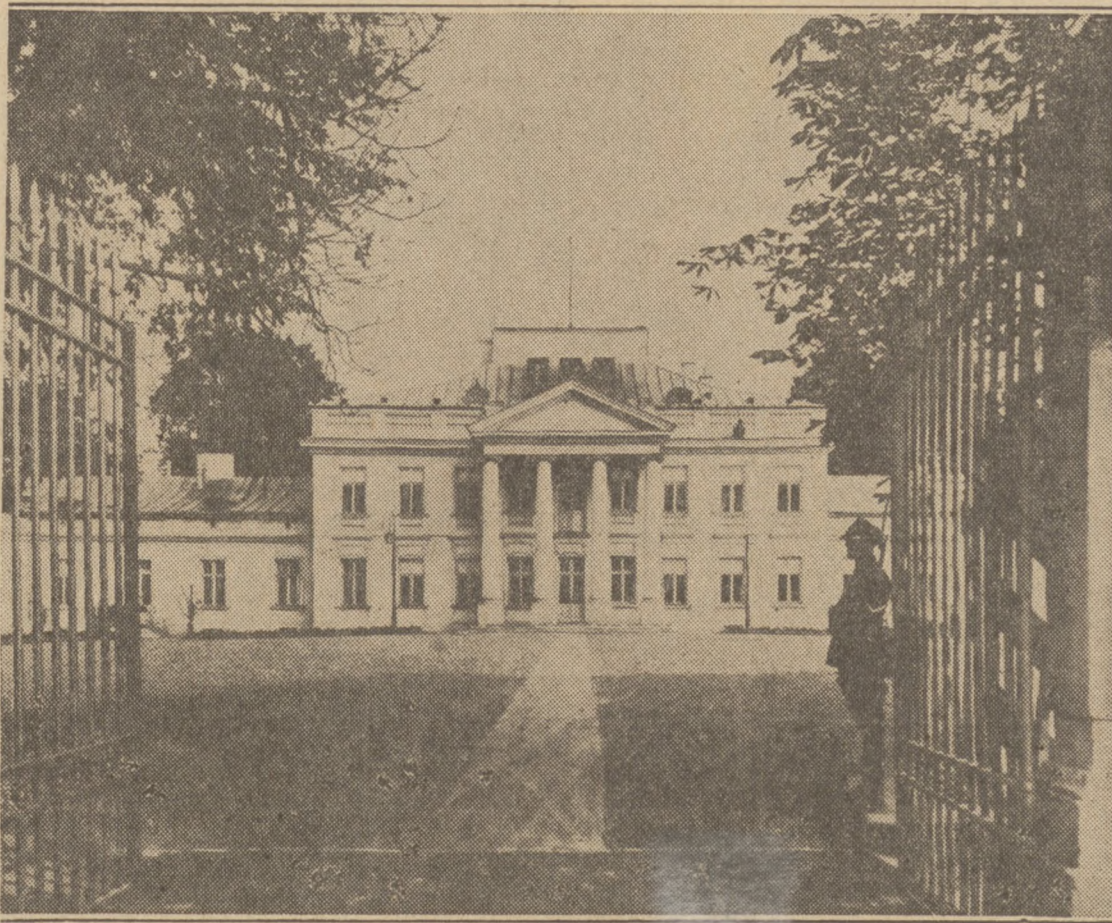
W pierwszym zaraz dniu
jawnego wystąpienia, w pier-
wszej chwili rozpoczęcia świę-
tej walki, Komitet Centralny

Narodowy ogłasza wszystkim
synów Polski, bez różnicy
wiary i rodu, pochodzenia i
stanu, wolnymi i równymi o-
bywatelami kraju. Ziemia,
którą lud rolniczy posiadał
dotąd na prawach czynszu lub
pańszczyzny, staje się od tej
chwili bezwarunkową jego
własnością, dziedzictwem wie-
czystym. Właściciele poszko-
dowani wynagrodzeni będą z
ogólnych funduszy Państ-
wa. Wszyscy zaś komornicy
i wyrobnicy wstępujący w
szereg obrońców kraju, lub
w razie zaszczytnej śmierci
na polu chwały, rodziny ich
otrzymają z dóbr narodo-
wych dział obronionej od
wrogów ziemi.

Do broni więc, Narodzie
Polski, Litwy i Rusi, do bro-
ni Bo godzina wspólnego wy-
zwolenia już wybiła, stary
miecz nasz wydobyty, święty
sztandar Orła, Pogoni i Ar-
chanioła rozwinięty!

A teraz odzywamy się do
Ciebie, Narodzie Moskiewski:
tradycyjnym hasłem naszym
jest wolność i braterstwo lu-
dów, dlatego też przebaczymy
Ci nawet mord naszej Ojczyz-
ny, nawet krew Pragi i Osz-
miany i tortury lochów Cyta-
deli, przebaczymy Ci, bo i Ty
jesteś nędzny i mordowany,
smutny i umęczony, trupy
dzieci Twoich kołyszą się na
szubienicach carskich, proro-
cy Twój marzną na śniegach
Sybiru. Ale jeżeli w tej sta-
nowczej godzinie nie uczu-
jesz w sobie zgryzoty za prze-
szłość, świętszych pragnień
dla przyszłości, jeżeli w za-
pasach z nami dasz poparcie
tyranowi, który zabija nas, a
depcę po Tobie — biada Ci,
bo w obliczu Boga i świata
całego przeklinamy Cię na
hańbę wiecznego poddaństwa
i mękę wiecznej niewoli i wy-
zwiemy na straszny bój za-
głady, bój ostatni europej-
skiej cywilizacji z dzikim bar-
barzyństwem Azji. — Rząd
Narodowy.

Czyś zapisał już
nowego członka
do Z. N. P.
w Roku
Jubileuszowym?

Pałac Belweder w Warszawie.

CZARTEROWANA 10 MARCA, 1890
CHICAGO 8, ILLINOIS

tniej Roczniczy Związku Narodowego
eczne Życzenia Dalszego i Pięknego
ju Dla Dobra Całej Polonii

Składa

MANUFACTURERS
IONAL BANK

200 N. Ashland Avenue
Chicago, Illinois

URZĘDNICY:

FRANK BOBRYTZKE, Chairman
H. S. FRENCH, President
FRANK A. BRANDT, Vice-President
M. A. SAJEWSKI, Vice-President
C. N. PALECZNY, Cashier
VICTOR JANKOSKI, Asst. Cashier
JOS. B. DUBIEL, Asst. Cashier
EDWARD WOJNOWSKI, Asst. Cashier
PAUL I. MITCHELL, Auditor

W 70-tą Rocznicę Związku Narodowego Polskiego
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia
Dalszego Rozwoju

Składa

ATLAS FUEL COMPANY

WĘGIEL
OLEJ OPAŁOWY

4913-19 S. Paulina St.
Chicago, Ill.

Posiadamy Teraz Na Składzie Natychmiastowej Dosta-
wy Wszystkie Gatunki Węgla Dla Stokerów. Pocahontas
Węgiel, Węgiel Do Pieców. Mamy Również Na Składzie
Oleje Opałowe Krystal Kleer, Domestic i Do Furnesów.

Sprzedajemy, Zakładamy i Naprawiamy Stokery,
Palniki Olejowe, Boilery i Furnesy

Tel. PROspect 6-7960-61-62

Znaczenie Szopena w dzie-
jach naszej muzyki, rozważać
należy z dwójakiego stanowi-
ska: jako wieszczu narodu,
na równi z trzema wieszczami
naszej poezji i jako artystę.
Muzyka Szopena zamknęła w
sobie ból całego narodu, była
manifestacją żywotnej i twórc-
czej siły narodu, była pieśnią
buntu i pokrzepieniem serc i
pieśnią radości. Jako artysta
stworzył Szopen nowe formy i
nowe środki wyrazu, wzboga-
cił technikę kompozytorską i
technikę pianistyczną. Szopen
jest mistrzem miniatury
fortepianowej. Znamionuje ją
najsłabszy liryzm, czar
i poezja romantyzmu: Noc-
turny, Impromysty, Preludia.
Dramatyczny patos mają Bal-
lady i Scherzy; arystokratycz-
ną wytworność Walce. Apo-
teozą bohaterskiej przeszłości
narodu są Polonezy, a echem

Berlinie. W duchu swej muzy-
ki, pozostał jednak najdosko-
nalszym, obok Szopena wyo-
braźnikiem polskości. W pie-
śniach Moniuszki i w jego ope-
rach, znalazła atmosfera
dworów starszszlacheckich —
swoją najpełniejszy wyraz. Pie-
śni wydawane jako "Śpiewniki
domowe," stworzyły podwal-
ny kultury muzycznej w na-
szych domach. Niezmiennie
melodyjne, szlachetne w wy-
razie, oparte o prosty akompa-
niament, szerzyły wśród ogółu
zamiłowanie do pieśni rodzi-
mej i zjednoczyły w sobie
wszystkie cechy polskiej pie-
śni. Mają one w sobie różno-
rodność nastroju, przeciągłą
nutę dumki i temperament
tańca. Należą do nich mazur-
ki, kujawiaki i krakowiaki.
Opery Moniuszki nawiązują
zrazu do wodewilów w stylu
Kamieńskiego i Kurpińskiego.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

Członkowie Grupy 523 Z. N. P.

SARNECKI BROS. DEPT. STORE

QUALITY MERCHANDISE AT LOWEST PRICES

2539 WEST NORTH AVENUE

Telefon BRUNswick 8-4690

CHICAGO 47, ILLINOIS

JOHN A. SIEROCIŃSKI

Z OKAZJI 70-TEJ ROCZNICY ISTNIENIA

ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

Ślemy Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego

Rozwoju i Wydajnej Pracy

Dla Dobra Polonii

E. JOHN SIEROCIŃSKI

SECOND FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

26th STREET i PULASKI ROAD

JOHN A. SIEROCIŃSKI, Prezes

CHICAGO, ILLINOIS

E. JOHN SIEROCIŃSKI, Wiceprezes

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

HEMLOCK SAVINGS & LOAN ASS'N

Oszczędzajcie i Pożyczajcie u Nas na Swe Domy oraz Reperacje Domów i Kupno
Domów, a Nigdy Się Nie Zawiedziecie. Przybądźcie do Nas po Poradę. Przedysku-
tuujemy z Wami Wasze Finansowe Potrzeby i Damy Wam Przystępne i Najlepsze
Warunki Pożyczki. Wasze Oszczędności są Zabezpieczone przez Rząd
Stanów Zjednoczonych do \$5,000.00.

TYLKO TEN NARÓD STAŁ SIĘ BOGATYM, KTOREGO PRZYZWYCZAJENIEM
STAŁA SIĘ OSZCZĘDNOŚĆ

Dla Dobra Waszego, Waszej Rodziny i Jej Przyszłości
Stale i Zawsze Oszczędzajcie

5100 SO. ASHLAND AVENUE

Telefon HEMlock 4-0600

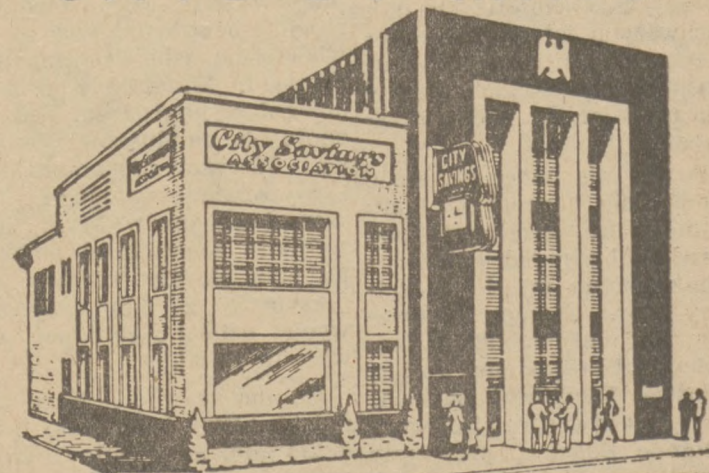

Mayor Walker z Nowego Yorku w otoczeniu zagranicznych jeźdźców, reprezentantów na zawodach hipicznych w Nowym Yorku w roku 1929.

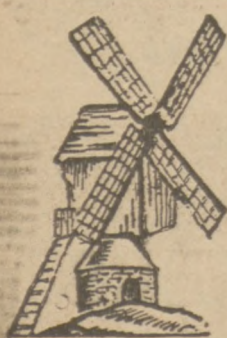
WE INVITE YOUR SAVINGS ACCOUNT

SAVE BY MAIL

CITY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
C. ORAN MENSİK, Pres.
1656 W. Chicago Ave. • HAYmarket 1-5032
MEMBER FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POL.
ORAZ 50-TĄ ROCZNICĘ RÓWNOUPRAWNIENIA
Kobiet przy Z. N. P.
SERDECZNE ŻYCZENIA POMYŚLNEGO ROZWOJU
DLA DOBRA POLONII

POLSKA FABRYKA
MAKARONU
NEW MILL
NOODLES

Poleca najlepszego rodzaju kluski i
makaron w różnych odmianach,
które zadowolą najwybredniejsze
gusta naszych gospodyń.

NEW MILL NOODLE CO.
INC.

FELIKS BASISTA, Prezes Telefon SEeley 3-7007

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZNP WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

Bell Savings & Loan Association

30 NORTH LA SALLE STREET
CHICAGO 2, ILLINOIS
TELEFON Financial 6-1000

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO
POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyla

LEGION MŁODYCH POLEK

ZARZĄD:—HENRYKA GRAJEWSKA, Prezeska
LEOKADIA BYCZKOWSKA, Wiceprezeska
ANNETTE SZEWCHYK-MAGUIRE, Sekr. Prot.
EUGENIA MICZKO, Sekretarka Finansowa
LEOKADIA OPIEKUN, Skarbnik
EUGENIA ALBIN, Korespondentka
EUGENIA NOWAK-BARSKA, Bibliotekarka

SINCERE AND BEST WISHES ON THE

70-th ANNIVERSARY
OF THE POLISH NATIONAL ALLIANCE

— FROM —

FRANKLIN UNION NO. 4

CHICAGO, ILLINOIS

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU
NARODOWEGO POLSKIEGO

Niechaj Całe Wychodźstwo Polskie
Zrozumie Ważność Sprawy Swojej
i Zjednoczy Się w Potężniejszy Jesz-
cze Zespół, a Przez To Zyska Sobie
Uznanie i Poszanowanie Całego
Świata

Rodacy, Obowiązkiem Naszym Jest
Popieranie

Community Fund Drive

Przyczynmy Się Wszyscy Dając
i Nasz Skromny Datek

KUPUJCIE W SKŁADACH, KTÓRE
OGŁASZAJĄ SIĘ W DZ. ZWIĄZKOWYM

Sincere And Best Wishes

to the

POLISH NATIONAL ALLIANCE
ON THEIR 70TH ANNIVERSARY

from

Chicago Mailers Union No. 2

Z OKAZJI 70-LETNIEJ ROCZNICY ZWIĄZKU
NARODOWEGO POLSKIEGO
Ogólnie Znana Polska Firma

składa

SERDECZNE ŻYCZENIA
Największej Polskiej Organizacji

KUSPER-OLD FORT DEARBORN CO.

JÓZEF S. KUSPER, Prezes

ZNANI HURTOWNI DOSTAWCY
PIERWSZORZĘDNYCH WÓDEK, WIN I LIKIERÓW

3649 S. RACINE AVE.

Tel. YArds 7-7070

CHICAGO, ILLINOIS

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

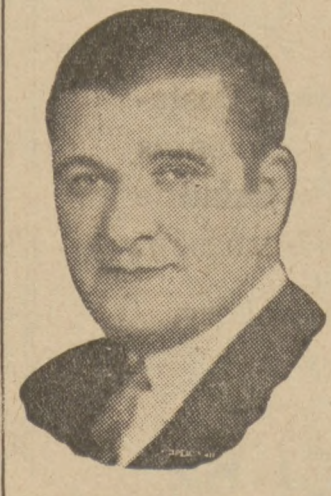
— składa —

JAN A. STANEK

PREZES

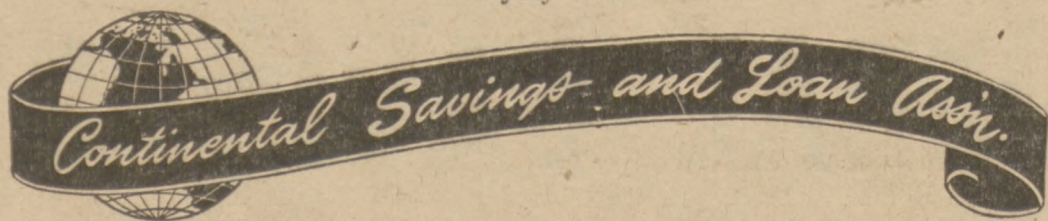
MACIERZY POLSKIEJ W AMERYCE

i Kasjer Kongresu Polonii Amerykańskiej

SERDECZNE ŻYCZENIA DLA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
NA JUBILEUSZ 70-CIO LECIA

— życzy —

V. D. GAPSZEWICZ
Prezes

V. P. PIERZYNSKI
Sekretarz

4559 SO. PAULINA STREET

Telefon YArds 7-0145

— OTWÓRZCIE SOBIE KONTO —

Kanada Posiada Olbrzymie Bogactwa Naftowe

Edmonton. — W mieście Bitoumount w stanie Alberta, w Kanadzie, w samym sercu puszczy północnej, uczeni zmagają się z naturą, chcąc wydźrzeć jej tajemnicę bogactw zawartych w piasku smolnym, który ciągnie się po obu brzegach rzeki Athabaska około 80 mil szerokości.

Piasek ten zawiera według przypuszczeń uczonych, około 300 miliardów beczek ropy naftowej. Już 150 lat temu pierwsi pionierzy zauważyli wzdłuż brzegów rzeki Athabaska, że ziemia jest ciemna, tłusta, i zawiera ropę naftową.

Badania geologiczne były robione w 1875 i 15 lat później — nawet próbowano wiercić tu i ówdzie szyby, aby dostać się do złoża ropy, ale bezskutecznie. Starano się znaleźć tani sposób oddzielenia ropy od piasku. Obecnie rząd Alberty zbudował kosztem 700 tysięcy dolarów fabrykę doświadczalną. Pracują tam uczeni by jak najtańszym sposobem oddzielić ropę od piasku.

Kierownik prac oświadczył, że prace postępują naprzód i są pomyślne. Minister przemysłu w prowincji Alberta J. L. Robinson powiedział, że prace

i badania mają potwierdzić, że piasek zawiera ropę naftową i że wydobywanie jej będzie się opłacać. Rynków zbytu nie szukają na razie.

Złoża te znajdują się na północny wschód, w odległości 300 mil powietrznych. Można dojechać samolotem, albo rzeką w lecie. Jeśli prace doświadczenia będą pomyślne — to Alberta będzie najbogatszą w ropę naftową, mając w zapasie 300 miliardów beczek ropy naftowej, to jest cztery razy więcej niż wszystkie zapasy światowe. Już obecnie obliczają, że Alberta ma miliard beczek ropy.

W fabryce rządowej w Bitoumount piasek jest mieszan z gorącą wodą. Szybko wirująca gorąca woda zmywa ropę i oddziela od piasku. Ropa idzie do rafinerii. Około 420 ton piasku daje 250 beczek ropy dziennie. Ponieważ badania są w toku — więc trudno powiedzieć o jakości ropy z innych terenów. Po oczyszczeniu można używać jej do samolotów.

Po rozpoczęciu eksploatacji piasków naftowych na wielką skalę — Alberta stanie się najbogatszą prowincją w Kanadzie.

Wiek XX Ostatnią Sekundą Roku

Astronomiczne Cyfry w Historii Ziemi

Obserwatorium astronomiczne na Mount Palomar w Kalifornii dysponuje obecnie takimi środkami technicznymi, że potrafiło dokonać zdjęć fotograficznych mgławic oddalonych od nas o równy miliard lat świetlnych. Tę szalona odległość uzmysłowił sobie dokładnie, przeliczając ją na kilometry. Ponieważ światło przebiega w sekundzie 300 tysięcy kilometrów, jeden rok świetlny odpowiadał będzie odległości 9463 miliardów kilometrów. Mnożąc je raz jeszcze przez miliard, otrzymamy odległość czwycy mgławic.

Podobnie astronomiczne cyfry podaje nowoczesna nauka, jeśli chodzi o wiek ziemi. Najstarsze warstwy noszące ślady życia sięgają 1,300 milionów lat wstecz. Pierwsze kregowce spotyka się w warstwach z sprzed 500 milionów lat (sylur), ślady życia ludzkiego zaś z przed 450 milionów lat. Dla lepszego uzmysłowania uczeni porównują te dane z książką formatu folio o 300 stronach. Ostatnia strona tej książki to właśnie okres gdy na ziemi zaczęło się ży-

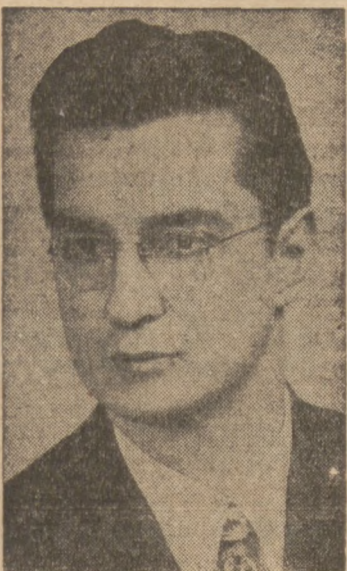
cie. Strona ta zadrukowana trzema szpalatami o 1,000 wierszach drobnego druczku w ostatnim wierszu trzeciej szpalaty da dopiero historię ludzkości na ziemi.

Inaczej uprzyśtępnia to uczonego francuskiego Charles. Cała historia ziemi to jeden rok. O pierwszych siedmiu miesiącach nie wiemy nic. Z początkiem sierpnia pojawiają się najstarsze znane nam zwierzęta, żyjąc do końca września. W listopadzie pojawiają się ssaki, a pod jego koniec ptaki. W połowie grudnia ssaki stają się panami ziemi, a ostatni tydzień roku nadaje kształtowanie się Alp i Pirenejów. W ostatnim dniu roku o 8-ej wieczorem pojawiają się stworzenia podobne do ludzi, a dopiero na trzy minuty przed końcem roku to, co określamy dziś historią. Upadek Grecji i wyprawy Aleksandra Wielkiego to ostatnia minuta. W jej 9-ej sekundzie przypada narodzenie Chrystusa, w 56 rewolucja francuska, a ostatnia sekunda — to właśnie obecny XX wiek.

ZASŁUŻONEJ DLA POLSKOŚCI ORGANIZACJI — ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI

JUBILEUSZU 70-CIOLECIA ZASYŁA ŻYCZENIA DALSZEJ WSPANIAŁEJ PRZYSZŁOŚCI

Wydział Kongresu Polonii Am. NA STAN ILLINOIS

EDW. E. PLUSDRAK, Prezes

WICEPREZESI: Kinga Dziubak, Prez. Legionu Młodych Polek na Town of Lake Franciszka Dymek, Wiceprezeska Związku Narodowego Polskiego Albina Damsz, Reprezentantka Związku Polek w Am. Genowefa Osińska, Reprezentantka Ligi Morskiej Henryka Grajewska, Prezeska Legionu Młodych Polek Wincenty J. Tondryk, Jr.—Macierz Polska Jan Zychowicz—Prezes Związku Klubów Małopolskich Jan K. Wierczewski—Polsko-Amerykańska Rada Pracy Benjamin M. Pietuch—Stow. Polskich Weteranów Ryszard Leszczyński—Stow. Pracowników Federalnych Bruno J. Dziekanowski—Marszałek

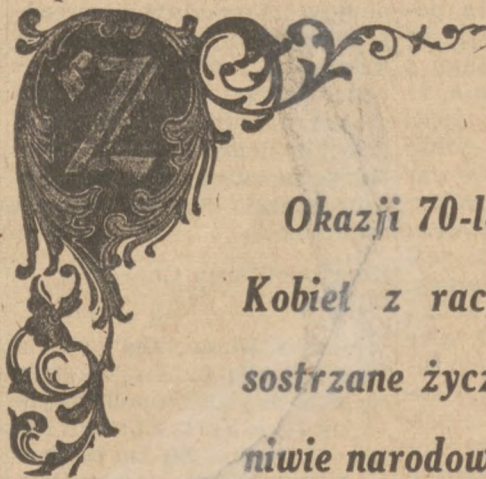
STEFANIA GONDEK, Sekretarka Protokołowa HENRYK BIEDRZYCKI, Sekretarz Finansowy ADW. GENOWEFA A. ZACZEK, Skarbnik DYREKTORZY: F. Baranowski, W. Boguszevska, M. Bryniczka-Dul, J. Ciba, A. Gapsiewicz, H. Grzywa, B. Holajn, S. Kalisz, Dr. S. Lisowski, B. Migala, W. Morawski, M. Mróz, W. Niedziałkowska, W. Picur, J. Pukanty, H. Romaszewicz, S. Rybarczyk, H. Rybarski, J. Serwinowska, A. Szlak, A. Szewczyk, W. Szpunar, F. Wróblewska, A. Zdunek, T. Zieliński.

REPREZENTACI DO RADY NACZELNEJ: Wanda Rozmarek, Anna Błaszczyńska, Franciszek Demeter. HELENA KONUSZEWSKA, Sekretarka Biura.

Polak Amerykanin i Polka Amerykanka Powinny Kupować u Tego Kupca, Który Ogłasza Się w Dzienniku Związkowym

Związkowi Narodowemu Polskiemu

Okazji 70-lecia istnienia oraz Wydziałowi Kobiół z racji 50-lecia równouprawnienia, sostrzane życzenia dalszej owocnej pracy na niwie narodowej i społecznej, składa

ZWIĄZEK POLEK W AMERYCE

Największa Organizacja
Polskich Kobiół w Świecie,
Istniejąca w Stanach Zjedn.
Ameryki Północnej od r. 1898

ZWIĄZEK POLEK w AMERYCE posiada najdogodniejsze certyfikaty ubezpieczeniowe dla kobiet i dzieci, prowadzi szkoły rekreacyjne, a dla młodzieży dorosłej daje stypendia w pierwszorzędnym uniwersytetach amerykańskich.

ZWIĄZEK POLEK w AMERYCE posiada GRUPY, WIANKI i KOMISJE we wszystkich Stanach zamieszkałych przez Polaków.

w Myśl SOLIDARNOŚCI KOBIECEJ, prosimy do naszych szeregów.

SIEDZIBA GŁÓWNA

Polish Women's Alliance of America
1309-15 N. Ashland Avenue, Chicago 22, Illinois

Podziemne Spichlerze w Argentynie

Argentyna dokonała prób przechowywania zboża pod ziemią. Potrzeba tego rodzaju spichlerzy powstała zaraz od początku ostatniej wojny kiedy to, z powodu odcięcia Argentyny od światowego rynku zbytu, jej zapasy zboża zaczęły wzrastać, a materiału na budowę spichlerzy zabrakło. Musiano więc iść pod ziemię, żeby postarać się o jakiś sposób przechowywania zboża.

Podziemne spichlerze, jakich zaczęto używać po raz pierwszy w 1941 roku, przypominają coś podobnego do potężnych basenów kąpielowych z rampami po dwóch przeciwnych stronach, dla łatwiejszego opróżniania i są wytykowane cementem. Długość jam wynosi około 38 jardów, szerokość 8 i jedną trzecią jarda. Pojemność basenu wynosi około 643 tony.

Jeszcze do niedawna zboże trzymane w tych spichlerzach pokrywane było płachtami, na których wierzchołkach nakładano ziemi na trzy stopy, zamykając w ten sposób hermetycznie baseny ze zbożem. Obecnie jednak przeprowadza się próby z nowym rodzajem nieprzemakalnego nakrycia, które eliminuje ziemię i skracza czas potrzebny na przykrywanie i odkrywanie spichlerza z sześciu godzin do jednej godziny.

Jeszcze oczywiście nie czas na wyciąganie zbyt daleko idących konkluzji w tej sprawie, ale twierdzi się, że po upływie 15 do 30 miesięcy prze-

chowywane w ten sposób ziarno nie straciło żadnych ze swych własności na przemianę i wypiek chleba. W wyniku zaś hermetycznego zamknięcia, małe owady podobno szybko zużyły zapasy tlenu i zginęły od uduszenia. Waga zboża pozostała niezmienna. Jedyne ryzyko stanowi dotychczas wilgoć, która może spowodować pewne straty drogą fermentacji. Z tego powodu trzeba mieć się na baczności, jeżeli napełnianie basenów wypadnie w porę deszczową.

Twierdzi się ponadto, że pszenica przetrzymana w ten sposób przez trzy i pół roku zachowuje się w doskonałym stanie i że zdolność do kiełkowania przewyższa 95 procent.

Władze argentyńskie zapastrykują się optymistycznie na sprawę podziemnego przechowywania zboża i uważają, że może się ono okazać praktycznym na dłuższą metę, zwłaszcza, że na wypadek gdyby rynki zbytu zaczęły się zwaćzać prędzej niżby kraj mógł się na to przygotować i podjąć odpowiednie kroki.

Be Prepared
Order **DEEP FUEL OIL** Now
ROCK

- Gwarantowana Obsługa
- Dostawa Według Metra
- Ekonomiczna Cena
- Wyprobowany Gatunek

TELEFON
WAB 2-3600

CLEAN DEPENDABLE FUEL OIL

CHICAGOSKI OKRĘG No. 2-gi LIGI MORSKIEJ W AMERYCE

SKŁADA NAJSERDECZNIEJSZE GRATULACJE ORAZ ŻYCZENIA DALSZEGO POMYSŁNEGO ROZWOJU ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO Z OKAZJI 70-CIOLECIA ZAŁOŻENIA ORAZ

Z OKAZJI 50-CIOLECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEC PRZY ZWIĄZKU NAR. POL. SZCZĘŚC BOŻE W DALSZEJ OWOCNEJ PRACY!

STEFAN KUBICKI, Dyrektor Ligi Morskiej
ZARZĄD OKRĘGU NR. 2-gi LIGI MORSKIEJ

WŁADYSŁAW MORAWSKI, Prezes
JAN PSZCZOLA, Wiceprezes
PELAGIA MROZ, Wiceprezeska
JANINA DZIURKIEWICZ, Sekretarka Protokołowa
ZOFIA MAZUREWICZ, Sekretarka Finansowa
ANTONI OLEKSIK, Skarbnik
EDWARD SOLTYSIAK, Komendant
PIOTR CIMOCH i JERZY DROZDOWSKI, Chorażowie

Oddział Gdynia	Oddział Białego Orła
Janina Dziurkiewicz, prezes. Wiktoria Bober, wiceprez. Roman Gorajewski, wicepr. Zofia Mazurewicz, sekr. fin. Józef Dziurkiewicz, sekr. fin. Stefania Borawska, skarbn. Franciszek Wydra, komend. Katarzyna Bilut, wicekomend. Maria Nowak, organizatorka Zygmunt Zembron i Paweł Zadora, chorażowie	Antoni Malik, prezes Stanisław Warchoł, wiceprez. Wład. Mazurewicz, wiceprez. Stan-a Kijawska, sekr. prot. Maria Mazurewska, sekr. fin. Cecylia Gapińska, skarbn. Piotr Cimoch, komendant
Oddział Sanitariuszek	Oddział Grom
Olga Przedomska, prezeska Maria Zera, wiceprezeska Janina Kroll, sekr. prot. Genowefa Śladek, sekr. fin. Irena Żurawska, komendant. Eleonora Czachor, wicekomend. Wiktoria Zera i Helena Dąbrowska, choraż.	Ed. Soltysiak, prezes Czesława Marzec, wiceprezeska Ben. Dobrowolski, wiceprez. Janina Janiga, sekr. prot. Anna Paszczoła, sekr. fin. Stanisław Anioł, skarbnik. Jan Paszczoła, organizator
Oddział Bałtyk	Oddział Im. Generała W. Sikorskiego
Piotr Czajkowski, prezes Jad. Werchlewska, wiceprez. Rozalia Mioduńska, sekr. prot. Czesł. Strugowski, sekr. fin. Leon Makowski, skarbnik Wojciech Michon, marszałek Leon Makowski, komendant	Władysław Morawski, prezes Maria Galińska, wiceprezeska Wład. Szyjewski, wiceprez. P. Kask, sekr. prot. Stanisław Anioł, sekr. finansowy W. Owsiak, skarbnik W. Lubicz, organizator
	Oddział Warmia
	Antoni Oleksiak, prezes Stanisław Pienko, wiceprezes Stefania Cybulska, wiceprezeska Dorota Bugaj, sekr. protokołowa Edm. Łowczyński, sekr. fin. Leokadia Oleksiak, skarbn.

Nasze Listy z Florydy . . .

Nieco z Historii Miami.—Półmilionowe Miasto Rośnie Szybko i Rozprzestrzenia Się Szeroko. — Ruch w Mieście Wielki—Chociaż Lato.—Grupa Związkowa Rozwija Się w Własnym Domu

(Korespondencja Własna)

Miami, Fla. — Pisząc o Polonii w Miami, Florida, mam zamiar informować czytelników Dziennika Związkowego i Zgody także o samym mieście Miami jak również i o innych miastach i o całej Florydzie. Dzisiaj zaczne od samego miasta Miami, które w przeciągu 50-lecia swego istnienia od czasu zainkorporowania stało się już półmilionowym miastem.

W roku 1870-tym przyjechał w te strony William Brickell z Cleveland i osiadł się wraz z rodziną w Fort Dallas. Kupił on wkrótce dwa traktaty ziemi na południe od rzeki Miami, po 640 akrów każdy. Była to ziemia oryginalnie nabyta na podstawie Osiedleńczego Aktu Kongresu Stanów Zjednoczonych. — William Brickell pobrał na południowej stronie rzeki Miami pierwszy w tej stronie skład handlowy przed inkorporacją miasta Miami. Pobudował on sobie także dom, który obecnie jest znany pod mianem Brickell Point.

Za Williamem Brickellem zaczęli tu przybywać z Cleveland inni osiedleńcy. Jedną z nich była pani Julia D. Tuttle, która zakupiła tu 644 akrów ziemi na północnej stronie

Brickell, ofiarując część swojej posiadłości ziemskiej, która dzisiaj stanowi najbardziej byznesową część miasta Miami, znaną pod nazwą Flagler st., z wyjątkiem tylko parku Dallas. Linia kolejowa do miasta została ukończoną 15 kwietnia, 1886-go roku.

Wkrótce, jak grzyby po deszczu, zaczęło tu rość i rozprzestrzeniać się małe miasto. Inkorporacja miasta Miami nastąpiła w dniu 28-go lipca, 1896. Przed inkorporowaniem miejscowość ta znana była jako Fort Dallas. Cztery ośmiendziesiąt mieszkańców tego miasteczka podzieliło się na dwie frakcje, z których jedna chciała nadać miastu nazwę "Flagler". Inni zaś, z panią Tuttle i Brickellem na czele, proponowali nadać miasteczku nazwę "Miami" od indiańskiego nazwiska rzeki Miami. Postanowiono wobec tego zdecydować nazwę miasta przez głosowanie mieszkańców, w którym nazwa Miami zwyciężyła.

Pionierzy Miamscy

Pobudowanie kolei sprowadziło do Miami wielu późniejszych pionierów, którym zawdzięcza miasto swój późniejszy fenomenalny rozwój. Między Flaglera "ludźmi czynu" byli tacy jak Joseph A. McDonald, John B. Reilly, John Sewell i Everest G. Sewell. John B. Reilly został wybrany pierwszym mayorem miasta, zaś J. A. McDonald pierwszym prezesem Izby Handlowej miasta Miami. Reilly był wybierany mayorem czterokrotnie.

Pierwsze lata istnienia Miami nie były łatwe. Było to pionierskie borykanie się z różnymi trudnościami, wśród których walka z mriadowymi chmarami komarów, jadowitych węzów i trudności nieustannego oczyszczania ziemi w oczach prawie rosnących chwastów w klimacie podtropicalnym — nie była wcale bagatelą. Czasami walka ta była nuzająca i zniechęcająca, ale nie ustawiano w niej w tej świadomości, że terytorium to było obdarzone przez przyrodę doskonałym, nieporównanym klimatem. Jest to krajina wiecznego słońca, z dostate-

Siedziba Grupy 3036 Z. N. P. w Miami, Florida—Dom Polski.

cznym opadem deszczów, jest tu wprawdzie dość znaczny procent wilgoci w powietrzu, lecz jest ona umiarkowaną i wcale znośną. Nasilenie promieni słonecznych jest duże, ale łagodzi je atmosfera powietrza oceanu z jednej strony a Zatokę Meksykańską z drugiej strony. To sprawia, że aczkolwiek południowy cypel Florydy znajduje się w pobliżu tropiku Raka, na tym samym położeniu geograficznym co północna Afryka wraz z jej Saharą, to jednak najwyższa temperatura Florydy, nawet w środku stanu, rzadko dochodzi do 100 stopni, a w zimie od 70 do 78. Oczywiście, są czasami wyjątki. Czasami wielka zimna fala z północy dosięgnie Florydy i może na dzień lub dwa obniżyć temperaturę poniżej 50 stopni, ale to są bardzo rzadkie wyjątki i nie ma tu takiego dnia żeby słońce nie świeciło. Do regulowania temperatury Florydzkiej, zwłaszcza w zimie, przyczynia się niezawodnie wpływ ciepłego Golf Strumu z Zatoki Meksykańskiej, który dosięga aż północnej Europy i sprawia, że Irlandia i Anglia mają względnie łagodne zimy i że porty Norwegii aż po Narvik nie zamarzają w zimie.

Jeśli do tego wszystkiego doda się, że w powietrzu tutaj nie ma dymu i gazów, że prawie w żadnej porze roku nie ma mgły, że ciągle powiewają łagodne, chłodzące wietrzyki — nie dziwne, że klimat tutaj ludzi uważają za idealny. Postrachem tutajszych stron, od drugiej połowy sierpnia przez wrzesień bywają huragany

zykiem krajowym. Gazety amerykańskie mają strony lub działy drukowane w języku hiszpańskim.

Miasto Miami, Miami Beach i inne miasta nadmorskie Florydy mają jeszcze ciągle charakter turystyczny. Turystyka z północy jest jednym z głównych dochodów i dobrobytu miasta Miami. Jednym z lat największego nasilenia turystyki do Florydy był rok 1942-gi, w którym nie mniej jak dwa miliony osób zwiedziło to miasto. Pociąga ono już do siebie nie tylko turystów zimowych, ale zjeżdżają tu teraz w coraz większych liczbach wakacjonści letni. Miasto nie tylko nie jest wyludnione w lecie, ale śródmieście już nie są zamykane, tak jak dawniej, w miesiącach letnich, lecz stoją otworem i robią interes. Hotele nie są w lecie przepełnione, ale też nie stoją puste. Przyczynia się (Dokończenie na str. 7-ej)

W 70-tą ROCZNICĘ Z.N.P. i 50-cio Letnią Rocznicę Równouprawnienia Kobiet oraz Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii

Najserdeczniejsze życzenia Dalszego Rozwoju

— zaszyła —

Dr. Edmund J. Bartkowiak

1800 W. 47th Street
Tel. Lafayette 3-1737

SERDECZNE ŻYCZENIA
W DALESZEJ OWOCNEJ PRACY

DLA ZWIĄZKU NAR. POL.
Z OKAZJI 70 LAT ISTNIENIA

— składają —

DR. TADEUSZ CHRZAN

WRAZ Z MAŁŻONKĄ IRENĄ
5749 WEST FULLERTON AVENUE
BERKSHIRE 7-1417

Z OKAZJI 70-TEJ ROCZNICY ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO, jakoteż 50-tej Rocznicę Równouprawnienia Kobiet w tejże organizacji, pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia dalszego pomyślnego rozwoju i kontynuowania tej pięknej pracy dla dobra sprawy polskiej we wszelkich kierunkach

— składa —

DR. JÓZEF G. KOSTRUBAŁA

55 EAST WASHINGTON STREET
TEL. DEARBORN 2-6745

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALESZEGO ROZWOJU

— zaszyła —

DR. S. A. BRENZA

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALESZEGO ROZWOJU

DR. C. A. MACHACEK

OD., D.O.S. OPTOMETRYSTA
3542 W. 26th STREET Telefon ROCKWELL 2-7018
Godziny biurowe od 10 do 5 p. p. Poniedziałek i Czwartek od 10-ej do 9 wiecz. W Środę otwarte do 12 tylko

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.

Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALESZEGO ROZWOJU

— zaszyła —

DR. L. J. JUREK

3151 West 63-cia Ulica
TEL. PROSPECT 6-7878

Our Heartiest Wishes To The
POLISH NATIONAL ALLIANCE

On Their
70 YEARS JUBILEE
May Your Organization, the greatest Brotherhood Association

of members of Polish descent in the whole world, grow still larger in the years to come, to bring more help to your countrymen.

Z Głębi Serc Naszych
Pragniemy Przesłać
Najserdeczniejsze Życzenia

z Okazji 70-cio Lecia
Założenia Związku
Narodowego Polskiego
Jakoteż 50-cio Lecia
Równouprawnienia

Kobiet w Tejże Organizacji,
Aby wasze wysiłki i starania
wydały najlepszy plon we
wszelkich poczynaniach dla
dobra sprawy polskiej i rozwoju organizacji.

CHAS. LEVY
CIRCULATING COMPANY

MAIN OFFICE

1901-15 WEST LAKE STREET

Tel. SEeley 3-1402

TRAFFIC DEPARTMENT

1222 NORTH BRANCH STREET

MOhawk 4-5118

Życzenia:—

Zarządu Głównego, Dyrektoriatu i Członkostwa

**Zjednoczenia Polskiego
Rzymsko-Katolickiego w Ameryce**

Najstarszej Organizacji Polskiej i Katolickiej

Składa

Serdeczne Gratulacje

Bratniej Organizacji

Związkowi Narodowemu Polskiemu

z Okazji Jubileuszu 70-cio Lecia

i Złotego Jubileuszu Równouprawnienia Kobiet

Szczęść Boże w Dalszej, Pięknej Pracy
Organizacyjnej!

Nasze Listy z Florydy...

(Dokończenie ze str. 6-ej)
do tego i to, że coraz więcej konwencji odbywa się tu w mieszkających letnikach.

Metropolia miamńska rośnie z roku na rok. Budownictwo jest w rozmachowym stanie w dalszym ciągu — aczkolwiek sytuacja wojenna na Wschodzie i rozporządzenia kontrolne w Washingtonie nad materiałami budowlanymi i nad kredytami na budowę domów mają wpływ hamujący na budownictwo i podniosły bardzo znacznie koszt materiałów budowlanych, jak również ceny na nowe domy.

Tyle na razie o Miami na dziś. Czytelnicy Dziennika Związkowego i Zgody znajdą dalsze opisy o Miami i Florydzie w następnych moich korespondencjach.

Grupa Związkowa w Miami Rośnie

Ci wszyscy, którzy w innych miastach narzekają, że życie w grupach i towarzystwach zamiera, że członkowie organizacji nie przychodzą na posiedzenia i ograniczają się tylko do płacenia assementów, powinni przyjechać do Miami i przypatrzeć się życiu i czynnościom miejscowej grupy związkowej No. 3036, Tow. Miami Society, pod energicznym kierownictwem prezesa p. Franciszka Synowca. Jak już zwracałem uwagę w poprzednich korespondencjach, grupa ta istnieje zaledwie pięć lat a już posiada własny Dom i urządziła się w nim tak, że czynnościami towarzyskimi i innymi zwraca na siebie uwagę i ściga coraz większą liczbę naszych rodaków na swoje imprezy.

Dom związkowy nie jest wprawdzie pałacem ani też wzorem sztuki architektonicznej, ale jest Domem własnym Towarzystwa, jest siedzibą, jest przytulkiem, gdzie skupia się i promieniuje życie towarzyskie Polonii miamskiej. Ostatnio zabawa karciana, która odbywa się w Do-

mu Związkowym co wtorek każdego tygodnia, ścigała kilkadziesiąt osób obojga płci. Wyświetlanie filmów naukowych co czwartek również ściga dość licznie publiczność. Zaś sobotnie zabawy taneczne zdają się być najpopularniejsze, zwłaszcza wśród młodzieży, która tańcami wyławduje swą energię, rozszerza znajomości i wzmacnia węzły przyjaźni. Coraz popularniejszą też staje się związkowa godzina radiowa polskiej muzyki i śpiewu, nadawana co niedzieli w godzinach między 11:30 a 12:30 ze stacji Coral Gables przez państwo Franciszka i Stanisławę Synowców. Godzina ta zyskuje sobie coraz większą popularność i przez nią, jak również przez działalność Domu Związkowego, głośno jest o Związku wśród Polonii w Miami a grupa 3036, Tow. Miami Society wzrasta szybko przez pozyskiwanie sobie nowych członków lub przez przenoszenie się do niej tych członków z innych grup z północy, którzy przenoszą się do Miami na stałe.

Grupa Rośnie

Dwa lata temu Towarzystwo Miami Society miało 45 członków a obecnie dochodzi do blisko 150.

Ostatnio powiększyli szeregi Tow. Miami Society następujący nowi członkowie lub przybyli z innych grup z północy: Pan K. Buryń, który ma jeden z najpiękniejszych domów apartamentów w Miami Beach pod nr. 8120 Byron ave. Pan Walter Migowski, młody adwokat z Wyandotte, Mich., i pan Leonard Dudziak, także młody adwokat z Buffalo, którzy obaj do spółki prowadzą tutaj biuro adwokackie. Rodzice p. Dudziaka także wstąpili do grupy. Pan Dudziak jest kontraktorem budowlanym.

Dalej, pan Kociński Franciszek ze Schenectady, N. Y.

i młody Bolesław Rychel z Cleveland, syn znanych tu biznesistów, którzy także należą do grupy Miami Society.

Pan Edward Kreske, byznasista, który trudni się importowaniem bananów.

Pan Edwin Kaleta z Detroit, profesor biologii na uniwersytecie Miami i badacz w dziedzinie raka. Prof. Kaleta wyświetla filmy naukowe na swoim projektorze na czwartkowych seansach.

Pan Karol Ernest z małżonką, realnościowcem, którego powołano zaraz na prezesa Komitetu wszystkich czynności w Domu Związkowym. Pan Ernest, były profesor gimnazjalny w Polsce, jest bardzo cennym nabytkiem dla Towarzystwa.

Pan Stanisław Ligman, jeden z byłych marynarzy z Batorego.

Pan Walery Obarski, pierwszy komitman polskiego pochodzenia w mieście Miami. Pan Michał Schiner, miejscowy kontraktor budowlany.

Były redaktor pism związkowych Stanisław Zaklikiewicz z żoną Justyną. I panie: Katarzyna Hazer, Stanisława Jurg, Katarzyna Majcher i Wiktorina Rub.

Do małoletnich zapisano: Tadeusza Bury i Dawida i Tomasza Sims.

Panie

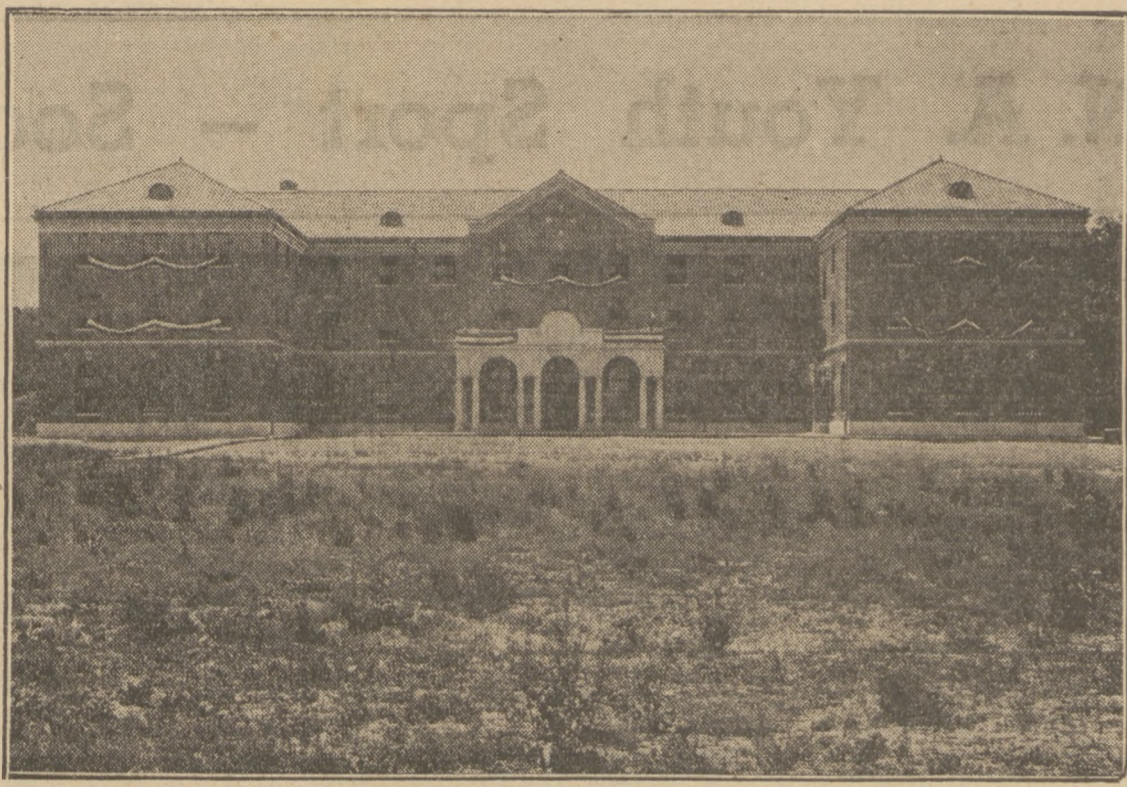
Grono pań w grupie prawdopodobnie powiększy się w przyszłym miesiącu o trzy nowe członkinie, gdyż jak się dowiadujemy, żony organizatora Grabowskiego i adwokatów Dudziaka i Migoskiego zamierzają przystąpić do naszej organizacji. Brawo młode panie! Życzyć im należy serdecznie spełnienia tego zamiaru. W kołach Towarzystwa wielkie z tego powodu zadowolenie, gdyż panie te są popularne i mile widziane na wszystkich imprezach Towarzystwa, a na które stale i wiernie przychodzą z swoimi mężami.

Są wskazówki, że grupa nasza będzie powiększać się stale. Robi także swoje godzinę związkową pod kierownictwem pp. Synowców, w następstwie której przychodzą zgłoszenia listowe i telefoniczne, zapytujące o Związek i jego celach. Przyczynia się do tego nie mało także mowa radiowa w języku angielskim, wygłoszona przez radio przez p. Jana Papierza z Chicago, członka Tow. Chicago Society, a który tutaj sprawuje urząd wiceprezesa Tow. Miami Society.

Towarzystwo przygotowuje się do założenia swego biura informacyjnego i biura pracy, które będzie udzielać informacji o Florydzie i Miami wszystkim zgłaszającym się rodakom i wszystkim tym, którzy tutaj będą chcieli osiąść na stałe i otrzymać pracę.

Czynione są też przygotowania do założenia własnej biblioteki i wszyscy, którzy mają jakiegokolwiek w dobrym stanie książki polskie i angielskie na zbyciu i do ofiarowania je Towarzystwu, proszeni są o przysyłanie tychże na adres: Dom Związkowy, 5525 N. W. 7th Ave., Miami, Florida.

S. Zaklikiewicz

Gmach, w którym mieszkają studenci w Kolegium Z. N. P.

Najkrótsza Wojna

Najdłuższą znaną w dziejach wojną była prawdopodobnie t. zw. "stuletnia wojna" pomiędzy Francją i Anglią, jaka trwała w krótkim przerwie (mi 115 lat (1337-1453). Najkrótszą natomiast była z całą pewnością ta, którą Imperium Brytyjskie wypowiedziało murzyński królik Zanzibaru w dniu 27 sierpnia 1896 roku.

Kiedy w Londynie otrzymano telegraficzną wiadomość o tym, dano również telegraficznie przepływać przypadek rozkaz Zanzibaru eskadrze stolicy nieprzyjacielskiego państwa. Jeden z pancerników zatrzymał się na chwilę i puścił w ruch swoją ciężką artylerię. Dokładnie w 37 minut po wypowiedzeniu wojny, władca Zanzibaru oznajmił, że kapituluje...

Ten dzikus był rozsądniejszy od wielu europejskich dyktatorów.

W 70-TĄ ROCZNICĘ Związku Narodowego Polskiego Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU składa Dr. B. Baliński 1212 N. Ashland Ave.

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA składa Dr. T. B. Gasior

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA składa Doktorostwo Kobrzyńscy

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU składa Dr. Kazimierz L. Jakubowski

SERDECZNE ŻYCZENIA — składa — Związkowi Nar. Polskiemu — z Okazji — 70-cio Lecia Założenia Dr. M. J. KOSTRZEWSKI 1174 N. Milwaukee Ave. Chicago, Ill. Tel. Armitage 6-2478

W 70-tą Rocznicę Zw. Nar. Pol. SERDECZNE ŻYCZENIA składa

DR. J. E. ZAREMBA 1922 W. DIVISION ST. Telefon Humboldt 6-1757

Serdeczne Życzenia Dalszej Owocnej Pracy Dla Dobra Polonii Z Okazji 70-cio Lecia Związku Nar. Pol.

SKŁADAJĄ DOKTORZY J. M. ŚMIAŁEK J. L. ŚMIAŁEK 959 N. Western Avenue

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEGO JUBILEUSZU ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO ŻYCZY DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU DLA DOBRA CAŁEJ POLONII DR. STANLEY M. KOZIOL LEKARZ I CHIRURG 747 NO. PAULINA ST. Suite 9. — Office Phone CHesapeake 3-8141

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU — zasyła — DR. WALTER J. ŚWIATEK OPTOMETRYSTA 2201 WEST CERMAK ROAD Jeżeli potrzebujecie okularów udajcie się do naszego Rodaka z całym zaufaniem, a da Wam szlachetną i dobrą obsługę w dobraniu i dopasowaniu okularów. METROPOLITAN STATE BANK BUILDING Telefon Virginia 7-6592

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU — zasyła — DR. LEON A. ZELEZIŃSKI 1824 WEST 47-MA ULICA Telefon Virginia 7-0017

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU — zasyła — DR. RAYMOND E. WASELL DENTYSTA 2800 MILWAUKEE AVE. Pokój 619 Godziny przyjęcia za umówieniem — prócz środy. — Telefon Dickens 2-1521 —

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

DR. M. J. BADZMIEROWSKI F.A.C.S. F.I.C.S. OGÓLNA CHIRURGIA SPECJALNOŚĆ: WOLE (Goiter) Biuro: 1658 West 18th Street, Canal 6-8540 Telefon Rezydencji: BEverly 8-6688 Godziny: Poniedziałki, Środy i Piątki 1 popołudniu do 8 wieczór

DR. F. DULAK SEKRETARZ CHICAGOSKIEGO WYDZIAŁU ZDROWIA oraz: Były Lekarz Naczelny Z. N. P. 1608 MILWAUKEE AVE. Tel. BRunswick 8-0880

SERDECZNE ŻYCZENIA — z Okazji — 70-cio LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO — składa — DR. EDWARD J. SWASTEK 1959 WEST CHICAGO AVENUE Telefon HAymarket 1-1600

W 70-tą Rocznicę Z.N.P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju zasyła

DR. KAZIMIERA J. SAJEWSKA Prowadzi Swe Biuro Optometryczne 1212 N. ASHLAND AVE. Telefon HUmboldt 6-3227 DOKŁADNA EGZAMINACJA OZC PRZED DOBRANIEM OKULARÓW Długoletnie Doświadczenie Pierwszorzędne przyrządy do badania wzroku i gruntowna wiedza.

Z Okazji 70-cio Lecia Istnienia ZW. NAR. POLSKIEGO — składam — Serdeczne Życzenia Dalszego Pomyślnego Rozwoju DR. F. SADOWSKI 2350 N. OAK PARK AVE. Telefon MErrimac 7-8719

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU — zasyłają —

Dr. B. Beeson LEKARZ I CHIRURG Specjalista chorób skórnych i czaszki 3159 W. 38th Place Godziny biurowe: w poniedziałek 12 do 8:00 wiecz. w poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek Dr. Sonia Wojniak DENTYSTA 3159 W. 38th Place Godziny biurowe: w poniedziałek 12 do 8:00 wiecz. w poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO CZĘŚĆ I UZNANIE ORAZ ŻYCZENIA JAK NAJWIĘKSZEGO ROZWOJU — składa —

POLSKA STACJA GAZOLINOWA Augusta & Paulina Service Station 1700 W. AUGUSTA BLVD. Tel. HUmboldt 6-9768 Najlepsza gazolina, oleje i smary, produkty Standard Oil Co. Na składzie wielki wybór opon, baterii i innych przyborów samochodowych. — Obsługa szybka i grzeczna. B. S. PASZKOWSKI — T. BYCZKOWSKI

Kupujcie w Składach, Które Ogłaszają Się w Dzienniku Związkowym

W 70-tą ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii—Najserdeczniejsze Życzenia, Dalszego Rozwoju — zasyła —

Kogan's Pharmacy POLSKA APTEKA 2057 NORTH AVE. 35 Lat Doświadczenia w Dokładnym Wypełnianiu Recept. Tel. HUmboldt 9-3355

W 70-tą ROCZNICĘ Z.N.P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii—Najserdeczniejsze Życzenia, Dalszego Rozwoju — zasyła —

Armitage Drugs Co. 2000 N. LEAVITT STR. Wasze wszelkie recepty są wypełnione z największą dokładnością Tel. EVerglade 4-9718

SERDECZNE ŻYCZENIA POMYŚLNEGO ROZWOJU ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU DLA DOBRA POLONII — składa — T. F. WESOŁOWSKI, R. Ph., Właściciel HIGGINS PHARMACY Telefon ROdney 3-9715—9716 7124 HIGGINS ROAD CHICAGO

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła NORTHWESTERN PHARMACY, INC. Robert Elich i Herman Elich, R. Ph. ELASTYCZNE PONCZOCHY, PASY OPASKI BRZUSZNE DOPASOWANE PRZEZ EKSPERTÓW Wszelkie Recepty Wypełniane z Całą Dokładnością 1576 MILWAUKEE AVENUE, CHICAGO, ILL. Narożnik Damen Avenue HUmboldt 6-0987 OTWARTE PRZEZ CAŁĄ NOC

Hawthorn-Mellody Farms Dairy Składa SERDECZNE GRATULACJE Związkowi Narodowemu Polskiemu z Okazji 70-ej Roczniczy Założenia i 50-ej Roczniczy Równouprawnienia Kobiet w Zw. Nar. Polskim —□— Pijcie HAWTHORN-MELLODY Świeże z Farmy MLEKO

Dr. Henry C. Lewandowski 2800 WEST 59-ta ULICA Tel. WAilbrook 5-0550

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

Dr. M. J. Filipiak 5050 S. LOOMIS AVE. Telefon LAfayette 3-1033 lub YArd 7-0215

P. N. A. Youth Sport — Social Section

COUNCIL 91 SAC MEN WIN PNA JUNIOR LEAGUE GOLF TOURNEY

1000 Braves Take 2nd Place; Walter Cabaj Cards 93, Fred Maczek 98 At Bunker Hill Club Course

By Joseph R. Kowal

The Walter Cabaj-Fred Maczek-Marion Kramarczyk-Hank Galazkiewicz combine, representing the Council 91 Social and Athletic Club No. 1 team, won the 1950 Polish National Alliance Junior Men's Golf Tournament championship last Sunday afternoon on wind-swept Bunker Hill Club Course, compiling a sparkling 405 total. Second place went to 1000 Braves YFC (Group 877 PNA), whose quartet of firstists—Walter Dr. al, Frank Targosz, L. Darling and C. Kuroski, amassed a 433 total across 18 holes of play. Club 41 finished in third place with 461, being represented by Leo Halatek, Marty Jagielski, Stanley Bryl and Ed Domin.

Council 91 SAC, No. 2 shot 469. Ed Mozul, George Wagner, Ted Skrubla and Gene Jasinski sported the colors of this unit.

Walter Pierpont Cabaj, Council 91, who served as secretary of the tourney (Tony Podraza of the 1000 Braves was the chairman), lived up to his prediction as being the Junior League's No. 1 golfer, by turning in an excellent 93 total. The performance was a remarkable one in view of the adverse playing conditions including strong, frigid blasts.

His teammate, Fred Maczek, was the only other player able to break a 100, shooting a nifty 98. Walter Dybal of the 1000 Braves, who is the president of the PNA Junior League, was third among the low scorers, with a 102. Marion Kramarczyk of the Council 91 squad and Ed Mozul of the No. 2 team, tied for 4th position with 104 apiece.

NORTHERN PNA BASKETBALL LOOP FORMS

The Northern PNA Basketball League is formulating plans to launch its 20th season of play early in December at Eckhart Park.

Entries are being accepted by the Polish Daily Zgoda Sports Department, 1201 Milwaukee ave., Chicago 22, Ill.

E. John Sierocinski, vice-president of 2nd Federal Savings, 3960 W. 26th st., announces that his defending champions will be back to defend their laurels. The Federals also copped the 1950 Chicago and PNA Case Tourney title.

Joe Chuhak has intimated that Al J. Malkowski, GOP candidate for State Representative of the 27th District, will have his Orioles back for another crack at the championship.

Paul Borski is expected to manage the Dr. Dulak quintet. There is only a slight possibility that the Craftsmen Little Giants will be in the starting field come December.

Z OKAZJI 70-CIO LECIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO
POLSKIEGO

Składamy

SERDECZNE ŻYCZENIA
DALSZEGO
POMYŚLNEGO ROZWOJU

NORTHWEST SPORT SHOP

1270 MILWAUKEE AVE.

Phone Humboldt 6-9179

OSOWSKI BROS.

Complete Line of Athletic Equipment and Uniforms

Serdeczne Życzenia
Związku Nar. Pol.
Z OKAZJI
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

BELVEDERE CIGAR STORE

1123 N. ASHLAND AVE.

The Baker's Treat" is only one and Johnson Ice Follies of 1951, of the many breath-taking num- which opens a limited engagement bers which makes the Shipstads at the Chicago Arena on Thursday

Dauntless Willey Makes Grade With Philadelphia Eagles

They call him "The Mad Man" because of his fearlessness in a football game. But it's all the same to his coach, Greasy Neale, whatever they call him for. Norman Willey appears to have won a position with the Philadelphia Eagles' football team.

For a guy who was signed the day before the team left for training camp and then only as a fill-in, Willey has done all right by himself and the big, raw-boned West Virginian seems destined to become one of the rookie stars of the year.

And Neale wishes he had a few more like Willey. The big fellow —he's two and a half inches over six feet and a solid 210 pounds—barrels into the other team's backfield as if he owned the passer. When he hits a man, the stadium rocks. He loves to smack 'em down and has the strength to do it.

He is fast becoming a favorite with the Eagles' fans and he made many new fans even though the Eagles lost to the Cleveland Browns, for Willey played his usual rough and tumble game. According to Neale, Willey is a "hungry" athlete, the kind any coach likes to have around. Willey wants to make the club the worst way and is trying the only way he knows how, by good, hard football.

He played end and fullback at Marshall College in Huntington, West Virginia, where he was spotted by Dutch Neale, Greasy's brother, scout for the Eagles. Dutch told Greasy the boy was green but had the will and fire. Dutch sure knew whereof he spoke.

Willey smacked Bob Waterfield a few times in the pre-season game with the Los Angeles Rams August 30 and is awaiting the opportunity to try it again when the two teams meet at the Philadelphia Municipal Stadium, Saturday night, October 7. But Willey will have his work cut out for him this time since the Rams have welded together into a tough, cohesive unit, one capable of repeating in the National Conference.

But Willey will be in there trying.

Joy-Seekers S. C. Dance October 14

The annual Dance of the Joy-Seekers S. C. of Cragin will take place Saturday night, October 14, at the Logan Square Masonic Ballroom, 2450 N. Kedzie ave.

Phil Palmer and his orchestra will supply the dance arrangements starting at 8:30 o'clock.

The officers and members of the Joy-Seekers invite all PNA and Polish — American independent sports and social clubs, who have secured their support in all their social enterprises in the past, to participate in the October 14 dance fest.

W 70-TA ROCZNICE Z. N. P.

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

NATOMA LANES

BOWLING IS A VERY HEALTHFUL RECREATION

16 BOWLING ALLEYS AND TAP ROOM

GOOD BEER — WINES AND LIQUORS

COME UP ANY TIME

6512 MILWAUKEE AVE.

Tel. Newcastle 1-3799

W 70-TA ROCZNICE Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

SPORTS BOWL

Streamlined Brunswick
Alleys
Air-Conditioned
All New Furnishings

New Gorgeous Cocktail
Lounge
The Finest "Spot in Town to Bowl"

1133 MILWAUKEE AVE.

Tel. Brunswick 8-1662

O DZIAŁALNOŚCI POLSKO AMER. KLUBU P.A.A.C. W ROKU BIEŻĄCYM

Polsko Amerykański Klub Sportowy istniejący od 11 lat w Chicago, w roku bieżącym zwiększył poważnie swoje szeregi członków, ponieważ do Klubu wstąpiło wielu nowoprzybyłych wysiedleńców, którzy mają zamiłowanie do gry w piłkę nożną i którzy w dalszym ciągu pragnęli uprawiać ten sport w Stanach Zjednoczonych. Większość nowoprzybyłych sportowców, którzy wstąpiło do Klubu P.A.A.C., przybyła do Stanów Zjednoczonych dzięki staraniom poprzedniego mananera, który postarał się dla nich o zapewnienie pracy i mieszkania.

Wobec wzrastającej liczby czynnych sportowców chcących grać w piłkę nożną, zmieniła się radykalnie sytuacja w klubie, jaka panowała pod koniec roku 1948 i z początkiem roku 1949, gdy nie można było skompletować nawet polskich graczy do jednej drużyny i z konieczności musiano korzystać z usług graczy innej narodowości. Ponieważ obecnie w Klubie znalazło się ponad 50 graczy, dlatego poza drużyną Eagles grającej w dywizji major i z jej rezerwą sformowano drużynę trzecią, która pod nazwą Falcons gra w pierwszej bardzo silnej dywizji. Drużyna ta jeżeli nie w tym roku to w roku następnym ma poważne szanse dostania się do ligi mayor, gdyż cechuje ją wielka ambicja, jednak brakowało jej zgrania, gdyż skład jej ustawicznie ulegał zmianie.

Kierownikiem sportowym "Falcons" jest p. Mieczysław Buczek. Pierwszą drużyną "Eagles" dysponuje obecnie 18 graczy, którzy często są wstawieni na różne pozycje tak, aby dać możliwość grywaną wszystkim graczom. Drużyna ta jest tak silna, że zasadniczo nie ma równoznacznej przeciwnika w Chicago i w sezonie wiosennym tylko jednej Hansa udało się ją przyspokoć pokonać 4:3 oraz Vikings zremisować z nią na wiosnę. Dzięki swojej supremacji drużyna ta jednak mało ma za chętny do podniesienia poziomu gry, gdyż nikt jej nie zagraża i w tym roku ponownie jest najpoważniejszym kandydatem na mistrza okręgu Chicago. Drużyna ta przy odpowiednim sumiennym treningu śmiało stać by się mogła najlepszą drużyną w Stanach Zjednoczonych. Treningi jednak racjonalne są utrudnione ponieważ klub nie dysponuje własnym boiskiem ani nie może otrzymać żadnej odpowiedniej dużej krytej sali. Mianowicie Eagles na wiosnę był p. Emil Marszałek, który w jesieni ustąpił i obecnie obowiązki mananera pełni jego dawny zastępca p. Józef Jagielski.

W Rezerwie Eagles grają ci graczy, którzy mają odpowiednią technikę, lecz brak im narazie warunków fizycznych do ciężkich zmagania z drużynami o silnej fizycznej przewadze. W roku bieżącym Klub P.A.A.C. może poszczycić się tym, że jego członkiem i gracz p. Adam Wolanin wyznaczony został do Piłkarskiej

reprezentacji Stan. Zjednoczonych na Mistrzostwa Świata odbywające się w Brazylii i był jednym Polakiem, który brał udział w tych mistrzostwach i na skutek tego przez Polonię brazylijską wszędzie był owacyjnie witany i przyjmowany, dzięki czemu Amerykanie przekonali się naocznie o solidarności i wpływach Polonii w Ameryce.

W roku bieżącym klub doświł do pięknego lokalu klubowego mieszczącego się w Louis Hotelu po dnr. 1166 Milwaukee, który został pięknie odnowiony i umebłowany w czym niemałą zasługę ponosi ówczesny prezes p. Kazimierz Król, który jednak w jesieni zrezygnował ze swego stanowiska, na skutek różnicy zdań co do sposobu prowadzenia klubu z większością członków.

Obecnie wiceprezes klubu p. Jan Jamróz, jeden z założycieli Klubu, sprawuje obowiązki prezesa, mając w zarządzie jako sekretarza p. Franciszka Krawczyka i skarbnika p. Henryka Zajackowskiego. Klub ustawicznie cierpi na brak osób nadających się i chcących pracować organizacyjnie dla klubu. Trudności są poważne w tym, że tylko nieliczna grupa członków zna teren pracy, ponieważ dużej przebywa w Stanach Zjednoczonych, jednak nie może się wydatnie poświęcić pracy dla klubu, gdyż przeszkadza jej zajęcie zawodowe. Nowoprzybyli zadrżają się zmyśli organizacyjną, zaprawiają się do tej pracy i poznają teren aby szybko objąć prowadzenie Klubu.

Dalsze wysiłki klubu skierowane są na pozyskanie stałego boiska na mecze i treningi, bez którego nie można kontynuować normalnej pracy sportowej, tym bardziej, że zanosi się, że na wiosnę powstanie jeszcze czwarta drużyna. Choć mecze przeważnie są z deficytowe, dzięki małej frekwencji w czasie rozgrywek odbywających się w niesprzyjających warunkach atmosferycznych, w zimie lub wczesną wiosną czy późną jesienią, to jednak gospodarstwa oszczędza klub, pozwalając zająć koniec z końcem, ponieważ Klub czerpie potrzebne dochody z różnych imprez, które dobrze się udają dzięki bezinteresownej ustawicznej pracy członków.

W klubie skupia się życie wszystkich sportowców polskiego pochodzenia, gdyż jest to jedyny tego rodzaju klub w Chicago i dlatego jest on ostoją dla wszystkich przybywających do Chicago sportowców, którzy w dalszym ciągu nie rezygnują z czynnego uprawiania sportu.

Social Club Debnó Fall Frolic October 7

Social Club Debnó will present its Fall Frolic at the Stefanik Ballroom, 1401 W. Superior St., Saturday, October 7.

Admission is 60 cents, including tax. Dancing will get underway at 8:30 p.m.

Edward Zima and his popular "Lucky Five" Polish-American orchestra will render such dance tunes as will provide dancing pleasure for all present.

Stanley Karwacki heads the committee on arrangements, assisted by Angie Ciasło, Helen Gurszyk, Walter Karwacki, Sophie Wyskiel and Frank Lystarczyk.

Hurons PAC Opens Football Season

This coming Sunday will mark the opening of the Hurons PAC, 1950 football season. The Indians have games scheduled to take place at Eckhart Park, as well as in other parts of the city.

The team boasts a 7-0 record from last season and hopes to continue this string with such players as Surzyński Brothers, Stan Sowa, Joe Maziarka and Ray Kargol.

The boys have been holding practice sessions at Eckhart Park, which offers an excellent grid turf this year.

There are several open dates, however, on the Hurons schedule which they would like to fill in with amateur teams.

If managers of any amateur teams are interested in scheduling a game, please contact Frank Bednarz, 1515 W. Huron St., or call SEeley 3-2755.

Fishing Remains Fair In Area Around Chicago

Fishing remains fair in the area around Chicago, according to information received from the Northwest Sporting Goods Co., Chicago. A few spots are reported good, but the bulk of the reports are that game fish are being caught at scattered places and times. The water in the Chain O'Lakes area is clear and the weeds are starting to sink which should make for better fishing soon. Bass fishing is fair early in the morning and late in the evening. No records have been broken as to size of fish or catch. The best spots for this weekend seem to be:

Myers Bay, Bluegills are biting good on small crawfish. Some good catfish caught on golden roach. Crappies reported caught in about two feet of water on minnows — should take flies also.

Fox River, crappies reported good on live minnows. Lake Zurich reports several good catches of bass and bluegills on minnows and red worms.

Bang's Lake produced several large pickerel and good catches of crappie.

Piscasaw Creek near Belvidere, several nice sized small mouth bass caught here this week. Calumet Lake, good sized perch biting on minnows and crabs.

Wolf Lake, night fishermen catching large strings of bullheads. Grass Lake, bass started biting again along the north bay and Lake Marie channel. Bluegills and crappies are taking flies in the bay just south of Haling's resort.

There are still some doves left in this part of the country. However, shooting is very spotty. The doves seem well scattered and no large concentrations have been reported. Water hole shooting seems to produce the best bags in the late afternoon.

Very few hunters are out for rails and gallinules. Wolf Lake and Grass Lake have fair concentrations of these birds.

The squirrel season for the Northern Zone of Illinois opened Friday, September 15th. Limit 5 per day. Possession limit 10. There is a good crop of squirrels this year.

U. S. Library Tells American History In Graphic Form

WASHINGTON (UP) — If you want a recording of an Iroquois war dance or a photograph of a page from the Gutenberg Bible, the Library of Congress in Washington is the place to go.

The largest library in the world can sell you, at cost, a photographic copy of almost any book, map, manuscript, picture, or musical score in its vast collection.

The field to select from is probably the largest and most complete anywhere. The library has more than 8,000,000 printed volumes and pamphlets, more than 1,500,000 maps, nearly 2,000,000 volumes and pieces of music and 500,000 fine prints.

As a general rule, any of this tremendous collection can be reproduced. The only restrictions are those of copyright and those imposed by donors of certain gifts.

Panorama Presented

A broad pictorial panorama of American life is available in special prints and photographs furnished by the library. There is scarce a noteworthy incident since Matthew Brady first started taking pictures of the Civil War or a part of the American scene that isn't recorded photographically in the files of the library.

Many of the pictures are "still up in the attic" and not yet available to the public. Still, the library now has a 10-volume catalogue, placed in every library, listing the pictures available.

Included in the 600 separate and varied collections of illustrative material are pictures of historic American buildings, photographic portraits, engravings, etchings, early American photographs, and pictures of American life taken largely during the 1930s by the farm security administration.

Much Music Included

For those interested in the "raw material" of music, the library has available recordings of cultural and traditional American songs, ranging from Negro spirituals to sea shanties. There is no polish or professionalism to these recordings. For the most part, they were recorded in the field under the conditions in which the songs normally are sung.

For instance, the recording division of the library has the Iroquois Indians chanting their war and great feather dances, Mississippi boatmen in their sounding calls, and Pennsylvania miners singing deep in their pits.

Several prominent American poets also have been recorded reading their works.

SERDECZNE ŻYCZENIA

Związkowi Narodowemu

Polskiemu

z okazji

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

składa

WŁADYSŁAW BIEGAJ

Długoletni Związkowiec, Właśc.

LEWIS BOWLING

ALLEYS

1170 MILWAUKEE AVE.

Tel. EVerglade 4-9622

WISHES CAN COME TRUE — Bert Parks, lucky guy, who also emceed NBC's "Break the Bank" television show, plays big brother to Janis Gilbert (left), the paying teller on the cash quiz show, and Jean Darling, former "Our Gang" girl, now a TV actress. They are sitting on the Wishbowl from which are drawn names of contestants brought to New York for the cash contest.

Radio Broadcasting Classes Offered At Wells High

Are you ambitious? Would you like to tell the world how to solve its problems? Everybody has ideas, and in this wonderful country of ours, he can express them freely without fear of being thrown into a concentration camp — provided that his ideas do not go contrary to America's welfare.

Be a radio broadcaster! The Chicago Board of Education conducts free lessons in broadcasting — everything from preparing your script to broadcasting. If interested, register at the Board of Education Building, 228 N. LaSalle St., Room 701. The class will be held on Tuesday evenings, 7 to 10 P.M.

The Wells Evening School whose Principal is Samuel L. Nowinson, offers classes in Radio Broadcasting every Tuesday evening.

PNA YOUTH CHOIR HOLDS REHEARSALS

The Circuit 13 PNA Youth Choir, whose director is the popular and talented William Belland, holds its weekly Sunday afternoon rehearsals at the Pulaski Park Auditorium, Noble and Blackhawk sts., starting at 2:30 o'clock.

All members, the young men and women, are urged to participate in these lessons.

Candidates for membership are also invited.

Apostleship Prayer St. Stanislaus Kostka Girls Dance Oct. 7

The St. Stanislaus Kostka Apostleship of Prayer Girls will present their annual Dance, Saturday night, October 7, at the St. Stanislaus Kostka Ballroom, Noble and Potomac sts., starting at 8:30 o'clock.

Music will be featured by the Musical Gents orchestra in the lower hall. This aggregation is conducted by Frankie (Kowal) Kaye.

Tickets are nominally priced and the young ladies invite all their friends to join them in this dancefest.

Leprekonz S. A. C. Annual Dance October 7

The Leprekonz SAC will present its 4th Annual Dance at the beautiful Union Ballroom, 1014 N. Noble St., Saturday night, October 7.

Dan Belloc and his orchestra will supply the music, with T-d Collins doing the vocals in the Main Ballroom.

The Hi Notes will entertain with their "From Polish Hop to Modern Boy" music in the Palm Room. Tickets are reasonably priced at 90 cents, including tax. Entree at 8 P. M.

POLSKO-AMERYKANSKI

KLUB SPORTOWY — P. A. A. C.

WRAZ Z DRUŻYNAMI

"EAGLES" i "FALCONS"

Z OKAZJI

70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO

SKŁADA WŁADZOM TEJ ORGANIZACJI

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO OWOCEJ

PRACY DLA ZAPEWNIENIA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

ORAZ SPROWADZENIA ZOLNIERZY I WYSIEDLENCÓW

POLSKICH DO STANÓW ZJEDNOCZONYCH

W 70-TA ROCZNICE Z.N.P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

MIŁOŚNIKOM KRĘGIELNI

Składa

PILSEN

RECREATION

Kregielnia o 12 Allach—Air-Conditioned—Refreshments

1509 WEST 18TH STREET Telefon SEeley 3-9720

W 70-TA ROCZNICE ZNP WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyla —

John A. Flanagan Amusement Co.

PREMIUM MERCHANDISE

CONCESSIONS AND GAMES RENTED AND OPERATED

FOR CARNIVALS AND BAZAARS

7128 S. PAULINA ST. CHICAGO 36, ILL.

Telephone REpublic 7-6399

Festiwal Tańca, Śpiewu i Muzyki Polskiej w Civic Opera 8-go Paźdz.

Jednoczenie "Starej i Nowej" Polonii

Piękna myśl zorganizowania festiwalu polskiego w Civic Opera House ma swą głęboką wymowę w doborze wykonawców.

Jest to bowiem zespół ludzi tak dobrany, że reprezentuje jak gdyby dwa światy narodu polskiego. Stara, wiekowa Polonia amerykańska, młoda, a już tulaczko-stara, 11 lat temu wypędzona z rodzinnego domu, Nowa Polonia, — zespółone zostają poraz pierwszy tak ściśle i tak dokładnie. W sztuce tylko zespółenie ludzi może być całkowite, bez względu na pogoły, wiek czy stan majątkowy, czy inne jeszcze różnice. Sztukę bowiem kocha każdy prawego charakteru człowiek.

Teraz myśl staje się faktem. Ło-da Halama ćwiczy swój piękny ta-niec złożony z trzech części, uznany w Londynie i w Paryżu za naj-lepszy utwór artystki. Przedstawia on Polskę przedwojenną, Polskę pod jarzmem hitlerowskim ze spe-cjalnym uwzględnieniem Powsta-nia Warszawskiego, oraz Polskę pod dzisiejszą okupacją bolsze-wicką.

A oto, co napisali o tym tańcu

Paweł Prokopien — o tym zol-

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POL.
Wydajnej Pracy
Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

Zasyla

**ARTHUR M.
KAINDL**

DEMOKRATYCZNY REPREZENTANT
23-GO SENATORIALNEGO DYSTRYKTU

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

SKŁADA

FRANCISZEK RINGA

ALDERMAN 36-EJ WARDY
CHICAGO

W 70-tą Rocznicę Założenia Związku Nar. Polskiego
Składam Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego
Rozwoju i Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii

CLAYTON F. SMITH

CZŁONEK RADY KOMISARZY POWIATOWYCH
Odpowiedzialny Urzędnik którego Rekord Publiczny
podoba się każdemu obywatelowi

DEMOKRATYCZNY KANDYDAT NA PONOWNY
WYBÓR NA KOMISARZA POWIATOWEGO

Z Okazji 70-iej Roczniczy Założenia
Związku Narodowego Polskiego

Serdeczne Gratulacje
Oraz Życzenia

składa

TIMOTHY P. SHEEHAN

Kandydat Republikański

Na Kongresmana 11-go
Kongres. Dystryktu

Paweł Prokopien

nierzu - śpiewaku jeszcze trudniej
coś napisać, gdyż pisać trzeba by
tom cały od Warszawy, Krakowa
przez Wiedeń, Berlin — a 9 lat
wojny — Afryka, Syria, Włochy,
Anglia, Francja i Niemcy. Nie to
historia zbyt długa, by ją ująć mo-
żna było w krótkim felietonie. Jest
to poprostu nasz polski żołnierz,
polski śpiewak, jak sam o sobie
mówi, śpiewak polskiego Polesia i
Polski.

Tadeusz Koźuch tu zrodzony, tu
wychowany, nie chce o sobie wie-
le powiedzieć. Skromny z myśla-
mi gdzieś w szopenowskich akor-
dach mówi: jestem pianistą pol-
sko - amerykańskim. Jednak ten
wirtuoz - pianista zapomniał, że
skromność świadczy o wielkości. O
następnych artystach i zespółach
dowiemy się w następnej części o-
pisu festiwalu. Pozostało ich nie-
wiele, a mianowicie:

Zygmunt Kossakowski — znako-
mity baryton; Michał Przemyski —
utalentowany tenor liryczny; Jó-
zef Wieszczyk — artysta sceny i
radia; Chór Mieszany "Filareci-
Dudziar" pod dyr. prof. Mariana
Stachowskiego; Chór Weteranów
— pod kierow. Jana Wojewódki.

Część dochodu przeznaczona jest
na sprowadzenie żołnierzy pol-
skich.

Bilety do nabycia — Restaura-
cja Lenarda, 1307 Milwaukee Ave.;
Lenard's Liquor Store, 1172 Mil-
waukee av.; w Redakcji Dziennika
Związkowego; Washington Studio,
1129 Milwaukee Ave.; Wędliniar-
nia Szadziwicz, 3034 W. Cermak
Road, South, i w biurach Dr. Si-
kory, 1748 W. Chicago ave., w bu-
dyńku City Savings i 4253 Archer
Avenue.

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

**MOELLER
BROTHERS, INC.**

Established 1878

1272-78 MILWAUKEE AV.

Furniture - Rugs

Phone Armitage 8020

JULIAN DOBROWOLSKI

Z. N. P. — Przylądek Dobrej Nadziei

(Na Siedemdziesięciolecie Istnienia Z. N. P.)

Moje pierwsze zetknięcie się ze światem polsko-amerykańskim miało miejsce przed wojną, w pierwszych latach studiów uniwersyteckich i na terenie wcale nie amerykańskim. Choć to zakrawa na pewnego rodzaju anachronizm, faktem jest, że Polonię Amerykańską poznałem z bliska w... Krakowie. To pierwsze spotkanie z Rodakami z za Oceanu zaliczam do najmiłszych przygód mego życia. Być może, iż wpłynęła na to średnio-wieczna atmosfera Krakusowego Grodu, a może nasze głośnie wrażeń rozmowy i dyskusje, których tematem była wyczuwana, choć trudno uchwytana więźba między emigracją, a "starym krajem."

Wycieczka z Ameryki

Pamiętam, że przybyła wtedy do Polski (nie pierwsza zresztą), wielka wycieczka Polaków z Ameryki. Większość naszych polsko - amerykańskich gości składała się ze studentów. Patrząc na tę sporą gromadę Rodaków wyczuwało się prężność i spoistość organizacyjną, dynamizm w działaniu, jedność w celach i dążeniach. Tam, w dalekiej Ameryce emigranci chadzali może wieloma drogami, ale kierunek, do celowości tych dróg była tylko jedna — polska. Młodzież nasza wchodziła w życie szarpana namietnościami różnic ideowych i politycznych. Młodzież polsko - amerykańska, z którą my się wtedy spotkali, nie znała rozczarowań z tej strony. Rozmowy z Kolegami z za Oceanu utwierdziły nas w jednym: oto społeczeństwo polskie w Ameryce było jednolite w sensie organizacyjnym, a przede wszystkim ideowym. I właśnie wtedy jeden z moich rozmówców zapoznał mnie z działalnością Związku Narodowego Polskiego. Sam był członkiem Związku niemal od dziecka; cała jego rodzina należała do tej samej organizacji. Pamiętką tych pogwarów był chaos cyfr w mej antymatematycznej głowie (ćwierć miliona członków, milionowe obroty pieniężne i również milionów sięgający majątek Związku), oraz odznaka Z. N. P., którą mi podarował daleki gość.

Pomoc Polonii

Po tamtych, krakowskich dniach przyszła zawierucha wojenna, tulaczka, obozy, emigracyjna poniewierka. Rozproszeni po całym świecie Polacy wiedzili, że na ziemi a-

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

**MARKIZ PAINT &
WALLPAPER CO.**

BETTER PAINT MAKERS

1824-26 W. DIVISION ST.

Telefon Humboldt 6-8638

Pierwszorzędne Farby i Papiery do Tapetowania Wszelkiego Rodzaju.

Ceny Przystępne, Wielki Wybór

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

GALE THEATRE

4921 S. ASHLAND AVE.

Telefon Yards 7-4430

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

**JERRY PECKA
CO.**

Tuck Pointer

1728 WEST 18th PLACE

Telefon CAnal 6-2612

W 70-TĄ ROCZNICĘ
Związku Narodowego Polskiego
Wydajnej Pracy Dla Dobra
Polonii—Najserdeczniejsze
Życzenia Dalszego Rozwoju
zasyła

**CASEY'S PAINT
& HARDWARE CO.**

1723 WEST 47TH STREET

Virginia 7-7989

Czytając "Dziennik Związkowy" dostajecie co dzień najświeższe wiadomości z całego świata.

Amerykańskiej znajduje się — skupione przy Z. N. P., Kongresie P. A. i innych organizacjach — zwarte społeczeństwo polskie, które ich nie opuści, a w chwilach ciężkich przyjdzie z pomocą. Do jakże odległych, nieraz wprost egzotycznych zakątków świata, ta pomoc dochodziła! Niemieckie obozy, hiszpańska Miranda, kraje prawie wszystkich kontynentów były świadkami wielkiej, humanitarnej akcji naszych Rodaków z Ameryki. Gdy się skończyła wojna, a zaczęła nowa niewola polska, czy wszystkich żołnierzy zwróciły się w stronę Nowego Świata. I o to Polonia Amerykańska jeszcze raz stała się Przylądkiem Dobrej Nadziei dla tych, którzy nie uznali zaboru Polski.

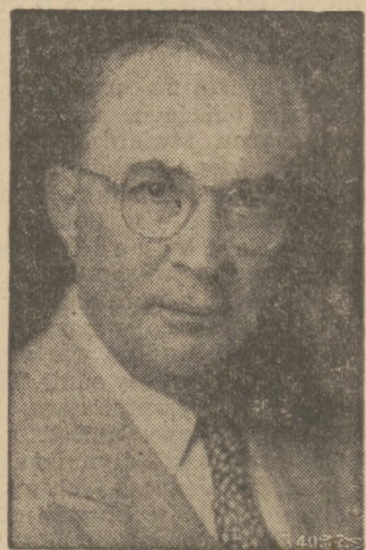
Zasługa Zw. Nar. Pol.

Zasługą Z. N. P. jest to, że w ciągu 70 lat umiał organizować Polonię, a przede wszystkim, że wytyczył jej jeden szlak, który pogodził obojętnością wobec nowego kraju z miłością do starego. Niech

ta — granitowym bastionem polskości i praw Polski do niepodległości.

Na 70-letni jubileusz Z. N. P. trzeba życzyć tej organiza-

cji, by stała się Przylądkiem Dobrej Nadziei nie tylko dla uchodźców, ale i dla całego Narodu Polskiego, który czeka na godzinę wyzwolenia.

Z Okazji 70-iej
Rocznicy Z. N. P.
Najserdeczniejsze
Życzenia
Dalszego
Powodzenia
i Rozwoju

składa

TOMASZ S. GORDON

Kandydat Na Ponowny Wybór

Kongresman z 8-go Dystryktu Illinois
Regularnej Partii Demokratycznej

Serdeczne Życzenia z Okazji
70-Letniej Roczniczy Z. N. P.

składa

Sidney R. Yates

Kongresman 9-go Dystryktu
i Kandydat Na Ponowny Wybór

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA

ORAZ

W 50-YM ROKU

RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET
W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM
ZASYŁAM ŻYCZENIA
DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU

**DANIEL
DOUGHERTY**

DEMOCRATIC CANDIDATE

FOR SENATOR

13TH SENATORIAL DISTRICT

SERDECZNE ŻYCZENIA
Wszystkim Moim Przyjaciołom
w Grupach, Gminach i Okręgach
w 70-tą Rocznicę Założenia
ZWIĄZKU NARODOWEGO
POLSKIEGO

składam

John S. Boyle

State's Attorney of Cook County

GRATULACJE
I SERDECZNE ŻYCZENIA
W PIĘKNYCH RADOSNYCH DNIACH
WSPANIAŁEGO 70-LECIA
JUBILEUSZU

ZASYŁAM

**ZWIĄZKOWI NARODOWEMU
POLSKIEMU**

ALDERMAN

GEORGE D. KELLS
DEMOKRATYCZNY KANDYDAT NA COUNTY TREASURER

Znaczenie Przyjęcia Chrześcijaństwa Przez Mieszka 1-go i Polskę w r. 966

Od Tego Momentu Polska Rozpoczęła Okres Swego Historycznego Bytowania

Chicago, (ZPPA). — Najnowszy komunikat Polskiego Instytutu Naukowego, który w porozumieniu z Kongresem Polonii zasiała prasę w Stanach Zjednoczonych swoimi cennymi artykułami — omawia tysiąc-lecie przyjęcia chrześcijaństwa przez Polskę, oraz znaczenie tego pełnego, mądrego aktu Mieszka I-go, któremu dziś komunizm w Polsce wypowiedział wojnę. W artykule tym czytamy:

Wszyscy Polacy w Kraju i zagranicą powinni już dzisiaj przygotowywać się do wielkiej rocznicy tysiąclecia Polski. Wszak jesteśmy właśnie w połowie dwudziestego stulecia, a w połowie wieku — dziesiątego Polska przeszła z legendarnego, przedhistorycznego bytowania do pełni życia historycznego jako Państwo i Naród. Nie stało się to oczywiście nagle, ale tradycja słusze nam wskazuje datę, która miała pod tym względem charakter przełomowy. Jest nią rok 966.

Według najnowszych badań — z tego właśnie roku pochodzi pierwszy opis Polski przez cudzoziemcę, który dobrze znał sprawę z Jej znaczenia. Zdało się również, że w tym dopiero roku, a nie trzy lata przed tym, nastąpiło pierwsze, źródłowo potwierdzone starcie z Niemcami. Ale decydującym było, że w roku 966 Polska przyjęła chrześcijaństwo. W pełnej świadomości wyjątkowej wagi tego wydarzenia, chcieliśmy nawet ustalić dzień, w którym nastąpił chrzest Mieszka I. Wskazuje się czasem na 7go marca. Data ta nie jest wiarogodnie stwierdzona, ale w każdym razie dzień ten w chwili niezwykle niebezpiecznego kryzysu w życiu religijnym Polski współczesnej, doskonale nadaje się do rozważenia faktu, którego należyte zrozumienie jest niezbędnym warunkiem dla właściwej oceny tysiąclecia naszej spuścizny dziejowej.

Wpływ Chrześcijaństwa Na Rozwój Dziejowej Polski

Zbytecznym byłoby rozwodzić się nad znaczeniem, jakie miało zastąpienie pierwotnych zabobonów pogańskich dynego Boga i przez odrzucenie przez prawdziwą wiarę w je- ją człowieka naukę Chry-

tusa, opartą na przykazaniu miłości bliźniego. Znaczenie to można stwierdzić w dziejach każdego narodu, który doznał skutków takiego nawrócenia. Ale w Polsce to przyjęcie chrześcijaństwa schodzi się w sposób zgoła wyjątkowy z początkiem wszystkiego, co w naszej historii miało istotną wartość i dało jej idee przewodnie, stokrój bardziej wpływające na rozwój dziejowy, aniżeli tak przeceniane dziś czynniki ekonomiczne. Jedną z tych myśli przewodnich, w których się wyraża duch dziejów Polski, to idea wolności, drugą zaś jest przynależność do kultury Zachodu.

Chrześcijaństwo wszędzie odegrało zaszczytną rolę obrońcy wolności i godności ludzkiej. Wszędzie Kościół przeciwstawił się nieograniczonej wszechwładzy Państwa, broniąc nie tylko własnych swobód, ale praw każdej jednostki, stworzonej na obraz i podobieństwo Boga.

Czynił to i czyni zwłaszcza uniwersalny Kościół Katolicki i dlatego miało to podwójne znaczenie, że Polska przyjęła chrześcijaństwo z Rzymu, a nie z Bizancjum, które wprawdzie dopiero w następnym stuleciu oderwało się ostatecznie od jednolitej katolickiej, ale od początku odznaczało się niebezpieczną przewagą władzy świeckiej i jej mieszaniną się do spraw religijnych.

Polska Pod Opieką Stolicy Apostolskiej

Nadto dla Polski, bardziej niż dla jakiegokolwiek innego kraju, Rzym papieski stał się ostoją Jej wolności i niepodległości państwowej. Jej obrońcą przed imperializmem sąsiadów, a w szczególności niemieckiego cesarstwa. Niedarmo Mieszko I, który zaczął swe panowanie od chrztu, zakończył je oddaniem pod opiekę Stolicy Apostolskiej całego terytorium polskiego od Odry i wybrzeża bałtyckiego aż po kresy wschodnie od strony Rusi, również już wówczas zagrożone. Pierwszy ten dokument Polski, którego treść jest nam znana, nieodłączny od naszego tysiąclecia, ma po dziś dzień symboliczny walor, a w przeszłości często służył jako konkretna podstawa do

ratowania ziem polskich przed zabobnością wrogów.

Ze jednym z tych wrogów był od zarania dziejów bezpośredni sąsiad zachodni, którym nie może wpłynąć na ocenę zasadniczego faktu, że Polska wchodziła do rodziny narodów chrześcijańskich — związała się też na zawsze z kulturą Zachodu i odtąd stała bronią czynny udział w jej rozwoju. W X wieku Niemcy tę kulturę łacińską sami dopiero przejmowali i nigdy nie przyswoili jej sobie całkowicie. To też nie od nich Polska przyjęła katolicyzm, lecz uczyniła to za pośrednictwem czeskich pobratymców, również z Zachodem nierozdzielnie związanych. Wezwanie zaś do Czechów zdołało sobie zabezpieczyć niezależność nie tylko polityczną, ale też kościelną od Niemiec, w bezpośrednim stosunku do Rzymu, i stamtąd też, z Italii, jak również z Francji, i nawet z dalekiej Irlandii, a wcale nie wyłącznie, ani nawet przeważnie z Niemiec, zaczęli napływać do Polski pierwsi biskupi, kapłani i misjonarze.

Przedmurze Chrześcijaństwa i Kultury Zachodniej

Misjonarze niebawem nieśli wiarę katolicką poza granice świeżo nawróconej Polski, która sama bardzo szybko wzięła udział w tej akcji przez życziwą opiekę swych władców i przez pracę misyjną własnych synów, w tym pierwszych świętych polskich. Stała się zarazem Polska prawdziwym przedmurzem z m chrześcijaństwa i Zachodniej Kultury. Nie jest to bynajmniej pusty frazes propagandowy, lecz fakt historyczny, potwierdzony przez niezliczone współczesne świadectwa obcych, z papieżami na czele. Z tej roli, charakterystycznej dla całego tysiąclecia naszych dziejów, możemy być słusznie dumni i wyprzeć się jej nie możemy bez całkowitego sparcenia ducha narodowego. — Ciekich ta rola wymagała ofiar od Polski i dziś ich jeszcze wymaga, ale tym bolesnym i ofiarnym nadaje sens głęboki, a będąc walką w obronie wolności przed despotyzmem wschodnim we wszystkich formach, łączy w logiczną syntezę wszystkie idee przewodnie, które zaświtały na ziemi ojców naszych w połowie dziesiątego stulecia.

Polak Amerykanin i Polka Amerykanka Powinni Kupować u Tego Kupca Który Ogłasza Się w Dzienniku Związkowym

Pomnik Kopernika na dziedzińcu Biblioteki Jagiellońskiej.

Warszawa Zawsze Miała Serce Dla Biednych i Nieszczęśliwych

Jak Wykradziono Dzieci z Zaplombowanych Wagonów.—Opieka Dla Inwalidów

Warszawa w czasie niemieckiej okupacji odznaczała się, obok bohaterstwa, gorącym sercem i braterskim stosunkiem wobec wszystkich potrzebujących pomocy. Iluż ludzi wysiedlonych z t. zw. ziem wcielonych do Rzeszy znalazło pomoc, zajęcie i serdeczną opiekę. Najbardziej typowym przykładem tego serca Warszawy była historia z dziećmi z Zamojszczyzny. W roku 1943 Niemcy postanowili wysiedlić Polaków z Zamojszczyzny i osadzić tam wysłużonych weteranów nazistowskich. Oczywiście odbywało się to w stylu niemieckim. Dorosłych wysyłano do obozów koncentracyjnych, dzieci wywożono do Niemiec na zgermanizowanie.

Jeden z transportów tych dzieci zatrzymał się na dworcu w Warszawie. Mimo, że wagony były zaplombowane, ludność Warszawy dowiedziała się o transporcie i w krótkim czasie dzieci dosłownie wykradziono z pociągu.

Jasną jest rzeczą, że przy takim stosunku do wszystkich pokrzywdzonych, Warszawa otaczała szczególną miłością i opieką inwalidów. Już w czasie kampanii wrześniowej każdy ranny żołnierz w szpitalach warszawskich miał swoją „matkę,” która zносиła mu wszystko, czego zapragnął, odszukiwała bliskich — była mu naprawdę matką.

Po ustaniu działań wojennych we wrześniu 1939 r. opieka nad rannymi stała się

zaszczytnym obowiązkiem każdej patriotycznej Polki; od kilkunastoletnich dzieci do siwych, poważnych pań — każda czuła się szczęśliwa mogąc matkować rannych i inwalidów.

Większość rannych jeńców skoncentrowana była w Szpitalu Ujazdowskim. Niemcy nie ograniczyli początkowo swobody poruszania się i pacjentom wolno było wychodzić na miasto. Chodzili oczywiście w mundurach z pełnymi odznakami i dystynkcjami, co wzbudzało powszechne zainteresowanie, a nieraz i zło w oczach.

Święta były okazją do jeszcze bardziej serdecznego okazania uczuć Warszawy w stosunku do swoich inwalidów.

Z GŁĘBI serca mojego pragnę przesłać najserdeczniejsze życzenia dalszego rozwoju z okazji 70-cio letniej rocznicy założenia Związku Narodowego Polskiego jako też 50cio letniej rocznicy równouprawnienia kobiet w tejże organizacji, aby wasze wysiłki i starania wydały najlepszy plon we wszelkich poczynaniach dla dobra sprawy polskiej i dla Waszej organizacji.

JOHN W. TAUCHEN

CLERK OF PROBATE COURT

Jak również Kandydat na Ponowny Wybór Na Balocie Partii Republikańskiej

Przez cały tydzień przedświąteczny przygotowywano podarki, pieczono ciasta i mięsiwa. W wigilię wszyscy żołnierze i goście siadali przy wspólnym stole, dzielili się opłatkami i w serdecznej, naprawdę rodzinnej atmosferze składali sobie życzenia. Zapominało się wtedy, że to sala szpitalna, że niejednego dzie-

ła setki kilometrów i granice od najbliższych.

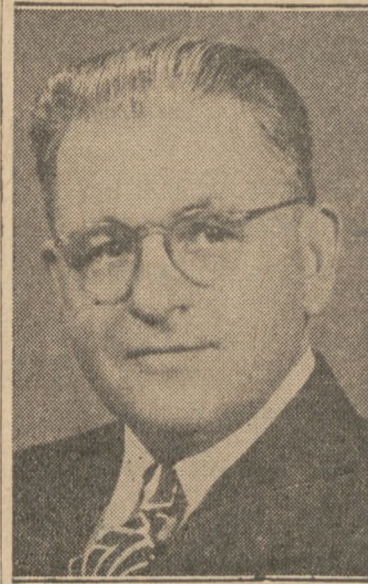
Trudno oddać słowami uczucia i nastroje. To pewne, że właśnie te uczucia wdzięczności i prawdziwego braterstwa a nie tylko pomoc materialna dodały chęci do życia i pomogły przezwyciężyć choroby i kalectwa.

Z OKAZJI 70-EJ ROCZNICY ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO JAKOTEŻ 50-EJ ROCZNICY RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEC W TEJ ORGANIZACJI PRZESYŁAM NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

dalszej owocnej pracy dla dobra sprawy polskiej i jak najpomyślniejszego rozwoju i wszelkiego pełnego sukcesu we wszelkich poczynaniach i w każdym kierunku

EUGENIUSZ L. WACHOWSKI

ASYSTENT SYNDYKA MIEJSKIEGO

Z OKAZJI 70-EJ ROCZNICY ZAŁOŻENIA SKŁADAM ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU Wydajnej Pracy Dla Dobra Całej Polonii

ADWOKAT

WALENTY P. KASZUBA

SERDECZNE ŻYCZENIA POMYŚLNEGO ROZWOJU Związkowi Narodowemu Polskiemu W 70-tą Rocznicę Jego Założenia

składa

DR. EDWARD A. PISZCZEK

SZEF POWIATOWEGO T. B. SANITARUM

1721 THORNDAL AVE.

Forrest 6-1690

Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZWIĄZKU NAR. POL. ORAZ 50-CIO LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEC PRZY Z. N. P. SERDECZNE ŻYCZENIA

składa

Dr. Edward F. Dombrowski

SUPERINTENDENT

CHICAGO STATE HOSPITAL

6500 W. IRVING PARK ROAD

EDWIN T. KOLSKI

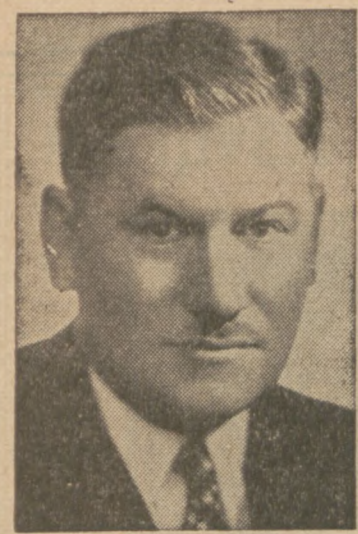
32ND WARD REGULAR REPUBLICAN ORGANIZATION

W 70-LETNIA ROKNICĘ ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU

składa

EDWIN T. KOLSKI

COMMITTEEMAN

W 70-tą Rocznicę Związku Narodowego Polskiego Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

składa

MARION G. KUDLICK

ADWOKAT

1200 N. Ashland Avenue Telefon BRunswick 8-4300

FRANCISZEK PESKA

PREZES REPUBLIKANSKIEJ REGULARNEJ ORGANIZACJI 35-EJ WARDY

ORAZ KOMITYMAN TEJ2E WARDY

zasyła

Szczęść Wam Boże we wszelkich poczynaniach dla dobra sprawy polskiej i jej dalszego pomyślnego kontynuowania oraz dalszego jak najlepszego rozwoju dla organizacji z okazji 70cio lecia założenia Związku Narodowego Polskiego jakoteż 50cio lecia równouprawnienia kobiet w tej organizacji

Serdeczne Życzenia Dalszego Rozwoju Zw. Nar. Pol.

składa

BROWN'S DEPT. STORE

1743 WEST 47th STREET

Telefon YArds 7-2345

IRVING BROWN, Właściciel

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

KONDAL BUILDING CO.

1062 MILWAUKEE AVENUE

Jesteśmy eksperci w jakiegokolwiek budowie, jak przerabianie frontów, wszelkiego rodzaju roboty cementowe i murarskie Nasi robotnicy, jako też i przedchodnie są zasekureowani

WSZELKIE OBLICZENIA DARMO

Tel. ARmitage 6-2483

Gratulacje i Serdeczne Życzenia

Związkowi Narodowemu Polskiemu

Z Okazji

70-Lecia Założenia

OLSON RUG Co.

WALTER E. OLSON, Prezes

70-cio Lecie Z.N.P.

Serdeczne Gratulacje Oraz Życzenia

w 70-tą Rocznicę Związku Narodowego Polskiego

Jak i w 50-tą Rocznicę Równouprawnienia Kobiety w Związku Nar. Pol.

składa JÓZEF CZYZEWICZ, Prezes

NORTH-WESTERN PACKING CO. — Chicago, Ill.

Tajemnica Śmierci Dyplomatycznego Kurjera Tureckiego Na Kaukazie

Mord Kapitana Tureckiego w Sowieckim Pociągu

Przed paru miesiącami, o zwykłej godzinie moskiewskich "kroków dyplomatycznych" o wpół do piątej rano, szef protokołu w sowieckim ministerstwie spraw zagranicznych, połączył się w Moskwie telefonicznie z ambasadą turecką i zawiadomił ją o dziwnym zdarzeniu. Poprzedniego dnia po południu, dokładnie nie mniej jak 14 godzin przed tym, kurier ambasady tureckiej Faud Guzal-tan "usiłował popełnić samobójstwo" w swoim przedziale w pociągu idącym przez Kaukaz. Ciężko rannego odstawiono do szpitala w Soczi. W dwa dni potem zakomunikowano dodatkowo Turkom, że kule, która utkwiła w prawej skroni, wyjęto, ale pacjent umarł...

Do dziś dnia niewiadomo, czy konsuł turecki z Batumi, wydelegowany na miejsce, został dopuszczony do umierającego. Ciało zmarłego wydano Turkom na granicy pod Karsiem; przetransportowano przez Ankarę i pochowano uroczysto z udziałem władz i wojska, 13 czerwca w Stambule.

Przed pogrzebem dokonano w trybie lekarsko-sądowym sekcji zwłok, ale — jak się należało spodziewać — nie wydała ona żadnego rezultatu, można było bowiem skonstatować, że przednio dokonane w Rosji rozcięcie czaszki oraz usunięcie kuli uniemożliwiło ustalenie przy czymy zgonu i pozostawia teoretycznie otwartą kwestię samobójstwa, lub zabójstwa.

Katyn jako Precedens

W opinii publicznej i w prasie tureckiej nie pozostało jednak w tej sprawie żadnej wątpliwości: nikt nie uwierzył i nikt nie wierzy w sowiecką wersję samobójstwa. Co prawda, radio tureckie, przemawiając w językach obcych, wołało utartym zwyczajem schować głowę w piasek i przemilczeć wypadek, o którym mówi cały kraj. Natomiast dzienniki zachowując formy przymusowego umiaru, wypowiedziały się z całą jasnością, z jednej strony podnosząc moralne i fizyczne nieprawdopodobieństwo samobójczego zamachu, z drugiej zaś przytaczając przykłady sowieckich mordów politycznych z Katyniem na czele...

Najwymowniejszym jednak

świadectwem istotnego przekonania, panującego zarówno w masach społeczeństwa, jak i w rządzie, jest fakt niezwykle urzędowego, narodowego pogrzebu. Uczczono zmarłego jako padłego w czasie pełnienia służby. Kapitanowi zgutowano pogrzeb generalski. Zamiat zwyczajowej kompanii, za trumną jego postępowali czterech pułki wojska.

Mordercy w Pociągu?

Kim był Guzal-tan? Był to trzydziesto-paroletni kapitan sztabu generalnego w pełnym rozwoju swej wojskowo-politycznej kariery. Od kilku zaledwie miesięcy przydzielony do ambasady w Moskwie, powracał on do Turcji na krótki urlop, z którego bardzo się cieszył. Nie był regularnym kurierem i dlatego podróżował sam. Zamożny i ustosunkowany — ojciec i stryj dośłużyli się wyższych rang w armii — wesół i uśmieszliwy, nie miał żadnych powikłań osobistych i nie miał powodu do samobójstwa. Przesłstwo służbowe? Utracenie dokumentów po drodze? Oficer nie zostawiłby za sobą tej tajemnicy w Rosji.

Tajemnica kapitana Guzal-tana pozostanie z pewnością na zawsze nie odgadnięta. Co najwyżej można zestawiać faktyczne okoliczności i przytoczyć krążące komentarze i pogłoski. Wagon sypialny na szlaku prowadzącym z Moskwy na południe są starego typu, z umywalnią między dwoma przedziałami. W jednym z nich jechał kurier, w drugim agenci MWD. Zamknięcie przedziału nie było dostateczne. Aby ubezwzględnić kuriera wystarczyło z umywalni przez szpary zagazować sąsiedni przedział, poczem można już było z łatwością inscenizować "samobójstwo". Dochodzenia w sprawie stanu przedziału i przyczyn śmierci znajdowały się przecież w rozporządzeniu władz bolszewickich.

Ustny Raport

Jeżeli wierzyć tajemniczonym, wazli, która dostała się naturalnie w ręce sowieckie, nie zawierała żadnych ważniejszych dokumentów i dlatego Guzal-tan jechał sam. Znaczenie jego misji polegać miało na czym innym: wiozł on

WZIECI DO NIEWOLI. Żołnierze komunistyczni z Północnej Korei, stoją i siedzą w linii, po zabraniu ich do niewoli przez Amerykanów.

raport ustny. Co mógł zawieść ten raport? Nie tajemnicę dyplomatyczną — takie przewoziłby sam ambasador, lub jego zastępcę; nie wiadomości niezwykle o Rosji — te są z reguły nader rzadkie i nie wymagają pośpiechu. Pozostaje chyba tylko przypuszczenie, iż Guzal-tan zdobył informacje o organizacji komunistycznej w Turcji. Te informacje mogły mieć dość wielką wagę, aby usprawiedliwić podróż osobistą i były one raczej prawdziwe, ale sam fakt ich otrzymania nie uszedł uwagi kompetentnych organów bolszewickich. Dla nich stało się ko-

nie potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

Każdy Polak Powinien Należać Do Polskiej Organizacji ZNP!

Oddziały Terrorystyczne Kominformu — Hipoteza powyższa jest o tyle ciekawa, że jeżeli została potwierdzona, stanowić będzie pierwszy epizod z zakresu kryminologii Kominformu — dowód, że organizacja ta posiada już dzisiaj nie tylko organy wywiadowcze, ale także oddziały terrorystyczne.

Tymczasem w kilka dni po ujawnieniu śmierci Guzal-tana ukazała się w prasie tureckiej wiadomość, że władze tureckie postanowiły odtąd stosować do dyplomatycznych przedstawicieli sowieckich i satelickich te same przepisy ograniczające, jakie istnieją w odnośnych państwach w stosunku do reprezentantów tureckich. Nawet normalne częste przejazdy dyplomatów sowieckich i satelickich do Konstantynopola będą odtąd wymagały każdorazowych zezwoleń. Wet za wet! Turcja byłaby więc pierwszym państwem reagującym we właściwy sposób na praktykę policyjną bolszewików, którzy utrzymując niewolę dla wszystkich u siebie w domu, żądają nieokielzanej swobody dla swoich agentów za granicą.

W 70tą Rocznicę Z. N. P.

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU!

zasyła

STEFAN J.

MATELSKI

Biuro Realnościowe

POŻYCZKI NA MORGECZE OD 4%

NA PRZEFINANSOWANIE—NA KUPNO—REPERACJE I BUDOWE

ASEKURACJE

Od Ognia 10% do 15% TANIEJ w Powiecie Cook Na Życie—Samochodów—Od Wypadku itp.

Pożyczki Na Zakupno Samochodu

1741 WEST 47TH STREET Telefon Yards 7-1935

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZNP WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

PROGRESS FURNITURE CO.

POLSKIE SKŁADY

Kompletny Wybór Mebli i Przyrządów, oraz Przyborów Elektrycznych jak Lodówki, Maszyny do Prania, Piece Najlepszy i Największy Wybór Umeblowania Do Waszego Domu

3222 S. HALSTED ST.

4183 ARCHER AVE.

Tel. Victory 2-4226

Tel. Lafayette 3-3171

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

— składa —

American Savings and Loan Ass'n.

1824 WEST 47th STREET

Lafayette 3-9300

Założona w Roku 1899

PLACIMY 3% OD WASZYCH DEPOZYTÓW

SERDECZNE ŻYCZENIA

ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU

— Z OKAZJI —

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

W. J. NOWAKOWSKI

SKŁAD OBUWIA

5029 S. Ashland Ave.

Telefon Yards 7-5790

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

— zasyła —

FAIR ELECTRIC CONSTRUCTION CO.

MIECZYSLAW KOWALEWSKI, Właściciel

8721 MUSKEGON ULICA Tel. South Chicago 8-1224

SERDECZNE ŻYCZENIA

ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU

Z OKAZJI

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

UNION INVESTMENT CO.

3026 E. 92nd UL Tel. Saginaw 1-1133

Hipoteki — Sprzedaże — Zamiana Budynków

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

W 70-TĄ ROCZNICĘ

ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

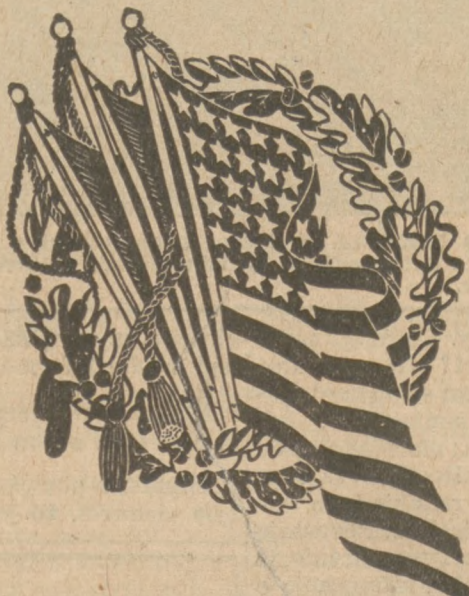
— składa —

NASZA MŁODZIEŻ

PIERWSZA POMOC

DRUŻYNY PIŁKI MIĘKKIEJ MŁODZIEŻY Z. N. P.

Na 70-cio Lecie Związku Nar. Polskiego

Z młodych duchem powstał Związek Narodowy Polski, a z młodych wiekiem rozrósł się i spotężniał do dzisiejszej wielkości i znaczenia. Gdyż młodość to siła i energia twórcza, na których opiera się każda patrząca w przyszłość instytucja społeczna.

Z dzisiejszej młodzieży naszej, której tysiące już kroczy pod Sztandarem Z. N. P. wyrosną nowi pracownicy, nowi kierownicy i przywódcy, i nowi budowniczości gmachu organizacyjnego dla własnego i społeczności polskiej w Ameryce dobra a dla wspólnej chwały wśród swoich i obcych. Niech więc nie zabraknie w tych zdobyczach i Ciebie, Młodzieży, nie będąca jeszcze w szeregach Z. N. P. Gdziekolwiek się znajdujesz i czymkolwiek się zajmujesz — w szkole czy przy warsztacie, w biurze czy fabryce — zapisz się do Z. N. P., aby tym własną zabezpieczyć przyszłość a organizacyjną wielkość umacniać i pomnażać.

A Ty, Ojcie i Matko, dbający o przynależność rodową twych dzieci, o zdrowie ich ducha i ciała, staraj się, aby już od lat najmłodszych były one częścią społeczności związkowej i przez nią aby wyrastały na pożytecznych dla Stanów Zjednoczonych obywateli, dla Polski na przyjaciół i obrońców, a dla Was na wdzięcznych Synów i Córkę, godnych Waszego dla nich poświęcenia i miłości póki życia Wam starczy.

Tym najpiękniej uczcie Związkowcy i Związkowczynie, 70-cio Lecie Związku Narodowego Polskiego.

MŁODZIEŻ ZW. NAR. POL. W PRACY I W ZABAWIE

Program zajęć młodzieżowych jest tak różnorodny, jak różnorodne jest samo życie. Dzieli on też młodzież związkową na drużyny:

ĆWICZEBNE, obejmujące do 10 tysięcy zorganizowanych chłopców i dziewcząt;

SPIEWACZE, o łącznej sile 3 tysiące głosów;

MUZYCZNE, razem do 2,500 młodzieży płci obojga;

TANECZNE, do tysiąca członków i członkiń;

DRAMATYCZNE, kilkanaście zespołów;

SPORTOWE, do 4 tysięcy zawodników i zawodniczek.

KOSZYKOWA

Obozy, Wywczasy Wakacyjne, Wybieczki, Popisy, Konkursy, Zawody Sportowe i Zabawy tak letnie jak i zimowe są dopełnieniem bogatego programu urozmaiconego życia Młodzieży Związku Narodowego Polskiego.

Jeśli nie należysz, wstąp w jej szeregi!

KLUB KRĘGLARZY

Komisja Młodzieży Zw. Nar. Pol.

P. B. Kozłowski,
Przewodniczący

Franciszka Dymek

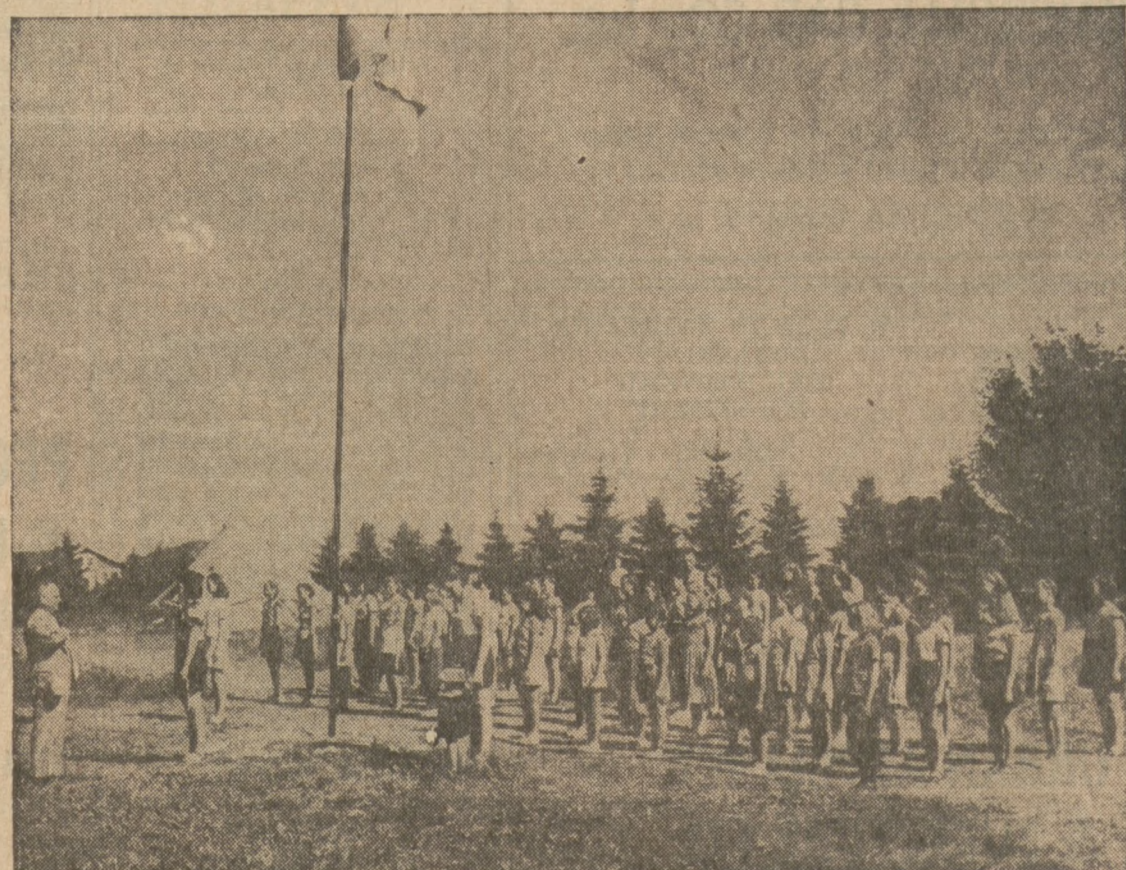
F. J. Wróbel

K. Rozmarek

Janina Migala

Stefania Gondek

A. A. Mazewski

PODNIESIENIE FLAGI

Związkowe Kolegium Koedukacyjne w Cambridge Springs, Jest Chlubą Całej Polonii Amerykańskiej

Reg. Kursy Kolejne Są Dostępne Tak Dla Dziewcząt Jak i Chłopców

Szkola Jest Akredytowana Przez Władze Szkolne i Pozostaje Pod Kierownictwem Cenzora B. F. Gunthera i Dr. Coleman

Związkowcy i związkowczynie z dumą i radością wyrażają się o Kolegium Związkowym w Cambridge Springs, gdyż jest ono widomym zna-

CENZOR B. F. GUNTHER
Prezes Rady Szkolnej ZNP.

kiem wysiłków kulturalnych naszej organizacji i jest wkładem związkowym celem podniesienia duchowego Polonii

rów do pracy związkowej na następne lata.

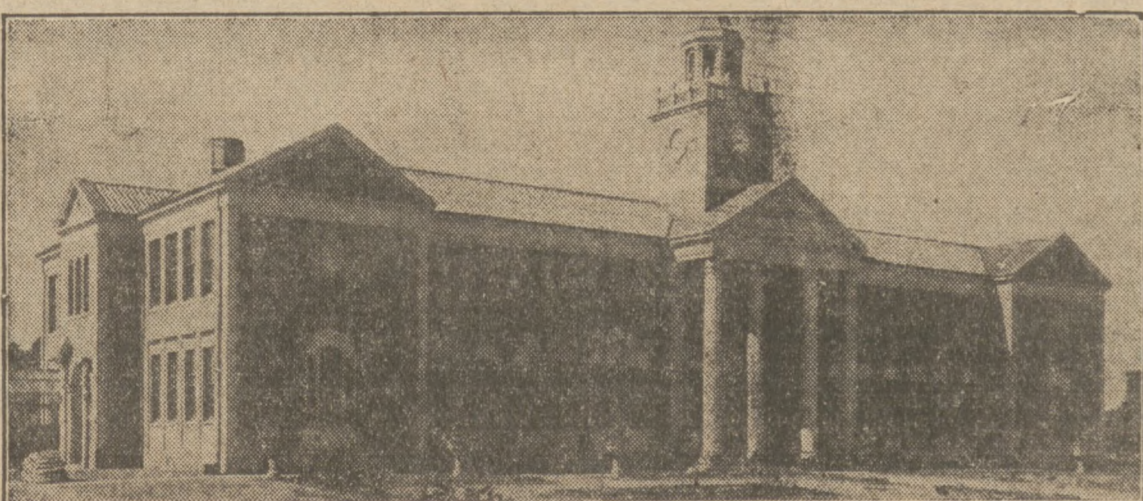
Na Sejmie XV Związku Narodowego Polskiego, odbytym w Wilkes-Barre, Pa., w roku 1903, rzucono fundamenty pod dzisiejszą Szkołę Związkową przez powołanie do życia między innymi t. zw. "Komisji Oświaty i Szkolnictwa", która miała się zająć zorganizowaniem podstaw finansowych przysiężnej instytucji szkolnej. Członkowie komisji rozwinięli energiczną działalność, którą ukoronowała uchwała Sejmowa, opodatkowując członków Związku Narodowego Polskiego po cencie miesięcznie na ten cel. Kiedy następnie przelano do kasy Komisji resztę funduszu z budowy pomników Kościuszki i Pułaskiego w Washingtonie, Komisja już na Sejmie w St. Louis (1911) mogła się wykazać poważnym funduszem dochodzącym do \$75,000.00.

Chodziło już o konkretne plany budowy gmachu szkolnego. W tym właśnie czasie ks. Seweryn Niedbalski z Erie

nadium" zostało jednogłośnie uchwalone i przeprowadzone.

Kolosalny, kilkaset pokoi liczący gmach, górujący nad całą okolicą wraz z 160-akrową farmą, stawami, laskiem, wraz z całym komfortowym urządzeniem, musiał zaimponować przybyłym i też uznany został jednomyślnie za świetną okazję zrealizowania upragnionej wizji. W następnym roku przystąpiono do przeprowadzenia koniecznych przeróbek pod kierunkiem p. Mariana Stęczyńskiego, który zrezygnował był z urzędu prezesa Związku, aby osobiście dopilnować materialnej strony instytucji. Stronę wychowawczą naukową powierzone profesorowi Romualdowi Piątkowskiemu, który już wtedy cieszył się reputacją świetnego i światłego pedagoga, reputacją, zdobytą długoletnią pracą wychowawczą w Orchard Lake. Wśród skompletowanego przez rektora Piątkowskiego fakultetu znajdowali się również doświadczeni na niwie pedagogicznej nauczyciele, jak prof. Piwowarski, Dolewczyski, Fijałkowski, Janusz Ostrowski, i inni.

Z otwarciem nowej uczelni natychmiast napłynęła do gmachu szkolnego wielka ilość młodzieży, bo aż 326 uczniów; co niewątpliwie świadczyło o tym, jak bardzo instytucja ta odpowiadała potrzebom Polonii amerykańskiej. Oficjalna

Główny Gmach Szkolny Kolegium Związku Nar. Pol.

DR. ARTUR P. COLEMAN
Prezydent Kolegium ZNP.

przystanych tu z Mandżurii, dając im fachowe przygotowanie w zakresie mechanicznym i technicznym.

Sieroty z Syberii

Wspomniane wyżej kursy zawodowego wykształcenia dla kilkuset żołnierzy Armii Amerykańskiej, oraz techniczne przygotowanie młodzieży polskiej z Syberii, stały się możliwe dzięki temu, że w roku 1915 założono przy Kolegium Instytut Rzemieślniczy, którego celem było i jest kształcenie młodzieży polskiej na fachowych i lepiej płatnych rzemieślników i mechaników na gruncie tujszym. Inicjatorem tej wysocy pożytecznej instytucji byli prof. Zwierzchowski, — organizatorem prof. Gwiazdowski, — a długoletnim kierownikiem prof. Kozaczka, którego funkcje obecnie chlubnie sprawuje prof. E. Kruszyński.

Wojna światowa wywołała oczywiście poważne przeobrażenia także w założeniach ideowych i programie szkoły. Pierwotną ideą założycieli i kierowników tej szkoły było uczynić z instytucji tej naszej zakład naukowy i wychowawczy w duchu rdzennie polskim, służący zasadniczo sprawie krzewienia i pogłębiania tradycji kulturalnych Ojczyzny, wzorowany na zakładach naukowych w Polsce. — Językiem wykładowym był oczywiście język polski. — Ideologia ta nie dała się długo utrzymać i to z wielu po-

wodów. Przede wszystkim w grę weszły uprawnienia i słuszne wymagania samej młodzieży, która ze studiów naukowych w Kolegium Związkowym pragnęła czerpać pewne praktyczne korzyści życiowe. Dopóki zaś instytucja nie była zatwierdzona przez oficjalne amerykańskie władze szkolne, dyplomy szkoły naszej nie dawały młodzieży koniecznej rękojmy, że będą mogli korzystać z pełni z przywilejów gwarantowanych przez amerykańskie instytucje szkolne.

Przeobrażenie

Następnie, wobec zanikającego z każdym rokiem dopływu rdzennej młodzieży z Polski, a zwiększającej się liczby młodzieży urodzonej w Ameryce, językiem wykładowym musiał stać się język angielski, co ostatecznie nastąpiło w roku 1919, pozostawiając jedynie przedmioty polskie wykładom po polsku. Rzecz zrozumiała, że zmiany te dokonywały się przy akompaniamencie ostrych tarć, dyskusji i walki ideowej między zwolennikami różnych koncepcji wychowawczych. W rezultacie tych tarć prof. R. Piątkowski, którego działalność pedagogiczna zaznaczyła się tak chwałobnie, złożył swą rezygnację z kierownictwa. Przez lat kilka po jego ustąpieniu nastąpiło pewnego rodzaju przewrót w kierownictwie ideowym szkoły. Wyrazem wysiłków i dążeń do uzgodnienia różnych poglądów i kierunków były częste zmiany na stanowisku kierowniczym Kolegium, oraz szukanie najodpowiedniejszego rozwiązania drażliwej i trudnej sytuacji.

Rozszerzenie Działalności Naukowej i Wychowawczej

Pewnym wyjściem z położenia tego było zamianowanie rektorem szkoły zaradnego wybitnie działacza narodowego i pisarza Wacława Gąsiorowskiego, który to stanowisko piastował przez siedem lat. Konieczności zmuszały szkołę do rozwinięcia normalnych trybów działalności naukowej w języku angielskim, wskutek czego cały program ideowy, działalność narodowa i obywatelska przeszły auto-

matycznie na departament polonistyczny. Równocześnie dla ułatwienia młodzieży polskiej wyższego wykształcenia zaprowadzono w roku 1925 tak zwany "Junior College", czyli podstawę do regularnych kursów uniwersyteckich.

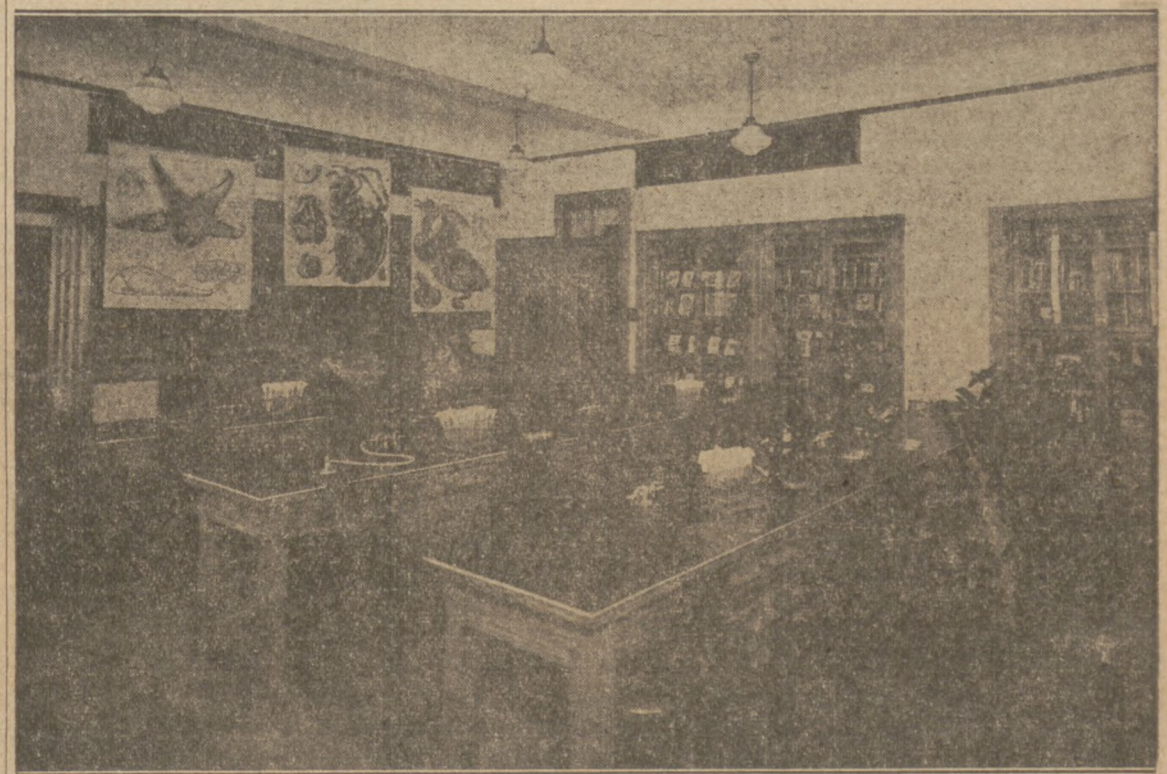

J. KOLASA,
Dziekan Kolegium ZNP.

Zmiany te odpowiadały najwidoczniej wymaganiom młodzieży, która znów zafanowała swoje zaimponowanie wyjątkowo znacznym dopływem nowych studentów do naszej uczelni. Lustracja szkoły przez władze Stanu Pennsylvania wypadła dla naszego zakładu pochlebnie, wo-

niebie departamentów, — mianowicie dyrektor Akademii i Junior College, p. W. Gąsiorowski, oraz kierownik Instytutu p. Kozaczka, całą zaś odpowiedzialność za zbiorowy wysiłek rozbudowy bierze na siebie mianowany przez Komisję Szkolnictwa Prezydentem Szkoły ówczesny Prezes

już na drugi dzień po pożarze w wnętrzach kościołów. Dla kontynuowania regularnej pracy szkolnej wybudowano wkrótce po pożarze prowizoryczny, budynek szkolny, który ostatecznie zastąpiony został nowym i okazałym budynkiem szkolnym, ukończonym w roku 1934. Następnie dobudowany został gmach z biblioteką i jadalnią. Po Sejmie w Scranton zaszła zmiana w stanowisku kierowniczym szkoły, które objął ówczesny dziekan, prof. E. Kubarski. Był on pierwszym kierownikiem szkoły, który wyszedł z łona Alumnów Kolegium. Tu godzi się zaznaczyć i z najwyższym podnieśnięciem, że Alumn Kolegium zaczynają odgrywać coraz żywszą i czynniejszą rolę w dziejach i życiu szkoły, co daje rękojmię, że potrzeby szkoły w jej różnych dziedzinach znajdą bezpośredni oddźwięk w szerokich masach związkowych, a szkoła sama stanie się centralnym instytutem pracy ideowej i naukowej Polonii amerykańskiej. Sejm Związku Narodowego Polskiego w Baltimore wykazał niezłomnie, że idea Szkoły Związkowej ma wielkie rzesze gorących i ofiarnych zwolenników i że zapuszcza coraz głębsze korze-

Laboratorium Biologiczne w Kolegium Z. N. P.

bec czego jego byt został przez autorytatywne czynniki Związku utracony jako dla przyszłości konieczny. Zaczęto więc rozbudowywać laboratorium, powiększono znacznie bibliotekę szkolną, oraz zabrano się do wypracowywania planów, zmierzających do rozszerzenia działalności naukowej i wychowawczej Kolegium na znacznie większą skalę.

Ustąpienie

Wobec wyłonionej potrzeby rozbudowy szkoły oraz uzgodnienia jej programu i charakteru z wymaganiami władz amerykańskich zaszła logiczna potrzeba skoncentrowania w jednych rękach różnych departamentów działalności szkoły, a więc zarówno administracyjno - gospodarczych jak i naukowo wychowawczych. Ustępują wtedy autonomiczni kierownicy dwóch niezależnych od

Rady Szkolnej, prof. Stanisław Mierza.

Katastrofalny Pożar Szkoły Związkowej

Ustalono plany dalszej rozbudowy szkoły i przystąpiono do budowy nowoczesnego, ogniotrwałego dormitorium. W trakcie wytyczonych prac przygotowawczych i zanim jeszcze wykończono budowę wspomnianego dormitorium, nastąpiła katastrofa pożaru, która pochłonęła kompletnie cały dotychczasowy materiał dorobek szkoły. Katastrofa ta odbiła się bolesnym echem po całym wychodźstwie, ponieważ ofiarą jej padły również świeżo i bogato urządzone laboratoria przyrodnicze, biblioteka o 12,000 tomach, oraz nadszyczące cenne archiwum i muzeum związkowe. Dzięki żywej, czynnej pomocy ludności miasteczka nauka szkolna nie została przerwana i podjęta została

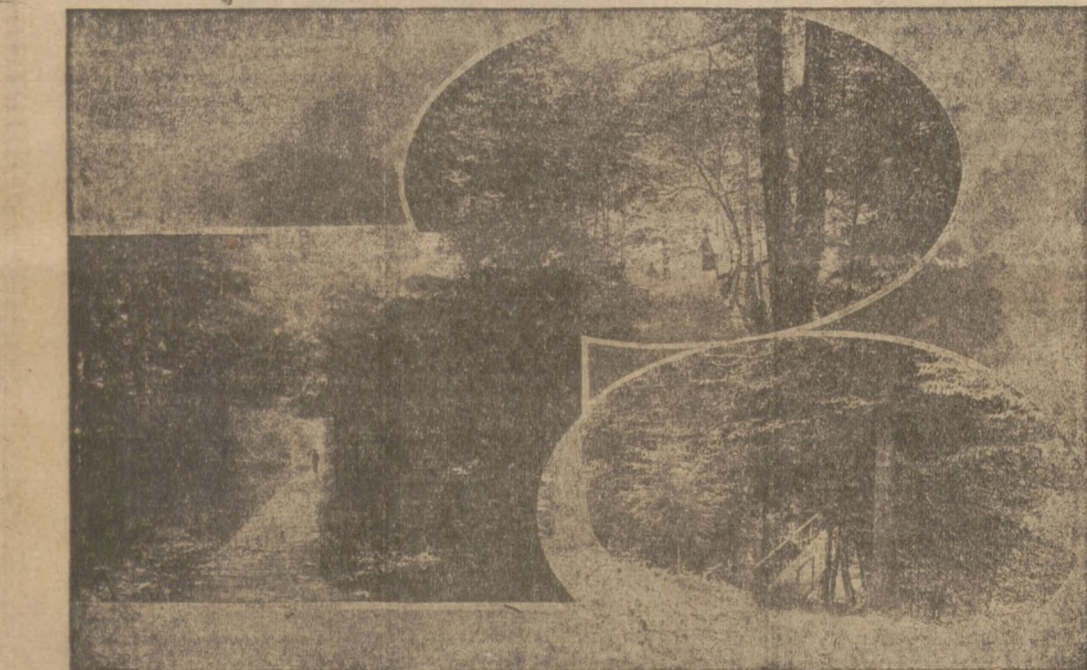
nie w świadomość ogółu polskiego w Ameryce.

W roku 1936 kierownik szkoły dziekan Kubarski, z powodu złego stanu zdrowia, złożył swą rezygnację. Przez szereg miesięcy funkcje jego pełni zastępczo szef depar-

(Dokończenia na str. 2-ej)

Pomnik Wilsona na Kampusie Kolegium Z. N. P.

Malownicze zdjęcia z kampusu Kolegium Z. N. P.

amerykańskiej, co zastrzegł założyciele ZNP we wstępie do naszej konstytucji.

Początki Założenia Szkoły Związkowej

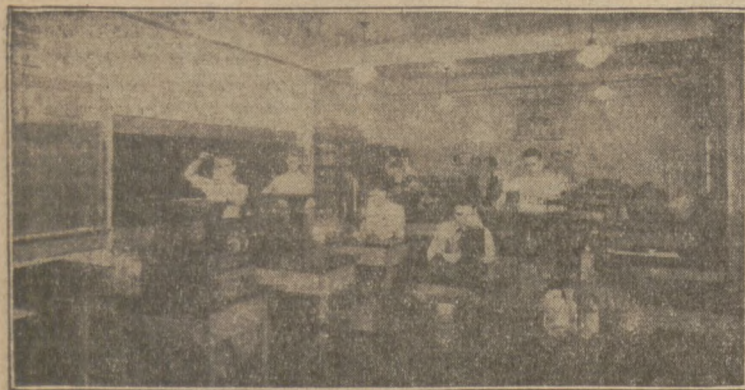
Kolegium związkowe rozwija się pięknie, rośnie w znaczeniu, wychowuje coraz liczniejszą kadry młodzieży związkowej, kształci je i przygotowuje zastępy nowych lide-

zwrócił uwagę Cenzora p. Antoniego Schreibera na wspólny budynek hotelowy w Cambridge Springs, Pa., który był do nabycia za okazną cenę \$175,000.00. Cenzor zwołał zjazd Komisji Szkolnictwa, Rady Nadzorczej i całego Zarządu Głównego do Cambridge Springs na 4-go grudnia, 1911 roku i na tym zjeździe kupno budynku "Va-

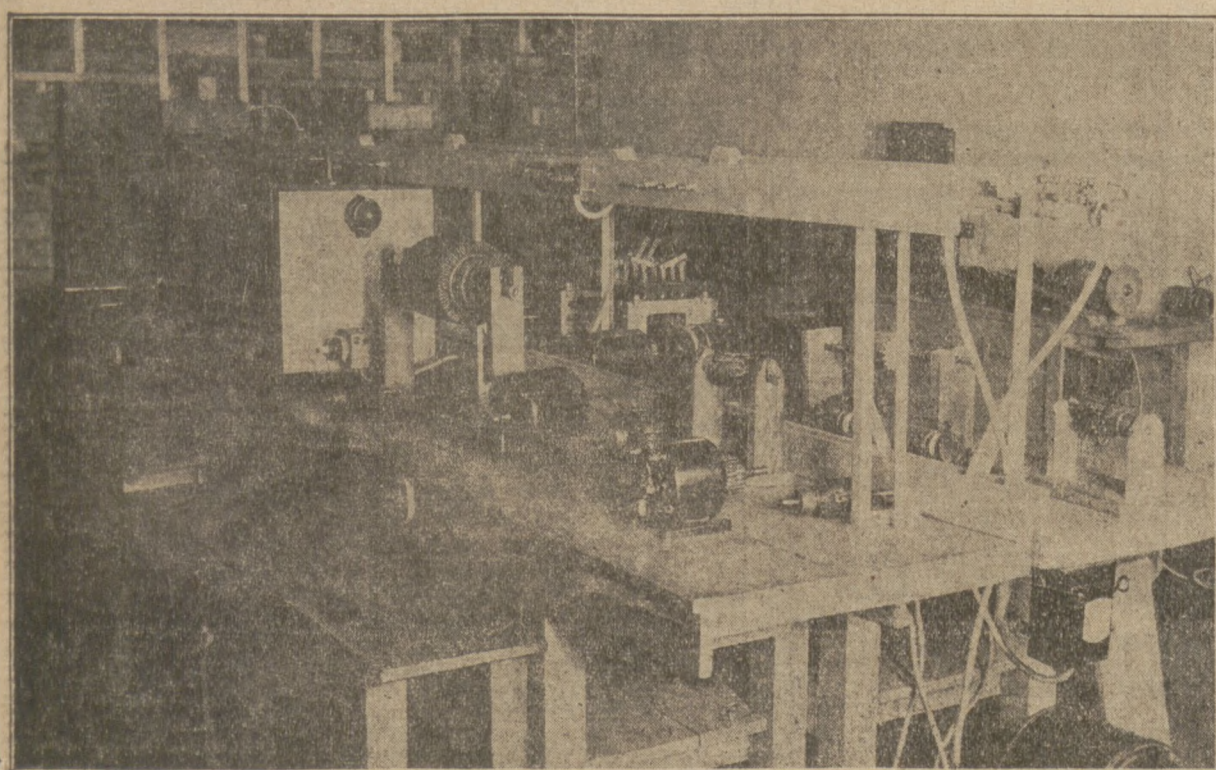
uroczystość otwarcia Kolegium odbyła się dnia 26-go października, 1912 roku w obecności ówczesnego Prezydenta Williama Howarda Tafta.

Szkola Podchorążych

Spokojny i ewolucyjny tryb życia i pracy w szkole w pierwszych latach nie pozbawiony był i silniejszych momentów. Działalność Szkoły Związkowej zaznaczyła się szeregiem posunięć o dużej wartości wychowawczej i ideowej. Na terenie szkoły i przy czynnym współdziałaniu władz szkolnych, przeprowadzono w Cambridge Springs Kurs Podoficerski Sokolstwa, Szkołę Podchorążych Ochotniczej Armii Polskiej z Ameryki, kurs zawodowego wykształcenia żołnierzy Armii Amerykańskiej. Po wojnie, Szkoła Związkowa zaopiekowała się czynnie dziesiątkami polskich sierot z Syberii,

Kurs Chemii w Kolegium Z. N. P.

Sala Wypoczynkowa w Kolegium Z. N. P.

Jedna z Klas w Kolegium Z. N. P.

Warsztat maszyn w Instytucie Technicznym w Kolegium Związkowym.

Instytut Techniczny w Kolegium Z. N. P.

Związkowe Kolegium Koedukacyjne w Cambridge Springs, Pa. Jest Chlubą Całej Polonii

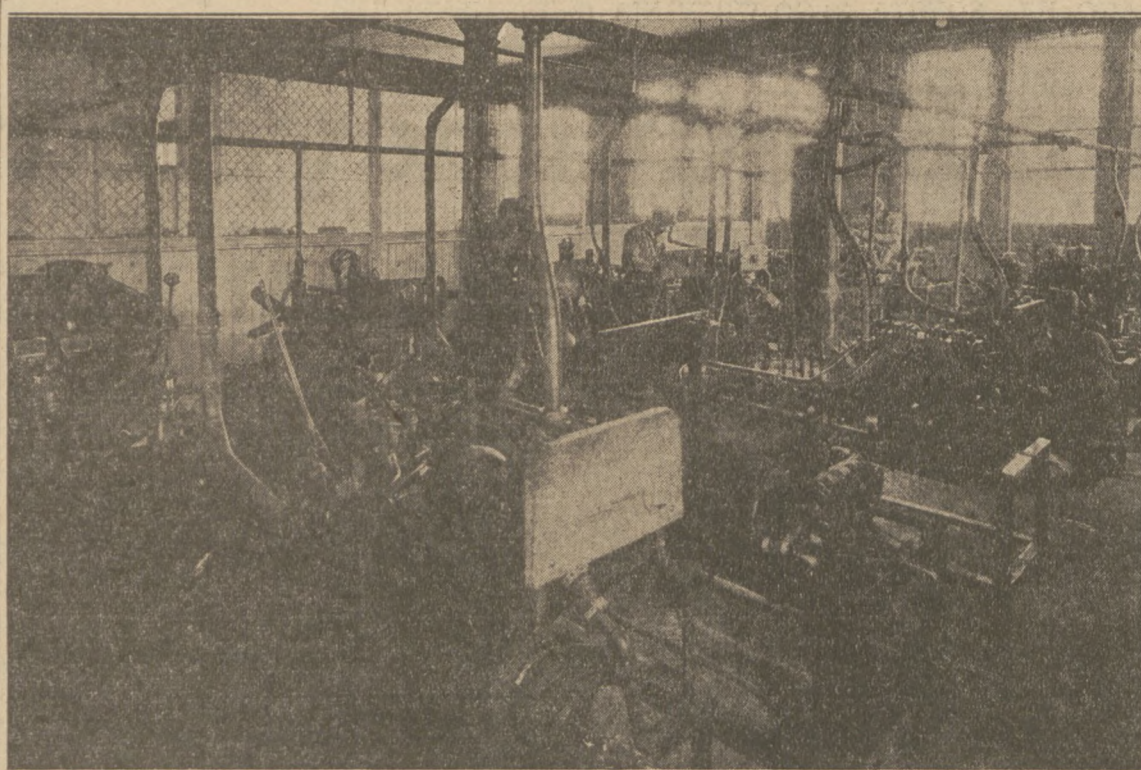
(Dokończenie ze str. 1-cj)

tamentu chemii, prof. Wm. Powers, poczem Rada Szkolna powołała na to odpowiedzialne stanowisko p. Jana Kolasę, doświadczonego na niwie pedagogicznej profesora z Kolegium św. Jana Kaniego w Erie.

Jubileusz 25-lecia
Kolegium Związkowego

W czerwcu 1937 roku przeżyło wychodźstwo polskie przed wszystkim zaś ogromne rzesze Braci Związkowej, doniosły Jubileusz 25-lecia istnienia Kolegium Związkowego w Cambridge Springs, Pa. Był to prawdziwie moment historyczny. Nie w tym znaczeniu, oczywiście, by Szkoła Związkowa była już uwieńczeniem wszystkich dążeń i aspiracji kulturalno-oświatowych Polonii naszej, ile dlatego, że istnienie jej i nieustanny choć powolny rozwój świadczył o tym, jak głęboko wdarła się w serce i świadomość ogółu polskiego tęsknota za własnym ogniskiem pracy ideowej na polu kultury narodowej.

Pod kierownictwem prezydenta Kolasy ostatnie trzy lata zaznaczyły się w historii Kolegium ważnymi i doniosłymi posunięciami w kierunku równouprawnienia szkoły i uzyskania potrzebnych akredytacji. W kwietniu 1938 roku, Kolegium uzyskało akredytację "Middle States Association of Colleges and Secondary Schools". Członkostwo w tym stowarzyszeniu stawia naszą uczelnię na równi z pierwszorzędnymi amerykańskimi instytucjami naukowymi. W grudniu zaś sta-

Wnętrze Instytutu Technicznego w Szkole Z. N. P.

nowe biuro edukacyjne aprobowało nasz wydział kolegialny.

Akredytacja i aprobaty Kolegium mają wielce doniosłe znaczenie przez to, iż przyspieszyły tempo rozpoczętego ulepszenia i reformy w curriculum Szkoły Związkowej. Równouprawnienie otwiera w historii Kolegium Związkowego nową erę, a zarazem kładzie pod jej dalszy rozwój najtrwalszy i najbardziej wartościowy fundament, gdyż teraz dopiero Kolegium nasze do-

bywa pełną rację bytu. Zdającą konsekwentnie do celów nakreślonych mu przez jego pionierów i twórców, spełniając swe zadanie wobec kraju rodzimego i społeczeństwa polskiego, spłacając długi wobec kraju rodzimego i społeczeństwa polskiego, spłacając dług wdzięczności za ciążący na nim ciężar historii, której ofiarość uczelnia nasza byt swój zawdzięcza.

Krótką tą historią nie byłaby kompletną bez przypom-

nienia i złożenia z tego miejsca hołdu ś. p. Marianowi Steczyńskiemu, długoletniemu zarządcy, który dla szkoły i jej rozbudowy wielkie położył zasługi. Od pierwszej chwili powstania Szkoły Związkowej, aż do chwili zgonu, żył on jej idea, dla niej pracow-

wał, jej całe swe jestestwo poświęcił. Zasługi Jego Szkoła Związkowa zachowa w serdecznej pamięci.

Po zniesieniu zupełnym nauki "High School", szkoła Związkowa została zamieniona wyłącznie na Kolegium o czteroletnim kursie. Kolegium Związkowe zostało akredytowane przez amerykańskie władze szkolne, zostało upoważnione do wydawania honorowych dyplomów szkolnych a język polski wykładowy w Alliance College jest uznany przez niemal wszystkie największe uniwersytety amerykańskie.

Cenzor B. F. Gunther jako prezes Rady Szkolnej zabiegał o wysoki poziom naukowy uczelni, osobiście odwiedził Kolegium a na rektora Kolegium powołał ostatnio dr. Arthura Prudence Colemana, b. profesora języka polskiego i języków słowiańskich na Uniwersytecie Columbia, w New Yorku.

Ponieważ Kolegium Związkowe zostało przemienione na koedukacyjne, czyli i dla chłopców i dla dziewcząt, w tym celu Rada Szkolna zakupiła dawny hotel Bartlett w śródmieściu miasteczka i obojętnie go na dormitorium dla dziewcząt.

No checking account depositor could possibly do for himself all that the bank does for him.

Your bank offers you facilities and service of a kind not available elsewhere. Also, as a bank depositor you receive service from many banks in the handling of your checks. We invite you to use the convenient checking account facilities of this bank.

COMMERCIAL AND SAVINGS DEPARTMENTS
MONDAY, TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY, 9 A.M. TO 2 P.M.
WEDNESDAY AND SATURDAY 9 A.M. TO 12:30 P.M.

NATIONAL SECURITY BANK
OF CHICAGO
MILWAUKEE CHICAGO AND OGDEN AVENUES

SAFE DEPOSIT VAULTS
MONDAY, TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY, 9 A.M. TO 3 P.M.
WEDNESDAY AND SATURDAY 9 A.M. TO 2 P.M.
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

W 70-tą Rocznicę Związku Nar. Polskiego
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia
Dalszego Rozwoju

— składa —

LOOMIS

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1359 WEST 51st STREET

YArds 7-4763

CHICAGO 9, ILLIONIS

URZĘDNICY — DYREKCJA I PRACOWNICY

ANDREW KWIATKOWSKI, FELIX A. FRANKOWSKI,
Prezes SkarbnikANDREW WASYLIK, THEODORE CISZEWSKI,
Wice-Prezes DyrektorCHARLES MATECKI, STEPHEN ROZANSKI,
Sekretarz Asystent SekretarzWILLIAM PAWLOWSKI,
DyrektorADELINE FIGLEROWICZ,
EUGENIA GAJDUK,
ALICE SIMANDL,

INSURANCE DEPT.

STASIA OPAS

Młodzi przyszły mechanicy uczą się operować maszynami.

Serdeczne życzenia Związkowi Narodowemu Polskiemu
z Okazji 70cio Lcia Założenia
składają

ROMAN KOŚCIŃSKI

BRYLANTY, ZEGARKI, BIŻUTERIA

Dr. Henryk F. Kosiński

OPTOMETRYSTA

BADANIE OCZU I DOPASOWANIE OKULARÓW

1030 MILWAUKEE AVENUE, blisko Noble Street

Telefon ARmitage 6-3038

W 70-tą Rocznicę ZNP.

Wydajnej Pracy
Dla Dobra PoloniiNajserdeczniejsze
Życzenia

Dalszego Rozwoju

zasyła

J. KOWALCZYK

JAN KOWALCZYK I SYN CZESŁAW, właśc.

J. S. MUSHROOM GROWERSW Prospect Heights, Ill.
Tel. Arlington Heights 7134-J
Tel. w Chicago Avenue 3-5931

C. KOWALCZYK

W 70-tą Rocznicę Związku Nar. Polskiego
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
Najserdeczniejsze Życzenia
Dalszego Rozwoju

zasyła

O. B. DEPARTMENT STORES

Mamy na składzie słynne w całym kraju WEATHER-BIRD BRAND OBUWIE. Obuwie dla dzieci od kolebki aż do kolegium, dla chłopców i dziewcząt, we wszystkich wielkościach.

Z Tym Ogłoszeniem Otrzymacie 10% ZNIŻKI
MAMY RÓWNIEŻ MĘSKIE I DAMSKIE OBUWIE
WSZYSTKICH WYROBÓW, WSZYSTKIE WIELKOŚCI

2820 W. CERMAK RD.

TAKŻE

3846 W. CHICAGO AVE.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZNP WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

KROLL OIL CO.WŁADYSŁAWA KROLL, Kierowniczka
807 BELVEDERE STREET, WAUKEGAN, ILL.

Mądry i roztropny człowiek zawsze zamawia wcześniej, i wy też
nie czekajcie do ostatniej chwili—Wasz Olej
zamawiajcie w Polskiej Firmie

TELEFON MAJESTIC 849

W Instytucie Rzemieślniczym Kolegium Z. N. P.

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NAR.
POLSKIEMU

Z OKAZJI

70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

SKŁADA

ANTONI TYSZKIEWICZ

Realnościowiec

1650 WEST DIVISION STREET

Telefon BRunswick 8-6160

Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA

życzymy

ZWIĄZKOWI NARODOWEMU

POLSKIEMU

DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU

BUNKER HILL GOLF CLUB

JOSEPH H. JOZWIAK

MANAGER

6635 MILWAUKEE AVENUE

NILES, ILLINOIS

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU N. P.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyła —

WŁAD. CEBULSKI Z ŻONĄ, właśc.

CASEY'S PASTRY SHOP

2501 NO. LOTUS AVE.

Tel. NAational 2-0449

Codziennie świeże smaczne pieczywo. Na wasze rodzinne uroczystości
zamawiajcie wcześniej.

W 70-tą Rocznicę Związku Nar. Polskiego
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

składa

Artur A. Kościński

SĘDZIA FEDERALNY

DETROIT, MICHIGAN

W 70-TĄ ROCZNICĘ

ZWIĄZKU NAR. POL.

Wydajnej Pracy Dla Dobra

Polonii

NAJSERDECZNIEJSZE

ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

C. & J. AUTO PARTS CO.

AUTO ACCESSORIES FOR ANY CARS ANY MAKE

3220-40 ARCHER AVENUE

C. R. FRYE, Właściciel

Telefon LAfayette 3-1090

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU
NARODOWEGO POLSKIEGO
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

— zasyła —
**ATLAS WET WASH
LAUNDRY**

ALL LAUNDRY SERVICE
Odwiozimy Białe, Pachnące i Białe
jak śnieg.
5436 WEST CERMAK ROAD
Tel. TOWNhall 3-5600

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— zasyła —

Storgul Plumbing & Heating

OBLICZENIA NA ŻĄDANIE
SEWERAGE WORK

2218 W. Cermak Road

Virginia 7-6765-66

winter ahead
Order **DEEP FUEL OIL** Now

ROCK

• Gwarantowana Obsługa
• Dostawa Według Metra
• Ekonomiczna Cena
• Wyprowadzanie Gatunek

TELEFON
WABASH 2-3600

CLEAN DEPENDABLE FUEL OIL

ANDERSON & LIND MFG. CO.

3540 MARTENS STREET

FRANKLIN PARK, ILLINOIS

MANUFACTURERS OF MILLWORK

Tel. GLadstone 5-2550

Wspomnienia o Kolegium Związku Narodowego Pol.

O Instytucie Rzemieślniczym w Cambridge Springs, Pa.

Napisał
Inż. V. M. SPUNAR

Gdy w tym tłumie,
Gdzie każdy coś umie...
Ojciec, Matko...
Czym twe dziecko będzie?...
—Syrakomla.

Prawie że na wpół drogi między Chicago a New Yorkiem, przy głównej stacji kolei Erie, wśród niebotycznych gór Allegheny, w zbyt malowniczej okolicy rozłożyła się mała miejscina z nazwą Cambridge Springs, Pa., która się stała niemal przed pół wieku siedzibą czy kolebką Kolegium ZNP.

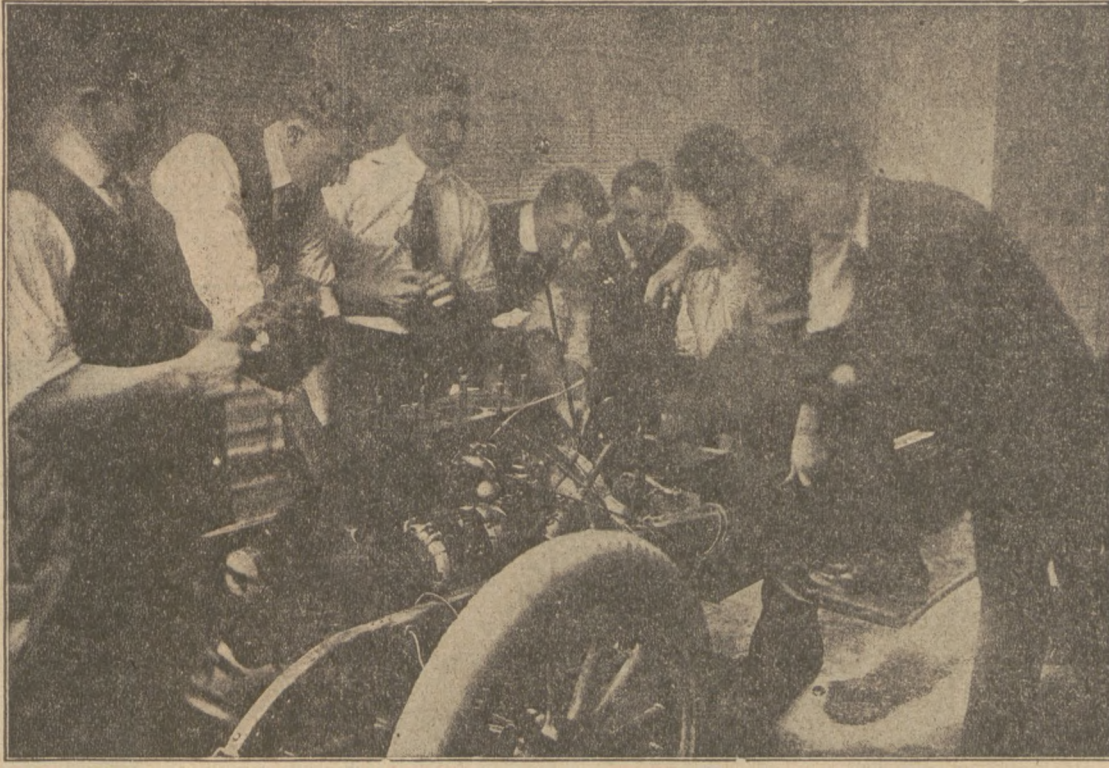
I tu zdała od hałaśliwych zgłębów i złośliwych zgrzytów życia wielkomiejskiego, na wspaniałym płaskowyżu, na południe od miasta, na przestrzeni przeszło 150 aków ziemi rozsiadł się dumnie "campus szkolny" ze wszystkimi zabudowaniami: wszystko to spowite w głęboką, każdą duszę ludzką, kojącą ciszę — miejsce wprost idealne na szkołę i naukę.

Tu nie trzeba być koniecznym aż członkiem ZNP., aby być dumnym z tej placówki naukowo - kulturalnej, z jej uroczego położenia, z jej blasku i pełnego rozkwitu — wystarczy być Polakiem, mieć polską duszę.

W ciągu mego dwu - miesięcznego tam pobytu na waka-

cjach ubiegłego lata, bawiłem oczy swe pięknymi widokami pięknych gór i lasów okolicznych, napawałem się błogim spokojem, o który tak bardzo trudno, zwłaszcza w tym tu tak gorączkowo zapracowanym kraju. Tu zapoznałem się z wielu profesorami, członkami obu fakultetów, których spotykałem przy różnych okazjach i przeważnie we wspaniale i bogato urządzonej bibliotece kolegiatnej. Tu spotkałem wielu studentów również z obu uczelni, od których dowiedziałem się dużo, bardzo dużo o wewnętrznych stosunkach, jakie panują pomiędzy uczniami a profesorami, co się w życiu kolegiatnym zowie "szkolną atmosferą," a co — moim zdaniem — jest jedynym bodźcem do normalnego, zdrowego rozwoju tak szkoły samej, jak i jej uczniów.

Widząc pracę wykonywaną przez studentów, widząc wysiłek profesorów i instruktorów, oraz zadowolenie studentów, przekonuje mnie to wszystko, że Szkoła Związkowa spełnia chlubnie swe zadanie — daje im wiedzę, fach do ręki, a to zabezpiecza im byt i lepsze stanowisko w społeczeństwie, co w obecnych warunkach życia tutejszego znaczy bardzo wiele, jeśli nie wszystko, co się dotyczy ogólnego wychowania i wykształcenia naszej młodzieży.

Instytut Techniczny w Szkole Z. N. P. w Cambridge Springs, Pa.

Z profesorów tej Szkoły Z. N. P. wymienię kilku tylko dla przykładu jakoby, których miałem szczęście osobiście poznać. Są nimi: profesor E. J. Kruska, J. J. Kolasa, L. Roter, Matejczyk, Dr. A. S. Wolanin, itd.

Zaznaczyć mi jeszcze wypada, że wybór na prezesa całej Instytucji prof. dr. Artura L. Colmana, byłego profesora polonistyki przez lat 20 na uniwersytecie Columbia w New Yorku, był jednym z bardzo szczęśliwych i trafnych. Jego bowiem wpływy i szerokie znajomości w świecie naukowym przyczyniły się niezawodnie do wielkiego rozwoju Szkoły Związkowej i przyniosła duże korzyści samej Polonii Amerykańskiej, a Związkowi N. P. w szczególności. Jego pracowitość, charakter, umiowanie i znajomość Polskiej Sprawy, jak również Jego towarzyskie wprost przyjacielskie ustosunkowanie się do członków fakultetu i studentów obiecyują bardzo, a bardzo wiele w przyszłym roku i latach następnych. Jego staranna opieka o wszystkie budynki szkolne, o wygląd samego "campusu szkolnego" i utrzymanie w jak najlepszym porządku całości oznaczają dobrego gospodarza i administratora całej włości Związkowej.

Nie jestem tu powołany na świadka przez nikogo, ale poczuwam się do miłego obowiązku dać publicznie świadectwo prawdzie: "com ja widział, widział dzisiaj i na oczy swoje"...

Byłbym jednak bardzo niesprawiedliwy, gdybym nie wspomniał jeszcze o jednej sprawie tak bardzo ważnej dla ZNP., a mianowicie sprawie przeróżnych wycieczek Związkowych i nie-Związkowych, zbiorowych i pojedynczych, które od 9-ej godziny rano przeciągają się do 10-ej wie-

czór, a które znowu bardzo sumiennie obsługuje ta osoba, "Public Servant," nr. 1 prof. Colman ze swoją nadobną małżonką, panią M. M. Colman, udzielając wszystkim wyczerpującym informacji na pożądaną tematy.

Kolegium Związkowe to istotnie drogocenna perła w

koronie zasług ZNP. wśród Polonii Amerykańskiej i każdego Związkowca i Związkownicy, którzy przyczynili się do kupna i utrzymania tej wyższej Polskiej Uczelni przez pół wieku ku większej chwale i pożytkowi narodu polskiego — powinni być z tego dumni.

Cześć! — Inż. V. M. Spunar.

Jedna z Klas w Kolegium Z. N. P.

Ochotnicy do Armii Hallera przed starym budynkiem Kolegium Związku Nar. Pol.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

JAN ZELAZO

Właściciel Sklepu
Towarów Spożywczych, Mięsa,
Delikatesów, Owoców i Jarzyn
3257 N. RIDGEWAY AVE.
Telefon JUniper 8-7793

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJĄ 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

składa

HARRY ZELZER

Telefon FR 2-0566

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POL. Z OKAZJĄ 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

składa

Marianna Wilczek
1250 WEST FRY STREET
Telefon HAYmarket 1-7225

Polak Amerykanin i Polka Amerykanka Powinni Kupować u Tego Kupca Który Ogłasza Się w Dzienniku Związkowym

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

MALINA

3625 West 26th Street
róg Millard Ave.

Telefon CRawford 7-1727

SKŁAD DAMSKIEJ ODZIEŻY ORAZ FUTRA I SUKNIE ŚLUBNE

Z OKAZJĄ 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO JAKOTEŻ 50-CIO LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEC W TEJŻE ORGANIZACJI NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO POMYŚLNEGO ROZWOJU I NIEPRZERWANEJ PRACY

składa

Cragin Savings & Loan Ass'n

5200 West Fullerton Avenue

Narożnik Laramie Avenue

Telefon BErkshire 7-2626

Wasze oszczędności przyniosą Wam dobry procent, jako dywidendę i są zabezpieczone przez rząd Stanów Zjednoczonych do sumy Pięciu Tysięcy Dolarów

UDZIELAMY POŻYCZEK na Domy, Przy Doskonałej Obsłudze i Dogodnych Warunkach

Najserdeczniejsze Gratulacje oraz Życzenia Dalszego Rozwoju Z. N. P. Największej Polskiej Organizacji w Ameryce — z Okazji 70-cio Lecia

Składa—Charles Bojkowski, Właściciel

ASHLAND BOOK BINDERY

INTROLIGATORNIA

1231 NORTH ASHLAND AVENUE

3-cie Piętro

CHICAGO, ILL.

Tel. ARmitage 6-1498

Związek Narodowy Polski przyczynia się do utrzymania całonocowego Działu Młodzieży Związkowej w Dzienniku Związkowym.

Stanisław Grzegorzczak
Prezes

Bolesław Mianowski
Sekretarz-Skarbnik

ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU

Z OKAZJĄ 70-TEJ ROCZNICY

SKŁADA UZNANIE ZA JEGO WYDAJNĄ DZIAŁALNOŚĆ DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

P. W. BAKING CO.

P. W. Baking Co., jest jedną z najlepiej wyekwipowanych nowoczesnych polskich największych piekarni w Chicago. Dostarczamy pieczywo do hoteli, restauracji, groserni i składów delikatesów. Nasze ciasta i chleby są nieprzeciętniejszej jakości i smaku. Przyjmujemy specjalne zamówienia na zabawy i wesela.

udajcie się do nas

Po Lepsze Pieczywo

2500 W. CHICAGO AVENUE

Telefon: HUmboldt 6-7766

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZW. NAR. POL. WYDAJNEJ

PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA

DALSZEGO ROZWOJU

składa

Peoples Federal Savings AND LOAN ASSOCIATION Of Chicago

1700 WEST 21st STREET

ZARZĄD I DYREKCJA:

STANLEY W. ROPA, President

AL C. ROPA, Executive Vice-President

JOSEPH J. BARC, Vice-President

ALD. JOS. F. ROPA, Vice-President

KASPER ROPA, Secretary-Treasurer

MICHAEL WLEZIEN, Director

HENRY CZEKAJSKI, Director

CHESTER J. DANKOWSKI and WALTER ROJEK, Attorneys

MEMBER — FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION

W 70-tą Rocznicę Związku Nar. Pol.

Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii

Najserdeczniejsze Życzenia

Dalszego Rozwoju

— składają —

P. Kvorka & Sons

INC.

FURNITURE, STOVES, RUGS, TELEVISION

CASH OR EASY TERMS

1209-1211 MILWAUKEE AVE.
CHICAGO

HUmboldt 6-1114

Kupujcie Nowe Bondy Zwycięstwa

Instytut Techniczny Związku Narodowego Polskiego

Napisał

Edward J. Kruska

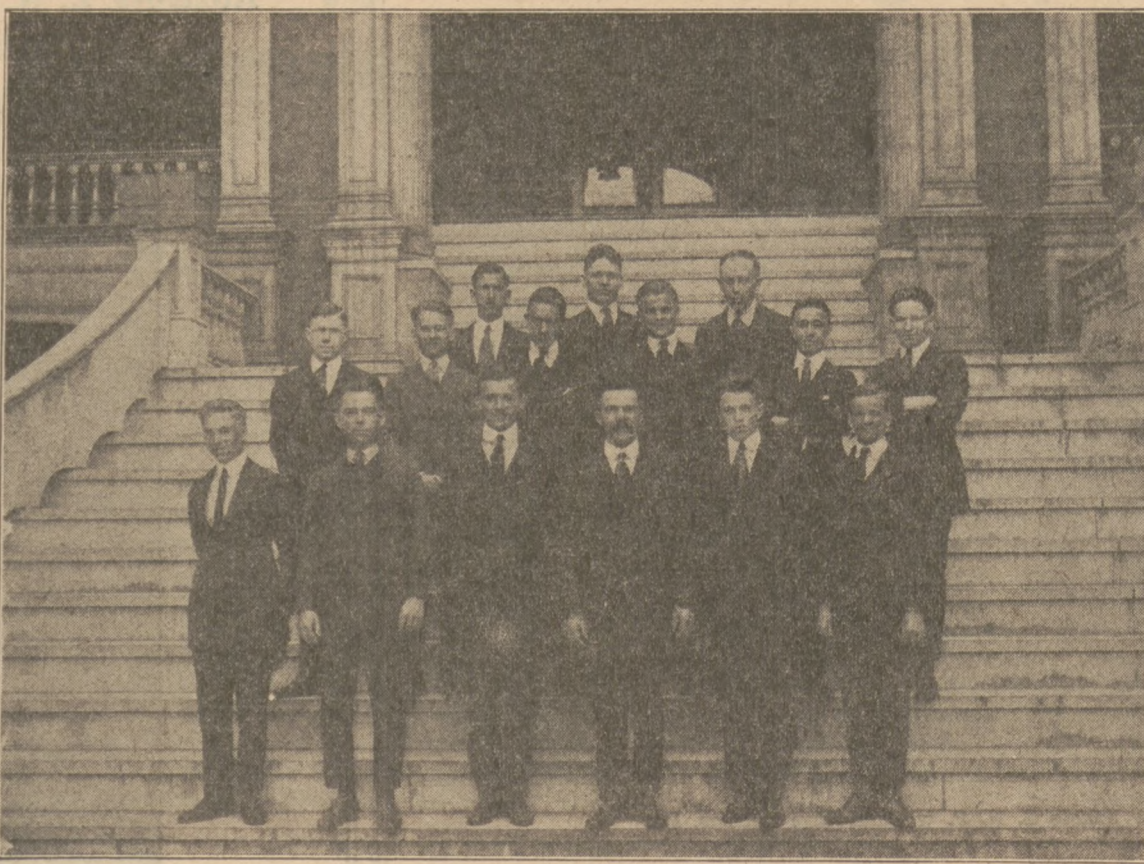
Sejm XXI Związku Narodowego Polskiego, obradujący w Schenectady w roku 1915 upoważnił korporację szkolną do otwarcia Instytutu Rzemieślniczego. Otwierając Instytut Techniczny, Sejm wyszedł z założenia, że celem Szkoły Związkowej winno być nie tylko prowadzenie kursów koleżeńskich, lecz także udostępnienie jak największym masom młodzieży polskiej wykształcenia rzemieślniczego, technicznego i rolniczego.

Mądrze zakreślony program Instytutu wydał obfity plon. Od samego początku wzrost Instytutu był niesłychanie szybki. Dodawano ciągle nowe wydziały, zwiększając zasoby materialne uczelni, podwyższając jednocześnie jej poziom naukowy. Instytut Techniczny w Cambridge Springs, Pa., jest dzisiaj jedyną zawodowo - techniczną szkołą polską w Ameryce, która daje młodzieży gruntowne przygotowanie w wybranym przez nią zawodzie.

Instytut służy w pierwszym rzędzie Związkowcom, a poza tym wogóle Polonii. W okre-

sie obecnej wojny daje się odczuć brak wyszkolonych techników-fachowców i można śmiało powiedzieć, że warunki te nie zmieniają się bynajmniej w przyszłości. Kryzys w polityce zagranicznej i rozwijający się program zbrojeń Ameryki Północnej powiększą jeszcze popyt na dobrych, odpowiednio przygotowanych techników. Wiemy dobrze, że nie każde miasto i nie każda szkoła posiadają zawodowe szkoły techniczne; Instytut Techniczny daje więc wielu chłopcom jedyną możliwość zdobycia wykształcenia zawodowego.

Od początku swego istnienia Instytut wyszkolił setki młodzieży polskiej na zawodowych techników i pracowników, wychowując ich jednocześnie na dobrych obywateli Stanów Zjednoczonych. W czasie pierwszej wojny światowej setki żołnierzy amerykańskiego korpusu saperów szkoliły się w Cambridge Springs. Prace naszych studentów uzyskały pierwszą nagrodę Ministerstwa Przemysłu i Handlu na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w roku 1926. Doskonałe wyniki pracy naszych abitu-

Na stopniach Starej Szkoły Związkowej w Cambridge Springs, Pa., studenci i profesory.

rientów w Ameryce zapewniają Instytutowi i jego programowi nauk poczesne miejsce pośród wielu szkół technicznych. W okresie drugiej wojny światowej Instytut wyszkolił wielu techników w ramach programu stanu Pennsylvania.

Instytut utrzymywany jest przez zbiorową akcję Związkowców. Ciężko pracujący lud polski rozumie doskonale wartość technicznego wykształcenia swojej młodzieży. Posyłając doń swych synów darzy on Instytut swym pełnym zaufaniem, rozumiejąc, że tylko przez podwyższenie poziomu ekonomicznego społeczeństwa nasze może osiągnąć wyższy poziom kulturalny.

Obecnie Instytut prowadzi

SERDECZNE ŻYCZENIA
Związkowi Narodowemu
Polskiemu
z okazji
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
składa
Polska KWIACIARNIA
R. CEDZIDŁO
1355 WEST 51ST ST.
Tel Yards 7-7159
KWIATY NA WSZELKIE OKAZJE

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
zasyla

TADEUSZ BALIŃSKI
KONTRAKTOR
Ciesielsko-Stolarski
Wykonuje Wszelkie Roboty w
Tym Zakresie, Jak Werandy
Podłogi, Brick Siding itp.
843 N. HAMLIN AVENUE
Telefon CApitol 7-6503

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NARODOWEMU
POLSKIEMU Z OKAZJĄ
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
składa

Wicker Park Realty

1108 N. DAMEN AVENUE
Telefon HUmboldt 6-6708
PAN KRZYWDA, Właściciel

Czy Śmiecie — Falszowane?

Krażownik amerykański "Milwaukee" był podczas wojny wypożyczony Sowietom i pełnił służbę pod banderą rosyjską jako "Murmańsk". Obecnie został zwrócony Stanom Zjednoczonym. Okazało się, że Sowiety oddali Amerykanom okręt w stanie wprost niewiarogodnego zabrudzenia. Materace, na których spali marynarze, były pełne wszy, a nawet po pokla-

kursy: Tool and Die Making and Design, Drafting i Applied Electricity. Wszelkie informacje otrzymać można na żądanie od: The Technical Institute, Alliance College, Cambridge Springs, Pa.

dzie biegały szczury. Poza tym, we wszystkich kątach leżały kupy śmieci.

Władze amerykańskie, nie mogąc uwierzyć w niechlujstwo i aż taki brak higieny, powołały specjalną komisję, która miała ustalić, czy nie ma się tu do czynienia z mistyfikacją, mającą zmylić Amerykanów co do wartości wartyarki rosyjskiej. Po zbieraniu maszyn, komisja doszła do przekonania, że obchodzą się z nimi nieumiejętnie i niestaranie przez szereg lat, wobec czego należy wioskować, że brak czystości i niesumienne spełnianie obowiązków stanowiło regułę na okręcie, który nosił nazwę "Murmańsk".

Jedna z Klas Kolegium Z. N. P.

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
zasyla

Randolph Paper & Bag Co.

909 W. RANDOLPH ST.
MOnroe 6-2398
175 SO. WATER MKT.
SEeley 3-5550

SERDECZNE ŻYCZENIA
ZWIĄZKOWI NARODOWEMU
POLSKIEMU Z OKAZJĄ
70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA
składa
CZŁONEK Z. N. P.
ALBERT BURY
Realnościowiec
2944 W. 63-cia UL.
REpublic 7-7520

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZNP
WYDAJNEJ PRACY
DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
składa

MICHAŁ J. RUDNIK

TRUSTEE SANITARY
DISTRICT
OF CHICAGO

CZŁONEK ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
zasyla

NOBLE J. PUFFER

DEMOCRATIC CANDIDATE FOR
SUPERINTENDENT OF COOK COUNTY SCHOOLS

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
składa

JAMES B. BOWLER

ALDERMAN 25-EJ WARDY

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA Z OKAZJI 70-CIO LETNIEJ ROCZNICY ZW. NAR. POL.

ORAZ 50-CIO LETNIEJ ROCZNICY
RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET PRZY Z. N. P.

— składają —

JOHN B. BRENTA

Prezes

METROPOLITAN STATE BANK

2201 W. CERMAK ROAD

Kandydat Na Skarbnika Powiatu Cook

Oraz Urzędnicy

STEVEN S. TYRAKOWSKI
Wiceprezes

ANTON J. VALONIS
Asystent Kasjera

JULIUS C. BRENTA
Wiceprezes i Kasjer

JOSEPH A. WIEWIORA
Asystent Kasjera

CZYŚ ZAPISAŁ
PRZYNAJMNIEJ JEDNEGO
NOWEGO CZŁONKA DO ZNP?

SERDECZNE ŻYCZENIA
Związkowi Narodowemu
Polskiemu
z okazji
70-cio Lecia Założenia
składa

RENA E. PIKIEL

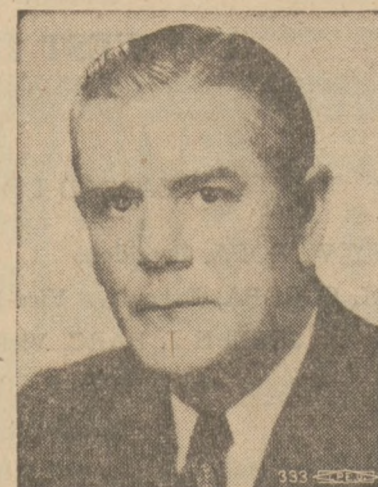
Członkini
Towarzystwa Białego Orła,
Związku Nar. Polskiego
i Tow. Pań Illinois
Związku Polek w Ameryce

REPUBLIKANSKA
KANDYDATKA
NA URZĄD

Członkini Rady
Powiatowej

W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
składa

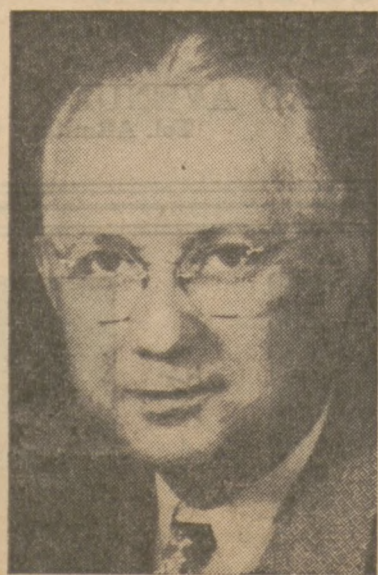

JAMES J. McDERMOTT
SĘDZIA WYŻSZEGO SĄDU

POPIERAJCIE KUPIECTWO
W SWEJ DZIELNICY

W 70-tą Rocznicę Związku Narodowego Polskiego Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju

składa

TOMASZ E. KLUCZYŃSKI

CZŁONEK GRUPY 183 Z. N. P.

CZŁONEK KOMISJI PRZEMYSŁOWEJ
STANU ILLINOIS

W 70-tą Rocznicę

Związku Nar.
Polskiego

Wydajnej Pracy
Dla Dobra Polonii

Najserdeczniejsze
Życzenia
Dalszego Rozwoju

— składa —

CLARENCE P. WAGNER

ALDERMAN 14-EJ WARDY

i DEMOKRATYCZNY
KOMITYMAN

Z Okazji 70-cio Lecia
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
Oraz 50-cio Lecia Równouprawnienia
Kobiet Przy Z. N. P.

Jaknajserdeczniejsze Życzenia Pomyślnego
Sukcesu Dla Dobra Tej Organizacji
Oraz Całej Polonii

— składa —

THADDEUS V. ADESKO

Dem. Kandydat Na Sędziego Sądu Muncypalnego

In Vino Veritas . . .

Płynne Rubiny w Butelce—Burgundzkie Wina

Dzięki kalifornijskim winnicom, dzięki niektórym, doskonałym zresztą gatunkom białego wina ze stanu nowojorskiego, Amerykanie przyzwyczajają się do picia wina. Daleko jednak jeszcze Stanom Zł. do Francji, tej winnej Meksyki tak pod względem kultury winnej, jak i spożycia tego nektaru.

Francuz nie wyobraża sobie posiłku bez wina. Bogaty i biedny. Francja słynie nie dumą ze światowego przodownictwa w dziedzinie produkcji win. Na ten dorobek złożyły się wieki całe.

A coż lepszego do dobrze przyrządzonego kawałka mięsa, jak kieliszek rubinowego burgunda! Niedawno w małym miasteczku Beaune, odbył zjazd francuscy eksporterzy tego szlachetnego trunku. Między innymi ubolewali oni, że Amerykanie konsumują tak mało win słonecznej Burgundii...

Smak, dobroć i cena butelki burgunda zależą od winnicy,

z której dany gatunek pochodzi. Ogromna różnorodność gleb francuskich winnic jest powodem różnorodności i doskonałości win burgundzkie. W niedużym pasie pagórkowatej okolicy na południe od Dijon, rozsiadły się na słonecznych stokach najszlachetniejsze winnice Burgundii. Od nazw poszczególnych winnic i miejscowości biorą swe nazwy słynne na cały świat marki win Burgundii: Pomard, Nuits St. George (Noce św. Jerzego), a nieleżące są noce i wieczory spędzane przy butelce tego wina! Beaune (tam się odbył wspomniany zjazd eksporterów francuskich), Corton, Volnay, Mersault, Gervy-Chambertin i tyle, tyle innych, na których wspomnienie entuzjaci tego szlachetnego likworu lykały słinki.

W Burgundii nie tylko znajdują się na dobrym winie, ale i na dobrej kuchni. Do każdej potrawy przyrządzonej pieczołowicie, dobiera się odpowiedni gatunek wina. I tylko wtedy stwarza się harmonijną symfonię prawdziwego smaku.

Potrzebujący dolarów Francuzi mają nadzieję, że Amerykanie staną się większymi zwolennikami win i to dobrych win francuskich. Powinni jednak wiedzieć o tym, że i amerykańskie wina stają się coraz lepsze a są o wiele tańsze od importowanych...

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU Gminie 87 Związków Nar. Pol. Towarzystwom oraz Ciałom Z.N.P. zasyła

Właściciel
Tawerny i Sali
STAN. WĘGRZYŃ
2059 WEST 19TH ULICA
Telefon CAnal 6-9884

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

WESTERN INN
ZOFIA GEMBICA, Właśc.
2219 N. WESTERN AVE.
Doskonałe Piwa, Wina, Wódki i Likjery
Telefon ARmitage 6-7323

PRZEKĄSKI, STAROPOLSKIE POCCZESTUNKI I WIELE INNYCH ROZMAITOŚCI I NIESPODZIANEK WIĘC KORZYSTAJCIE WSZYSTCY

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z.N.P. I 50-CIO LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

KAROLINA BUDZ
WŁAŚCIELKA
KOŚCIUSZKO
Sali i Tawerny
1758 WEST 48 ULICA
Telefon YArds 7-4412
Piękna Sala na Posiedzenia, Bankiety, Wesela, Zabawy i Inne Rodzinne Uroczystości

Z OKAZJI 70-TEJ ROCZNICY założenia Związku Narodowego Polskiego, jako też 50-cio lecia równouprawnienia kobiet w tej organizacji najserdeczniejsze życzenia dalszego pomyślnego rozwoju oraz kontynuowania tej pięknej i owocnej pracy dla dobra sprawy polskiej we wszelkich kierunkach

LUCKY'S STOP INN

1807 W. Division Ulica

STANISŁAW KOZIENIAK, właściciel

Diugoletni Delegat do Gminy 91 Z. N. P.
Oraz członek Tow. Miłoś. Ojczyzny, Grupa 1792 Z. N. P.
Tel. Humboldt 6-9783

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

JÓZEF KUKIELKA, Właśc.
Obszernej i Pięknej Gospody i Składu Likierów
2724 NORTH CICERO AVENUE
Ma Doskonałe Jakości Wina, Likjery, Piwa, Wszelkiego Rodzaju i Zawsze Gotów do Staropolskiej Ustługi i Gościnności
Tel. Berkshire 7-6372

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

JAN i KATARZYNA UKLEJA z DZIEĆMI, właśc.
PIĘKNEJ TAWERNY I SALI
NA POSIEDZENIA, ZABAWY I INNE OKAZJE
Doskonałe Trunki Wszelkiego Rodzaju
4225 SO. KEDDIE AVE. Tel. Virginia 7-8731

Wyższe Podatki Od Dochodu

ANNUAL INCOME	\$2,000	\$3,000	\$5,000	\$8,000	\$10,000
SINGLE PERSON	\$48	\$79	\$133	\$234	\$312
MARRIED, NO DEPENDENTS	\$27	\$61	\$129	\$210	\$267
MARRIED, TWO DEPENDENTS		\$20	\$88	\$178	\$231

WYŻSZE PODATKI OD DOCHODU.—Kongres uchwalił wyższe podatki od dochodu, który trzeba będzie płacić już od października. Tabela wykazuje, ile więcej trzeba będzie płacić podatku podług nowej ustawy.

Żołnierze Armii Krajowej Uczczą Rocznicę Powstania Warszawskiego

Wśród Żołnierzy Armii Krajowej stało się tradycją akcentowanie rok rocznicę daty zakończenia Powstania Warszawskiego. W roku bieżącym Oddział b. Żołnierzy A.K. w Chicago, celem zapoznania ogółu polskiego w Chicago, urządził w dniu 30-go września Wczor Wznowienie Żołnierskich z walc w Polskiej Armii Podziemnej. Impreza ta odbędzie się w lokalu Macierzy Polskiej (Alma Mater), 1645 Milwaukee ave., o godz. 7:30 wieczorem. Wczor ten rozpocznie się apelem poległych, a następnie kilku członków Oddziału opowie swoje ciekawe wspomnienia z czasów walk w Polsce. Będą tam uwzględnione przeżycia z Oddziałów Leśnych, Powstania i Dywersji. Zebranie zakończy się skromną herbatką koeżeńską.

Sekcja Propagandowa Oddziału prosi wszystkich kolegów o liczny udział w wieczorze, jak również zaprasza serdecznie wszystkich sympatyków i przedstawicieli Organizacji Polonijnych.

Wstęp na Wieczór Wspomnień Żołnierskich jest bezpłatny i w czasie trwania imprezy nie będzie zbierana żadna składka.

NOWY SZTANDAR ODZIAŁU B. ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ W CHICAGO

Dzięki ofiarności Legionu Młodych Polek, Oddział b. Żołnierzy A. K. w Chicago otrzyma sztandar.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

FRANCISZEK PANEK,
1459 WEST 47MA ULICA
Właściciel Pięknej Gospody
Doskonałe Napoje Wszelkiego Rodzaju
Telefon YArds 7-1013

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyłają

FRANCISZEK i FLORENTYNA KRÓL
Właściciele
PIĘKNEJ GOSPODY
1955 S. KEDDIE AVENUE
Doskonałe Trunki Wszelkiego Rodzaju, więc zapraszamy was

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU — zasyła —

HAPPY TAVERN
Właśc.
Jan i Maria Sienkiewicz oraz Stanley i Czesia Walega, dzieci
1206 No. Rockwell Ulica
Doskonałe Napoje Wszelkiego Rodzaju
Tel. Everglade 4-9209

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyłają

The FAMOUS LIQUORS

1572 MILWAUKEE AVENUE
Telefon Humboldt 6-9479

HENRY CIEŚLAK — SAM STOLLER
Właściciele

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZNP WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

CHEVALIER INN

JÓZEF BANEK, Właściciel
1143 WEST CHICAGO AVENUE
DWIE PIĘKNE SALE NA ZABAWY, WESELA, POSIEDZENIA I INNE OKAZJE
Telefon SEeley 3-9764

Serdeczny Nastroj Panował Na Bankiecie Ks. H. P. Jasińskiego

W milej i serdecznej atmosferze towarzyskiej obchodzono ubiegłej niedzieli srebrny jubileusz kapłana-ceniowego powszechnie ks. Henryka P. Jasińskiego, C.R., asystenta Marianowa.

Z tej okazji Sodalicia Panien Najświętszej Marii Panny i miejscowy Chór parafialny urządził bankiet, który przeszedł wszelkie oczekiwania i zgromadził czołowych przedstawicieli naszej Polonii jak sędzię powiatowego Edmunda K. Jareckiego; Franciszka Bobrytzkiego, demokratycznego komisarza powiatowego; sędziego okręgowego Piotra H. Schwabę; ks. Kazimierza Guziela, C.R. Prowin-cjonala OO. Zmartwychwstańców i wielu innych.

Po smacznym kolacji przygotowanej przez p. S. Michalskiego, właściciela Oazy, przemówił ks. Piotr A. Fiolek, C.R., Superior szkoły technicznej zwanej "Weber High", który na mistrza toastów powołał adw. Kazimierza Griglikę, wiceprzewodniczącą Dystryktu Sanitarnego. Program, jako całość, wypadł nadszpedzanie, do czego przyczyniły się wielce sam mistrz toastów.

Prawdziwą ucztą duchową był trzykrotny występ artysty-spiewaka wszechświatowej sławy p. Pawła Prokopienki, który własnym wysiłkiem zdobywał Polskę przyjaciół wśród obcych. Doborowa publiczność występ jego nagrodziła wielką burzą oklasków. Artystę, któremu rokuje wielką przyszłość, akompaniował na fortepianie p. Wojewódka, organista z Trójcowy.

Przemówienie Sędziego Jareckiego Czołowy przedstawiciel Polonii Amerykańskiej, sędzia powiatowy Edmund K. Jarecki, powołał do przemówienia złożył Jubilatowi serdeczne życzenia za jego służbę dla Boga i Ojczyzny oraz podnosząc jego wielkie zalety jako kapłana i obywatela.

Przemówienie sędziego Jareckiego powitano burzą oklasków, co świadczy o jego wielkiej popularności nie tylko wśród Polaków ale i wśród obcych. Jak wiadomo sędzia Jarecki w następnych wyborach ubiegać się będzie o ten sam urząd. Wierzyć należy, że Polonia murem stanie przy nim bez względu na partię i zapatrywania, albowiem przez cały czas swego urzędowania przyniósł on sławę polskiemu nazwisku.

Z kolei Chór parafialny odśpiewał "Gaude Mater Polonia" i "Niech żyje nam." Po występie chóru przemówił sędzia okręgowy Piotr H. Schwaba, który mówił o roli kapłana na wychodźstwie, poczem złożył życzenia Jubilatowi dalszej pracy na niwie kościoła katolickiego.

Bardzo pięknie wypadł następnie popis działu szkolnej ucni i uczenic trzeciej klasy parafialnej, poczem przemówił krótko a serdecznie Prowin-cjonal OO. Zmartwychwstańców ks. Kazimierz Gu-

ziel, który dolozył kilka cenny rad do łańcucha pięknych pereł wyrażonych przez poprzednich mówców.

Dalszy program

Pięknie wypadł następnie taniec solowy panny Aureli Zielińskiej, której akompaniowała na fortepianie panna Elaine Rydelska.

Ostatnim artystycznym numerem na programie była piękna gra na fortepianie panny Emilii Kloc, poczem mistrz toastów p. Griglik przedstawił wybitniejsze osoby zasiadające przy głównym stole jak i na sali. Wśród przedstawionych byli: — demokratyczny komisarz powiatowy Franciszek Bobrytzke, prezes Polskiej Organizacji Demokratycznej powiatu Cook; kongresman Tomasz Gordon, ks. Józef Prusiński, C.R., przełożony Domu na Stanisławowie; ks. Hieronim Klipsper, C.R., proboszcz parafii św. Jadwigi; ks. Teodor Wróblewski, przełożony Domu na Kantowie; ks. Carl Hager, ks. Jan Szczepanik, C.R.; adw. Tomasz S. Gordon Jr. doradca prawny dystryktu sanitarnego; adw. Al. Mazewski, republikański kandydat na urząd rekordera powiatowego; Benjamin Prusiński, demokratyczny kandydat na posła stanowego; Jan Noring, prezes Polskiego Stow. Dobroczynności; Leon T. Walkowicz, prezes Okręgu 20 Rady Polonii Amerykańskiej; ks. Józef Wiśniewski, ks. Józef Bednarek, ks. Hinterberger, ks. Jan Miliszkie-wicz, ks. Henry Panfield, adw. Leon Kupek, Leon Scholl, Jan Kustruba, redaktor Dziennika Chicagońskiego z żoną; Czesław Riebrant, ald. Józef Rostenkowski, Władysław Panka, oraz cały szereg prezesów i prezesek zrzeszeń biograczych udział w tym bankiecie.

Ostatnie przemówienie wygłosił jubilat ks. dr. Henryk P. Jasiński, C.R., który w serdecznych i rozczulonych słowach z głębin swego serca podziękował za słowa uznania skierowane pod jego adres, komitetowi z ks. Piotrem Fiołkiem na czele, oraz wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do sukcesu niedzielnej biesiady.

Pragniemy jeszcze zaznaczyć, że Jubilat otrzymał moc telegramów z życzeniami które nadeszły z różnych stron kraju.

Komitet

Komitet niedzielnej imprezy stanowili: — Ks. Piotr Fiolek, honorowy przewodniczący; ks. Józef Siemaszko, C.R., honorowy wiceprzewodniczący; Edward J. Romanek Jr., prezes Chóru parafialnego; Lottie Obrzut, prezeska Sodalicii; Czesław Nowakowski, Edward Rompala, Vivian Chmielewska, Władysław Sment, Bruno Zachman, Anastazja Boruch Neli-e Wielgos, Adela Czapla, Emilia Kloc, Lillia Misiewicz, Imelda Siers, Maria Sztuczko i Jean Racz-wychwstańców ks. Kazimierz Gu-

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

HELEN'S BAKERY

Każdy Dzień Świeże Smaczne PIECZYWO
Weselniki i Ciasta na Zabawy
Także Polskie Kolacze w Piątek i Sobotę
FRANCISZEK LABNO, Właśc.
1152 NOBLE ULICA
Telefon Everglade 4-2460

BIRTHDAY PARTY AND WEDDING CAKES
MADE TO ORDER
Tel. BRunswick 8-2512
Polska Piekarnia—Rozmówcie się po polsku

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

HUB PASTRY SHOP

1738 W. CHICAGO AVE.
Doskonałe Świeże Pieczywo
Każdego Dnia
Telefon HAYmarket 1-0250

W 70-tą Rocznicę Z. N. P. Wydałej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju zasyła

HOME BAKERY

2158 WEST CHICAGO AVENUE
BIRTHDAY PARTY AND WEDDING CAKES
MADE TO ORDER
Tel. BRunswick 8-2512
Polska Piekarnia—Rozmówcie się po polsku

5155 W. Belmont Avenue
PIERWSZORZEDNA PIEKARNIA
Codziennie Świeże, Smaczne Pieczywo
Na Wasze Rodzinne Uroczystości Telefonujcie
PEnsacola 6-8697

W 70-tą Rocznicę Z. N. P. i 50-ciu Lat Równouprawnienia Kobiety Wdałej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia zasyła

BELMONT PASTRY SHOP

J. SLUPSKI, właśc.
5155 W. Belmont Avenue
PIERWSZORZEDNA PIEKARNIA
Codziennie Świeże, Smaczne Pieczywo
Na Wasze Rodzinne Uroczystości Telefonujcie
PEnsacola 6-8697

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

ATOMIC CLUB LIQUORS

1553 Milwaukee Ave.
WILLIAM JASKULKA, właściciel
Doskonałe Napoje Wszelkiego Rodzaju
Tel. Everglade 4-9591

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

ADAM'S LOUNGE

ADAM WAŁĘGA, właściciel
1902 SO. LEAVITT STREET
Tel. CAnal 6-8936
Wszelkiego rodzaju napoje tak krajowe jako też i importowane
Każdy u nas się rozweseli

Kupujcie w Składach Które Ogłaszają Sie w Dzienniku Związkowym

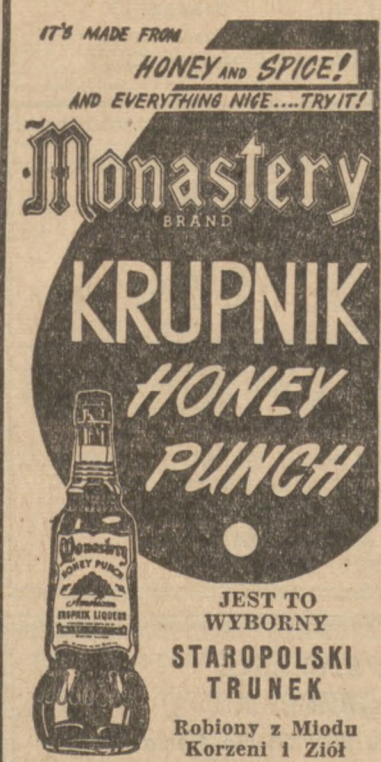
1902-1950 • NATIONAL CORDIAL CO. INC. 1880-1950 • ZWIĄZKOWI NAR. POLSKIEMU

W 70-tą Rocznicę Założenia

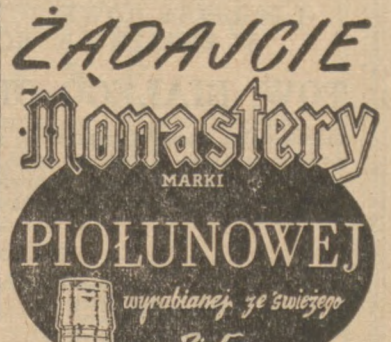
Oraz w 50-tą Rocznicę Równouprawnienia Kobiet w Zw. Nar. Pol.

Składa Życzenia

Dalszej Owocnej Pracy Dla Dobra Polonii

JEST TO WYBORYN STAROPOLSKI TRUNEK
Robiony z Miodu Korzeni i Ziół
70 Proof
Gdy Nie Będziecie Mogli Dostać Piszcie Wprost Do Nas

Doskonały Jest To Trunek Na Apetyt I Frasunek
Gorzka w Smaku Lecz Przyjemna Do Picia.
70 Proof

NIE MOŻE BYĆ LEPSZY! Znakomity Likier o smaku prawdziwych malin. — Spróbujcie i przekonacie się sami.

Oh Boy! Ależ to wspaniały trunk! Tak sam jak nasz dziadek robił w starym kraju.

Wyrobiana z dojrzałych, słodkich malin, zbieranych w Michigan.

ORAZ WIELE INNYCH JAK:

- BLACKBERRY BRANDY
- ROCK AND RYE
- CREME DE COCOA
- CHERRY NALEWKA
- SLOE GIN
- APRICOT
- ALLASH
- BENEDICTIN i t. d.

NATIONAL CORDIAL CO. INC.

CHICAGO, ILL.

Jedyna Polska Fabryka Polskich Likierów w Ameryce

Jak Anglicy Kupili Królestwo Sarawaku i Co z Tego Wynikło?

Zamordowanie gubernatora Sarawaku Stewarta przez młodego malajczyka, o czym depesze krótko donosiły, ma za sobą bardzo ciekawe i mało znane tło. Sarawak leży na północnym brzegu Borneo i stanowił kiedyś część sultanatu Brunei. Nasze opowiadanie cofa się o przeszło sto lat, kiedy do tych egzotycznych wybrzeży dotarł na własnym statku młody Anglik, James Brooke. Brooke należał do galerii wielkich brytyjskich awanturników, którzy zbudowali największe imperium w dziejach świata. Prawie w tym samym czasie inny Brytyjczyk, Raffles, zbudował w dzungli malajskiej Singapore, a w Afryce Brytyjczyk Cecil Rhodes, utworzył Rodezję.

W 1840 r. kiedy Brooke znalazł się w Borneo, w Brunei wybuchła rewolta. Brooke pomógł sultanowi zdławić powstanie i w dowód wdzięczności sultan Muda Hassim ofiarował mu w 1841 r. Sarawak. James Brooke został w ten sposób królem Sarawaku, białym radzą, przyjmując ty-

tul "Radża Brooke of Sarawak".

Sarawak został uznany jako państwo niezależne w 1861 r., a w 1888 r. oddał się pod brytyjski protektorat.

Biała dynastia Brooke okazała się niesłychanie popularna. James Brooke był doskonałym administratorem. Zlikwidował anarchię finansową, wypędził piratów grasujących na wodach Borneo, wprowadził system administracyjny, w którym miejscowa ludność (głównie Malajczycy i Dajakowie) byli reprezentowani przez swoich własnych przedstawicieli. Nie dbał on o oświatę, ale za to ludność pod jego rządami miała stosunkowo dużą swobodę.

W krótkim czasie Brooke powiększył swoje królestwo kosztem Brunei, doprowadzając do tego, że obszar Sarawaku odpowiada mniej więcej wielkości Anglii.

Trzy Pokolenia Dynastii Brooke

W ciągu stu lat trzy pokolenia białych radzów obejmowały kolejno tron Sarawaku, zachowując tę samą wielką popularność wśród ludności. Nawet przejściowa okupacja japońska w ciągu ostatniej wojny nie przyczyniła się do zmniejszenia tej popularności. Kiedy po wojnie, trzeci radża, Sir Vyner Brooke, wrócił do Sarawaku, ludność zgłosiła mu niesłychanie serdeczne przyjęcie.

Vyner Brooke uznał jednak, że tron Sarawaku jest w obecnych trudnych czasach zbyt pewny i odstąpił swoje państwo Koronie Brytyjskiej (podobno za 2 miliony fun-

TU OTWARTO DRUGI FRONT W KOREI.—Wyspa Wolmi, złączona mostem z portem Inchon Korei, gdzie Amerykanie wyładowali swe wojska, otwierając drugi front.

tów). Oficjalna cesja nastąpiła 1.7.1946 r. Od tego czasu Sarawak z niezależnego państwa pod brytyjskim protektoratem, stał się kolonią brytyjską, administrowaną przez gubernatora.

Nowy Pretendent Do Tronu Radzów

Ta niezwykła w XX wieku transakcja, spotkała się z ostrym sprzeciwem ludności, oraz obecnego pretendenta do tronu radzów, Antoniego Brooke (jak go nazywają w Sarawaku Radża Muda). Ostry protest zgłosił Krajowa Unia Malajska, Partia Narodowa Sarawaku, Stowarzyszenie Dajaków, ruchy młodzieży i wiele innych grup. Protest stwierdza, że nastąpiła bezprawna aneksja Sarawaku przez W. Brytanię i że niezależne terytorium zamieniono w kolonię z pogwałceniem praw ludności i wbrew jej woli.

Nowa administracja brytyjska robiła w ciągu tych trzech lat bardzo dużo dla ludności. Zorganizowała szkolnictwo i oświatę, które były przedtem zaniedbane, rozwinęła przemysł i handel, pozyskała nawet niektóre grupy ludności, zwłaszcza Chińczyków i część Dajaków. Malajczycy zajmują jednak nadal nieprzejednane stanowisko wobec W. Brytanii, a także dużą część Dajaków, stanowiących 34 procent ludności, oraz liczne grupy młodzieży ustosunkowały się wrogo do brytyjskiej administracji.

ŻYCZENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIECI W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 1962 Z. N. P.

ZARZĄD:
S. Rojkowski, prezes
W. Rojkowska, sekr. protokółowa
C. Cielicki, sekretarz finansowy
W. Marcewicz, kasjer
J. Dudowski, marszałek

ŻYCZENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIECI W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

Tow. Białego Orła, Gr. 2727 ZNP

ZARZĄD:
Franciszek Pasieka, prezes
Karolina Budz, kasjerka
Andrzej Kozieł, trusty
Anna Lawrence, trusty
Julian Janota, trusty

SERDECZNE ŻYCZENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-cio Lecia Założenia Z. N. P. i 50-cio Lecia Równouprawnienia Kobiet w Z. N. P. — z a s y ł a

TOW. AND. KMICICA
GRUPA 1340 Z. N. P.

ZARZĄD: A. SABACINSKI, Prezes
J. LABUDA, Wiceprezes
J. POZNANSKI, Sekr. Fin.
J. JECZMIONKA, Jr. Sekr. Prot.
J. PIEKARCZYK, Kasjer.

TOW. RATUNKOWE SZCZUROWA W CHICAGO, ILLINOIS

ŻYCZY ROZWOJU ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-CIO LECIA
ZARZĄD TOWARZYSTWA:
JÓZEF DZIEN, Prezes
STANISŁAW MAŁEK, Wiceprezes
ANNA DZIEN, Wiceprezeska
ANNA JUSZCZYK, Sekretarka Protokółowa
FRANCISZEK KIJAK, Sekretarz Finansowy
STANISŁAW STOJAK, Kasjer
APOLONIA KUSKA, Rada Gosp.
FRANCISZEK DZIEN, Marszałek
WOJCIECH WYPYSZEK, Choraży
STEFANIA URBAN, Opiekun Banku

Miasta są wciąż pełne afiszów wielkie tłumy, ale również i przeciw cesji. Niedawno podobno zwolano nawet tajne zgromadzenie narodowe, które wypowiedziało się przeciw W. Brytanii.

W tych warunkach władze brytyjskie nie zgodziły się na powrót Antoniego Brooke do Sarawaku, bojąc się, że jego powrót wywołałby duże komplikacje. Antoni Brooke z wygnania wezwał swoich zwolenników, aby prowadzili walkę jedynie środkami konstytucyjnymi i do tego wezwania przez trzy lata ludność się zastosowała.

Zamordowanie Gubernatora Sarawaku

W połowie listopada ub. r. do Sarawaku przybył nowy gubernator brytyjski Duncan Stewart. Po 19 dniach pobytu w kolonii, postanowił on odwiedzić Sibiu, który jest głównym ośrodkiem anty-cesjonistów. Był on powitany przez

ŻYCZENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIECI W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 1962 Z. N. P.

ZARZĄD:
S. Rojkowski, prezes
W. Rojkowska, sekr. protokółowa
C. Cielicki, sekretarz finansowy
W. Marcewicz, kasjer
J. Dudowski, marszałek

ŻYCZENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Rycerze Polski
Gr. 229 ZNP w Cleveland, Ohio

Towarzystwo Wisła
Grupa 1919 Z. N. P.

ZARZĄD:
Michał Woiński, prezes
Jan Łodniak, wiceprezes
Regina Węglarz, wiceprezeska
Jan Stotek, sekretarz finansowy
J. Kosieliński, sekretarz protokółowy
Jan Swidergal, kasjer
Konstanty Sokołski, marszałek

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIECI W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

TOW. BIAŁEGO ORŁA, GR. 2727 ZNP

ZARZĄD:
Franciszek Pasieka, prezes
Karolina Budz, kasjerka
Andrzej Kozieł, trusty
Anna Lawrence, trusty
Julian Janota, trusty

SERDECZNE ŻYCZENIA Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-cio Lecia Założenia Z. N. P. i 50-cio Lecia Równouprawnienia Kobiet w Z. N. P. — z a s y ł a

TOW. AND. KMICICA
GRUPA 1340 Z. N. P.

ZARZĄD: A. SABACINSKI, Prezes
J. LABUDA, Wiceprezes
J. POZNANSKI, Sekr. Fin.
J. JECZMIONKA, Jr. Sekr. Prot.
J. PIEKARCZYK, Kasjer.

TOW. RATUNKOWE SZCZUROWA W CHICAGO, ILLINOIS

ŻYCZY ROZWOJU ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-CIO LECIA
ZARZĄD TOWARZYSTWA:
JÓZEF DZIEN, Prezes
STANISŁAW MAŁEK, Wiceprezes
ANNA DZIEN, Wiceprezeska
ANNA JUSZCZYK, Sekretarka Protokółowa
FRANCISZEK KIJAK, Sekretarz Finansowy
STANISŁAW STOJAK, Kasjer
APOLONIA KUSKA, Rada Gosp.
FRANCISZEK DZIEN, Marszałek
WOJCIECH WYPYSZEK, Choraży
STEFANIA URBAN, Opiekun Banku

Dobre Lody Przy Upale Dla Ochłody

Już Neron Objadał Się Alpejskim Śniegiem

Cesarz Nero w starożytnym Rzymie podobno zjadł z apetytem lody przyrządzone ze śniegu z Alp z dodatkiem miodu i soków owocowych.

W każdej porcji lodów znajduje się tylko 35 kalorii więcej aniżeli w szklance mleka. Dlatego włącza się nieraz lody do diety odchudzającej.

Amerykańska gospodyni p. Nancy Johnson wynalazła w r. 1846 pierwszą ręczną maszynkę do robienia lodów.

Zapewne George Washington spędzał niejedno popołudnie w Mount Vernon, zającąc lody. W zapiskach rodzinnych są takie pozycje jak:

naczynie do lodów, maszynka do robienia lodów, itp.

Amerykanie zjadają przeszło dwa i pół biliona porcji lodów na rok. Tak zwany "cone" został wprowadzony w użycie na Wystawie Światowej w St. Louis w roku 1904.

Jeden z przepisów kulinarnych, jakie Marco Polo przyniósł ze Wschodu — był przepis na robienie lodów.

Karol I król angielski tak się delectował lodami, że głównemu kucharzowi, Francuzowi, wyznaczył specjalną pensję, by ten sekret przyrządzania lodów zachował w tajemnicy.

Psychiatrzy podczas drugiej wojny światowej zauważyli, że żołnierze przychodzili przed siebie do trudnych wojennych, gdy im codziennie dawano porcję lodów.

Lody doskonale utrzymują sprawność ciała podczas zimowych miesięcy.

Lody uważane są za pokarm ekonomiczny, jeśli się weźmie pod uwagę koszt i wartość odżywcza.

SERDECZNE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU Z OKAZJI ZŁOTYCH GODÓW WYDZIAŁU KOBIEC ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO, zasyła

Józefa Niewodowska
HONOROWA PREZESKA WYDZIAŁU KOBIEC OKRĘGU 6-go Z. N. P.

Werbujemy Młodzież Do Z.N.P.

Tow. Zwycięstwo Polek

Grupa 1178 Z. N. P.

ZARZĄD:
Wład. Amborska, prezeska
Kat. Wojtanowicz, wiceprezeska
Alfreda Wolka, sekr. protokółowa
Maria Lisowska, sekr. finansowa
Zofia Jalczyńska, kasjerka

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

ZARZĄD:
Jan Cioński, prezes
Jan Czerny, wiceprezes
Mary Poczatek, wiceprezeska
Wincenty Kowalczyk, sekr. prot.
Antoni Małanek, sekr. finansowy
Antoni Jedowski, skarbnik

Tow. K. Pułaskiego
Grupa 2861 Z. N. P. we Flint, Michigan

Dyktatura Siły Prowadzi Do Upadku

Refleksje z Napoleońskiej Wystawy w Paryżu

Wchodząc w Paryżu w do-
stojne mury pałacu Inwalidów
zbudowanego przez Ludwika
XIV, którego symbol — słoń-
ce — spotyka się w wielu
miejscach — trudno się obro-
nić przed różnymi historycz-
nymi refleksjami. Nie można
osądzać dnia dzisiejszego —
nie sięgnąwszy wstecz. Le-
dwo weszliśmy do sali pełnej
pamiątek po wielkim cesarzu
i największym wodzu czasów
nowożytnych, a już nagabują
nas wspomnienia związane z
Paryżem, już zastanawiamy się
nad kruchością rządów zbu-
dowanych na przemocy i na
zwycięstwach na polach bit-
ew, i wkraczamy w chwilę o-
becną.

Najprzód liczne pamiątki
młodości: tapety z pokoju, w
którym się urodził w Ajaccio,
karykatura jego z czasów
szkolnych, pierwsze zwycięst-
wa we Włoszech. Przypomi-
niają się Legiony Henryka Da-
browskiego, Józef Sułkowski,

znacznie wyższe, jak św. Ale-
ksandra Newskiego, rosyjski
'Ordre de la Reunion', z wstę-
gą zielono-żółtą, ustanowiony
na pamiątkę 'połączenia' Ho-
landii z Francją, która wcale
sobie tej unii nie życzyła...
Przypomina się Czechosłowa-
cja 'połączona' z Rzeszą i inne
kraje również zaanektowane
bez pytania...

Pantofle cesarskie, które
służyły przy koronacji spo-
rządzonej pracownią szewska
pod nazwą Le Grand Mogol
na rue St. Honore 104. W ga-
biolce widzimy rachunek ory-
ginalny: pantofle z białego at-
lasu z haftem kosztowały 600
franków! Wcale nie drogo!
Dziś zwykła para butów kos-
tuje 3 do 4 tysiące franków!

Zbliżamy się do szczytu je-
go sławy — do roku 1810,
kiedy ożenił się z cesarską
córką Marią Ludwiką. Ołbrzy-
mia mapa krajów polskich i
rzucony na nią kapelus — ów
słynny kapelus śpiący kora-
dą — przypominają kampanię
1812 roku, z której wrócił po-
bity, bo nie chciał słuchać
rad księcia Józefa Poniatow-
skiego i polskich oficerów,
którzy radzili mu rozłożyć tę
kampanię na dwa, trzy lata.

Poniósł go temperament, pe-
wność siebie, pycha — wszyst-
kie cechy, które towarzyszą
dyktatorom i zdobywcą, aż
wpędzają ich w katastrofę.

Jeszcze kilka kroków dalej,
a jesteśmy już w ostatnim o-

"O'ER THE ROCKETS RED
GLARE." — W myśli słów hymnu
amerykańskiego, szlendar amery-
kański powiada dumnie podczas
uroczystości w Baltimore, Md.

kresie jego rządów: abdyka-
cja w r. 1813, wygnanie na
wyspie Elbie, a w końcu wy-
gnanie na wyspę św. Heleny.
Zwykłe łóżko polowe żelazne,
nakryte jakąś białą materią i
wierzchnią zieloną — oto
miejscę jego nocnego spo-
czynku. Pantofle, rodzaj jakie-
goś szlafroka, jakieś drobniaki
toaletowe, brzytwy, zegarek i
t. d. przypominają ten okres.
W przeciągu godziny czy
dwóch — ścisł jest niezwykły
— przebiegliwość kariery czo-
wieka, która zadziwiała ca-
ły świat przez lat 20 od r. 1796
do 1814. — Świadkami jego
chwały są stare sztandary au-
striackie, pruskie, rosyjskie,
wizzące u stropu sali, szpada

Fryderyka Wielkiego, którą
zabrał z Berlina po pobiciu
wojsk pruskich, i wiele innych
rzeczy.

Dziwne uczucie ogarnia wi-
dza, nawet nie historyka, gdy
dobiega kresu zwiędzania...
Człowiek, który wstrząsnął
światem; który marzył, jak
ongis Aleksander Wielki, o
zdobywaniu Indji i w tym celu
wyprawił się w roku 1797 do
Egiptu, aby stamtąd przejść
przez Azję Mniejszą i dotrzeć
do Indji, tak zwanej "pięty
Achillesowej" Wielkiej Bryta-
nii, kończy swój żywot na da-
lekim wyspie, strzeżony przez
tychże Anglików, których usi-
łował zniszczyć!

I zaraz zaczynamy — mimo-
woli nieraz — snuć porówna-
nia: Aleksander Wielki, Lud-
wik XIV, Hitler, Mussolini,
Stalin, Franco, Kemal Mustaf-
a... Większość ich skończyła
jak Napoleon... Ich istic "ato-
miczna" energia zdolna była
przewrócić porządek świata,
ale nie potrafiła stworzyć czeg-
oś trwałego!

Ci, którzy się ograniczali do
reform wewnętrznych, którzy
nie sięgali po zdobycze poza
swoją kraj — utrzymali się, jak
Kemal Mustafa... Inni, mają-
cy więcej wygórowane ambi-
cje, upadli... I ciekawe, że mi-
mo całego postępu, mimo do-
kładnego zbadania przyczyn
upadku, jeden po drugim z o-
wych dyktatorów popadają te
same błędy, wierząc, że tym
razem lepiej mu się poszczę-
ści, jak jego poprzedników.

Gdy Hitler uderzył na Rosję
w czerwcu 1941 roku, uczynił
to jedynie na dwa dni wcześ-
niej jak Napoleon. Mimo to —
wynik jest znany. Myślał on,
że ten olbrzymi kraj można
zdobyć w przeciągu kilku ty-
godni — nie liczył się z zimą
i przestrzenią... I znów przy-
pomina się to, co mówiono w
czasie ostatniej wojny, gdy
Niemcy opowowywali coraz
większe połacie Europy: im
bardziej się rozprzestrzeniają,
im więcej zajmują krajów —
tym są słabsi... gdyż tym cień-
sza warstwa sił niemieckich
pokrywa te ziemie. Nabytki
na tak wielką skalę są niebez-
pieczne — trudno jest nie do-
stać zaburzeń żołądka, po je-
dzeniu kilku obiadów naraz...

Przyszuła się najlepiej sprawie
polskiej, kto nowego członka do
Związku Narodowego Polskiego
zwerbuj.

Z OKAZJI JUBILEUSZU
70-LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
I 50-LECIA
RÓWNOUPRAWNIENIA
Kobiet w ZW. NAR. POL.

**Tow. Michała
Wołodjowskiego**
składa

SERDECZNE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

ZARZĄD:
J. Pachnik, prezes
L. Gravelin, wiceprezes
Helena Twirago, wiceprezesa
Władysław Kukulski, sekr. prot.
St. Basak, kasjer
Wł. Kolc, sekretarz finansowy

Z OKAZJI 70-LECIA Z. N. P.
JAK NAJWIĘKSZEGO

ROZWOJU ŻYCZY

Administracja

Grupy 669 Z. N. P.

Tow. Ojczyzna

Józef Stachnik, prezes
Bronisława Ostrowska, wiceprezesa
Kazimierz Wand, sekr. fin.
Czesław Rybicki, sekr. prot.
Ludwik Karłowicki, kasjer
Julian Ptaszki, marszałek
Franciszek Sikorski, sędziwiny

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA
RÓWNOUPRAWNIENIA
Kobiet w ZW. NAR. POL.

**Towarzystwo
Victory Society**

Grupa 2987 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a na-
szym Kobiętom w Z.N.P. zapewnienia
współpracy dla osiągnięcia celów, za-
kreślonych nam przez Założycieli ZNP
i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:

Józef Ciba, prezes
Maria Miller, wiceprezesa
Waldemar Marcinik, sekr. fin.
Stanisław Smoleński, sekr. prot.
Frank Barnes, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA
RÓWNOUPRAWNIENIA
Kobiet w ZW. NAR. POL.

Tow. Wolna Myśl

Grupa 2660 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a na-
szym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia
współpracy dla osiągnięcia celów, za-
kreślonych nam przez Założycieli ZNP
i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:

Wojciech Pleur, prezes
Józefa Golec, wiceprezesa
John Zielinski, sekretarz finansowy
Helena Nasiatka, sekr. protokółowa
Bruno Zachman, skarbnik

**Serdeczne
Życzenia**

ZWIĄZKOWI
NARODOWEMU
POLSKIEMU

Z OKAZJI

70-CIO LECIA
ZAŁOŻENIA

SKŁADA

Dyrektor

JAN

ULATOWSKI

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ
W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

GMINA 120 ZWIĄZKU NAR. POL.

W CHICAGO, ILLINOIS

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego roz-
woju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy
dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli
Związku Nar. Polskiego i nakazanych nam przez Konstytucję

ZARZĄD:

Mac. Ed. E. Pludrak, prezes
Mac. Józef Trzaski, wiceprezes
Maria Galińska, wiceprezesa
Maria Górska, Anna Chojnacka, Anna Schweda, marszałkowie

St. Hubrich, sekretarz Gminy
W. Marcinik, sekretarz finansowy
J. Machowski, kasjer
Marian Górski, Anna Chojnacka, Anna Schweda, marszałkowie

Z głębi serc naszych pragniemy przesłać NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA z okazji 70cio Letniej Rocznic Założenia Związku
Narodowego Polskiego i 50cio Letniej Rocznic Równou-
prawienia Kobię w tejże organizacji, aby wasze wysiłki i
starania wydały najlepszy plon we wszelkich poczynaniach dla
dobra sprawy polskiej i rozwoju organizacji

zasyła

TOW. PAŃ CHICAGO, GR. 2191 Z.N.P.

ZARZĄD GRUPY: — Joanna Ziłkowska, prezeska; Antonina
Walkowicz, wiceprezesa; Anna Niklewicz, sekr. prot.;
Anna Błaszczńska, sekr. fin.; Władysława Imborska,
kasjerka; Lucja Woźniak, marszałkini.

RADA GOSPODARCZA: — Aleksandra Laszkiewicz i Eugenia
Kaznecka.

Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z.N.P. I 50-LECIA
RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ W ZW. NAR. POL.
SERDECZNE ŻYCZENIA WSPÓŁPRACY I ROZWOJU

zasyłają

GMINA 140-TA ZNP W CHESTER, PA.

WRAZ Z GRUPAMI 650, 2182, 2195 I 2369

ZARZĄD GMINY 140:

WIKTOR ROGALA, Prezes
J. LYSZCZEK, Wiceprezes
ANNA LITWA, Wiceprezesa
M. PODGAJNY, Sekretarka
M. ZIELINSKA, Kasjerka

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP
I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ W ZNP

GMINA 63 Z. N. P.

Z GRUPAMI 1115, 1367, 1498, 1817, 2162

zasyła całej naszej organizacji

SERDECZNE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla
osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli Z. N. P.,
i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:

Józef Książek, prezes
Stanisław Lezanski, wiceprez.
Anna Fornal, wiceprezesa
Franciszek Kustra, sekretarz
Bronisława Lulek, skarbniczka
Agnieszka Kościelna, pododzw.

Franciszek Frejnik, marszałek
Józef Sitek, Iszy podmarszałek
Wojciech Fornal, 2gi podmarsz.
Walenty Lagowski, odźwierny
Agnieszka Kościelna, pododzw.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ
W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

Życzmy Najlepszego Rozwoju

GMINA 135 ZWIĄZKU NAR. POL.

W KENOSHA, WISCONSIN

Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP I 50-LECIA
RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ W ZW. NAR. POL.

GMINA 13 Z. N. P.

zasyła całej naszej organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju
a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewniamy współpracę dla
osiągnięcia celów zakreślonych nam przez założycieli Z. N. P.
i nakazanych nam przez Konstytucję

ZARZĄD:

Jan Polak, prezes
Alex Lafaj, wiceprezes
Zofia Wójcik, wiceprezesa
Piotr Sielicki, sekr. fin.

Jan Chmiola, sekr. prot.
Antoni Czarnecki, kasjer
Jan Zaklikiewicz, marszałek
Błażej Kopec, odźwierny

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO
I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ
W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

GMINA 30 Z. N. P.

— I —

I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ
W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

SERDECZNE ŻYCZENIA

zasyła

GRUPA 76
GRUPA 137
GRUPA 239
GRUPA 309

GRUPA 529
GRUPA 765
GRUPA 777
GRUPA 837
GRUPA 1134

GRUPA 1280
GRUPA 1357
GRUPA 1710
GRUPA 2264

Okr. 12 ZNP. i Wydział Kobiet Okr. 12 ZNP.

Józef Wójcik, Prezes
Maria L. Gierut, Sekretarka
Józef Gembara, Skarbnik
Franciszek M. Prochot
Józef Brainer, Jan Gas, Marsz.
Maria Jabłońska, Prezeska
Pelagia Strane, Wiceprezesa

Maria L. Gierut, Sekretarka
Franciszka Wróblewska, Skarb.
B. W. Leśniak, M. Lisowska,
K. Budz, Z. Jada, Z. Storgul,
Z. Witkowska, K. Buczek,
F. Pala, Z. Chmiel, Dyrektorki.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

składa

GMINA 39-TA ZWIĄZKU NAR. POL.

JÓZEF PIENCZAK, Prezes
KAROLINA BUDZ, Wiceprezesa
WŁAD. PASCIAK, Wiceprezes
WŁAD. PASZYŃA, Kasjer
ANTONI KUZIŃAR, Sekretarz

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.
Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

składa

GMINA 139 ZWIĄZKU NAR. POL.

HENRYK SPINDOR, Prezes
JÓZEF NOGA, Wiceprezes
ZOFIA CHMIEL, Wiceprezesa
STANISŁAW CZOCHEA, Sekr. Prot.
GENOWEFA WESOŁOWSKA, Sekr. Fin.
MIECZYSLAW DYGDON, Kasjer
STEFAN WEINART, Marszałek
JÓZEF TWOROK, Podmarszałek
BARBARA OLEJASZ, Delegatka do Stow. Dobroczynności ZNP

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP
I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ W ZNP

GMINA 81 Z. N. P.

zasyła

NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
I WIĘKSZEGO ROZWOJU

aby liczba członków się podwoiła, życzą urzędnicy i delegaci
Gminy No. 81ej Związku Narodowego Polskiego

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP
I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ W ZNP

GMINA 16 ZWIĄZKU NAR. POL.

wraz z przynależnymi do niej Grupami
w 70-tym Roku Jubileuszowym Z. N. P.
i 50-tym Roku Równouprawienia Kobię

Gratuluje Naszej Organizacji z Zarządem Centralnym
na Czele tak Doskonałego Wyniku Pracy.

Daj Boże w Przyszłości Wyników Jeszcze Lepszych.

Zarząd Gminy 16ej

Ludwik Surman, prezes
Leontyna Vaillancourt, sekr. prot. i fin.

Zarząd Grupy 27ej

Alexander Seczko, prezes
Marcin Czapiński, sekretarz finansowy

Zarząd Grupy 81ej

Ludwik Kusnierek, prezes
Franciszek Gaida, sekretarz finansowy

Zarząd Grupy 880ej

Leontyna Vaillancourt, prezeska
Rozalia Kuczyńska, sekretarka finansowa

Zyczenia w 70-cio Letni Jubileusz Z. N. P. składa

GMINA 54-TA ZWIĄZKU NAR. POL.

z siedzibą na zachodniej stronie miasta Detroit,
w Stanie Michigan, posiada w swym
łonie lojalne 20 grup.

Ilość członków przekracza pięć tysięcy. Jeśli do Związku
Narodowego Polskiego bracie-Polaku jeszcze nie
należysz, to wstąp przy najbliższej sposobności.

ZARZĄD:

Józef C. Ryhlicki, prezes
Władysław Kozłowski, sekr. pr.
Stanisław Tyra, sekr. fin.
Maria Cuchowicz, wiceprez.
Jean M. Gursky, kasjerka

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO
POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA
POLONII, NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

GMINA 15-TA ZWIĄZKU NAR. POL.

JAKOB LEWANDOWSKI, Prezes
JÓZEF PATRYJAK, Wiceprezes
FELIKSA PARADOWICZ, Wiceprezesa
PIOTR PORTALSKI, Sekretarz Protokółowy
A. W. LANIEWSKI, Sekretarz Finansowy
MICHAŁ KRUPA, Skarbnik
FRANCISZEK WRZOS, Marszałek

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZW. NAR. POL.
WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII
NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

GMINA 60-TA ZWIĄZKU NAR. POL.

CHARLEROI, PENNSYLVANIA

JÓZEF F. WATRAS, Prezes
STANISŁAW KORCZ, Wiceprezes
WŁADYSŁAW OPATKIEWICZ, Wiceprezesa
STANISŁAW SPYTEK, Sekretarz
WŁADYSŁAW KOWALCZYK, Skarbnik

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA
ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO

— I —

I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ
W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

SERDECZNE ŻYCZENIA

zasyła

Przez Okno Kalifornijskie —

Pamiętniki, Wspomnienia, Notatki i Uwagi

Żle jest z Polską! Bardzo źle — chciałoby się wołać i krzy-
czeć. Lecz po co wołać i napróż-
no krzyżeć, kiedy w obec-
nych czasach materialistycz-
nych nikt dziś nie słyszy i nie
słucha!... Przypieły się zupeł-
nie nie tylko zmysły, ale i dus-
ze ludzkie się spodily!... Do-
pięro gdy stanie się nieszcześ-
cie, płakać będą i zawodzić,
wyrzekać jak biblijny Jere-
miasz, szaty z rozpacz drzeć
na sobie... Ale żeby nie było
za późno! Czas się Stanom o-
pamiętać!

Komunizm Robi Swoje

Albo wóz, albo przewóz! Al-

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Związek Narodowy Polski
GRUPA 1-sza ZNP

staje w pierwszym rzędzie
składając
Jakkajserdeczniejsze Życzenia

ZARZĄD:
N. F. Plasciek, Prezes
F. Malachowski, wiceprezes
M. Wojtowicz, sekretarz protokółowy
I. Kolodziejczak, sekretarz finansowy
J. Strawiński, skarbnik
B. Lipiński, A. Frydrych,
opiekunowie kasy

SERDECZNE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
w 70-tych Roku Jubileuszowym
Związku Nar. Polskiego
i 50-lecie Równouprawnienia
Kobiet przy Z. N. P.

Towarzystwo
Listopadowe
Gr. 127 Z. N. P.

ZARZĄD:
EDWARD W. RUPINSKI, Prezes
WACŁAW OLENCI, Wiceprezes
KAROL WOJCIWICZ, Sekretarz
EDW. STARNOWSKI, Sekr. Fin.
STANISŁAW KOKOT, Kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. T. Kościuszki
Grupa 308 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Jan Jakubowski, Prezes
Józef Białkowski, wiceprezes
Wojciech Białkowski, sekret. fin.
Aniela Dziwura, kasjerka
J. Sitas, sekretarz protokółowy

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

GRUPA 736 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Jan Kiełbasa, honorowy prezes
Józef H. Gajda, Prezes
Karlina Lewandowska, wiceprezeska
Walter Golaszewski, wiceprezes
Mieczysław Rybicki, sekret. prot.
Ed. Lewandowski, sekret. fin.
John Golaszewski, kasjer
Benedykt Serwach, asystent

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Dom Polski
Grupa 650 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
John Rogal, Prezes
Edward Jurkowski, wiceprezes
Stanley E. Litwin, wiceprezes
Wojciech Sarnicki, sekret. prot.
Gene Sarnicki, sekret. fin.
Władysław Podhara, skarbnik
Władysław Matelaszczak, asystent

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Tadeusza
Kościuszki
Grupa 3001 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Maria Juszczak, Prezeska
Piotr Biał, wiceprezes
Helena Salomon, wiceprezeska
Józef Filak, sekret. fin.
Józef Gurell, kasjer
Bernice Zapotoczna, sekret. prot.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Tadeusza
Kościuszki
Grupa 2749 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Wincenty Bortolowski, Prezes
Tadeusz Maniak, wiceprezes
Katarzyna Turkowska, wiceprezeska
Tadeusz Z. Zien, sekret. fin.
Tadeusz Turkowski, sekret. prot.
Józef Andrzejewski, kasjer

GMINA 12-ta Z.N.P.
Minneapolis, Minn.

składa
SERDECZNE ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P.
I 50-LECIE RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

ZARZĄD:
Maria Sokolowska, Prezeska
Franciszek Stopera, wiceprezes
Maria Belska, sekretarz finansowy
Aniela (Dot) Muenzhaber, sekret. prot.
Fryderyk Janda, kasjer

Tow. Córy Wolności
Grupa 2448 Z. N. P.

składa
ŻYCZENIA JUBILEUSZOWE
TAK I N. P. JAK I
WYDZIAŁOWI Kobiety Z.N.P.

ZARZĄD:
Katarzyna Modelowska, Prezeska
Maria Błaszyk, wiceprezeska
Irena Jaworska, sekret. protokółowa
Zofia Dusik, sekretarka finansowa
Maria Nietopiel, skarbniczka
Stanisława Ponnańska,
Helena Neme, rada gospodarcza
Barbara Romnick, marszałek

Tow. Pięciu Braci
Pol. i Meczenników
Grupa 1460 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
J. Witowski, Prezes
A. Olek, wiceprezes
J. Twarok, sekret. fin.
J. Martyska, sekret. prot.
RADA GOSPODARCZA:
S. Nawracaj i A. Papiernik

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Nowa Polska
Grupa 1653 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Michał Pietrzykowski, Prezes
Michał Bielecki, sekretarz
Maria Salomon, kasjerka
Jan Cynkar, sekret. prot.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Cztery Pułk
Polskich Strzelców
Grupa 2750 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Wiktoria Nyck, Prezes
Z. N. Leszczynski, wiceprezes
Stanley E. Litwin, wiceprezes
M. Sumilina, sekret. prot. i os. Rosnie-
ski, sekret. fin. i M. Sumilina, kasj.
Zoranka, marsz.-odwiedzny; M. Tom-
kin, chorąży.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Promień
Nadziei
Grupa 1242 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Polgita Strane, Prezeska
Stanisława Rybarska, wiceprezeska
A. Stopka, sekretarka protokółowa
M. Kubacka, sekretarka finansowa
Maria Majewska, kasjerka
Wiktoria Bzespanski,
Władysława Wiaz, radne

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Synowie Polski
Gr. 441 ZNP, Terryville, Conn.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Władysław Kornać, Prezes
John Dziobek,
Frank W. Jangier, sekretarz
Julia Pawlaczka, sekret. fin.
Szcapan Kios, sekretarz protokółowy

wcześniej, jak po gwałtownej
rewolucji, a więc po okresie
dyktatury... W Rosji, gdzie Le-
ninowi z powodu wyjątko-
wych warunków udało się
chwycić władzę i zrobić dyk-
taturę dopóki ją silnie trzyma
Stalin, o zamierzeniu nie ma
mowy, bo komuniści rządzą
tam dziś niepodzielnie i nie
mają żadnej opozycji. Jest po-
wiedzenie, że dżban się stucze
gdy się u niego ucho urwie —
a to nastąpi, gdy ludzkość zro-
zumi swoją godność, a Stany
swoje posłannictwo...

Władza, Dyktatura
a Demokracja

Obecnie fala komunizmu to-
czy się ze wschodu rosyjskie-
go, by niszcząc to, co ludzkość
przez długie wieki budowała.
Dzięki pierwszej, jak i drugiej
wojnie światowej, komunizm
w Rosji nie rozlał się w ana-
rchię, gdyż Rosja tak olbrzymią
pomoc dostała od St. Zj. w
drugiej Wojnie Światowej, że
stała się potęgą, i dziś śmieje
się ze St. Zj. że tak dały się
nabrać na kawał.

Komunizm w znaczeniu dzie-
lowym, to zwierzę w ludzkim
ciele, to wyraz demoralizacji
społecznej, wyróżnionej w du-
szy Lenina, a który zmętniał
w czasie drugiej wojny świato-
wej, pod władzą dyktatorską
Stalina. Komunizm, jako plód
marksistowski, zdolny jest tyl-
ko burzyć i demoralizować,
sądząc, że ten stosunek będzie
trwał wiecznie, że duchowi bu-
rzyciele, kacerze i odstępcy
będą żyli też wiecznie.

To nie jest żadna demokra-
cja! Wobec tego należy zadać
sobie pytanie czy sądzi ludzie
w Polsce, którzy mogą i są
stać się co tworzyć? Zaiste,
o ile istnieją tacy Polacy — to
są to mocarze ducha! Bo jakże
tu tworzyć i rzeźbić życie, gdy
się ma do czynienia nie z gra-

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

GMINA 62 Z. N. P.
Chicopee, Mass.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Stanisław Galica, Prezes
Alicja Nachornek, wiceprezeska
Henry Dusa, wiceprezes
Antoni Zajchowski, sekret. fin. i prot.
Stanisława Zielenka, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Króla Jana
IIIgo Sobieskiego
Grupa 94 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Antoni Dybiec, Prezes
Aleksander Cielinski, wiceprezes
Józefa Bieleckiego, wiceprezeska
Dr. Stefan F. Litwinski, sekret. prot.
Jadwiga Presko, sekret. fin.
Stanisława Kowalewski, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Białego Orła
Gr. 1539 ZNP, Wheeling, W. Va.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Józef Czerwinski, Prezes
Stanisław Owoc, wiceprezes
Andrzej Goleb, sekretarz finansowy
Mieczysław Czerwinski, sekret. protokółowy
Eleonora Surek, wiceprezeska
Bronisław Malarski, skarbnik

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Niewiast
Wolności
Gr. 1881 ZNP, Torrington, Conn.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
F. Pietrusiewicz, Prezes
G. Kowalska, wiceprezeska
S. Kowalski, sekret. fin.
L. Mordarska, kasjerka
S. Szymalska, sekret. prot.
M. Pawlak, I. Duda, opiekunki kasy

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Sztandar
Wolności
Grupa 1010 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
S. Gąza, Prezes
Franciszek Węlcen, wiceprezes
Jan Tomaszek, sekret. fin. i Stan. Lew-
ski, sekret. fin. i Jan Bem, kasjer; Fran-
sioł i Wład. Kolodziej, rada gosp.
Tom. Nawojski, chorąży; Jan Kolomp,
marszałek.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Króla Jana III
Sobieskiego
Gr. 298 (Town of Lake) Z.N.P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Jan Trojnar, Prezes; Bart. Drabicki,
wiceprezes; Aniela Bem, wiceprezeska;
Jan Tomaszek, sekret. fin. i Stan. Lew-
ski, sekret. fin. i Jan Bem, kasjer; Fran-
sioł i Wład. Kolodziej, rada gosp.;
Tom. Nawojski, chorąży; Jan Kolomp,
marszałek.

OTRZYMAŁ NOMINACJE PAR-
TII.—Arthur W. Coolidge, lat 69,
kuzyn zmarłego prezydenta Co-
olidge, otrzymał nominację partii
republikkańskiej na urząd guber-
natora stanu Massachusetts.

niem, nie z marmurem, lecz
z gnój komunizmu?

Demokracja została już da-
wno przez komunistów opla-
na i uznana za przestrażalną...
Hasła: wolność, równość, brat-
stwo, niepodległość — nie
mają u komunistów znacze-
nia. Żadne demokratyczne po-
wiedzenia nie wiążą im rąk.
Oni wiedzą, że władza i dykta-
tura, to nie demokracja. Oni
to wyczuły już w r. 1902, a de-
mokrację już wówczas odrzu-
cili. Że bolszewicy łatwo roz-
prawili się z demokracją, to
łatwe do zrozumienia, gdyż
demokracja nigdy nie było w
Rosji.

Co Pisał Sieroszewski o
Rosji w 1914 roku?

Powieść "Ocean" pisał Sie-
roszewski w Paryżu w roku
1914, a więc w czasie rozpad-
nia się caratu. W powieści tej
duszę rosyjską wyczuł do głę-
bi, a psychikę rosyjską oddał
doskonale. Znajduje się w tej
książce wszystko, co tchnie

żywiłem rewolucyjnym So-
wiewtów.

Gdy się czyta nagłą zmianę
losu rewolucyjnego, k t ó r ą
przechodził okret "Piotra i Pa-
wła", o tych buntach załogi,
która zrzuciła kajdany nie-
woli carskiej, ale nie umiała
znaleźć steru, poza odruchami
jedynie chęci i pożądani wol-
nych niewolników — pcha się
na myśl rewolucja rosyjska,
która z jednej niewoli wpecha-
ła naród rosyjski w drugą sto-
kroć gorszą niewolę komuni-
styczną.

Mimo tego, że lud ten cho-
wany w ciemnocie i upodleniu
— ma on wiele niezaprzecz-
nych zalet. Wije się w bólu
kurczowym własnej niemocy i
czeka na jakiego wybawcę...

Giną dziś za kurtyną żela-
zną, przetrzymi i lekkomyślni,
nędzarze i moiżni (o ile jeszcze
tacy się znajdują), giną bandy-
cy i ideowcy. Giną wszyscy! Czym
więc jest tam życie ludzkie?
Nad śmiercią naturalną
czy mordem przechodzi się
tam szybko do porządku
dziennego... Zabity, czy umarł
z głodu?... Niczego...

Różnice

Rzeczy krytycznym okiem
dokoła. Popatrzmy na wschód
i zachód, rozejrzyjmy się w
stosunkach nasz ocażających.
Wszędzie ujrzymy braki — nie
wszystko jest tak jak być po-

W Siedemdziesiąt Rócznie Z.
N. P. oraz w Pięćdziesiąt Ro-
cznicę Równouprawnienia Ko-
biet w imieniu

GRUPY 1042 Z.N.P.

z Minneapolsi, Minn., zarząd
grupy zasyła Serdeczne Szczę-
ście Boże w Dalszym Ciągu Roz-
woju i Zgodnej Pracy

ZARZĄD:
Andrzej Chorpempa, Prezes
Jan Honek, wiceprezes
Maria Baran, wiceprezeska
Stan. Trausky, sekretarz finansowy
Wład. Pitera, sekretarz protokółowy
Frank Stopera, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Wolna Polska
Gr. 2687 ZNP, Corry, Pa.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Jan Kus, Prezes
Marcin Kus, wiceprezes
Maria Bogniak, kasjerka
Zofia DeWitt, sekret. fin.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Henryka
Dombrowskiego
Grupa 1401 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Józef Kalkowski, Prezes
Andrzej Musiala, wiceprezes
Wojciech Gawlik, sekret. fin.
Bolesław Sadzuka, sekret. prot.
Bolesław Nieszczyk, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Zwycięstwo
Pod Warszawą
Grupa 2798 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
F. Pietrusiewicz, Prezes
G. Kowalska, wiceprezeska
S. Kowalski, sekret. fin.
L. Mordarska, kasjerka
S. Szymalska, sekret. prot.
M. Pawlak, I. Duda, opiekunki kasy

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Św. Wacława
Grupa 2164 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Felix W. Niemczyk, Prezes
Helena Skwirut, wiceprezeska
I. Wiatrak, sekret. fin.
Jakob Wiatrak, sekret. prot.
Władysław Mitran, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-
LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.
I 50-LECIA RÓWNOUPRAW-
NIENIA KOBIECI W Z. N. P.

Tow. Św. Wacława
Grupa 2164 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdecz-
ne życzenia dalszego rozwoju a naszym
Kobietom w Z. N. P. zapewnienia współ-
pracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych
nam przez Założycieli ZNP i nakazanych
nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
S. Gąza, Prezes
Franciszek Węlcen, wiceprezes
Jan Tomaszek, sekret. fin. i Stan. Lew-
ski, sekret. fin. i Jan Bem, kasjer; Fran-
sioł i Wład. Kolodziej, rada gosp.;
Tom. Nawojski, chorąży; Jan Kolomp,
marszałek.

NAJSERDECZNIJSZE
ŻYCZENIA
DALSZEGO ROZWOJU
W 70-TĄ ROCZNICĘ
ZW. NAR. POL.

Wydajnej Pracy
Dla Dobra Polonii
zasyła

Towarzystwo
Jana Chrzyciela
Grupa 1354 Z. N. P.

Franciszek Pas, Prezes
Julian Antek, wiceprezes
Anna Wojcik, wiceprezeska
Aniela Skwirut, sekret. prot.
Marcin Moskal, sekret. fin.
Franciszek Kolec, kasjer
Marcin Borkowski, marszałek i
chorąży

UBIEGA SIĘ O URZĄD PREZY-
DENTA.—Były prezydent Brazylii,
Getulio D. Vargas, ubiega się zno-
wu o urząd prezydenta Brazylii.
Został on usunięty z urzędu w ro-
ku 1945 przez armię podczas za-
machu rządowego.

winno. Czy rządzi większość,
czy mniejszość? Albo ja wiem,
to zależy... Jakimi drogami
kroczym polityka? Też trudne
na pozór do zrozumienia.

Zdaje się nam, że mądrym
jest zdanie przez kogoś wypo-
wiedziane: "Z wszelkiego ro-
dzaju ambicji osobistych, am-

Losy Syreny, Herbu Warszawy Rzeźbiarce Pozwała Bohaterka

Każde miasto ma swój herb. Nie wiele jest jednak miast tak świeżo, których godło jest tak szeroko znane, jak włczyca Rzymu, czy okręt Paryża. Do tych nielicznych miast należy również Warszawa — Syreni Gród.

Bohaterskie dzieje Warszawy w czasie ostatniej wojny przyczyniły się w znacznym stopniu do spopularyzowania jej godła, Syreny. A w samej Warszawie — katastrofa zburzenia mostów warszawskich przyczyniła się do spopularyzowania pomnika Syreny. Gdy zjeżdżamy tuż koło pomnika Syreny. Pomnik, mało do niedawna znany, narzuca się teraz oczom licznych przechodniów.

Jest to najnowszy i ostatni wzniesiony przed wojną pomnik w stolicy, jeszcze niewykonywany. Historia jego jest krótka, sięga w ostatnio przeżyte dziesięciolecie. Jest mało znana ogółowi mieszkańców miasta. Warto ją przypomnieć i utrwalić.

Około 1936 roku Zarząd Miejski m. st. Warszawy zajmował się ustalaniem godła miasta. Komisja omawiała rysunek pieczęci, wybierała barwy dla oznak i plakatów. Rodziły się wątpliwości, czy istotnie godłem Warszawy ma być Syrena.

Prezydent Stefan Starzyński osobiście interesował się sprawą herbu Warszawy: — słuchał cierpliwie rozbieżnych opinii.

Na jesieni 1937 roku Starzyński rozmawiał z rzeźbiarką Ludwiką Nitschową, autorką pomnika Marii Skłodowskiej-Curie. Rozmowa dotyczyła herbu Warszawy. Artystka wygłosiła gorącą opinię: Syrena Warszawy, godło stolicy, to nie

chorobliwy twór natury, nie zdradliwa kusicielka, lecz postać silnej, bohaterskiej kobiety. Trzeba wnieść Pomnik Syreny.

Byłby to, marzyła rzeźbiarka, wielki monument, wzniesiony na filarze, wbitym w dno Wisły. Fale rzeki omijałyby wieńczyce postać Syreny, niosąc pozdrowienia Warszawy dalekim morzom i oceanom. Na pomniku Syreny lud warszawski mierzylby przybrój wody w Wisłę; gdy postać jej zanurzy się w wodzie, powódź niechylnie grozi stolicę. U pomnika rozblysłoby jasne reflektory.

Miasto zamówiło pomnik Syreny, który miał stanąć nie w wodach Wisły, ale na jej wybrzeżu.

Postać Syreny ma być wysoka na 4 metry.

Artystka szuka modelu dla postaci. Coraz uporczywiej przyciąga uwagę rzeźbiarki.

Młoda, 22-letnia dziewczyna, na studiach geografii na Uniwersytecie Warszawskim.

Na propozycję pozowania do szkiców Syreny zgadza się bez oporu.

W jesieni 1938 rzeźba gotowa. Starzyński odwiedza często pracownię, pragnie przyśpieszyć wykonanie, czeka na niecierpliwością na odlaw gipsowy.

Wkrótce Syrena jest wystawiona w IPS-ie. Prezydent fotografuje się u jej stóp. Jeszcze odlaw w brzoje i oto na wiosnę 1939 spiżowa Syrena udaje się na Wybrzeże. Ustawiona tam, dotąd czeka na wykonanie.

Lato 1939. Zapowiedź wojny i wreszcie wrzesień...

W mrokach konspiracji Krystyna Krahelska, model Syreny, wstępuje do Armii Krajowej. Przewozi broń i a-

municję; śledzona — zmienia nazwisko, ukrywa się. O bronii Polski podziemnej pisze tak:

Smutna rzeka, księżyc po niej płynie. Nad nią ciemne dłonie chyli kłoni.

Śpij dziecińko, nie się nie odzywa.

Śpi w mogiłach zakopana broń.

Smutna rzeka, usnął las cienisty.

Srebrne gwiazdy spadły w srebrną toń.

Gdzieś po polach, gdzieś po lasach mglistych

Czuźnie drzemie zakopana broń.

Smutna rzeka, księżyc po niej spływał.

Ciemna noc na liściach kładzie dłoń.

Śpij dziecińko, śpij żołnierski synu.

Już niedługo obudzimy broń.

Ona też jest autorką popularnej piosenki:

Hej chłopcy, bagnet na broń!

Długa droga żołnierska przed nami...

W sercu wiara, a w ręce karabin,

Granaty w dłoniach i bagnet na broń.

Jasny świt się roztoczy, wiatr owieje nam oczy

I odetchnąć da płucom i rozgorzeć do krwi,

I piosenkę, jak tęczę, przed nami roztoczy

W równym rytmie marsza: raz, dwa i trzy!

Hej chłopcy, bagnet na broń!

Dnia 1 sierpnia 1944 oddział

Jej walczą na Mokotowie, Pa-

da dowódcą. Krystyna biegnie do niego. Zdążyła stwierdzić, że trafiony w czoło, nie żyje już.

W tej chwili pada na jego zwłoki ranna trze-

nia kulami karabinu maszynowego w pierś. Towarzysze

rzucają się ku niej. Jest przeto-

tna: nakazuje nie podcho-

dzić do siebie, nie narażać się na pewną śmierć.

Gdy ciemność zapada, przynosi

noszą Krystynę na punkt o-

patrunkowy. Umiera po paru

godzinach.

Po śmierci odznaczona

Krzyżem Walecznych. Imię

jej wryto na tablicy w Mu-

zeum Narodowym, wśród im-

ion pracowników tego Mu-

zeum, którzy padli w walce o

wolność.

Zwłoki spoczęły na cmentar-

zu w Służewie, a na mogile

czytamy jej własne słowa,

napisane latem 1944 r.:

Gdy przyjdzie czas odlotu do

krainy innej,

Chcę odciecć w porwie

szczęścia i natchnienia,

Jak ptak, co uciekając z ziemi

niegościnniej,

Ziemię na niebo zamienia.

„Hrabina Marica” Graną Będzie Na Trójcowie 29-go Października

KRYSTYNA SOKOŁOWSKA

Przepiękna operetka „Hrabina Marica” graną będzie 29 października w audytorium Św. Trójcy pod kierownictwem Lidy Pucińskiej i przy współudziale znanego Choru Polonez, baletu i najprzedniejszych solistów.

Główne role kreują: Marice, znakomita artystka operowa, Krystyna Sokołowska, która już dała się poznać Polonii w „Wesołej Wdowie”; księcia Tasilo — Zygmunt Kossakowski, pierwszy-

rzędny śpiewak i artysta; księcia Karola — Michał Przemyski, znany z występów teatralnych i radiowych; Barona Żupana — pionier teatru polskiego w Ameryce, znakomity komik, dawny ulubieniec chicagowskiej Polonii — Ignacy Ulatowski, który przyjeżdża z Detroit, aby znowu nas ubawić i pozłocić na chwilę zapomnieć o ciężkich nastrojach, w których dziś pograży się cały świat.

Ogółem około 60 osób bierze udział w barwnych kostiumach. Treść wesoła, bogactwo śpiewów,

tańca, muzyki. Orkiestra Antosia Kawalkowskiego. Jak nas zapewnia kierowniczka pani Lydia Pucińska, będzie to najpiękniejsze przedstawienie z dotychczasowych. Bilety już do nabycia w restauracji Lenarda, w kwiatarni Wiesława Pucińskiego, u pani K. Dziubak, u pp. Szadzewiczów i w restauracji pp. Baranowskich.

SERDECZNE ŻYCZENIA

przesyła

CAŁA GRUPA ŻENSKA

NUMER 2355

Towarzystwo

Marii Konopnickiej

Związku Narodowego Polskiego

we Flint, Michigan

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W ZNP

TOW. KRÓLOWEJ WANDY
GRUPA 2662 Z. N. P., POUGHKEEPSIE, N. Y.

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
KLEMENTYNA GONTAR, Prezeska
MARIA JURAS, Wiceprezesa
IRENE KOWALSKI, Sekr.-Kas.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W ZNP

Tow. Matki Boskiej Rajgrodzkiej
GRUPA 1184 Z. N. P. W ANDERSON, INDIANA

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:
Jan Sokol, prezes
Henry Dolenski, opiekun kasy
Frank Janowski, wiceprezes
John Silber, Jr., opiekun kasy
Leon Szczepny, sek. prot.
Stanisław Orlik, marszałek
William Kotki, Sr., sek. fin.
Jan Levon, Sr., odźwierny
Wincenty Rodkiewicz, op. kasy

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W ZNP

TOW. MIŁOŚĆ OJCZYZNY
GRUPA 1792 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD: — Władysław Ozimek, Prezes; Jan Ogórek, Wiceprezes; Elżbieta Rezek, Wiceprezesa; Czesław Piekarczyk, Sekr. Prot.; Marta A. Filar, Sekr. Fin.; Michał Haduch, Kasjer; Wojciech Sikora, Marszałek; Rada Gospodarcza: Maria Górecka i Jan Filar.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W ZNP

TOWARZYSTWO NARÓD POLSKI
GRUPA 132-ga Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD: FRANCISZEK KABAT, Prezes
LEON PIŁCINSKI, Wiceprezes
WŁADYSŁAW MARCINEK, Sekr. Finansowy
FRANCISZEK NOGA, Sekr. Prot.
WAWRZYNIEC WOŁOWIEC, Kasjer

Popieracie tych, którzy ogłaszają się w Dzien. Związkowym

Sejmik Wydziału Kobiet Okr. 12 ZNP Odbędzie Się 29-go Października

Według praw i ustaw Konstytucji, oraz Regulaminu Wydziału Kobiet ZNP na mocy mego urzędu zwołuję Sejmik Wydziału Kobiet Okręgu 12-go ZNP na niedzielę, 29-go października do sali Adama Mickiewicza, p. nr. 3312 S. Morgan ul., na godzinę 2-gą punktualnie.

Zapraszam na Sejmik prezesa Okr. 12-go p. Józefa Wójcika, zarządy Grup i Gmin, wiceprezeskę Z. C. p. Franciszkę Dymek, oraz panie dyrektorki; prezesa i prezeskę Okr. 13-go i komendantkę Młodzieży Okr. 12-go.

Uprasza się Grupy i Gminy o zaopatrzenie swych delegatek w mandaty, a delegatki o przygotowanie sprawozdań pisemnych z działalności swoich Grup i Gmin.

Gminy upoważnione są do wydelegowania 5 delegatek na Sejmik, a Grupy do 3ch delegatek.

Spodziewam się, drogie siostry, że w tym roku jubileuszowym licznie się zbierzemy na Sejmiku, by swą pracą upamiętnić 50-lecie równouprawnienia Kobiet i 70-lecie istnienia ZNP. — Maria Jabłońska, prezeska Okr. 12 ZNP.

Dożynki w Sierocińcu Św. Jadwigi

Festywal Jesienny Odbędzie Się w Dniach 13, 14 i 15-go Oraz 20, 21 i 22 Października, Na Gruntach Sierocińca

Już wkrótce odbędzie się Wielki Festywal Jesienny czyli „Dożynki” na gruntach Sierocińca św. Jadwigi przy zbiegu ulic Harlem i Touhy. Festywal ten odbędzie się będzie w dniach 13, 14 i 15-go października, a następnie w dniach 20, 21 i 22-go października. Dochód z tego festywalu przeznaczony jest na budowę domu dla starców pod wezwaniem św. Andrzeja, na gruntach Sierocińca. W piątki i soboty zabawa rozpocznie się o godz. 6-tej wieczorem, a w niedzielę o godz. 4-tej po południu. Piękne kiosk, zaopatrzone w różne drogie przedmioty, znajdować się będą w dużej sali gimnastycznej, która łatwo pomieści kilkaset osób.

Wśród nagród, jakie dostaną się szczęśliwym nabywcom biletów, znajdować się będzie najlepszy aparat telewizyjny, lodówka elektryczna, elektryczna maszyna do prania, elektryczna maszyna do prasowania, rower i wiele, wiele innych.

Cel zabawy w całości zastępuje na poparcie całej Polonii chicago-

skiej. Sierociniec św. Jadwigi, to jeden z najlepiej prowadzonych zakładów tego rodzaju w Ameryce, co w znacznym mierze jest zasługą doskonałego administratora ks. prałata Franciszka Rusch. Na gruntach Sierocińca budowany jest obecnie olbrzymi dom dla starców, w którym znajdują schronienie nasi podeszli wiekiem rodacy. Warto więc udać się na dożynki Sierocińca św. Jadwigi i połączyć pięknie z pożytecznym przez poparcie szlachetnego celu.

Dojazd bardzo łatwy; którymkolwiek tramwajem idącym na zachód do ulicy Harlem, a tam wsiąść na autobus „Touhy-Overhill”, który zawiezie nas pod samą bramę Sierocińca. Na gruntach Sierocińca znajduje się olbrzymie miejsce do parkowania prywatnych samochodów, a wjazd od Touhy ave. Wejście do ogrodu Sierocińca (gdzie odbywać się będzie festywal w razie pogody) na Touhy ave. W razie deszczu, olbrzymia sala gimnastyczna potrafi pomieścić wszystkich.

Gmina 178 Z.N.P. Obchodzi 15-Lecie

Gmina 178 ZNP obchodzić będzie w niedzielę, 29-go października 15-lecie swego istnienia wspaniałym bankietem, jaki odbędzie się w sali Weteranów pod nr. 1239 No. Wood ul.

Komitet postara się o piękny i uroczysty program. Bilety na bankiet zostały rozdane do wszystkich grup przynależnych do Gminy 178 ZNP i spodziewanym jest, że bilety takowe zostaną zakupione i grupy wezmą liczny udział w tym bankiecie jubileuszowym. — Za Komitet — W. Szepletowski, sekr.

Towarzystwo Miłość Wolności

Grupa 1828 Z. N. P.

zyczy

NAJLEPSZEGO

ROZWOJU W TYM

JUBILEUSZOWYM ROKU

ZARZĄD:

August Mazurek, prezes

Konstanty Korczyk, wiceprezes

Bronisława Marszałek, wicepr.

Stanisław Madej, sek. prot.

John Grządziel, sek. fin.

Zachariasz Madej, kasjer

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W Z. N. P.

Tow. Wood. Wilson

Grupa 2352 Z. N. P.

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:

M. S. Cielmer, prezes

J. Zbikowski, wiceprezes

A. Borecki, sek. fin.

I. Mocaraka, sek. prot.

M. Mazurka, kasjer

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

zasyła

GR. 3077 Z. N. P. ALLIANCE SOCIETY

Założona w Roku 1948

ZARZĄD NA ROK 1950:

J. S. Świerczyński, prezes

C. Bojkowski, Jr., wiceprezes

H. Dursen, wiceprezesa

E. Piątek, kasjer

K. Turski, sek. prot.

E. J. Kolasa, sek. fin.

M. Krak, marszałek

Posiedzenia odbywają się w drugą środę każdego miesiąca o godzinie 8ej wieczorem pnr. 1219 N. Bosworth Ave.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZNP I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W ZNP

TOW. ŚW. ALOJZEJ GRUPA 420 ZNP

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:

PAUL STARZYK, Prezes

J. NALAJ, Wiceprezes

JAN BUJAK, Sekretarz Protokołowy

ANASTAZJA CURIO, Sekr. Fin.

JÓZEF WĘGRZYN, Kasjer

1880 1950 ŻYCZENIA NA 70-LETNI JUBILEUSZ Z. N. P.

Tow. Przemysłowego Rzemieślników Pol.
GRUPA 3 Z. N. P.

Grupa nasza razem z ZNP rozpoczęła zaszczytną narodową pracę, gdyż tak samo obchodzi 70-letnią rocznicę założenia. Grupa, która dała ZNP pierwszego prezesa, s. p. Maksymiliana Kućkę, oraz wielkiego patriotę, s. p. prezesa Kazimierza Zychlińskiego, oraz szereg innych urzędników w Zarządzie Centralnym.

NIECH ŻYJE ZWIĄZEK NARODOWY POLSKI!

Niech się doczeka miliona członków.

Są to życzenia Zarządu i Członków Grupy 3 Z. N. P.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET W ZNP

Tow. Gen. Sowińskiego, Grupa 627 ZNP

zasyła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiętom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów zakreślonych nam przez Założycieli Z. N. P. i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD:

Jan Labus, prezes

Z. Lusowski, wiceprezes

Andrzej Boroń, sek. fin.

Ed. Kubiński, kasjer

Stan. Guła, sek. prot.

SERDECZNE ŻYCZENIA Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO I 50-LECIA PEŁNOUPRAWNIENIA KOBIET

TOW. TYSIĄC WALECZNYCH
GRUPA 877 Z. N. P.

EDWARD KRYSIŃSKI, Prezes

ANTONI KRUKAR, Wiceprezes

BRONISŁAWA KOSTECKA, Wiceprezesa

JANINA DYBAŁ, Sekr. Fin.

JAN MICHAŁSKI, Sekr. Prot.

Zaduszki Na Cmentarzu Łyczakowskim We Lwowie

Na cmentarz szliśmy bardzo wczesnym popołudniem. Zabieraliśmy ze sobą motylek, świecę i chryzantemy kupione w kwiatarni Klimowicza na placu Halickim. Już od rogu ulicy św. Piotra zaczęło padać chłodną, jodlną, świeżym, suchym liściem i jesiennymi kwiatami. Co parę kroków, wzdłuż ulicy aż do samych drzwi cmentarnych leżały stopy ciętych gałęzi, kwiatów, świec, chryzantemek, wieńców, a sprzedający zachwalali swój towar. Szliśmy w górę obok muru cmentarnego rodzinnym sznurkiem. Zaraz przy wejściu rozdzielali się cmentarne ścieżki. Jedna szeroka szła prosto na cmentarz Obrońców Lwowa, drugą szło się na grób dziadzi.

Powiedział Axel Munthe w jednej ze swych nowel, o pewnym wioskim cmentarzu, że wchodząc nań nie odczuwa człowiek strachu przed śmiercią, ale przeciwnie — jakiś spokój niezwykły, ciszę we wnętrzu i pragnienie spoczynku w tym właśnie miejscu. Zdało się, że każdy z nas miał to samo uczucie, wchodząc na cmentarz Łyczakowski.

Z OKAZJI 70-LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet W ZW. NAR. POL. SERDECZNE ŻYCZENIA

Tow. Sztandar Polek
Grupa 633 Z. N. P.

Zuzanna Witowska, prezeska
Józefa Kuzmaka, wiceprezesa
Stefana Antonika, sekretarza
Waleria Wawarkiewicza, kasjera
Marta Wojciechowska, skarbnik

ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI PODWÓJNEGO JUBILEUSZU SERDECZNE GRATULACJE I ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

Towarzystwo Gwiazda Wolności
Grupa 1692 Z. N. P.
Wilmerding, Pa.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet W ZW. NAR. POL.

Tow. Wielkie Ks. Krakowskie
Grupa 1867 Z. N. P.
zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet W ZW. NAR. POL.

Tow. Św. Michała Archaniola No. 2gi
Gr. 629 Z. N. P.
zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów sakralnych nam przez założycieli ZNP

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet W ZW. NAR. POL.

Tow. Marszałka Józefa Piłsudskiego
Grupa 2734 Z. N. P.
zaszła życzenia naszej Organizacji dalszego rozwoju, by doszła do najwyższej potęgi i światła dla dobra organizacji i swą imienia polskiego.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet W ZW. NAR. POL.

Tow. Wolność
Grupa 2989 Z. N. P.
zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów sakralnych nam przez założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

Brodząc po kolana w zeschłych liściach zaciśniętych ścieżki, przechodziliśmy obok grobów czytając całą historię pokoleń z wypełnionych fotografii, zamazanych dat i napisów. Tyle razy przechodziłam tymi samymi ścieżkami i zawsze ze wzruszeniem odnajdywałam te same groby: Ujejskiego, Szczepanowskiego, Konopnickiej, Grottgera, Wincentego Pola, Ordona. Tak jak gdyby odeszło się już w inny świat. Świat ciszy i wyzwolenia. I w duszy budziła się niemal bolesna chęć doświadczenia tej jasności i tego wiecznego spokoju.

Na grobie dziadzi zapaliliśmy przyniesione świeczki, kwiaty ustawiliśmy pod prostym krzyżem. Wróciliśmy potem do głównej alei i szliśmy na cmentarz Obrońców Lwowa. Na każdym grobie palili się już świece. Przy każdym odmawiali ktoś modlitwy. Stare wielkie drzewa szeleściły złotymi liśćmi.

Z ciemnej alei wychodziło się nagle na jasność. Od jak dawna pamiętam dzień Zaduszny — był on zawsze piękny i słoneczny. Gały cmentarz Obrońców Lwowa był zalany światłem. W okół drzewa na

Z OKAZJI Jubileuszu 70-LECIA Założenia Z. N. P. i 50-LECIA Równouprawnienia Kobiet w Związku Narodowym Pol.

Tow. Biała Róża
Grupa 2326 Z. N. P.

zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów sakralnych nam przez założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję

SERDECZNE ŻYCZENIA

Towarzystwo Tadeusza Kościuszki
Grupa 1133 Z. N. P.
70 South 15th Street
Pittsburgh, Pa.

SPEŁNIENIA ŻYCZEN

Tow. Czytelnia Polska
Grupa 700 Z. N. P.

4434 Crenshaw Blvd.
Los Angeles, Cal.

GRUPA 2540 ZW. NAR. POL.

Tow. Polonia Im. Woodrow Wilson

Grupa 2734 Z. N. P.

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P. I 50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet W ZW. NAR. POL.

Gniazdo Sokolic
Nr. 133 S. P. i Grupa 1141 ZNP

zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów sakralnych nam przez założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

Pohulance mieniły się wszelkimi odcieniami brązu i złota. Z górnego tarasu można było patrzeć w dół na równiutkie szeregi żołnierskie mogilek, na kolumnadę dookoła grobu nieznanego żołnierza. Schodami schodziliśmy w dół do katakumb. Szliśmy szlakiem grobów czytając całą historię pokoleń z wypełnionych fotografii, zamazanych dat i napisów. Tyle razy przechodziłam tymi samymi ścieżkami i zawsze ze wzruszeniem odnajdywałam te same groby: Ujejskiego, Szczepanowskiego, Konopnickiej, Grottgera, Wincentego Pola, Ordona. Tak jak gdyby odeszło się już w inny świat. Świat ciszy i wyzwolenia. I w duszy budziła się niemal bolesna chęć doświadczenia tej jasności i tego wiecznego spokoju.

W czasie wojny pamiętałam zawsze o naszym cmentarzu. W Dni Zaduszne groby Obrońców Lwowa były zawsze oczyszczone z liści i chwastów. Ścieżki wyspane piaskiem. Na grobie Nieznanego Żołnierza „ktos zawsze kładł kwiaty i wieńiec biało-czerwony.” Niemców doprowadzało to do szału.

Szukali śladów, zastawiali pułapki — a rano w Dniu Zaduszny wieńiec leżał na swoim miejscu. Na jednej z kolumn wyryto znak Polski Walczącej i napis: „Polska żyje i walczy”. Niemcy starali się zamazać go, ale zawsze pojawiał się na nowo również wyraźnie, jak przed zamazaniem. Cmentarz był często schronieniem nie tylko zmarłych, ale i żywych. W starych, pustych grobowcach, chronili się zbiegli z obóz więźniowie, nim wyszukano im drogę ratunku.

Po zajęciu Lwowa, poraz drugi przez bolszewików w 1944 roku, Zaduszki były najsmutniejsze od początku wojny. W Warszawie w powstańcu zginęło tylu naszych najbliższych i kolegów, którzy przedarli się tam ze Lwowa. Tylu naszych kolegów zginęło w szeregach AK w czasie walk pod Lwowem. Przed nami perspektywy nowych wywozów i aresztowań.

Przed Zaduszkami zorganizowaliśmy z ramienia tajnego koła młodzieży akademickiej zbiórki pieniędzy między kolegami z Politechniki i Uniwersytetu. Z tych pieniędzy kupowaliśmy wszędzie, gdzie się dało, świece. Trudne to było bardzo, bo miasto pobożone było elektrycznością i każdy ogarek miał swoją wartość. W dzień Zaduszny, nie poszliśmy na wykłady ku burzeniu naszych władz. Tłumy młodzieży i starszych zgromadziły się na cmentarzu Obrońców Lwowa. Dzień był ciepły i słoneczny. Wszędzie złote liście, kasztany. Każdy grób ubrany gałązką świerku. Na grobie Nieznanego Żołnierza leżał wieńiec z białą czerwonych kwiatów. Na okół niego płonęły świece. Dwu młodych

Z OKAZJI 70-LECIA Założenia Związku Narodowego Polskiego i 50-LECIA Równouprawnienia Kobiet w Zw. Nar. Pol.

Tow. Polska Zmartwychwstała
Grupa 1812 Z. N. P.

zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów sakralnych nam przez założycieli Z. N. P. i nakazanych nam przez Konstytucję

GRUPA 484

SERDECZNE ŻYCZENIA DLA ZW. NAR. POL.

W 70-TĄ ROCZNICĘ JEGO ZAŁOŻENIA

I 50-TĄ ROCZNICĘ RÓWNOUPRAWNIENIA Kobiet PRZY Z. N. P.

KOMITET:

Z OKAZJI 70-LECIA Założenia Związku Narodowego Polskiego i 50-LECIA Równouprawnienia Kobiet w Zw. Nar. Pol.

Towarzystwo K. Żychlińskiego
Grupa 2459 Z. N. P.

zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w ZNP zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów sakralnych nam przez założycieli ZNP i nakazanych nam przez Konstytucję.

SZCZĘŚLIWA PARA. Bogata 47 letnia Eleanor Sydman Stahl z Grosse Pointe, Mich., wyszła za mąż za Murzyna 26-letniego Williama Tibsa, który zapoznał się z obecną swą żoną przez swoją matkę, która pracowała u p. Stahl.

Jubileuszowy Kontest Werbunkowy Wydz. Kobiet Okręgu 13-go Z. N. P.

Wydział Kobiet Okr. 13-go wydał w czerwcu Kontest Werbunkowy z okazji 70-lecia naszej organizacji i 50-lecia równouprawnienia kobiet w ZNP. Kontest rozpoczął się 1-go czerwca i trwać będzie do 31 grudnia tego roku.

Zakończenie kontestu i rozdanie nagród uchwalonych przez Wydział Kobiet, wraz z pięknym programem odbędzie się w styczniu przyszłego roku.

Rok obecny jest dla nas kobiet bardzo radosny. Pięćdziesiąt lat pracy kobiety Związku, to szmat czasu. Wydział pragnie wykorzystać ten moment, składając szluby naszym pionierom kontynuowania dalszej pracy i wciągania młodzieży w szeregi ZNP.

Apeluję do Was serdecznie, Drogie Siostry Związkowczynie, przynależne do Grupy i Gmin Okr. 13go, o wytyczenie sił i współpracę przy zapisaniu jak największej liczby kobiet, męż-

Z OKAZJI JUBILEUSZU 70-LECIA ZAŁOŻENIA Z. N. P.

50-LECIA RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIEŃ W ZWIĄZKU NARODOWYM POLSKIM

Stowarzyszenie Rzeźników Polskich

Grupa 1615 Z. N. P.

zaszła całej naszej Organizacji serdeczne życzenia dalszego rozwoju a naszym Kobiutom w Z. N. P. zapewnienia współpracy dla osiągnięcia celów, zakreślonych nam przez Założycieli Z. N. P. i nakazanych nam przez Konstytucję.

ZARZĄD: STEFAN LAGONA, Prezes
JAN SKRZYPCZAK, Wiceprezes
JAN MALINOWSKI, Sekr. Prot.
JAN ZAWISTANOWICZ, Sekr. Fin.
TEOFIL KIELBASINSKI, Kasjer.

Prezes Rozmarek Głównym Mówcą Na Bankiecie 50-Lecia Tow. Postęp

Piękny Program o 6-iej Wieczorem. — Rano o 10:30 Nabożeństwo w Kościele Św. Salomei

W niedzielę, dnia 8-go października, Tow. Postęp, Gr. 500 ZNP obchodzi złoty swój jubileusz istnienia. Piękny to okres pracy dla rozwoju swojej grupy i Związku Narodowego Polskiego.

Dla upamiętnienia tej niezwykłej chwili komitet jubileuszowy z łona grupy urządził wspaniały bankiet w Domu Polskim pnr. 11937 South Michigan ave., który rozpocznie się punktualnie o godz. 6-iej wieczorem.

Honorowym gościem na bankiecie będzie Prezes ZNP i zarazem Prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej, mec. Karol Rozmarek. Przemówi on podczas programu i złoży życzenia grupie jubilatce. Na program złożą się również przemówienia innych wybitnych osobistości, oraz występy wokalo-muzyczne.

W niedzielę, dnia 8-go października, o godz. 10:30 rano odprowadzone zostanie solenne nabożeństwo w kościele Św. Salomei.

Komitet zaprasza też na nabożeństwo jak i na bankiet przede wszystkim wszystkich swoich członków i członkinie, oraz związkowców z grup przynależnych do Gminy 34 i swoich przyjaciół i sympatyków.

Po bankiecie zabawa tańeczna.

„Dziennik Związkowy” na najbliższe informuje w sprawach polskich swych czytelników jako największe polskie pismo w Ameryce.

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

DR. JAN LUCZAK
3028 W. CERMAK ROAD
Telefon Bishop 7-6858

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

HUSA DRUG STORE
3220 W. CERMAK ROAD
Telefon Bishop 7-6220

A. & R. GROCERS, Inc.

1915 N. Honore Ulica
RYSZARD ZIENTEK, Prezes
LEON J. BORUCKI, Wiceprez.
IRVIN J. ZIENTEK, Asst. Sekr.
ALBERT ZIENTEK, Kasjer
Dystrybutorzy A-1 Rich Gatunku Produktów Żywnościowych
Telefony: ARmitage 6-7866 i BRunswick 8-2406

MIECZYSLAW G. POLAK
3028 Milwaukee Ave.
Tel. Albany 2-8299

Z OKAZJI 70-CIO LETNIEGO JUBILEUSZU ŻYCZY Z. N. P. DALSZEGO PIĘKNEGO ROZWOJU DLA DOBRA CAŁEJ POLONII

DR. AGNES L. KARWOSKA
Lekarski Chirurg — Choroby Kobiect i Dzieciect
Od 2 do 8 codziennie — nie ordynuje w środy i soboty
2100 WEST 35th STREET
Tel. Virginia 7-3355

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU Z OKAZJI 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

POLSCY APTEKARZE

WYSYŁAMY LEKARSTWA DO POLSKI

WIECZOREK DRUG CO.
W. W. Wiczołek, Ph. G.
1174 MILWAUKEE AVE.
Tel. Humboldt 6-2671
Blisko Division Ulicy Chicago, Ill.
WYSYŁAMY LEKARSTWA DO POLSKI

KAZIMIERZ CABAŃSKI
APTEKA—PHARMACY
1147 North Ashland Ave.
Telefon SPaulding 2-2460
RECEPTY Z POLSKI WYPEŁNIAMY.
Wszelkie inne lekarstwa i zastrzyki po cenach najniższych. — Proszę pisać po cenie.

APTEKA GŁOWACKIEGO
Z. Głowacki, R. Ph.
1053 Milwaukee Avenue
Telefon BRunswick 8-4735
Wypełniamy Recepty Szybko dla Wysyłki do Polski.

W. H. WYSZYŃSKI
Ph. C. R. Ph.
PRESCRIPTION CHEMISTS
8759 Commercial Avenue
Telefon REgent 4-9136
Chicago, Illinois

SYLWESTER LUTKA
Właściciel
4405 North Elston Avenue
Telefon KILdare 5-6866

Jefferson Park Pharmacy
Dr. Frank Brykowski
Telefon KILdare 5-6794

NORTH PARK HOTEL DRUGS
A. Kolanowski, R. Ph.
1944 North Clark Street
Chicago, Illinois
Telefon MICHigan 2-1355
JEDYNA POLSKA APTEKA w Dzielnicy GOLD COAST

WALTER A. KRAMARCZYK
3101 Milwaukee Avenue
Telefon JUNiper 8-9785

W. H. WYSZYŃSKI
Ph. C. R. Ph.
PRESCRIPTION CHEMISTS
8759 Commercial Avenue
Telefon REgent 4-9136
Chicago, Illinois

W. H. WYSZYŃSKI
Ph. C. R. Ph.
PRESCRIPTION CHEMISTS
8759 Commercial Avenue
Telefon REgent 4-9136
Chicago, Illinois

HARRY ADAMS
Właśc. Pierwszorzędnej Apteki
gdzie z całą dokładnością wypełniamy wszelkie RECEPTY LEKARSKIE
2252 North Western Ave.
Telefon HUMBoldt 6-9455

Nowak Pharmacy
3229 SOUTH MORGAN ST.
Telefon VIRginia 7-9320
Marnow Drug Co.
800 WEST 31sta ULICA
Telefon CALumet 5-7711

DUDEK PHARMACY
Wojciech Jerzy Dudek, właśc.
1801 West 35ta Ulica
Telefon VIRginia 7-9611
Wypełniamy Recepty Wszystkich Doktorów

NEW CITY DRUG COMPANY
Teofil Kempa, właściciel
5258 South Ashland Ave.
Telefon REPUBLIC 7-3401

Stock Your Medicine Chest Now!

Jak Odbył Się Pogrzeb Mickiewicza w Konstantynopolu?

Poniżej podajemy opis pogrzebu Adama Mickiewicza w Konstantynopolu, pisma naszego świadka T. T. Jeża. Wiadomość o śmierci Mickiewicza poraziła mnie. Ostąpiłem i niezwłocznie udałem się do mieszkania Mickiewicza, gdzie spoczywały zwłoki jego. Poszliśmy w dwóch: Kozłowski i ja, sam bowiem bym do domu z łatwością nie trafił. Na pierwszym piętrze otworzył nam Rudnicki, który następnie otworzył na klucz zamknięty pokój. Nie zdołałem opisać uczucia, z jakim przestępowałem próg izby, służącej za schronienie dla martwych szczątków człowieka, dla którego cześć na kształt czci religijnej w duszę moją od dzieciństwa wrosła. Wchodząc na palcach z głową pochyloną, z pokorą, co mnie w dół gnioła, jak się do świątyni wchodzi. W postawie modlit-

wnej stanąłem i w milczeniu słuchałem Rudnickiego, który mi półgłosem opowiadał o trumnie potrójnej: wewnętrznej ołowianej i dwóch zewnętrznych drewnianych.

Oblicza Mickiewicza i po śmierci nie oglądałem. Widziałem jeno trumnę ogromną, dębowa, okutą, zastrubowaną i zaopatrzoną w antaby mosiężne. Spoczywała na środku izby, na stołkach. Nie przykrywał jej całun, nie powlekała farbą, nie otaczały światła. Nie było przy niej nikogo. Zajmowała środek izby, w której sprzęty i meble pozostały tak, jak za życia wielkiego nieboszczyka.

W dni parę później rozszalała się pomiędzy nami wiadomość, że stosownie do ostatniej nieboszczyka woli, ciało jego przeniesione zostanie do Francji i na przeniesienie to nadeszło ze strony rządu

francuskiego pozwolenie. O godzinie wyznaczonej, przed domem, w którym ciało leżało, zgromadzili się przebywający w Konstantynopolu Polacy.

Stałem nieopodal. Widziałem jak wyniesiono z wysiłkiem niemającym trumnę wielką, przy której w mundurach czerwonych i w granatowych z wyłogami kurtach, obsługę czynili Służalski i Levy. Wyniesiono trumnę, okryto ją całunem, eskorta wojskowa uszykowała się we dwa, po dwóch stronach karawanu, szpalery, bęben się głucho odezwał, wóz ruszył i w chwili tej na przodzie, przed orszakiem księża, słysząc się dały tony ponurego marsza pogrzebowego.

Dzień był grudniowy, pośpy, mglisty — mgła niekiedy zmieniała się w drobny deszczyk, który mżył i moczył. Ulice zalewało błoto. W ścisłości nie można było parasolami osłaniać. Depcząc błoto i moknąc, posuwaliśmy się powoli z wozem, który krok za krokiem, ulicami wąskimi wydobywał się z nizin jeniezowskiej, pod górę perotską i, kiedy na górę wyciągnął odsłonił się oczom naszym widok, o ile niespodziany o tyle rzewny. Wydawało się nam, jakem rzekł wyżej, żeśmy sami Polacy. Pokazało się, żeśmy się mylili. Ludzie szli w skupieniu ducha, znamionującym udział w przejmującym nas żalu i

OCZEKUJE WZIECIA GO DO NIEWOLI. Żołnierz komunistyczny z Północnej Korei, oczekuje wzięcia go do obozu jenców wojennych.

smutku. Niespodzianie tę sprawili nam Bułgarzy. Uczuli oni w nieboszczyku geniusz poezji słowiańskiej.

Nie sami jednak oni, z półśrodk ludności Konstantynopol zamieszkującej, na eksportację się stawili. Nie było jedynie Turków; ci nieobecnością świecili; oprócz nich atoli wszystkie zresztą narodowości miały swoich w orszaku pogrzebowym przedstawicieli. Widziałem: Serbów, Dalmatów, Czarnogórców, Albańczyków, Greków, Włochów. Bułgarzy zeszli się jak najliczniej.

Na ulicy Pera, nieopodal od gmachu ambasady rosyjskiej, znajduje się zamaskowany od frontu domami, kościół katolicki. Przed kościołem karawan się zatrzymał. Wniesiono do środka trumnę. Setna część ludzi wcisnąć się za nią i wy-

Sposób Na Zmianę Klimatu

Południowo-afrykański uczony prof. Vaneggen wystąpił z sensacyjnym projektem ochładzania klimatu krajów równikowych, który polega na tym, że do wybrzeży Afryki trzeba przyciągnąć pływające góry lodowe z Antarktydy i tam je zakotwiczyć.

Jeden transport starczyby, według obliczeń profesora, na 2 lata, a to by wystarczyło, by pustynne piaski zamienić w ogrody. Później — dla utrzymania klimatu chłodnego i wilgotnego wystarczyłoby przywiezienia gór lodowych w znacznie rzadszych odstępach czasu.

Popularność Samolotu

Jeszcze niedawno — używanie drogi powietrznej do podróży przez Atlantyk należało do wyjątków. Ogromna większość podróżnych korzystała z drogi morskiej. Sytuacja ta doznała szybkiej zmiany. I tak w r. 1948 Atlantyk przepłynęło 610,000 pasażerów, przeleciało zaś — 350,000.

Jeśli wziąć pod uwagę rozmiary samolotu i — statku transoceanicznego, trzeba przyznać, że cyfra ta są wielomówiącą!

W toku narad ksiądz francuski, Lemonnier, wysłannik ówczesnego papieża, rozwinął przed zebranymi swoją teorię. Według niej, co 27 pokoleń ludu Azji budzą się z odrętwienia i podnoszą oręż przeciw Europie i chrześcijaństwu. Dochodzi wówczas do wielkich wojen, które zmieniają do gruntu oblicze świata.

27 pokoleń, licząc przeciętnie po 25—30 lat każde, to jest okres mniej więcej 8 wieków.

Na potwierdzenie swej tezy ksiądz wymienił trzy przykłady historyczne.

Wiek IV przed narodzeniem Chrystusa: Dariusz I, król Persów, władał Azji Mniejszej i Indyj, uderza na Grecję; uważał ją bowiem za pomost do ewentualnego podbicia całej Europy.

Wiek V po nar. Chrystusa: Attyla, wódz Hunów, zwany "biczem Bożym", zalewa Eu-

W Indochinach płoną całe osady zabudowane lichymi domkami.

Czy Ludy Azji Zagrożą Znowu Europie!

Stare kroniki powiadają, iż w roku 1221, kiedy Dżengis Khan, podbiwszy całą Azję, skierował się z kolei na Zachód, w Awignionie zebrał się wysłannicy królów i cesarzy europejskich, by radzić nad odparciem najazdu barbarzyńców.

Wśród zebranych (jak przypominają wychodzący we Francji "Narodowce"), znalazł się i poseł króla polskiego Henryka zwanego Pobożnym.

Wiek XIII: wspomniany na wstępie Dżengis - Khan, wódz Mongołów, staje się na czas pewien panem Europy środkowej.

Niektórzy historycy utrzymują, że wojna domowa w Chinach jest właśnie następnym etapem w historii Azji, ponownym obudzeniem się jej ludów. Podchwycili to mniemania ich komunistyczni "kole-dzy po fachu" i wnet je odpowiednio przykroili do swego poglądu na historię świata i źródła wielkich ruchów społecznych. Twierdzą oni, że "Azja podniosła oręż przeciw uciskowi amerykańskiego i europejskiego kapitalizmu i że Chiny są właśnie awangardą tego buntu."

Wiek IV przed narodzeniem Chrystusa: Dariusz I, król Persów, władał Azji Mniejszej i Indyj, uderza na Grecję; uważał ją bowiem za pomost do ewentualnego podbicia całej Europy.

Wiek V po nar. Chrystusa: Attyla, wódz Hunów, zwany "biczem Bożym", zalewa Eu-

W świętych księgach bud-dyjskich znajduje się proroctwo, pokrywające się z teorią księdza Lemonnier, a odnoszące się — można przypuścić — do obecnej chwili.

"Minie osiem wieków — mówi to proroctwo — bód narodzenia się Wielkiego Mongoła (t. j. Dżengis - Khana, który urodził się w roku 1154) i ziemia zostanie ponownie wstrząśnięta. Jeszcze raz Budda przyśle jednego ze swych synów, by zaprowadził on sprawiedliwość wśród ludów i ustanowił panowanie Azji nad resztą świata.

Czyżby przed naszymi oczami miało spełnić się to proroctwo? Czyżby wcieleniem owego wysłannika Buddy, o którym ono mówi, miał być właśnie Mao Tse Tung, przywódca Chin komunistycznych? Przyszłość pokaże. Zanim Chiny zagroziły Europie, załatwić się będą musiały z Rosją, która jest rywalem w Azji, mimo komunizmu.

W 70-tą Rocznicę Z. N. P. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju zasyła

CRAGIN ELECTRIC FLOOR SURFACING

Joseph Soltysik, właściciel NOWE PODLOGI NASZA SPECJALNOŚCIĄ Dokładne Naprawianie Starych Podłóg. Także Wygladzamy Podłogi i Futryny Okien BEZPŁATNE OBLICZENIE Wszelka Praca Gwarantowana Istnieje od 1922 Pierwszorzędna Praca Po Umiarkowanych Cenach "BEZ KURZU" 7718 FOSTER AVE. Tel. Newcastle 1-5876

SERDECZNE ŻYCZENIA

Związkowi Narodowemu Polskiemu z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA

składa A. KOJAK

2111 S. Marshall Blvd. Tel. Bishop 7-7486

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

Rak's Radio & Home Appliances

SALES & SERVICE 5142 W. FULLERTON AVE. Tel. BErkshire 7-4142

W 70-tą Rocznicę Zw. Nar. Pol. Wydajnej Pracy Dla Dobra Polonii Najserdeczniejsze Życzenia Dalszego Rozwoju zasyłają

NEMECEK BROS.

SKŁAD PIERWSZORZĘDNYCH Ubrań Męskich

2700 South Drake Avenue 6908 W. Cermak Rd., Berwyn U nas zawsze można kupić doskonałe Ubrania, Płaszczki na wszystkie Pory Roku po Umiarkowanych Cenach. Także uszyjemy Wam doskonałe Ubrania, do Waszej figury na zamówienie. Telefon Bishop 7-8111 i Stanley 8-2085

W Rocznicę 70-tą Związku Narodowego Polskiego Oraz 50-cio Lecie Równouprawnienia Kobiet Przy Z. N. P.

Serdeczne Gratulacje Oraz Życzenia Pomyślnego Rozwoju Tej Największej Polskiej Organizacji w Ameryce

składa HIERONIM RUSZKIEWICZ Prezes

STEEL WALL TILE CO.

829 Milwaukee Ave. — Taylor 9-9600

KUCHNIE I ŁAZIENKI NASZA SPECJALNOŚCIĄ WYKONUJEMY KOMPLETNĄ ROBOTĘ

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

PUBLIX CREDIT CLOTHING CO.

Pierwszorzędnej Jakości Ubrania Męskie, Damskie i Dziecięce WIELKI WYBÓR NAJNOWSZE MODY CENY PRZYSTĘPNE 2742 WEST NORTH AVENUE 1651 WEST CHICAGO AVENUE

SERDECZNE ŻYCZENIA ZW. NAR. POLSKIEGO Z OKAZJI 70-cio LECIA ZAŁOŻENIA

— składa —

Patka Funeral Home

JAN PATKA, Dyrektor 1258 WEST 51-sza ULICA Tel. BOnlevard 8-5257

W 70-tą ROCZNICĘ ZW. NAR. POL.

WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— składa —

SKAJA FUNERAL HOME

DOROTA SKAJA 3656 WEST BELMONT AVE. Telefon KEystone 9-0502

W 70-TĄ ROCZNICĘ Z. N. P. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— składa —

EDWARD P. PATKA

FUNERAL HOME 4358 S. RICHMOND STREET CHICAGO, ILLINOIS TELEFON LAFayette 3-4480

SERDECZNE ŻYCZENIA dla ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA ZASYLA

A. L. GAZDA

DOM POGRZEBOWY 1922-24 WEST CHICAGO AVE. Telefon HUmboldt 6-1230 NOWOCZESNE KAPLICE DLA UŻYTKU BEZPŁATNIE

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

STANDARD BURIAL VAULTS

PAUL M. WILLIAMS, Zarządca Generalny 1754 North Spaulding Avenue Telefon ALbany 2-0120

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POL. WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU

— składa —

HENRYK A. PATKA

FUNERAL HOME 1734 WEST 48th STREET Tel. YArds 7-3713

W 70-TĄ ROCZNICĘ ZWIĄZKU NAR. POLSKIEGO WYDAJNEJ PRACY DLA DOBRA POLONII NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU zasyła

Właściciele POLSKIEJ KWIACIARNI

MARTIN FLORIST SHOPPE

1835 WEST 47ma ULICA Telefon LAFayette 3-9757

SERDECZNE ŻYCZENIA Związkowi Narod. Polskiemu z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA zasyła

CALEJ POLONII

W. M. POMIERSKI

ZAKŁAD POGRZEBOWY Największe i Najładniejsze Kaplice na Bridgeporcie 4748 So. Pulaski Road 1059 West 32-ga Ulica Telefon YArds 7-6424

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POL. z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA zasyła

CHAS. C. PLICHTA Dom Pogrzebowy 4348 WEST WALTON ST. Telefon BElmont 5-7136

SERDECZNE ŻYCZENIA Związkowi Narodowemu Polskiemu z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA zasyła

DRABAŃSKI

Zakład Pogrzebowy 1510 N. ASHLAND AVE. Telefon ARmitage 6-2934

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NARODOWEMU POLSKIEMU z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA zasyła

KAROL ŻULIŃSKI

POGRZEBOWY 1457 BLACKHAWK ST. Telefon BRunswick 8-2585

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POL. z okazji 70-CIO LECIA ZAŁOŻENIA zasyła

JÓZEF WOJCIECHOWSKI

Zakład Pogrzebowy 2129 W. WEBSTER AVE. Telefon ARmitage 6-4630

SERDECZNE ŻYCZENIA DALSZEGO ROZWOJU ZW. NAR. POL. — składa —

ZAKŁAD POGRZEBOWY

M. H. Drygalski 1481 W. Superior Ul. Tel. MOOnroe 6-3179

Rez.: 1455 SUPERIOR UL. Tel. CAnal 6-0156

SERDECZNE ŻYCZENIA ZW. NAR. POLSKIEMU z okazji 70-LECIA ZAŁOŻENIA — składa —

W. PATEREK

ZAKŁAD POGRZEBOWY 1901 WEST 19-ta UL.

SERDECZNE ŻYCZENIA z okazji 70 LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NAR. POL. — składa —

A. KORTAS I SYN

ZAKŁAD POGRZEBOWY 8356 Marquette Ave. Tel.: SO. CHICAGO 8-1619

SERDECZNE ŻYCZENIA ZWIĄZKOWI NAR. POL. z okazji 70-cio LECIA ZAŁOŻENIA — składa —

FRANCISZEK K. CIEŚLA I SYN

Zakład Pogrzebowy Nowoczesne Kaplice z Organem Dla Użytku Bezpłatnie 2159 W. Culbertson Street — Telefon VIrginia 7-6755 —

SERDECZNE ŻYCZENIA z okazji 70-cio LECIA ZAŁOŻENIA ZWIĄZKU NARODOWEGO POLSKIEGO — składa —

PISARSKI I SYN

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD POGRZEBOWY KAPLICA DARMO 11739 SO. MICHIGAN ULICA TEL. PULLMAN 5-3086

składają

Helena Sadowska i Syn

ZAKŁAD POGRZEBOWY 3642 W. George St. SPaulding 2-6694

SERDECZNE ŻYCZENIA Związkowi Nar. Polskiemu — z okazji — 70-cio LECIA ZAŁOŻENIA — składa —

MICHAŁ KOWALSKI

Zakład Pogrzebowy 1737 WEST 18-ta ULICA Telefon CAnal 6-0471

Cześć Polsce!

Praca Społeczna

Młodzież
dzisiejsza
musi się piąć
bardzo stromo
w górę. Nadzieje
Jej, zagadnienia
i marzenia są duże.

C. Y. O. stara się
ułatwić to wspinanie
się młodzieży na wy-
żyny, stara się ulepszyć
Jej JUTRO.

Ta drabina więc musi być
większa, musi sięgać wyżej,
ponieważ horyzonty młodzieży
są nieograniczone.

Wobec tego —

Pnijmy Się Wyżej!

Szkoły Sheil'a

Rozrywki

Atletyka

Skauting

Zapaśnictwo

Odczyty

C.Y.O. Orkiestry

Ośrodki Dzielnicowe

THE MOST REVEREND
BERNARD J. SHEIL, D. D.
SENIOR AUXILIARY BISHOP OF CHICAGO

FOUNDER
AND
DIRECTOR - GENERAL
CATHOLIC YOUTH ORGANIZATION

“Naród Polski, cho-
ciaż gnębiony, od
dawnych lat był
Świecznikiem
Wolności, prze-
nikającym
mroki Żelaz-
nej Kurtyny,
rozjaśniają-
cym wszy-
stkim
twarze i
serca.”

